

Alma Mater Studiorum – Università di Bologna
DOTTORATO DI RICERCA IN

Culture Letterarie, Filologiche, Storiche

Ciclo 29°

Settore Concorsuale: 10/D2

Settore Scientifico Disciplinare: L-FIL-LET/07

TITOLO TESI

Georgian Textual Tradition of the Alphabetical Collection of the
Apophtegmata Patrum

Based on the Manuscripts Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8

Presentata da: Natia Gabrichidze

Coordinatore Dottorato

Luciano Formisano

Supervisore

Chiara Francesca Faraggiana di Saranza

Co-supervisore

Anna Kharanauli

Esame finale anno 2018

Table of Contents

Part I – Introduction	4
General Introduction	4
Research Objectives	5
Methodology	5
Study of MSS	5
Study of Structure of Collections	6
Edition, Language and Style	6
Various Traditions	8
Georgian Scholarship on AP	9
Part II – General Context of Georgian Tradition of Alphabetical AP Collections	12
1. Albustan	12
2. Abba Ammonas	13
3. The Lausiac History	15
Part III – Georgian Manuscript Preserving Alphabetic Collection of AP	19
Summary	19
Unedited Georgian MSSs	19
Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8	21
Sin. Geo. 55	224
Sin. Geo. N.90	234
Part IV – Structure and Content of Georgian AP	237
Concordance Tables	237
Georgian AP Collection and its Relation to the Greek Sources	275
Structural relationship of the Georgian MSS	275
Interrelationship of the Georgian and Greek Collections	275
1. Dossier of abba Antonius	276
2. Dossier of Arsenius	278
3. Dossier of John Colobos	279
4. Dossier of Abba Zeno	279
5. Dossier of Macarius	281
6. Dossier of Cassianus	281
7. Dossier of Amma Syncletica	281
8. Dossier of Abba Poemen	282

Part V – Edition of Four APs Related to Abba Poemen	284
About the Georgian Edition	284
Poimen AP/G53 - Ge436 - Re627	287
Poimen AP/G31 - Ge398 - Re605	293
Poimen AP/G12 – Ge403 - Re586	304
Poimen AP/G7 – Ge401 - Re581	313
Conclusions	341
Bibliography	346
Abbreviations	355

Part I – Introduction

General Introduction

The Georgian tradition of Apophthegmata Patrum, as well as of the entire Gerontika, represents an uninvestigated and unexplored area of philological and historical studies. Alphabetical and systematic collections of AP have attracted the special attention of the Georgian philologists since 1974. However, available editions (Manana Dvali, 1966¹ and 1974²; Dali Chitunishvili, 2015³ etc.) offer rather a reader-oriented text without provision of research-based critical apparatus, commentaries and indexes. Moreover, the new evidence from the Sinai manuscripts, which became available after publications were not taken into account until now. As the scholarship on the relation of the Georgian AP collections to Greek/Latin/Armenian/etc. is extremely limited and all above mentioned resources (except Sinai Catalogue⁴ and descriptions by Garitte⁵) are available only in Georgian, wider scholarly community lacks access to the Georgian AP data.

¹ shuasauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi. I, kartuli p'at'erik'is erti dzveli redaktsiis ekvtime atonelis targmani XI sauk'unis khelnats'eris mikhedvit / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories. vol. 1. An old redaction of the Georgian Patericon, translated by Euthymios the Athonite, based on the 11th century Manuscript), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1966. Text of the edition available online at: <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etcg/cauc/ageo/novelebi/noveleb1/novel.htm>. Retrieval date: February 22, 2016.

² shuasauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi, II, Anbanur-anonimur ipaterikebi / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories, vol. 2, Alphabetical-Anonymus Patericon), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1974. Text of the edition available online at: <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/novelebi/noveleb2/novel.htm>. Retrieval date: February 22, 2016.

³ shuasauk'uneta novelebis dzvelikartuli targmanebi, III, teopilekhutsesmonazoni, mamatasts'avlani da tkhrobani / (Old Georgian Translation of Medieval Short Stories, vol.3, Theophile the Hieromonk: Teachings and Sayings of Saint Fathers), Text, preface, glossary and indexes prepared by Manana Dvali and Dali Chitunashvili, Tbilisi: National Centre of Manuscripts, 2014.

⁴ Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005.

⁵ Garitte, Gérard. Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai. Louvain: L. Durbecq, 1956.

Research Objectives

How the Georgian textual tradition of AP collected in alphabetical order developed? – this is the central question, that is addressed in the PhD dissertation.

Specific research objectives are the following:

1. General context of the Georgian tradition of AP in alphabetical order - that is which other collections with similar content were translated and spread in Georgia? Which manuscripts preserve these collections?
2. Codicological and paleographic (according to the needs of the research) analysis of all the manuscripts, both edited or unedited, that preserve AP in alphabetical order.
3. What is the possible source(s) of the Georgian tradition?
4. Are there various redactions or just a single one preserved in the different manuscripts through the centuries?
5. Analysis of the translation technique and styl
6. Is it possible to answer the questions - when, where, by whom and under what circumstances the Georgian translation was made? How it was spread? How it was preserved?

Methodology

One of the major obstacles of the research appeared to be the great volume of material and delay in finding way to organize it in the best possible way. I experimented various methods, trying to find the more specific focus for the PhD Thesis. These efforts took much time.

Study of MSS

Preliminary description of all the MSS (both edited and unedited) and identification of the text preserved in “new” MSS was necessary to complete. However, the specific requirement of the research directed to select only one of them for the detailed description including all the useful details: not only the names of abbas but also beginnings and endings of each AP, indicating corresponding numbers of available publications (PG, Regnault) and parallel Georgian sources (other MSS). For this purpose Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8 were selected, as they represent two parts of the same MSS.

Study of Structure of Collections

It was necessary to compile detailed concordance including all available Georgian MSS (Sin. Geo.N.4, Sin. Geo. N.55, Sin. Geo. O.35, Sin. Geo. O.8, Athon. Geo.12), Greek MSS, namely collections of “Vetus” including Vat.gr.2592 (Vc), Par.gr. 1596 and “Sabaitica” – Athon. Karakallou 38 (K-38), Par.gr. 1598 (Pr), Mosq.190, corresponding data from Regnault tables etc.

Edition, Language and Style

By the end of 2015 the decision was to prepare edition of narrations related to Poimen. By then it seemed to be a specific focus. I completed one narration of Poimen according to the methodology (see below, section #1) and realized that this material too appeared to be vast and it seemed to be impossible to finish the edition in one year time. The number of narrations related to Poimen is 181. To analyze the text of one narration including all the aspects takes intensive work of at least three weeks, sometimes even more (e.g. Poimen 7).

I tried another way – to edit manuscript Sin. Geo. N.4 (10th c.). The complete transcription was made in 2015.

With Prof. Faraggiana we have discussed the three possible options of the edition:

1. Very detailed, absolutely thorough, with variant readings of all the available editions and Greek MSS (“Vetus” – Vc and Par.gr. 1596; “Sabaitica” – K-38, Par.gr 1598, Mosq.190). This is with the text in Georgian, English translation, variant readings of Georgian text, variant readings of Georgian and Greek text, detailed tables commentaries etc. Advantage of such work is that its very trustworthy and thorough. However, it is too complex and takes lot's of time. One story, e.g. Poemen 7 is approximately 30 pages (with tables, edition, translation etc.) and it takes much time.
2. The second version could be an edition (translation, variant readings with Georgian sources, comments and English translation) of Sin.Geo.4 without detailed comparison to Greek and without tables. I could include just references to the most interesting variant readings. Advantage of this edition is that it will include more narrations, though it won't be thorough enough.
3. The third option is to prepare the full text of Sin.Geo.4 + Sin.8 (these are one manuscript in fact, discovered in different time), with variant readings, English translation and short, general comments. Advantage of this is that it will give the full text of Apophthegmata and could be useful for AP researchers, but material is huge and comprises much mechanic work – transcription and translation.

All these options were experimented.

Finally, we agreed that the first model for the edition in this particular dissertation is the best option – including data from all the Georgian manuscripts, all available sources (Armenian, Syriac, Ethiopic, Latin etc.) and selected Greek manuscripts (Vat.gr.2592 and Par.gr. 1598)

4 narrations have been selected. Method applied is very detailed, with variant readings of all the available editions and Greek traditions, particularly “Vetus” as represented by Vat.gr.2592 and “Sabaitica” as represented by Par.gr. 1598. This is with the text in Georgian, English translation, variant readings of Georgian and Greek text, detailed tables commentaries etc. Advantage of such work is that its very trustworthy and thorough. The basis for this methodology is edition of Vetus Latina Edited by Jean-Claude Haelewyck.

Various Traditions

Coptic

The Desert Fathers spoke Coptic, a language related to ancient Egyptian. The sayings were originally passed on orally in that language. As the other ones, the Coptic textual tradition too is partially, and not critically edited⁶.

Latin

Pelagius and John the Deacon made the first translations of the Sayings into Latin. Martin of Braga also translated some of the sayings into Latin, followed by a more extensive translation by Paschasius of Dumium in approximately 555 CE. That work may contain only one-fifth of the original Greek text. In the 17th century, the Dutch Jesuit Heribert Rosweyde compiled and translated all the available sources on the Desert Fathers and published them in Latin as the *Vitae patrum*.⁷

Syriac

Syriac version is one of the oldest traditions of AP. The date of its origin is regarded as the first half of the 6th c and the main argument for this is several MSS dated back to 530. In the present dissertation I am using its English translation by W. Budge⁸.

⁶ Amélineau, Émile, *Monuments pour servir à l'histoire de l'Égypte chrétienne, texte copte et traduction française*, *Annales du Musée Guimet* 25 (1894). Available online : <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k107943d?rk=171674;4>, Retrieval date: January 2018 ; Chaîne, Marius, *Le manuscrit de la version copte en dialecte sahidique des Apophthegmata Patrum*, Le Caire: Imprimerie de l'Institut Français d'Archéologie Orientale, 1960.

⁷ *Vitae Patrum. De uita et uerbis seniorum libri X historiam eremiticam complectentes. Auctoribus suis et nitoripristino restituti, ac notationibus illustrati. Opera et studio Heriberti Rosweydi*, Antwerpiae 1615, Lugduni 1617, Antwerpiae 1628, lib. III (Pseudo-Rufinus), IV (Severus Sulpicius et Joannes Cassianus), V (Pelagius), VI (Joannes), VII (Paschasius). Reprint in Migne, Jean-Paul, *Patrologia Latina* 73, 739-1066.; Freire, José G. , *A versão latina por Pascásio de Dumedos Apophthegmata patrum*, 2 volumes: 1. Introdução cultural. Pascásio como tradutor. Texto crítico; 2. Descrição dos manuscritos. Genealogia dos códices, Coimbra 1971.

⁸ *The Book of Paradise: being the histories and sayings of the monks and ascetics of the Egyptian desert by Palladius, Hieronymus and others. The Syriac texts, according to the recension of 'Ānānīshō' of Bēth 'Ābhē / by Palladius, Hieronymus [and others]; ed. with an English translation by E. A. Wallis Budge. 2 v. London: Printed for Lady Meux by Drugulin, Leipzig, 1904. Available online in various formats (PDF, HTML, KINDLE etc.) at <https://archive.org/details/bookofparadisebe01budguoft>. Retrieval date: February, 18, 2016*

Georgian Scholarship on AP

The first description of **Sin. Geo. O.35** was published by Georgian scholar Alexander Tsagareli (1844-1929) in 1888⁹, later by Ivane Javakhishvili in 1947 and finally by Gerard Garrite¹⁰ in 1956. Manana Dvali included Sin. Geo. O.35 in her edition, which was based on Athon. Geo.12 and data from two Sinaitic MSS (Sin. Geo. O.35 and Sin. Geo. O.8) were included in critical apparatus. The first and the only edition of the Georgian alphabetic collection of AP appeared in 1974.

In 1978 the new evidence appeared. The Georgian scholars found a palimpsest folio that had been used for the restoration of MS Sin.67 and which apparently did belong to some other MS. The research by Manana Dvali and Lali Jgamaia¹¹ revealed that this folio belonged to Sin. Geo. O.35 and included very important testament, that made it possible to date the MS back to 907 and uncover its place of origin as Monastery of Saint Sabba. The testament also indicated that the MS was intended to be sent to Sinai. Thus Sin. Geo. O.35 became the only dated Georgian MS including AP and alike collections.

The first description of the manuscript **Sin. Geo. O.8** was completed and published by a Georgian scholar Alexander Tsagareli (1844-1929) in 1888¹². The number of manuscript was 76, title – “Lives of Saints” (“ЖИТЪЯ СВЯТЫХЪ”) and quantity of folios – 164. Description of content is brief, including the list of the Elders, with no indication to the particular narratives or folios. Some names are omitted (Joanne, Isaac Thebaeus, Carionus, Cronius, Macarios Alexandrie, Megethios, Nisteroos, Pambo, Petrus, Paphnutius, Paesius, Pitimios, Romanios, Simone, Syncletica). Datation suggested by Tsagareli is 10-11th cc..

The second, much detailed and updated description was compiled and published by Gerard Garitte 68 years later, in 1956.¹³ The number of manuscript is 8, title – Alphabetic Collection of Apophthegms (Collection alphabétique d’apophthegmes) and quantity of folia – 148 (that is 16

⁹ Александр Антонович Цагарели, Памятники грузинской старины в Святой Землѣ и на Синаѣ. Православный Палестинский сборник. Выпуск 10 (Санкт-Петербург: Православное Палестинское Общество, 1888)

¹⁰ Gérard Garitte, *Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai*. Corpus scriptorum Christianorum orientaliū, v. 165 (Louvain: L. Durbecq, 1956), 97-122.

¹¹ Dvali, Manana., Jghamaia Lali., *One Fragment of 10th Century Patericon (Sin.35)*, Mravaltavi: Philological and Historical Research, v.6, Tbilisi: Institute of Manuscripts, 1978, 72-80

¹² Александр Антонович Цагарели, Памятники грузинской старины в Святой Землѣ и на Синаѣ. Православный Палестинский сборник. Выпуск 10 (Санкт-Петербург: Православное Палестинское Общество, 1888), 229-230

¹³ Garitte, Gérard, *Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai*. Louvain: L. Durbecq: 1956, 26-27.

folia less than an amount indicated by Tsagareli). Garitte expanded the description of content by including all the names of Elders, the corresponding folia, the relevant publications (e.g. PG 65, Draguet, Marr etc.) and references to other versions of the text (e.g. manuscript **Sin. Geo. O.35**). Datation suggested by him was 11th c..

New evidence was discovered In the Monastery of Saint Katherine in 1975 by Archbishop Sophronius, who accidentally found the batch of damaged folia and fragments of Georgian, Armenian and other MSS. The group of the Georgian scholars visited the monastery and compiled the catalogue of the recently discovered MSS, that was published only in 2005¹⁴, that is 30 years later after the discovery.

The catalogue names five MSS, that preserve AP collections:

1. **Sin.Geo.4**¹⁵ – 10th c.
2. **Sin.Geo.55**¹⁶ – 10th c.
3. **Sin.Geo.90**¹⁷ – 11th c.
4. **Sin.Geo.84**¹⁸ – 10-11th c.
5. **Sin.Geo.99**¹⁹ – 12th c.
6. **Sin.Geo.4**²⁰ – 10th c. (see: Georgian Manuscripts, p.xxx)

Korneli Kekelidze (1879-1962) in his publication *A History of Old Georgian Literature* (1960) gives as detailed description of ascetic literature as was possible by that time.

The publication of Apophthegmata in Georgia started in 1966 in the series of “The Old Georgian Translations of Medieval Novels”²¹. “Novel” in the context of Georgian literature means “short story”. The usage of this term was conditioned by the Soviet ideological context of that time, which determined the general attitude towards the religious literature. The Apophthegmatic collection were regarded as “Patristic novels” and in the preface we read: “The present work includes the rich resources for study of establishment and development of belletristic genres in

¹⁴ Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine’s Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005

¹⁵ *ibid.*, p. 377

¹⁶ *ibid.*, p. 415

¹⁷ *ibid.*, p. 433-434

¹⁸ *ibid.*, p. 430

¹⁹ *ibid.*, p. 437

²⁰ For the detailed descriptions see: p.XXX

²¹ shua sauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi. v. 1. kartuli p'at'erik'is erti dzveli redaktsiis ekvtime atonelis targmani XI sauk'unis khelnats'eriis mikhedvit / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories. vol. 1. An old redaction of the Georgian Patericon, translated by Euthymios the Athonite, based on the 11th century Manuscript), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1966. Roman numeral indicates number of a chapter.

Georgian literature as well as for the compilation of the historical dictionary of the Georgian language”. Manana Dvali prepared edition of “Euthymios of Athonite’s translation of one old redaction of the Georgian Paterikon”.

Bernard Outtier published the summary of the MSS related to the alphabetic and systematic collections of AP in 1981.²² And Swedish scholar Britt Dahlman also published summary of the same type in 2009.²³

²² Outtier, Bernard, Types of Georgian Manuscripts of the Apophthegmata Patrum, Polatakni gopisnaja 4 (1981) 19-25.

²³ Dahlman, Britt, Georgiska versioner av Apophthegmata Patrum, In Vetenskaps-societeten i Lund. Årsbok 2009 p. 5-13

Part II – General Context of Georgian Tradition of Alphabetical AP Collections

This chapter represents the descriptive summary of the similar collections in Old Georgian sources. The aim of this report is to present general context of the collections alike - which collections were selected for translation, when and by whom they were translated, how they were transmitted and spread, which manuscripts preserve this collections and so on.

The structure of the report is the following

- Each of the sections include the following subsections
 - **Summary** - which gives a general information about the source
 - **Title** - this is important because titles are very different in Georgian sources
 - **Translator**
 - **Notes**
 - **Bibliography** - includes all the possible Georgian publications. The titles could be repeated in other sections, but this is because I would like to have everything for each section at the moment. Later, while including this in the dissertation, of course I will follow rules of academic style and treat citations and bibliography accordingly.
 - **List of Manuscripts** - includes all the MSs, which could be found by me at the moment. This list of course is expandable and revisable.

1. Albustan

- **Summary**
 - Preface
 - Description of the MS and date of its creation
 - Arabic Al-Bustan and its Sinai collection
 - She gives overview of the overall tradition and Sinai collection in this overall context)
 - In this chapter Gvaramia gives concordance of stories included in Arabic and Greek manuscripts
 - Relationship of Arabic Al-Bustan (Sinai) and Georgian „Samotkhe“ (Paradise)
 - Characteristics of a MS in terms of orthography and language
 - For the text
 - For the translation
 - Georgian Translation
 - Arabic Text
 - One Photo of a MS folio

2. Abba Ammonas

- **General Summary**

The texts related to the name of Abba Ammonas is preserved in several Georgian manuscripts.

- **Title of the Collection in Georgian Sources**

The titles of 15 pieces in **Sin. 35** are combination of the phrase `Said by the Blessed Father of ours Ammonas` and numbers 1, 2 etc. The 16th text has the title: `For pacifying (calming) of those who recently became monks`.

The titles of pieces in **Sin. 25** are identical to those in **Sin. 35**.

Other listed MSs give the title `ამონას სიტყუანი`, that is words by Ammonas.

- **Translator**

Not found sources about it so far.

- **Manuscripts**

#	Manuscript	Date (Approx.)	Other Information, Gabidzashvili, 2006
1	Sin. 35	907	16 pieces, წმიდისა ამონასი ... `Said by the Blessed Father of ours Ammonas` and numbers 1, 2 etc. The 16th text has the title: `For pacifying (calming) of those who recently became monks`.
2	Sin. 25	10th c.	4 pieces, წმიდისა ამონასი ..., The titles of pieces in Sin. 25 are identical to those in Sin. 35 .
3	Ath. 9	979	ამონას სიტყუანი, These pieces concern four sins (pride - ამპარტავნება, eng? - ძვირისხსენება, judgement - განკითხვა, hatred - სიძულვილი).

4	Sin. 36	925	ამონაღს სიტყუანი, These pieces concern four sins (pride - ამპარტავნება, eng? - ძვირისხსენება, judgement - განკითხვა, hatred - სიძულვილი).
5	H 1662	1040	ამონაღს სიტყუანი, These pieces concern four sins (pride - ამპარტავნება, eng? - ძვირისხსენება, judgement - განკითხვა, hatred - სიძულვილი).

- **Bibliography**

Ilia Abuladze, Teachings of Fathers, Tbilisi, 1955. ილ აბულაძე, მამათასწავლანი, თბ., 1955, გვ. 306-309. The texts of the edition is available online. The entire edition is available at <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/msc/msc.htm>. (Retrieval date: June, 2015)

Gabidzashvili, Enriko. Georgian translation of Ascetic and Mystical Works, Tbilisi: Artanuji, 2006. გაბიძაშვილი, ენრიკო. ქართული ნათარგმნი ასკეტიკა და მისტიკა, თბილისი: არტანუჯი, 2006. The entire edition is included in the online encyclopedia – www.georgica.ac.ge (In Georgian only).

3. The Lausiatic History

- **General Summary**

The Old Georgian translation is most probably made by Ephrem the Lesser (Ephrem Mtsire). The translation is preserved in 15 Georgian Manuscript

The vast summary is given by Leila Datiashvili in the article on the Old Georgian tradition of the Lausiatic History (Datiashvili, 2002).

The content of the article includes:

- ❖ short general overview of the biography of Palladius
- ❖ detailed and long discussion about the biographical details about Palladius, about his travelings, acquaintances and relationship with Evagrius Ponticus
- ❖ overview of textual history (Greek redactions and manuscripts, translations in other languages)
- ❖ overview of Georgian translation, translator and manuscripts

Notably, the translator is Ephrem Mtsire.

- **Title of the Collection in Georgian Sources**

„მისივე, მამისა ზუენისა პალადი ეპისკოპოსისა კაპადუკიელისაჲ მისვე ლავსოეს მიმართ პრეპოსიტისა, რომელსა შინა დასწერს შემოკლებით თავისა თვისისათჳს და შემდგომითი შემდგომად მოიქსენებს ცხორებასა თავთა მამათასა“ (A 143, 159; Datiashvili, 2002)

„Of the same - Our Father Palladios Bishop from Cappadocia; to the same - Lausus the provost (praepositus, *πραιπόσιτος* N.G.). He (author N.G.) writes about himself briefly and then commemorates (or mentions, tell N.G.) chapters from the lives of Fathers (A 143, 159; Datiashvili, 2002)

- **Translator**

Ephrem the Lesser (Datiashvili, 2002)

- Manuscripts

#	Manuscript	Date (Approx.)	Datiashvili, 2002
1	A 143	12th century	<p>388 ff., parchment, damaged, Nuskhuri, some parts missing, inscriptions both with Nuskhuri and Mkhedruli alphabets, the Lausiac History is on folios 157-385, this MS preserves also epistles by Palladios. This MS is considered to be the oldest among extant Georgian MSs. Datiashvili notes that in the description of A collection (Volume I:2, pp.178-182) the given folios 156-374 are wrong, this mistake was due to the wrong pagination of the MS.</p> <p>Description Source: Manuscript Descriptions, A collection, 1976 / ხელნაწერთა აღწერილობა, A კოლექცია, ტ. I:2, თბ., 1976, გვ. 178-182</p>
2	A 154	17th c.	<p>ff. 366, Nuskhuri, Scribe: Pavle, Orderer - Romanoz Son of Giorgi Eristavi (366). The Lausiac history is on ff.269-338, epistles included.</p> <p>Description Source: Manuscript Descriptions, A collection, 1976 / ხელნაწერთა აღწერილობა, A კოლექცია, ტ. I:2, თბ., 1976, გვ. 215</p>
3	A 164	1750	<p>Could be used for the identification of a text (together with other MSs), Nuskhuri, contains only letter to Lausus and the Lausiac History itself. The MS is well preserved.</p> <p>Description Source: Manuscript Descriptions, A collection, 1976 / ხელნაწერთა აღწერილობა, A კოლექცია, ტ. I:2, თბ., 1976, გვ. 248</p>
4	A 166	1710	<p>The Lausiac History is on the ff. 452-575, scribe Nikoloz</p> <p>Description Source: Manuscript Descriptions, A collection, 1976 / ხელნაწერთა აღწერილობა, A კოლექცია, ტ. I:2, თბ., 1976, გვ. 250</p>

5	A 196	17th-18th cc.	ff.373, Nuskhuri, scribe - Besarion Orbelishvili, The Lausiatic History is on ff.266-342 Description Source: Manuscript Descriptions, A collection, 1976 / ხელნაწერთა აღწერილობა, A კოლექცია, ტ. I:2, თბ., 1976, გვ. 336
6	A 362 (or 367?)	18th c.	ff. 367, scribe: Gabriel, the Lausiatic History comprises 72 chapters on the ff. 265-340. Description source: Жордания Т., Описание рукописей Тифлисского церковного музея , т. II,с. 356.
7	A 400	1819	Mkhedruli, scribe - Gabriel the Monk, includes 73 chapters on the ff. 1-272. Description source: Жордания Т., Описание рукописей Тифлисского церковного музея , т. II,с. 356.
8	A 682	13th-14th cc.	253 ff., paper, Nuskhuri, wooden cover (binding), brownish ink, capital letters with red ink, brought from Gelati Monastery (Kutaisi, Georgia), with later inscriptions with Mkhedruli. The Lausiatic History is on ff. 1-61. This is the second most important MS. Description source: Жордания Т., Описание рукописей Тифлисского церковного музея , т. II,с. 399.
9	Kut. 51	18th century	8 th c.
10	Kut. 53		852
11	Kut. 80		7 th c.
12	S 2566		№2566, 18 th c.
13	S 3639		1758
14	S 5260		
15	Cent. Arch.		

#302		
------	--	--

- **Bibliography**

- a. Datiashvili Leila, `The Lausiatic History` by Palladius of Helenopolis and its Old Georgian tradition, *Literaturuli Dziebani*, Tbilisi, 2002. #22. დათიაშვილი, ლეილა. პალადი ჰელენეპოლისის „ლაუსაიკონი“ და მისი ძველი ქართული თარგმანი, ლიტერატურული ძიებანი, 2002, №22. The article is available online. Hereafter: Datiashvili, 2002
- b. ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტ. I:2, შეადგინეს და დასაბეჭდად მოამზადეს: თ. ბრეგაძემ, ც. კახაბრიშვილმა, თ. მგალობლიშვილმა, მ. ქავთარიამ, ლ. ქუთათელაძემ და ც. ჯღამაიამ ელ მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1976. / *Manuscript Descriptions, Former Church Museum Collection (A), Volume I:2*, Compiled and prepared for publication by T. Bregadze, Ts. Kakhabrishvili, T. Mgaloblishvili, M. Kavtaria, L. Kutateladze and Ts. Jghamaia, edited by E. Metreveli, Tbilisi, 1976. Hereafter: *Manuscript Descriptions, A collection*, 1976
- c. Жордания Т., Описание рукописей Тифлисского церковного музея , т. II, с. 155.
- d. Gabidzashvili, Enriko. Georgian translation of *Ascetic and Mystical Works*, Tbilisi: Artanuji, 2006. გაბიძაშვილი, ენრიკო. ქართული ნათარგმნი ასკეტიკა და მისტიკა, თბილისი: არტანუჯი, 2006. The entire edition is included in the online encyclopedia - georgica.ac.ge

Part III – Georgian Manuscript Preserving Alphabetic Collection of AP

Summary

Unedited Georgian MSSs

Sin.Geo.4, Sin. Geo. N.55, Sin.Geo.90

The manuscripts **Sin.Geo.55** and **Sin.Geo.4** were discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai by the team of the Georgian scholars. Their descriptions appeared firstly in the *Catalogue of Georgian Manuscripts Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai*²⁴ which was published in 2005.

I've never had an opportunity to visit the St. Catherine's Monastery in order to complete thorough codicological research of **Sin.Geo.4**, **Sin. Geo. N.55** and **Sin.Geo.90** there, but due to the kindest help of Father Justin, a scholar and a monk at the monastery, I got access to the high quality colored photocopies of all the extant folios including the fragments.

Taking into account these circumstances, my current research contributes to the further update for the descriptions of **Sin.Geo.4**, **Sin. Geo. N.55** and **Sin.Geo.90** in these following perspectives:

1. textual content and its structural characteristics
2. general context of these MSs in terms of their relationship to the entire Sinai collection of Georgian MSs (e.g. Sin.8, Sb, Sin.Geo.13 etc.)
3. bibliography

The main codicological characteristics (folios, material etc.) are based on the data included in the *Catalogue of Georgian Manuscripts, 2005*.

Regarding the formal structure of the description itself, it is planned in a way to make it suitable for electronic edition in future. I have taken into account basic principles of TEI and specific requirements of electronic catalogues, trying to incorporate the best traditional methodological approaches.

- Sin. Geo. N. 84

At the moment I identified **Sin. Geo. 84** to include an excerpt from the Life of Theodosius and not the *Apophthegmata Patrum*.

²⁴ Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005

I have prepared the full detailed description (see Appendix #1).

You can also see transcript of the Georgian text with English translation and citations in the Appendix #2.

- Sin. Geo. N.99

Sin. Geo. 99 partially includes homily of John of Chrysostomus (Homilies) and partially brief stories, identification of which was not successful so far.

For the full transcript of the Georgian text with English translation see Appendix #3.

You can also see the relationship between Sin. Geo. N.99 and Georgian translation of Life of Theodosius in Appendix #4.

Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8

Sin.geo.N.4

The Library of the Holy Monastery of Mount Sinai/Saint Catherine's Monastery

Apophthegmata Patrum, fragment, 10th century, Georgian

Collectio Alphabetica

Sin. Geo. N.4 is the forepart of **Sin. Geo. O.8**. They, as a whole, preserve the oldest complete version of the Georgian APalph. Notably, **Athon. Geo.12** includes another complete but more recent version, while **Sin.geo.O.35** (907) is the oldest, hence the shortest alphabetical collection.

The content includes narrations related to the Fathers: **Abraham** (1r), **Apphy** (1r/v), **Apollo** (1v-2r), **Andreas** (2r/v), **Gregorio** (3r), **Gelasius** (3v), **Daniel** (4r), **Dioscorus** (4r/v), **Theodorus Phermensis** (5r/v,8r/v-9r/v,14r/v), **Epiphanius** (6r), **Euchariston** (6r/v), **Zenon** (f.7r/v), **Theodoros of Alexandria** (9v-10r/v), **Theonas** (f.10v), **Theophile the Archbishop** (10v), **Theodorus** (10v-11r), **Theodorus of Eleutheropolis** (11r/v), **John the Colobos** (11v-13v,15r-19r), **Isidorus in Panepho** (19r-20r), **Isaak** (20r-22v), **Joseph** (22-25v), **Iacob** (25v-26r), **John the Eunuch** (26r), **John the Cenobite** (26v).

General Information

Manuscript Identifier: Sin. Geo. N.4

Repository: St. Catherine Monastery, Mount Sinai, Egypt

Shelf mark or press mark: N/A

Title: Apophthegmata Patrum, Collectio Alphabetica

Language: Georgian

Date: 10th c. (?)

Physical Description

Form/Type – Codex

Support – Parchment.

Extent – 26 folios (1r-26v)

Format – c.26.5x19

Composition of quires – The manuscript at the present condition is a mass of separated leaves and bifolia.

Pagination, foliation, quire marks – Pagination signs indicate the beginning of a gathering. As MS is badly damaged, only those signs on f.3r (Image 4), f.4v, f.18v, f.19r and f.26v have been preserved. It is notable, that ff.19r-26v compose the only complete gathering of the MS. There are also recent inscriptions made by pencil. Most probably, these numbers are written by the team of Georgian scholars. On some folia recent pagination is edited – older number is stricken through and the new number is written next to it.

Condition – The MS is damaged. ff.1-15 are badly damaged. ff.1,4,5,8-15 are fragments (see below Picture #1 and #2, p.4-5). ff. 3-4 are the first and the last leaves of the quire #6. f.5 is the first leaf of quire #10. The quire #12 (19r-26v) is complete (see below Picture #3).

Writing area – N/A

Number of columns – one column

Number of lines – Those folia which aren't damaged have 24-25 lines.

Script – Nuskhuri. Headings and initial letters of narratives are in Asomtavruli.

Script / Hand description – Scribe Grigol.

Layout – The text is written in dark black ink. Headings and initial letters of narratives are in red ink and in Asomtavruli. Initial letters of paragraphs/sections are also in Asomtavruli but dark black ink.

Decoration – Extant part of MS does not have any decoration.

Additions and signs of usage – N/A

Binding – There is no evidence about compilation and age of the MS.

Characteristics – [to be added later]

History

Place of origin – N/A

Date of origin – MS does not include any data for an exact and precise datation. However, it has been suggested by the team of Georgian scholars that according to the paleographic features it could be of 10th c.²⁵

Provenance – St. Catherine Monastery on Mount Sinai, Egypt.

Comments on provenance / history of the manuscript –

The first description of the manuscript **Sin. Geo. O.8** was completed and published by a Georgian scholar Alexander Tsagareli (1844-1929) in 1888²⁶. The number of manuscript was 76, title – “Lives of Saints” (“Житъя Святыхъ”) and quantity of folios – 164. Description of content is brief, including the list of the Elders, with no indication to the particular narratives or folios. Some names are omitted (Joanne, Isaac Thebaeus, Carionus, Cronius, Macarios Alexandrie, Megethios, Nisteroos, Pambo, Petrus, Paphnutius, Paesius, Pitimios, Romanios, Simone, Syncletica). Datation suggested by Tsagareli is 10-11th cc..

The second, much detailed and updated description was compiled and published by a Belgian scholar Gerard Garitte 68 years later, in 1956.²⁷ The number of manuscript is 8, title – Alphabetic Collection of Apophthegms (Collection alphabétique d’apophthegmes) and quantity of folia – 148 (that is 16 folia less than an amount indicated by Tsagareli). Garitte expanded the

²⁵ *ibid.* p.415

²⁶ Александр Антонович Цагарели, Памятники грузинской старины в Святой Землѣ и на Синаѣ. Православный Палестинский сборник. Выпуск 10 (Санкт-Петербург: Православное Палестинское Общество, 1888), 229-230

²⁷ Garitte, Gérard, *Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai*. Louvain: L. Durbecq; 1956, 26-27.

description of content by including all the names of Elders, the corresponding folia, the relevant publications (e.g. PG 65, Draguet, Marr etc.) and references to other versions of the text (e.g. manuscript **Sin.geo.O.35**). Datation suggested by him was 11th c..

Both descriptions noted that the manuscript's first and the last parts had been lost.

A Georgian philologist, Manana Dvali, published the old Georgian translation of alphabetic collection in 1974. She selected **Athon. Geo.12** as the main source for her edition and included variant readings from **Sin. Geo. O.8** and **Sin.geo.O.35** in the apparatus. The introduction to the publication is very brief (just few pages) and general, with short descriptions of three manuscripts and few notes for the edition principles. The order of narrations is ignored, as the priority was given to **Athon. Geo.12** and other manuscripts were referred accordingly.

On May 25, 1975, Archimandrite Sophronius, discovered a cache of manuscript leaves and fragments in the tower on the north wall of the St. Catherine monastery on Mount Sinai. The room where they were discovered had been used to store manuscripts in earlier centuries, and when the manuscripts were transferred to a new location in the early eighteenth century, these damaged leaves and fragments had been left behind. These were subsequently hidden when the floor above the room gave way during an earthquake. They were recovered during the renovation of the tower. When the mass of leaves and fragments had been gathered and sorted, they were found to reflect the diverse languages found in the library: the majority of the manuscripts were in Greek, with the majority of the others in Arabic, Syriac, Slavonic, and Georgian. There were also texts in Hebrew, Latin, and Ethiopian.

Discovered Manuscripts, and among them **Sin. Geo. N.4**, were studied by the team of Georgian scholars on site, in 1975. The description was published in 2005.²⁸ It was noted in the *Catalogue, 2005*, that MS is the first part of Sin.8, which was described by G.Garitte in 1956²⁹.

The detailed examination of the text proved that this assumption is right. Datation of **Sin.Geo.4** automatically changes also the date of **Sin.8**, which was regarded by J.Garitte as MS of 11th century.

Catalogue, 2005 mentions 18 names of Fathers in the content description. In fact Sin.Geo.4 includes narrations related to 26 Elders. It is notable that the entire text, even on the smallest fragments of the MS has been identified.

²⁸ Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005, p.377

²⁹ Garitte, Gérard. 1956. Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinai. Louvain: L. Durbecq.

Contents

I. (1r-105v) Alphabetic Collection of Apophthegmata

1. (1r) Abraham

1.1. (1r) **Abraham 1 (GE95, R140)**

des: [ჰრქუა მას მამამან აბრაჰამ: აწ უკუე ცოცხალ] არიან ვნებანი იგი, [არამედ დაბმულ არიან] წმიდათა მიერ.

Note: The folio 1r preserves the last part of *Abraham 1*. The first sentence on the page: *მან ჰრქუა: არა, არამედ ვჰბრ[ძოდი გულ]ის-სიტყუასა ჩემსა არა აღე[ბად]*. Accordingly, the folio including the first part (which is approx. 60% of the entire narration) has been lost. Taking into account the number of lines and word count on this manuscript, it could be assumed that *Abraham 1* was preceded by something else on that lost folio. Thus the forepart of **Sin. Geo. N.4/Sin. Geo. O.8** is still missing.

Other versions: **A** (f.25 r/v), **Dvali, 1974** (1:35)

1.2. (1r) **Abraham 2 (GE96, R141)**

inc. მამან ჰკითხა მამასა აბრაჰამს და ჰრქუა: [უკუეთუ სადამე დამ]ემთხუიო[ს მრავალგზის ჭამად, რად] ვყო?

des: [ანუ გგონიეს[ა, ვითარმედ კალოდ მოსრ]ულ ხარ?

Note: Folio 1r/v (see Image #1) is heavily damaged. In the middle only small part of the page has survived, therefore the line 18 includes just few letters [მრავალგზის ჭამად, რად] ვყო?. The line 19 likewise is hardly saved, extant small part is scraped off and therefore unreadable.

Other versions: **Sin.Geo.O.35** (f.280), **A** (f.25v), **Dvali, 1974** (2:36)

2. (1r/v) Apphy

2.1. **Tit.:** მამისა ავ[ფცსთუის]

2.2. (1r/v) **Apphy 1 (GE97, R148)**

inc. [გუითხრობდეს] ებისკოპოსისა ავ[ფესთუის, რომელი იყო] ოქ[სო]რინე ქალ[აქისაჲ]...

des: მუნ უდაბნოდ იყო და კაცნი არა იყუნეს დ[ა] ღ[მერთ]ი შეგეწეოდა. ხოლო აქა სოფელი არს და კაცნი შეგეწევიან.

Other versions: A (f.25v), **Dvali, 1974** (1:36)

3. (1v-2r) Apollo

3.1. Tit.: მამისა აპოლოდ(სთვის)

3.2. (1v) Apollo 1 (GE98, R149)

inc. იყო ვინმე ბერი სენაკებს[ა მას, რომელსა სახელი ერქუა აპოლო]

des: [დღეს] ქრისტეს თანა მივალ საქმედ [და სულისა ჩემისათვის].

Other versions: A (25v-26r), **Dvali, 1974** (1:36-37)

3.3. (1v-2r) Apollo 3 (GE99, R151)

inc. [თ]ქუა მამამან აპო[ლო შეწყნარ]ებისათვის ძ[მათაჲსა, რამეთუ ჯერ-
არს] მომავალ[თა ძმათაჲ თაყუანისცემ]აჲ.

des: [და ოდეს აღესრულებოდა მამაჲ] ა[პო]ლონ, [ევედრებოდეს მას ძმანი, რადთა] დაწერნ[ეს და დაუტევნეს მათ სიტყუანი] ნუ[გეშინის-
ცემისანი. ხოლო მან ჰრქუა] მათ [რომელი გულსა ღმრთისასა არს,] დაწერა მაკარი მეგვპტელმან ორთა მათ შინა ებისტოლეთა მისთა, იგი დაიმარხეთ და იხილეთ იესუ].

Note: Folio 1v (Image 2), as mentioned above, is heavily damaged. In the middle only small part of page has survived. Line 18 preserves just three letters: [თაყუანისცემ]აჲ ა[რა].

Folio 2r/v (Images 3,4) is just a small fragment. However it is still possible to identify the text. Few letters have survived on the incomplete five lines of the upper left side (for the text see above: *des*). Supposedly, the first part of the narration was present on **f.1r**. The extant text is the last sentence of **Apollo 3**.

Other versions: A (26r), **Dvali, 1974** (1:37)

4. (2r?/v) Andreas

Note: Folio 2v preserves few words from the very last sentence of *Andreas* (*Aio 1*, *R153*). Supposedly, the first part of the narration was present on folio 2r. Taking into account the fact, that structurally Sin. Geo. N.4 is identical to A, and also the volume of the missing part of the page, it could be assumed, that *Andreas 1* (*GE100*, *R152*) was present there. However this issue remains open due to the insufficient evidence.

4.1. (2r?/v) Andreas =Aio 1 (GE101, R153)

inc.

des: უკუეთუ [არა ნეფსით მიიღებდეს, ღმერთმან] დაუმა[რხ]ოს [შრომაჲ იგი მისი გებუ]ლად, რამეთუ არა [ნეფსით, არამედ იძულებით ჭამს და] მათ სასყი[დელი აქუნდეს].

Note: As noted above, just few words (see above in *des*) from *Andreas* (*Aio 1*, *R153*) has been survived in *Sin. Geo. N.4*.

Other versions: A (26v), **Dvali, 1974** (2:37)

Note: The first five lines of f.2v preserve the last words of *Andreas GE2, PG (Aio1), R153*. Then we have three letters in red, this means the beginning of new story. However, as only the proposition is preserved (თჳს / for), there is no chance to assume which narration was presented. It could be *Ares 1* (*GE 102, R143*) as in *Ath. 12*. The succeeding folio is not the direct continuation of f.2v and begins with **Gregory**. Therefore, the issue of *Ares 1* and narrations related to *Besarion (1-11)*, *Beniamin (2,5)*, *Biare (5)* remains open due to insufficient evidence.

5. (3r) Gregory

5.1. (3r) **Tit.:** მამისა გრი]გოლისთუის

5.2. (3r) Gregory 1 (GE117, R174)

თ[ქუა მამამან] გრიგოლი: სამი ეს[ე მი]ჰჳად[ო]ს კაცსა ღმერთმან: სარწმუნ[ოებაჲ] მართალი სულისაგან და ჰემ[მარი]ტებაჲ ენისაგან და სიწმიდე გულ[ისაგან].

Other versions: **Sin.Geo.O.35** (280v), **Dvali, 1974** (1:41)

6. (3r/v) Gelasius

6.1. **Tit.:** მამისა გელასისთუის

6.2. (3r/v) Gelasius 1 (GE118, R176)

inc. გუითხრობდეს მამისა გელასისტუის ძმანი, რამეთუ ედვა წიგნი, რომელი ღირდა ათ თურამეტის დრაჰკნის.

des:

Note: Folio 3v finishes with the following: [დ]აადგრა ძმაი იგი ვიდრე აღრულე[ბამდე]. This is the first part of the last sentence of **Gelasius 1**. The second part of *des* would be on the succeeding page, which has been not found yet.

Other versions: **Ath. 12** (30v-31r), **Dvali, 1974** (1:41-42)

7. (4r) Daniel

Note: The upper part of Folio 4 r/v (Images 7 and 8) is torn off. The extant part includes 12 lines (out of 23) and preserves the very last sentence of **Daniel 6** (GE128, R188) and then **Dioscorus 1** (GE129, R191). The folio with the first part of **Daniel 6** is missing.

7.1. (4r) Daniel 6 (GE128, R188)

inc.

des: ს[ულს]ცა თუისსა იზღვევს და ყოველნი, რომელნი არიან მას ადგილსა, მათ აშფოთებს.

Note: Only the last sentence of this narration (=des) has been survived (See note above).

Other versions: **Ath. 12** (36r/v), **Dvali, 1974** (6:47)

8. (4r) Dioscorus

8.1. Tit.: მამისა დიოსკორესტუის

8.2. (4r/v?) Dioscorus 1 (GE129, R191)

inc. გუითხრობდეს დიოსკორესტუის ნაქიოტელისა, რამეთუ პური მისი ქრთილისა და ოსპნისაჲ იყო და წ[ლი]თი-წლად შედგის ერთსა სათნოებასა.

des:

Note: The upper part of folio 4 r/v is torn off. The ending of the **Dioscorus 1** undoubtedly was exactly on that part of folio 4v and therefore is lost. The last sentence on the folio 4r is the following: *გ[ი]ნა არა ვჭამო გბოლვილი რად-
33.*

Other versions: **Ath. 12** (37r), **Dvali, 1974** (1:48)

8.3. (4v) Dioscorus 2 (GE130, R192)

inc.

des: ჭეშმარიტად, შვილო, თუ მომეცეს და ვიხილნე ცოდვანი ჩემნი, ვერ
კმა მეყვნენ სხუანი სამნი, გინა ოთხნი, რადთა სტიროდიან მათ.

Note: The upper part of folio 4 r/v is torn off. The first sentence on f.4v is the
following: *ეტყუინ მას: მამაო, რადსა [ს]ტირ? ხოლო მან ჰრქუის:
ცოდვათა ჩემთა ვსტირ, შვილო.*

Other versions: **Ath. 12** (37r), **Dvali, 1974** (2:48)

8.4. (4v) Dioscorus 3 (GE131, R193)

inc. თქუა მამამან დიოსკორი: უკუეთუ შევიძოსოთ ზეცისა

des:

Note: The sentence above is the only preserved part of **Dioscorus 3** and the very
last sentence of f.4v. Folios containing continuation of this narration are lost.

Other versions: **Ath. 12** (37r), **Dvali, 1974** (3:48)

9. (6r) Epiphanius

9.1. (6r) Epiphanius 4 (GE132, R199)

inc.

des: მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: შემიწდვე, რამეთუ სათნოებად უფროდს არს
ჩემსა სათნოებასა.

Note: The first sentence of **Epiphanius 4** is lost. Folio 6r begins with the
following: *ჯორცთაგან განსლვისა. ხოლო იგი მივიდა და
განმხიარულდეს ურთიერთას.*

Other versions: **Ath. 12** (37v-38r), **Dvali, 1974** (2:49)

10. (6r) Euchariston

10.1. (6r) **Tit.:** ევქარისტოსისთვის ერისკაცისა

10.2. (6r/v) **Euchariston (GE131)**

inc. ორნი ვინმე მამათაგანნი ევედრებოდეს ღმერთსა, რაფთა აუწყოს მათ, თუ ვისსა-ძი საზომსა მიწევნულ არიან?

des:

Note: The last part of the **Euchariston 1** is lost. The last sentence on Folio 6v is *მაშინ ჰრქუეს მას ღმერთმან მოგუავლინნა ჩუენ შენდა. ხოლო მას, ვითარცა ესმა სიტყუაჲ ესე.*

Other versions: **Ath. 12** (37v-38r), **Dvali, 1974** (2:49)

11. (7r) Zenon

11.1. (7r/v) Zenon (GE 144)

inc.

des: და ჰმადლობდა ღმერთსა, ესევეთარი აღადგინა ბერმან. თქუეს ვიეთმე, რამეთუ: ვიხილეთ განმწუესებული ჰასაკითა.

Note: The first part is lost. The first sentence of the folio 7r is the following: *ველით. იკითხვიდა ძესა თუისა, ხოლო ცოლმან მისმან ჰრქუა: აჰა ეგერა ცხედარსა ზედა წევს.*

Other versions: **Ath. 12** (44v-46r), **Dvali, 1974** (7:57)

11.2. (7v) Zenon (GE145)

inc. მერმე კუალად მდიდარი ვინმე იყო სოფელსა ავსიტელთასა ღმრთისა-მსახური

des:

Note: Only *Incipit* (see above) has been preserved.

Other versions: **Ath. 12** (44v-46r), **Dvali, 1974** (7:57)

12. (5r/v, 8r-9v) Theodorus Phermensis

12.1. (5r) Theodorus Phermensis 18 (GE184, R285)

inc.

des:

Note: Only the upper part of f5r has been preserved. Four lines that are readable include the text from the middle part of **Theodorus Phermensis 18**: *[სრულ] ვყავ გულის-სიტყუად ჩემი ღმრთისა მიმართ. და წარმოიღო ღომლისა ერთ[ისა კ]ური საპურიით და შექმნა პურად. ვითარ სთხოვდეს გლახაკნი, განუ[ყო მათ პური იგი.]* Line 5 is damaged and not readable. The beginning of the narration, supposedly on the preceding page, is lost now, and the ending was on that part of folio 5r, which is torn off.

Other versions: **Ath. 12** (60r), **Dvali, 1974** (14:71)

12.2. (5r/v) Theodorus Phermensis 21 (GE187, R288)

inc.

des:

Note: Only the upper part of f5v has been preserved. Four lines that are readable include the text from the first part of **Theodorus Phermensis 21**: *ჰლოცვიდა მას, რადთა კერვად ასწაოს [მას]. და მოართუა მას სირადცა იგი. [ჰ]რქუა მას ბერმან: წარვედ აწ და დი[ლ]ეულ მოვედ. ხოლო ბერმან დააღბო [სირ]ად ი[გი] და ვ[ითარცა მ]ო[ვიდა] იგი უჩუე[ნა]...* Line 5 is damaged and not readable. The beginning of the narration (just few words), supposedly was on that part on the preceding folio 5r, which is torn off. And the ending on the succeeding folio which is lost now.

Other versions: **Ath. 12** (60v), **Dvali, 1974** (17:71-72)

12.3. (8r) Theodorus Phermensis 22 (GE188, R289)

inc.

des: მაშინ თუით ბერი შევიდა და გამოართუა წიაღითა სავსე იფქლი წმიდისა მ[ისგ]ან [დ]ა მისცა მათ, და ხახუი იგი უკუ[ნ-სცა].

Note:

Other versions: **Ath. 12** (60v-61r), **Dvali, 1974** (18:72)

12.4. (8r) Theodorus Phermensis 24 (GE189, R291)

inc. ჰკითხა [ვინმე მამასა] თევდორეს: უკუეთუ მ[ყის მოიწიოს დაქცევ]აჲ, შენ გეშინო[დისვია, მამაო?]

des: რამეთუ ვედრებულ [იყო ღმრთისა, რაფთა მიელოს] შიში. ამისთ[ჰსცა ჰკითხა მას.]

Note:

Other versions: **Ath. 12** (61r), **Dvali, 1974** (19:72)

12.5. (8r/v) Theodorus Phermensis 25 (GE190, R292)

inc. იტყოდეს მის[თჰსვე, რამეთუ ოდეს იქ]მნა იგი დიაკონ სკიტეს, არა თავს იდებდა იგი [დიაკონებად]...

des: არავე თავს-იდ[ვა, არამედ თქუა:] უკუეთუ არა [მაცადოთ, წარვიდე] მე ამიერ ად[გილით. და ესრეთ და]უტევეს იგი.

Note:

Other versions: **Ath. 12** (61r/v), **Dvali, 1974** (20:72-73)

12.6. (8v) Theodorus Phermensis 26 (GE192, R293)

inc. [იტყოდეს მისთჰსვე, რამეთუ] ოდეს მოოჭრ[და სკიტჲ, მოვიდა ფერმე]დ და მუნ [იყოფვოდა]...

des: [რომელი მოიღის] პირ[ვე]ლისაგან, მისცის [იგი სხუასა და რომელმან პურის] ჭამასა ოდენ [მოართჰს,] მისგანი [ჭამის].

Note:

Other versions: **A** (61v-62r), **Dvali, 1974** (21:73)

12.7. (8v-9r) Theodorus Phermensis (GE192)

inc. თქუა მამამან [თევდორე:] საკუი[რველ არს]...

des: ხოლო ცოდვისა ჟამსა, ვითარმცა-იგი არა გუხედვიდა, ეგრეთ ვიქმოდეოთ.

Note:

Other versions: **Sin.Geo.O.35** (283v), **A** (62r), **Dvali, 1974** (22:73)

12.8. (9r/v) Theodorus Phermensis 28 (GE193, R295)

inc. გუითხრობდა ვინმე მამათაგანი ფერმ[ე]ლი, [ვითარმე]დ: მივედ
ოდესმე მამისა თ[ევდორეს]ა [და ვპ]ოვე, რამეთუ დაჭრილი კუართი
[ეცუა] ...

des: უკუეთუ ვინმე მოვიდეს ხილვად ჩემდა, ნურას იტყუი კაცობრივსა,
არამედ უკუეთუ ვჭამდე, არქუ ჭამს და უკუეთუ მეძინოს, არქუ
ვ[ითარმედ ს]ძ[ინავს].

Note:

Other versions: A (62r/v), **Dvali, 1974** (23:73)

12.9. (9v) Theodorus Phermensis 29 (GE194, R296)

inc. შეუტდეს მას ს[ამნი ავაზა]კნი. ორთა იგი ეპყ[რა და ერთი
ჭურ]ჭელსა გამოჰკრ[ებდა].

des: და უნდა [ბერსა. რადთამცა] დაიყენა კუართი იგი [თვსა ნაწილა]დ,
რომლითა ჟამსა ეზიარის.

Note:

Other versions: A (62v-63r), **Dvali, 1974** (24:74)

13. (9v-10v) Theodorus de Nono

13.1. **Tit.:** [მამისა თევდორესთუ]ის, რომელი იყოფოდა მეც[ხრესა] მილიონსა
ალექსანდრი[ისასა]

13.2. (9v-10r) Theodorus de Nono 1 (GE195, R297)

inc. თქუა მამამან თევდორე მეცხრი[სა მილიონისამან, ვითარმედ]
სიჭაბუკესა ვიყო[ფვოდ]ე [რაჲ] უდაბნოსა...

des: და [უკუანა]დსკნელ ყოველთასა შევიქმენ ორი [თო]რნე, ოდეს
არღარავინ მოვიდა.

Note:

Other versions: A (63r), **Dvali, 1974** (1:73)

13.3. (10r) Theodorus de Nono 2 (GE196, R298)

inc. იტყოდეს მ[ამი]სა [თევდორეს]თუის და მამისა ლუკის[თუის],
რ[ომელნი] იყუნეს მ[ეცხ]რესა მილიონსა, [ვითარმედ დაყვეს] ერგასი
წელი...

des: აღასრულნეს ყოველნი [ჟამნი მათნი მარადის] მოსაქსენებელთა
[მათ მიმართ].

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (283v), **A** (63r/v), **Dvali, 1974** (2:73)

13.4. (10r/v) Theodorus de Nono 3 (GE197, R299)

inc. თქუა მანვე მამამან [თევდორე: უკუეთუ] შეგუირაცხოს ღმერთმან
ლ[ოცვასა ზედა უდბებად და მი]მოტაცებად ...

des: ვერ შემძლებელ ვართ ცხორებად.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (283v), **A** (63v), **Dvali, 1974** (3:73)

14. (10v) Theonas

14.1. (10v) Theonas 1 (GE198, R)

თქუა მამამან თეონა: ამისთვის ტყუე იქმნის გონებად ვნებათაგან
ჯორციელთა, რამეთუ არა მოიცალის გონებამან საღმრთოდას მიმართ
ხილვისა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284), **A** (63v), **Dvali, 1974** (1:75)

15. (10v) Theophilus Archiepiscopus

15.1. (10v) **tit.:** თეოფილე მთ[ა]ვ[არ]ებისკოპოზისათვის

15.2. (10v) Theophilus Archiepiscopus 1 (GE199, R304)

inc. [ნეტ]არი თეოფილე, მთავარების[კოპ]ოსი ალექსანდრიი[სა, მივიდა]
ოღესმე ნიტრიისა მთა[სა] ...

des: [ჰრქუა მას მამამან თეო]ფილე: სხუად [გზად არა არს,] გარნა ეგე?

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284), **A** (63v), **Dvali, 1974** (1:75)

15.3. (10v) Theophilus Archiepiscopus 2 (GE200, R308)

Entire text: იგივე [მთავარე]პისკოპოსი იტყო[და აღსრულებისა] ჟამსა:
ნეტარ [ხარ, მამაო არსენი,] რამეთუ ესე ჟამი გე[ქსენა ოდესვე].

Note:

Other versions: **A** (64), **Dvali, 1974** (2:75)

16. (10v-11r) Theodorus

16.1. Tit.: [მა]მისა თევდორესთვის

16.2. (10v-11r) Theodorus 1 (GE201, R300)

inc. თქუა მამამან თეოდორე, რომელი იყო [სკიტეს]...

des: ხოლო ფრთხილმან კაცმან განიყარის იგი და აღდგის ლო[ც]ვად.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284), **A** (64), **Dvali, 1974** (1:75)

17. (11r/v) Theodorus Eleutheropolitano

17.1. Tit.: მამისა თევდორესთვის ელევთერეოპო[ვ]ლ[ე]ლისა

17.2. (11r) Theodorus Eleutheropolitano 1 (GE202, R301)

inc. ჰკითხა მამამან ა[ბრაჰამ] ქართველმან მამასა თევდორეს
ელ[ევთერო]პოვლეულსა და ჰრქუა ...

des: [ხოლო მამამან აბრაჰამ ჰრქუა მას:] კეთილად [სთქუ, მამაო].

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284), **A** (64r/v), **Dvali, 1974** (1:75-76)

17.3. (11v) Theodorus Eleutheropolitano 2 (GE203)

თქუა მამამან თევდორე: მოკლებამან პურისამან დაადვნის ჯორცნი
მონაზუნისანი. ხოლო სხუამან ბერმან თქუა: მღუიძარებაჲ უფროდს
დაადნობს ჯორცთა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284), **A** (64v), **Dvali, 1974** (2:76)

18. (11v-19r) Joanne Colobus

18.1. (11v) **Tit.:** მამისა იოვანესთუის მოკლისა

18.2. (11v) Joanne Colobus 1 (GE204, R316)

inc. იყო ვინმე ბერი თეზაოდელი სკიტეს, რომელსა აქუნდა [მო]წ[აფე] აოვანე მოკლე.

des: [მოილო] ბერმან ნაყოფი იგი და მოარ[თუა ეკლე]სიად და ჰრქუა მათ: მი[იღეთ და ჭამეთ ნა]ყოფი ესე მორჩი[ლებისაჲ].

Note:

Other versions: **A** (64v-65r), **Dvali, 1974** (1:76)

18.3. (11v-12r) Joanne Colobus 2 (GE205, R317)

inc. [იტყოდ]ეს მამისა აოვან[ესთუის] მოკლისა, რამეთუ ჰრქუა ოდეს[მე] ძმასა თჳსსა] უხ[უც]ესსა

des: ხოლო იგი შეუვრდა ფერჯთა მისთა და ჰრქუა: შემინდვე მე, მამაო.

Note:

Other versions: **A** (65r), **Dvali, 1974** (2:76)

18.4. (12r) Joanne Colobus 3 (GE206, R318)

inc. თქუა მამამან აოვანე მოკლემან, რამეთუ: ოდეს უნებნ [მეფესა,] რადთამცა დაიპყრა ქალაქი მტ[ერთაჲ]...

des: [უკუე]თუ მარხვითა და [სიყმილითა ცხ]ოვნდებოდის კაცი, მაშინ [მტერნი] იგი მისნი მოუძღურდიან [სულისა] მისგან.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284r), **A** (65v), **Dvali, 1974** (3:77)

18.5. (12r) Joanne Colobus 4 (GE207, R319)

Entire text: მერმე თქუა: მ[აძღარი, რომელი] ყრმასა ჰზრახვიდეს,
[მუნთქუესვე] ისიძვა გულის-სიტყ[უითა მი]ს თანა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284r), **A** (65v), **Dvali, 1974** (4:77)

18.6. (12v) Joanne Colobus 5 (GE208, R320)

Entire text: მერმე თქუა: აღვიდოდე ოდესმე გზასა მას სკიტისსა და
აღმაქუნდა სირაჲ და ვიხილე მეაქლემე იგი, რომელი მეტყოდა მე და
აღმძრვიდა გულის-წყრომად, და დაუტევე სირაჲ იგი და ვივლტოდე.

Note:

Other versions: **A** (65v), **Dvali, 1974** (5:77)

18.7. (12v) Joanne Colobus 6 (GE209, R321)

Entire text: მერმე კუალად მკასა გარე იყო და ესმა ძმისაჲ, რომელი
იტყოდა რისხვით და ჰრქუა: აწ უკუე შენცა და დაუტევა სამკალი იგი და
ივლტოდა.

Note:

Other versions: **A** (65v-66r), **Dvali, 1974** (6:77)

18.8. (12v) Joanne Colobus 7 (GE210, R322)

inc. შეკრებულ იყვნეს ბერნი სკიტეს ურთიერთას და მათ თანა იყო
ოვანცა.

des: ესე ჰრქუა მათ და [დაუკვრდა და აღე]შენნეს.

Note:

Other versions: **A** (66r), **Dvali, 1974** (7:77)

18.9. (13r) Joanne Colobus 8 (GE211, R323)

inc. ჯდა რაჲ ოდესმე წინაშე ეკლესიასა, და გარე-მოასხდეს მას ძმანი და
გამოჰკითხვიდეს მას ძმანი გულის-სიტყუათა მათთა.

des: ეგრეთ არს, მამაო, ვითარცა სთქუ, რამეთუ ეგ[რ]ე გარემესა ხოლო
ხედავ, უკუეთუმცა შინაგანსა ჰხედევდი, რაჲლა-მცა სთქუ?

Note:

Other versions: A (66r/v), **Dvali, 1974** (8:77-78)

18.10. (13r) Joanne Colobus 10 (GE212, R325)

inc. მოვიდეს ოდესმე ძმანი გამოცდად მისა, რამეთუ არა უტევ[ის გ]ულის-სიტყუასა თუის[თა, არცა იტყ]უენ რას ამის სოფლ[ისასა, და] ჰრქუეს მას.

des: [ეგრეცა] სული წმიდაჲ არს, რაჟამს [გარდამოცდის] გულსა ზედა კაცთასა, განახლ[დიან] და გამოიხუნიან გულის-ს[იტყუანი] ღმრთის მოშიშებისანი.

Note:

Other versions: A (66v), **Dvali, 1974** (9:78)

18.11. (13r/v) Joanne Colobus 11 (GE213, R326)

Entire text: იტყოდეს [მისთუის]ვე, ვითარმედ დათხზნა ოდესმე ს[ირაჲ ორისა] სფურიდისაჲ და შეკ[ერა იგი] ერთად სფურიდად, და ვერ ცნა, ვიდრემდის არა შეეხო კიდესა, რამეთუ მოეცალა გულსა მისსა ხილვათა მიმართ.

Note:

Other versions: A (66v-67r), **Dvali, 1974** (10:78)

18.12. (13v) Joanne Colobus 12 (GE214, R327)

inc. თქუა მამამან ოვანე: მიმსგავსებულ ვარ მე კაცსა, რომელი ზინ ხესა ქუეშე დიდსა და ხედავენ მრავალთა მკეცთა და ქუეწარმავალთა, მომავალთა მის ზედა.

des: და ოდეს ვერლარა შეუძლი წინა-ალ[დგომად, მივილტო]დი ღმრთისა მიმა[რთ ლოცვითა და] განვერი მტერი[საგან].

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284r), A (66v-67r), **Dvali, 1974** (11:78)

18.13. (13v-15r) Joanne Colobus 14 (GE215, R329)

inc. [თქუა მამამან] დოვანე, ვითარმედ [იხილა ვინმე] განკუირვე[ზასა შინა ბერმან:] და აჰა ესერა სამნი მონა[ზონნი] დგეს წიაღ-კერძო ზღუასა...

des: ეგრეცა ამან [ნათე]სავ[მან დაღ]ათუ მოიხუნენ ფ[როთ]ენი, არავე ცეცხლისნი, არამედ ჭირით უძღურნი და უსუსურნი მოიხუნეს.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284v), **A** (67r/v), **Dvali, 1974** (12:78-79)

18.14. (15r/v) Joanne Colobus 13 (GE216, R330)

inc. ძმამამან ჰკითხა მამასა დოვანეს და ჰრქუა, ვითარმედ სუ[ლსა] ჩემსა აქუს წყლულებად და არა ჰრცხუნის მუირის სიტყუად მოყუ[სისა] თუის?

des: ეჰა საკუი[რველი, მას დათუ სარ]ცხუნელი და[უფარავს, ხოლო შენ ყოლად] შიშუელ ხარ [და არა გრცხუნის და მა]გას იტყუი. ეს[რე სახედ არს ძვრის-]სიტყუადაცა.

Note:

Other versions: **A** (67v-68r), **Dvali, 1974** (13:79)

18.15. (15v) Joanne Colobus 16 (GE217, R331)

inc. [მერმე ეტყოდა ბერი ძმათა სინანულისათჳს, რომელსა უნდეს შენანების, ვითარმედ:] მე[ძავი ერთი იყო ქალაქსა შინა ქ]მნუ[ლკეთილი ფრიად და მრავალნი ტ]რფი[ალნი] ესხნ[ეს].

des:

Note:

Other versions: **A** (68r/v), **Dvali, 1974** (14:79-80)

18.16. (16r) Joanne Colobus (GE221)

inc.

des: [გულს-მოდ]გინებასა სცემედ, რომელნი ბრძოლა]სა შინა [არიან, და რომელნი იძულე]ბენ მტე[რისაგან, რადთა შეიძინე]ბდენ ურთი[ერთას კეთილ]ისათუის.

Note:

Other versions: A (69v-70v), **Dvali, 1974** (18:81)

18.17. (16r/v) Joanne Colobus 19 (GE216, R330)

inc. [ჰკითხა] ძმამან მამასა დოვანეს და ჰრქუა: რად ვყო, რამეთუ მრავალგზის მოვიდის ძმაჲ, რადთამცა მივჰყევ საქმედ და მე უსუსური ვარ და უძლური და დავშური საქმესა მას, რადმე უკუე ვყო მცნებისა მისთვის?

des: [უკუეთუ ვერ ძალ-გიც ყოფად ეგრე, ჯედ სენაკსა შინა შენსა და] სტი[როდე ცოდვათა შენთა და თუ გპო]ვონ [შენ გლოასა შინა, არავინ] გაადუ[ლოს შენ გამოსლვად.]

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284v), A (70v-71r), **Dvali, 1974** (19:81-82)

18.18. (16v) Joanne Colobus 20 (GE223, R335)

inc. თქუა მამამან დ[ოვანე: ვინ განყი]და დოსები? მიუგო ძმ[ამან ვინ]მე და ჰრქუა: ძმათა თუისთა.

des: არამედ დუმნა და დუმილითა თავი განიყიდა და მანვე დუმილმან დაადგინა იგი მთავრად ეგუიპტესა ზედა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (284v), A (71r), **Dvali, 1974** (20:82)

18.19. (16v) Joanne Colobus 21 (GE224, R336)

Entire text: თქუა მამამან დოვანე: სულმცირე ტუირთი დაუტევეთ, რომელ არს თავისა თუისისა ბრალობაჲ და მძიმე აღვიღეთ, რომელ არს თავისა თუისისა განმართლებაჲ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285r), A (71r), **Dvali, 1974** (21:82)

18.20. (17r) Joanne Colobus 30 (GE232, R345)

inc.

des: [ხოლო იგი მერმეცა დუმნა] და მესამესა ჯერსა ჰრ[ქუა მას: ვინათგან შემოხუედ აქა, ღმერთი [მიმიღე] ჩემგან.

Note:

Other versions: **A** (72v-73v), **Dvali, 1974** (29:84)

18.21. (17r) Joanne Colobus 33 (GE233, R348)

inc. მი-ვინმე-ვიდა ბერი სენა[კად მ]ამისა დოვანესა და პოვა იგი, რამეთუ ეძინა და ანგელოზი ზედა ადგა და ამწერობდა მას.

des: ბერი მოვიდა და გულისგმა-ყო მ[ამამან] დოვანე, რამეთუ მისსავე საზომსა ი[ყო ბერ]იცა იგი, და იხილა ანგელ[ოზი ი]გი.

Note:

Other versions: **A** (71v), **Dvali, 1974** (30:84)

18.22. (17r) Joanne Colobus (GE234)

ძმამან ჰკითხა მამასა დოვანეს და ჰრქუა: შემძლებელ არს კაცი ერთისა ხოლო საქმისა მოსავეოფად? ხოლო ბერმან ჰრქუა მას: მნებავს მე, რადთა იპყრას კაცმან ყოველთაგან სათნოებათა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285r), **A** (73v), **Dvali, 1974** (31:85)

18.23. (17r-18r) Joanne Colobus 40 (GE235, R355)

inc. იტყოდეს, ვითარმედ ჭაბუკისა ვისნიმე ქალისანი აღესრულნეს მამადედანი და დაშთა იგი ობლად.

des: და ესმა ჳმად, რომელმან ჰრქუა მას, ვითარმედ: ერთი ესე ჟამი სინანულისად ამისი შეიწირა უფროდ მათსა, რომელნი მრავლით ჟამითგან იწანიან და ვერ აჩუენიან მჭურვალეზად ესევითარისა სინანულისად.

Note:

Other versions: **A** (73v-75v), **Dvali, 1974** (32:85-86)

18.24. (18r) Joanne Colobus (GE236)

inc. იგივე ჯდა ოდესმე სკიტეს და ძმანი გარე-მოადგეს და გამოჰკითხვიდეს გულის-სიტყუათა თუისთა.

des: და მან ჰრქუა: არა, არამედ ვითარცა გარეშე ვარ, ეგრეცა შინაგან.

Note:

Other versions: **A** (75v), **Dvali, 1974** (33:86)

18.25. (18r/v) Joanne Colobus (GE237)

Entire text: იტყოდეს რად სკიტელთათუის, რამეთუ მი-რად-ვიდოდინ ეგუიპტედ მკისათუის და ნამოშაკევისა მოღებად, გინათუ ჳელთ-საქმრისათუის მოღებად სასყიდლისა, თუითუელმან თავისა თუისისა ჳელთსაქმრისგან გამოიღის და სხუად იგი ობოლთა და ქურივთა განუყვიან. ხოლო დოვნე (sic) მოკლემან ორივე წარიღის და თქუის: ჩემნი ობოლნი და ქურივნი სკიტეს არიან.

Note:

Other versions: **A** (75v-76r), **Dvali, 1974** (34:86-87)

18.26. (18v) Joanne Colobus 35 (GE238, R350)

Entire text: იტყოდეს მისვე მამისა დოვანესთუის, ვითარმედ ოდეს მოვიდის მკით, გინათუ ბერისა მისრულ არნ, ლოცვასა წიგნის კითხვასა, განა ფსალმუნებასა მოიცალის, ვიდრემდის მოაგის გონებად თუისი პირველსავე წესსა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (76r), **Dvali, 1974** (35:87)

18.27. (18v) Joanne Colobus 36 (GE239, R351)

Entire text: თქუა ვინმე ბერმან: რად არს ესე დოვანე, რამეთუ სიმდაბლითა თუისითა დამოძკიდა ყოველი სკიტე მცირესა ნეკსა თუისსა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (76r), **Dvali, 1974** (36:87)

18.28. (18v) Joanne Colobus 37 (GE240, R352)

Entire text: ჰკითხა ვინმე მამათაგანმან მამასა დოვანეს: რა არს მონაზონება? ხოლო მან ჰრქუა მას: შრომაჲ, რამეთუ მონაზონი ყოველსა ზედა შურებინ საქმესა. ესე არს მონაზონება.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (76r), **Dvali, 1974** (37:87)

18.29. (18v) Joanne Colobus 39 (GE242, R354)

Entire text: მერმე თქუა: ვერ შესაძლებელ არს სახლისა შენებაჲ ზემთამო, არამედ საფუძველით აღმართ. ჰკითხა ვინმე ძმამან: რაჲ ას (sic) სიტყუა ეგე? ჰრქუა მას: საფუძველი (sic) მოყუასი არს, რადთა პირველად იგი შევიძინოთ, რამეთუ მას დამოკიდებულ არიან ყოველნი სათნოებანი.

des:

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (76r/v), **Dvali, 1974** (38:87)

18.30. (19r) Joanne Colobus (GE242)

inc. იტყოდეს სკიტეს მამისა დოვანესთუის მოკლისა, რამეთუ მოჰგუარეს მას ოდესმე ვნებული სენაკად მისა, რადთა განკურნოს იგი.

des: ხოლო მამამან იოვანე ჰრქუა ეშმაკსა მას: შენ ხოლო ნუ გეწყინებინ განზნევაჲ, ჩემდა კელთ-საქმარი არს განზნეულისაჲცა მაგის შეკრებაჲ.

Note:

Other versions: **A** (76v), **Dvali, 1974** (39:87-88)

19. (19r-20r) Isidorus

19.1. Tit.: მამისა ისიდორესათუის ხუცისა

19.2. (19r/v) Isidorus 1 (GE243, R357)

Entire text: იტყოდეს მამისა ისიდორესთუის, რომელი იყო ხუცესი სკიტისაჲ, რამეთუ რომელსა აქუნ ძმად სახითა უძღლური, სულმოკლე, გინათუ მაგინებელი და უნებნ განკურნებაჲ, ჰრქუის ბერმან: მომგუარეთ მე იგი აქა და მიდევანიან და თუისითა მით მოთმინებითა აცხოვნის ძმად იგი.

Note:

Other versions: **A** (76v-77r), **Dvali, 1974** (1:88)

19.3. (19v) Isidorus 2 (GE244, R358)

Entire text: ძმამან ჰკითხა მას და ჰრქუა: რადსათუის ესრეთ ეშმაკთა ეშინის შენგან? ჰრქუა მას ბერმან: ვინაფთგან ვიქმენ მონაზონ. ვეკრძალეზი, რაფთა არა უტეო რისხვაფ სასასა ჩემსა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (77r), **Dvali, 1974** (2:88)

19.4. (19v) Isidorus 3 (GE245, R359)

მერმე იტყოდა: ორმეოცით წლითგან-ლა სცნობზ კაცი შინაგანსა გონებისა ცოდვასა და მიერიოთგან არლარა მიერიჩინ არცა გულის-თქუმასა, არცა გულის-წყრომასა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (77r), **Dvali, 1974** (3:88)

19.5. (19v) Isidorus 4 (GE246, R360)

მერმე თქუა ბერმან: მე ოდეს ვიყავ ჭაბუკ და ვჯედ სენაკსა შინა ჩემსა, არა იყო საზომი ჟამობისა ჩემისაფ, არამედ ღამე და დღე ჟამობაფ იყო ჩემდა.

Note:

Other versions: **A** (77r), **Dvali, 1974** (4:88)

19.6. (19v) Isidorus 5 (GE247, R361)

Entire text: თქუა მამამან ჰიმენ მამისა ფილოფესთუის, ვითარმედ დათხზის ძნაფ ერთი ღამედ-ღამედ: და ევედრებიედ მას ძმანი და, ეტყუიედ, ვითარმედ: განუსუენე აწ თავსა შენსა მცირედ, რამეთუ დაბერებულ ხარ. ხოლო მან ჰრქუა მათ: დაღაცათუ დაწუან ცეცხლითა ისილორე და ნაცარი მისი ნიჩბითა ქარსა წარსცენ, არცა ერთი რაფ მაღლი არს ჩემდა, რამეთუ ძე ღმრთისაფ სოფლად მოვიდა ჩუენდათუის (ქარაგმა ჩნდთუის).

Note:

Other versions: **A** (77r/v), **Dvali, 1974** (5:88)

19.7. (20r) Isidorus 6 (GE248, R362)

inc. მანვე თქუა მამისა ისიდორესთუის, ვითარმედ: ეტყუიედ გულის-
სიტყუანი თუისნი, ვითარმედ: დიდი კაცი ხარ.

des: ჰრქუის მანცა: დაღაცათუ სატანჯველსა შთავვარდე, თქუენ შინა
კერძო გპოვნე.

Note:

Other versions: **A** (77v), **Dvali, 1974** (6:88-89)

19.8. (20r) Isidorus (GE249)

Entire text: იგივე იტყოდა მამისა ისიდორესთუის, რამეთუ ოდეს ეტყუინ
ძმათა ეკლესიასა შინა, ესრე ხოლო ჰრქუის მარტოდ: ძმანო, წერილ არს:
მიუტევე მოყუასსა შენსა, რადთა შენცა მოტევებად მოილო.

Note:

Other versions: **A** (77v), **Dvali, 1974** (7:89)

19.9. (20r) Isidorus 7 (GE250, R363)

Entire text: თქუა მამამან ისიდორე, ვითარმედ, ოდე{ს} მივედი
სავაჭროდ ძმისა ჭურჭლისა განსყიდად. და ვიხილე, რამეთუ გულის-
წყრომად შემთხუევად იყო, დაუტევე ჭურჭელი იგი და ვივლტოდი.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (78r), **Dvali, 1974** (8:89)

20. (20r/v) Isaak

20.1. (20r) **Tit.:** მამისა ისაკისათუის, რომელ იყო ხუცესი სენაკებისაჲ.

Note: Inscription by the end of the title, in red: გუაკურთხენ უფალო (ქარაგმა:
გკხნ უ)

20.2. (20v) Isaak 1 (GE251, R372)

inc. უნდა ოდესმე მამისა ისაკისი, რადთამცა ხუცეს ყვეს იგი.

des: და ვიდრელა ვივლტოდი მაგასვე, მოსლვად ვარ, რამეთუ ესე კელის-
დადებად ღმრთისა მიერ არს.

Note:

Other versions: **A** (78r/v), **Dvali, 1974** (1:89)

20.3. (20v-21r) Isaak 2 (GE252, R373)

inc. თქუა მამამან ესაკ: ვჯედი რად კრონესთანა და არასადა მიბრძანა
საქმე.

des: მე ჩემდად არას ვეტყუი მაგას, არამედ უკუეთუ უნებს, ვითარცა მე
მხედავს, ჰყოფდინ ეგე, მიერითგან უსწრვი და მოვქმნი, იგიცა რომელ
ბერმან მოქმნის და იგი რასავე იქმნ, და მით სახითა მასწავა მე
დუმილით საქმე.

Note:

Other versions: **A** (78v-79r), **Dvali, 1974** (2:89-90)

20.4. (21r/v) Isaak 3 (GE253, R374)

inc. მამად ისაკ და მამად აბრაჰამ ერთად იყოფოდეს.

des: აწ ესერა დაობლებულ ვართ, ამისთვისცა ვტირ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (285v), **A** (79r), **Dvali, 1974** (3:90)

20.5. (21v) Isaak 4 (GE254, R375)

inc. თქუა მამამან ისაკ: ვიცი ძმად, რომელი მკიდა ყანასა და უნდა,
რადთამცა შედმუსრა თავი ერთი იფქლისად და შექამა.

des: ხოლო მას რად ესმა ესე, დაუკუირდა და ჰრქუა: შენი არს ყანად,
მამაო, და მე მკითხავა? რამეთუ ესეოდენსაცა ზედა ეკრძალებოდა ძმად
იგი.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (79r/v), **Dvali, 1974** (4:90)

20.6. (21v) Isaak 5 (GE255, R376)

Entire text: მერმე ჰრქუა ძმათა: ნუ მოგყავს აქა ყრმაჲ, რამეთუ ოთხი ეკლესია მოოჯრებული ვიხილე.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (79v), **Dvali, 1974** (5:90)

20.7. (21v) Isaak 6 (GE256, R377)

Entire text: იტყოდეს მამისა ისაკისათვის, ვითარმედ ნაცარი იგი საცეცხურისაჲ, რომელი ეკუმის ჟამის-წირვასა, პურსა თანა ჭამის.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (79v), **Dvali, 1974** (6:90)

20.8. (21v-22r) Isaak 7 (GE257, R378)

Entire text: ეტყოდა მამაჲ ისაკ ძმათა, ვითარმედ: მამათა ჩუენთა და მამასა პამბოს ძუელი და წულილად დაბებკული ჰმოსიედ ზებენისაჲ, ხოლო აწ ეგერა მრავალ-სასყიდლისაჲ გუმოსიეს. მოისპეთ ამიერ, მოაოჯრეთ ადგილი ესე. ოდეს კულად მივლენედ მკად, ჰრქუის მათ: არღარა მოგცე მცნებაჲ, რამეთუ არა იმარხავთ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (79v), **Dvali, 1974** (7:90-91)

20.9. (22r) Isaak 8 (GE258, R379)

Entire text: გუითხრობდეს მამისა ისაკისათვის მამანი, ვითარმედ: მოვიდა ძმაჲ, რომელსა გარდაეცუა კუკული მცირე ეკლესიად სენაკებისაჲ მამისა ზე ისაკისა. და გამოჯადა იგი ბერმან და ჰრქუა მას: ესე ადგილი მონაზონთაჲ არს, ხოლო შენ ერისა-კაცსა ვერ ძალ-გიც ყოფად აქა.

Note:

Other versions: **A** (79v), **Dvali, 1974** (8:91)

20.10. (22r) Isaak 9 (GE259, R380)

Entire text: თქუა მამამან ისაკ, ვითარმედ: არასადა მოვიღე გულისსიტყუაჲ ძმისათუის სენაკად ჩემდა, რომელმან შემაწუხა მე. და მე ვისწრაფდი, რადთამცა არა უტეო ძმასა, ვითარმცა აქუნდა ჩემთვის გულის-კლებად სენაკსა თუისსა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (79v-80r), **Dvali, 1974** (9:91)

20.11. (22r/v) Isaak 11 (GE260, R382)

inc. ეტყოდეს, ვითარმედ: აღ-რად-ესრულებოდა მამად ისაკ, შეკრბის მამანი და ეტყოდეს მას: ვითარ ვყოთ შემდგომად შენსა, მამაო?

des: ეგრევე მსგავსად უკუე თქუენცა ჰყოფდით და სცხოვნდეთ.

Note:

Other versions: **A** (80r), **Dvali, 1974** (10:91)

21. (22v-25v) Ioseph in Panepho

21.1. (22v) **Tit.:** მამისა დოსებისტუის, რომელი იყოფებოდა პანეფოს

21.2. (22v-23r) Ioseph in Panepho 1 (GE261, R384)

inc. მი-ვინმე-ვიდეს მამანი მამისა დოსებისა პანეფოდ, რადთა ჰკითხონ მას ძმათა შემთხუევისათუის, რომელნი მოვიდოდნიან სტუმრად მათდა, უკუეთუ ჯერ-არს, რადთა მხიარულად და კადნიერად მიეგებვიდნიან.

des: ხოლო მათ რად ესმა და დაუკუირდა, რამეთუ გულისა მათისად ჰრქუა მათ ბერმან, ვიდრე მათდა კითხვამდე, და აღიდებდეს უფალსა.

Note:

Other versions: **A** (80r-81r), **Dvali, 1974** (1:91-92)

21.3. (23r) Ioseph in Panepho 2 (GE262, R385)

Entire text: ჰრქუა მამამან პიმენ მამასა დოსებს: მითხარ მე, ვითარ ვიქმნე მონაზონ. ხოლო მან ჰრქუა მას: უკუეთუ გინებს, რადთა განსრულებად ჰპოვო აქაცა და მუნცა, თქუ ყოველსა ზედა საქმესა: ვინ ვარ მე? და ნუვის განიკითხავ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (81r), **Dvali, 1974** (2:92)

21.4. (23v-24r) Ioseph in Panepho 3 (GE263, R386)

inc. მანვე ჰკითხა მამასა ოსებს და ჰრქუა: რად ვყო, რაჟამს ვნებანი მომეახლნენ? წინა აღუდგეა მათ, ანუ უტეო მათ შემოსლვად?

des: არიან სხუანი, რომელთა ვერ ძალ-უც შეახლებად, არამედ განშორებად მეყსეულად.

Note:

Other versions: **A** (81r/v), **Dvali, 1974** (3:92-93)

21.5. (24r) Ioseph in Panepho 4 (GE264, R387)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა ოსებს: რად ვყო, რამეთუ ვერცა მარხვად შემძლებელ ვარ, ვერცა საქმედ და მიცემად სიყუარულისა.

des: გონებად შენი ოდენ დაიცევ მოყუსისაგან და სცხოვნდე, რამეთუ შეუცოდებელი სული სთნავს ღმერთსა.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (82r), **Dvali, 1974** (4:93)

21.6. (24r/v) Ioseph in Panepho 5 (GE265, R388)

inc. იტყოდა ვინმე ძმათაგანი, ვითარმედ: მივიდოდე მე ჰერაკლეოდ, ქუემო კერძო, მამისა ოსებისა. და აქუნდა მონასტერსა მისა ტუტაჲ ფრიად კეთილი.

des: და თუ იხილიან, რამეთუ ჰყოფენ დრკუსა მას, არღარა ეტყუიედ, არამედ ჭემმარიტსა. უწყიედ, რამეთუ ყოვლისათუის მორჩილ არიედ.

Note:

Other versions: **A** (82r/v), **Dvali, 1974** (5:93)

21.7. (24v) Ioseph in Panepho 8 (GE266, R391)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა ოსებს და ჰრქუა: მინებს, რადთა გამოვიდე ზოგად ცხორებულთაგან და დავჯდე მარტოჲ.

des: ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ განსუენებულ ხარ ზოგად ცხორებულთა თანა და მარტოაცა, შესხენ ორნივე გულის-სიტყუანი შენნი, ვითარცა სასწორსა, და რომელიცა იხილო, ვითარმედ უფროდ დასძლევს, იგიცა ყავ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (82r/v), **Dvali, 1974** (6:93-94)

21.8. (25r) Ioseph in Panepho 7 (GE267, R390)

inc. მივიდა მამად ლოტ მამისა ოსებისა და ჰრქუა მას ესრე: მამაო, მსგავსად ძალისა ჩემისა ვჰყოფ მცირედსა კანონსა ჩემსა და ლოცვასა და მცირედსა მარხვასა და წიგნისა წურთასა და დაყუდებასა...

des: და ჰრქუა მას: უკუეთუ გნებავს, იქმენ ყოვლადვე ცეცხლ ესრეთ.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r) **A** (82v-83r), **Dvali, 1974** (7:94)

21.9. (25r) Ioseph in Panepho 6 (GE268, R389)

მერმე ჰრქუა მამამან ოსებ მამასა ლოტს: ვერ შემძლებელ ხარ მონაზონ ყოვად, უკუეთუ არა აყოს, ვითარცა ცეცხლი შემწუველი, სიტყუად შენი.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286r), **A** (83r), **Dvali, 1974** (8:94)

21.10. (25r/v) Ioseph in Panepho 9 (GE269, R392)

inc. მივიდა ვინმე ბერთაგანი მოყუსისა თუისისა, რადთა მივიდენ და იხილონ მამად ოსებ.

des: მაშინ ჰრქუა მას: უკუეთუ შენ ორსა წელსა არა იცი მოწაფისა შენისა სახელი, მე ერთსა ხოლო დღესა რად მიტმს დასწავლად მე.

Note:

Other versions: **A** (83r/v), **Dvali, 1974** (9:94)

21.11. (25v) Ioseph in Panepho (GE270)

თქუა მამამან დოსებ: რომელსა ჯორცთა შრომაჲ აქუნდა, რამეთუ ორ-ორით და ოთხ-ოთხით იმარხვიდა. და იყო ერთსა შინა ჟამსა ვითარ არა ეჭამა მას ოთხსა დღესა, მოაკლდა ძალი და მოიწია მისა ჯმაჲ და ჰრქუა: ეკრძალე თავსა შენსა და ნუვის შეურაცხ-ყოფ და ნუვის განიკითხავ დაბადებულსა ღმრთისასა და, რავდენცა შემძლებელ ხარ, მსგავსად ჯორცთა შენთა ძალისა, ჰყოფდ, გარნა მსგავსად ძალისა შენისა ეკრძალე.

Note:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286v), **A** (83v), **Dvali, 1974** (10:94-95)

22. (25v-26r) Iacob

22.1. (25v) tit.: მამისა აკობისთვის

22.2. (25v-26r) Iacob 3 (GE271, R397)

Entire text: თქუა მამამან აკობ, რამეთუ: ვითარცა სანთელმან, რომელი ენთებინ ბნელსა შინა სასუენებელსა, განანათლის იგი, ეგრეცა შიშმან ღმრთისამან გულსა კაცისასა განანათლის იგი და ასწავებნ მას ყოველსა სათნოებასა ღმრთისასა და მცნებათა მისთა.

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286v), **A** (83v-84r), **Dvali, 1974** (1:95)

22.3. (26r) Iacob 4 (GE272, R398)

Entire text: იტყოდა მამაჲ აკობ: არა საჯმარ არს სიტყუაჲ, ხოლო სიტყუაჲ მრავალი კაცთა შორის ამათ ჟამთა, არამედ საქმე ჯამს, რომელი-იგი საძიებელ არს და არა სიტყუაჲ, რომელთა არა აქუს ნაყოფი.

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286v), **A** (84r), **Dvali, 1974** (2:95)

23. (26r) Joanne Eunucho

23.1. (26r) Tit.: მამისა იოვანესთვის საჭორისისა

23.2. (26r) Joanne Eunucho 1 (GE273, R401)

inc. იოვანე საჭურისმან სიჭაბუკესა თუისსა ჰკითხა ვისმე ბერსა და ჰრქუა: ვითარ თქუენ შეუძლეთ და აღასრულეთ საქმე ღმრთისაჲ განსუენებით, ხოლო ჩუენ ვერცაღა შრომით შეუძლეთ ყოფად?

des: ჰრქუა მაცხოვარმან მოწაფეთა თუისთა: მცირედ მორწმუნენო, ეძიებდით პირველად სასუფეველსა ღმრთისასა და ესე ყოველი მოგემატოს.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286v), **A** (84r/v), **Dvali, 1974** (1:95)

24. (26r) Joanne Cellarum

24.1. (26r) Tit.: მამისა დოვანესთუის, რომელი იყო სენაკებისა

24.2. (26v - 1r, Sin. Geo. O.8) Joanne Cellarum 1 (GE274, R407)

(26v) inc. გუითხრობდა მამად დოვანე, რომელი იყო სენაკებისა და თქუა: ერთი მეძავი იყო ეგუიპტეს ქმნოლ კეთილი და მდიდარი ფრიად.

(1r, Sin. Geo. O.8) des: ხოლო იგი შევიდა ეკლესიად, ტიროდა და თქუა: უკუეთუ აქავე ესე შემემთხვა, მუნ რადლა-მე ყოფად ვარ? და შეინანა და იქმნა იგი ჭურ რჩეულ.

Notes: The last sentence on the folio 26v is *და ვითარ მოართუა, დაწუა იგი ცეცხლითა ებისკოპოსმან*. The ending (see above) is the first sentence on the folio 1r of **Sin. Geo. O.8**.

Other versions: **A** (84v-85r), **Dvali, 1974** (1:95-96)

(Sin. Geo. O.8)

25. (1r-2v) Joanne Persa

25.1. (1r) Tit.: მამისა დოვანესთუის სპარსისა

25.2. (1r-2v) Joanne Persa 1 (GE275, R417)

inc. გუითხრობდა ვინმე მამათაგანი მამისა დოვანესთუის სპარსისა, დიდისა მისთუის მადლისა, რომელი აქუნდა მას, გარდარეულსა მიდწია სიწრფოებასა, რამეთუ იყოფოდა იგი არაბიას ეგუიპტისსა.

des: და თუ მოიღის, ჰრქუის: დადევე ადგილსავე თუისსა. უკუეთუ არა მოიღის, რომელმან იგი წარიღის, არარად ჰრქუის მას.

Notes:

Other versions: A (84r-86v), **Dvali, 1974** (1:96-97)

26. (2v-3r) Joanne discipulo abbatis Pauli

(2v) Tit.: მამისა დოვანესთუის

26.1. (2v-3r) Joanne discipulo abbatis Pauli 1 (GE276, R421)

inc. იტყოდეს მამისა დოვანესთუის, რომელი იყო მოწაფე მამისა პავლესი, რამეთუ აქუნდა დიდი მორჩილება.

des: და დაუკუირდა ბ<ე>რსა მას, სცემდა და ეტყოდა: სულელი, ძალი ცოფი მომგუარე მე აქა? და განჯსნა აფთარი იგი და განუტევა.

Notes:

Other versions: A (86v-87r), **Dvali, 1974** (1:97-98)

27. (3r/v) Ischyron

(3r) Tit.: მამისა ისქურიონისთუის

27.1. (3r/v) Ischyron 1 (GE277, R426)

inc. წმიდათა მამათა წინასწარმეტყუელეს უკუანადსკნელისა ამის ნათესავისათუის და თქუეს: რად-მე ვქმენით ჩუენ?

des: და რომელნი იპოვნენ მათ ჟამთა შინა გამოცდილნი, ჩუენსაცა და მამათა ჩუენტასა უფროდს იყუნენ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (286v), A (87r/v), **Dvali, 1974** (1:98)

28. (3v) Joanne Thebaeus

Tit.: მამისა დოვანესთუის თებელისა

28.1. (3v) Joanne Thebaeus 1 (GE278, R424)

inc. იტყოდეს მამისა დოვანესთუის თეზაიდელისა, რომელი იყო მოწაფე მამისა ამოსისი, რამეთუ ათორმეტი წელი დაყო მსახურებასა ბერისასა.

des: და მისცა იგი მამათა მათ და ჰრქუა მათ: ესე ანგელოზი არს და არა კაცი.

Notes:

Other versions: **A** (87v), **Dvali, 1974** (1:98)

29. (3v-4r) Isaac Thebaeus

Tit.: მამისა მსაკისთუის თებელისა

29.1. (3v-4r) Isaac Thebaeus 1 (GE279, R422)

inc. მივიდა მამად მსაკ თებელი მონასტერსა ერთსა და იხილა მუნ ძმაჲ ერთი შეცოდებული.

des: და ჰრქუა ანგელოზმან მან: აღდეგ, რამეთუ შეგინდო შენ ღმერთმან, ხოლო ეკრძაღე წამართ და ნუვის განიკითხავ პირველ ღმრთისა განკითხვამდე.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (287r), **A** (87v-88r), **Dvali, 1974** (1:99)

30. (4r-9v) Cassianos

(4r) Tit.: სიტყუათა მათუის მამისა კასიანესთა გამორჩეულთა

30.1. (4r/v) Cassianos 1 (GE281, R427)

inc. თქუა მამამან კასიანე, ვითარმედ: მივედით პალესტინით ეგუიპტედ მამისა ვისამე.

des: ხოლო ოდეს აღიღონ სიძე იგი მათგან, ჳელმწიფედ იმარხვიდენ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (287r), **A** (88v), **Dvali, 1974** (1:99-100)

30.2. (4v) Cassianos 3 (GE282, R429)

inc. მერმე თქუა, ვითარმედ: მივედით სხუისა ვისამე ბერისა და დამიგო ჩუენ საჳმელი.

des: და აწცა მშობის-ლა და შენ ერთითა ჭამითა ესოდენ განსძელა, ვითარმედ ვერდა-რა გიძლავს ჭამის?.

Notes:

Other versions: **A** (88v-89r), **Dvali, 1974** (2:100)

30.3. (4v-5r) Cassianos 4 (GE283, R430)

inc. გუითხრობდა კუალად იგივე მამად კასიანე, რამეთუ მივიდა მამად დოვანე, წინამძღუარი მონასტრისა დიდისაჲ, მამისა პავსიოდისისა, რომელი დიდსა მთასა ზედა იქცეოდა ორმოც წელ, და რამეთუ აქუნდა დიდი სიყუარული.

des: ვინადთგან მე მარტოდ გამოვედ, არასადა მიხილა მე მზემან პურისა ჭამად. ჰრქუა მას მამამან დოვანე: არცა მე გულის-წყებასა.

Notes:

Other versions: **A** (89r), **Dvali, 1974** (3:100-101)

30.4. (5r-7v) Cassianos (GE284)

inc. მერმე კუალად თქუა, ვითარმედ ესრეთ თქუეს მამათა: კეთილ არს არადაფარვად მონაზონისათუის გულის-სიტყუათა მისთაჲ, დიდთა და მცირეთაჲ.

des: ესე თქუა და ილოცა. მოწევნულისა მისგან ბრძოლისა განათავისუფლა და ამცნო მას, რადთა ითხოვოს ენაჲ სწავლულეებისაჲ, ცნობად ჟამი, რომელსა შინა ღირდეს სიტყუად.

Notes: Latin source PJ v3 and PJ v4

Other versions: **Sin.geo.O.35** (287r/v), **A** (86v-87r), **Dvali, 1974** (4:101-103)

30.5. (7v-8v) Cassianos 7 (GE285, R433)

inc. მერმე თქუა: სეფეწული ვინმე მონაზონ იქმნა და მონაგები თუისი განუყო გლახაკთა და დადყენა რავდენიმე თავისა თუისისათუის სამსახურებელად...

des: ამისთვისცა წმიდათა შორის განსუენებულმან ბასილი მიუგო და ჰრქუა მას ესრეთ: სეფეწულობაჲცა წარსწყმიდე და მონაზონებაჲცა ვერარაჲ ჰყავ.

Notes:

Other versions: A (92r), **Dvali, 1974** (5:103)

30.6. (8r/v) Cassianos =Serapion 4 (GE286, R878)

inc. მერმე თქუა: ძმაჲ ვინმე მოვიდა მამისა სერაპიონისა და უბრძანა მას ბერმან, მსგავსად ჩუეულეზისა, რადთა ლოცვა ყოს.

des: ვითარცა ესმა ესე ძმასა მას, შეინანა და შეუვრდა ბერსა მას. და ფრიად სარგებელ ეყო სიტყუაჲ იგი და წარვიდა ესრეთ.

Notes:

Other versions: A (82v-93r), **Dvali, 1974** (6:103-104)

30.7. (8v-9v) Cassianos (GE287)

inc. მერმე თქუა მანვე მამამან კასიანე, ვითარმედ: დიდისა ხუცისა ზე ისიდორესა, რომელი იყო სკიტისაჲ, იყო ვინმე, სახელით პაფნოტოს, დიაკონი, რომელი სათნოებათა მისთათუის აკურთხეს ხუცად, რადთა ჰმსახურებდეს შემდგომად სიკუდილისა მათისა.

des: და თუ არა შენითა ლოცვითა განიკურნოს ეგე. და ვითარ ულოცა, მუნთქუესვე განიკურნა ბერი იგი.

Notes:

Other versions: A (93r-94r), **Dvali, 1974** (7:104-105)

31. (10r/v) Carion

31.1. (10r) **Tit.:** მამისა კარიონისთვის

31.2. (10r/v) Carion 2 (GE288, R441)

inc. იტყოდეს მამისა კარიონისთვის, ვითარმედ ცოლი ესუა, სოფელსა-ლა შინა იყო, და ორნი ძენი გამოსრულ იყუნეს. და ოდეს მონაზონ იქმნა, სიყმილი დიდი იყო.

des: გამოეცხადა საქმე იგი მას და ჰრქუა: მოვედით, ძმანო. და იხილეთ, რამეთუ ზაქარია მცირე პირველსა მას კუირიაკესა კაცი განვიდა და დღეს ანგელოზი შემოვიდა.

Notes:

Other versions: **A** (94r-95r), **Dvali, 1974** (1:105-106)

32. (11r-13r) Cronius

32.1. (11r) Tit.: მამისა კრონესთვის

32.2. (11r) Cronius 1 (GE276, R421)

inc. ძმამან ვინმე ჰრქუა მამასა კრონეს: მითხარ მე სიტყუაჲ.

des: სულმან უკუეთუ განიფრთხოს და განაშოროს თავი თუისი ზრუნვისაგან და დაუტეოს ნებ<ა> თუისი, მაშინ სული ღმრთისაჲ მოვიდეს მის ზედა, და მიერთგან შემძლებელ იქმნეს ნაყოფისა გამოღებად, უკუეთუ არა ბერწ არნ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (287v), **A** (95r/v), **Dvali, 1974** (1:106-107)

32.3. (11r/v) Cronius 2 (GE290, R436)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა კრონეს და ჰრქუა: რაჲ უყო დავიწყებასა ჩემსა, რომელი წარსტყუენავს გონებასა, ვიდრემდის მიიყვანის იგი ცოდვასა ზედა?

des: რამეთუ წერილ არს: რაჟამს მოიქცე და სულთითქუნე, მაშინ სცხოვნდე და სცნა, თუ სადა იყავ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (287v), **A** (95v-96r), **Dvali, 1974** (1:106-107)

32.4. (11v) Cronius 3 (GE291, R437)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა კრონეს: რომლითა სახითა მოვიდეს კაცი სიმდაბლედ?

des: და, რავდენ ძალ-ედვას, მოაქსენებდეს ჯორცთაგან განსლვასა და სასჯელსა ღმრთისასა.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (96r), **Dvali, 1974** (3:107)

32.5. (11v-12r) Cronius 4 (GE292, R438)

inc. თქუა მამამან კრონე: უკუეთუმცა არა შეესხნეს მოსეს ცხოვარნი იგი მთასა მას ქუეშე ღმრთისასა, ვერმცა ეხილვა ცეცხლი იგი მაყულოვანსა მას შინა.

des: და მერმე დავით იტყვს: უკუეთუ ვსცე ძილი თუალთა ჩემსა და ჰრული წამთა ჩემთა და შემდგომი ამისი.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (96r/v), **Dvali, 1974** (4:107-108)

32.6. (12r, 13r) Cronius 1 (GE293)

თქუა მამამან კრონე: კაცი, რომელი ყრმასა თანა იყოფოდის, უკუეთუ ძლიერი იყოს და ქუე ვერ დაეცეს, წარ-ვე-რაღვე-ჰმრთოს.

Notes: Apparently due to it's physical condition, f. 12v was not used by the scribe.

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (96v), **Dvali, 1974** (5:108)

33. (13r/v) Anonymous

33.1. (13r/v) N587 (GE?, R1587)

tit.: გუითხრობდა ვინმე ჩუენ, ვითარმედ: / Somebody told us that:

inc. გუითხრობდა ვინმე ჩუენ, ვითარმედ: ჯდა ვინმე მამაჲ ერთი მონასტერსა ქოზიბისასა. მი-ვინმე-ვიდა მამათაგანი მოკითხვად მისა და ჰრქუა მას: ვითარ სცხოვნდები? / Somebody told us that: A certain (τις) Father sat in the Monastery of Choziba (μοναστήριον του Χοζεβίτου). One of the Fathers (τις τῶν πατέρων) came him for enquiry and said to him: "how are you living?"

des: ცოდვად მიყუარს და ღმერთსა ვეტყუდი, ვითარმედ: ცოდვად მოვიძულე და მოვიძაგე, ხოლო სჯული შენი შევიყუარე. / I love sin and I say to God that “I hated and abhorred sin (sic): but your law did I love.” (Ps 118/119:163)

Notes: Title in it's usual form (მამისა ...თჳს / περι τοῦ ἀββᾶ ...) is missing. first four words of the initial sentence (see above as title) in Singuri provide an indication that new narration begins. Sin.geo.O.35 and A, and accordingly Dvali, 1974 edition include it in the last part of AP collection, under the name of Chome. Notably, the name of Abba Chome is not mentioned in this text.

Different beginning: Ἀδελφὸς παρέβαλε τινὶ τῶν πατέρων ἐν τῇ λαύρα τοῦ Δουκᾶ ἄνωθεν Ἱεριχὼ καὶ λέγει αὐτῷ· Τί ἔνι, πάτερ; Πῶς ἔχεις; Ἀπεκρίθη ὁ γέρων· Κακῶς. (Wortley, 396)

Different ending: Τότε στενάξας ὁ γέρων εἶπεν· Τί λέγεις, ἀδελφέ; Φύσει ἐὰν μὴ φυλάξωμεν ἅπερ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ψάλλομεν, εἰς ἀπώλειαν ὑπάγωμεν. (Wortley, 396)

Parallel Georgian versions: **Sin.geo.O.35** (307v), **A** (232v-233v), **Dvali, 1974** (Chome 2:251-252)

Other sources: **PE IV** 13,1,11-15, **Sy.gr XV**120, **Arm** 15,169(98R), **BHG4** 1438rb

34. (13v-14r) Copres

34.1. (13v) Tit.: მამისა კოპრესთუის

34.2. (13v) Copres 1 (GE295, R442)

იტყოდა მამად პიმენ მამისა კუიპრესთუის, ვითარმედ ესოდენსა საზომსა მიიწია, რამეთუ სხეული იყო და მიმდე მწოლარე, და ჰმადლობდა ღმერთსა და აყენებდა თუისსა ნებასა აღსრულებად.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (96v), **Dvali, 1974** (1:108)

34.3. (13v) Copres 2 (GE296, R443)

თქუა მამამან კუიპრე: ნეტარ არს, რომელმან დადთმინოს შრომადა მადლობით.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (96v-97r), **Dvali, 1974** (1:108)

34.4. (13v-14r) Copres 3 (GE297, R444)

Incipit შეკრებულ ოდესმე იყუნეს სკიტეს მელქიზედეკისტუის და დაავიწყდა მოყვანება მამისა კუიპრესი და უკუანაასკნელ მოიყვანეს იგიცა და ჰკითხვიდეს მას ამისთუის.

des: და ვითარცა ესმა ესე ძმათა მათ, წარივლტოდეს სენაკად თუისად.

Notes:

Other versions: **A** (97r), **Dvali, 1974** (1:108-109)

35. (14r) Cyrus

35.1. (14r) **Tit.:** მამისა კუიროსისათუის

35.2. (14r) Cyrus 1 (GE298, R445)

inc. სიძვისა გულის-სიტყუათათუის ჰკითხა ვინმე ძმამან მამასა კუიროსს.

des: ჰრქუა მას ბერმან: მკუდართათუის ნუ გეშინინ, არამედ ცოცხალთაგან ივლტოდე და ლოცვასა განკრძალულ იყავ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (97r/v), **Dvali, 1974** (1:109)

36. (14r-15r) Lot

36.1. (14r) **Tit.:** მამისა ლოტისთუის

36.2. (14r/v) Lot 1 (GE299, R447)

inc. მო-ვინმე-უჰკდა ბერი მამასა ლოტს და ევედრა მას სენაკისათუის. ხოლო მან მისცა მას, რამეთუ იყო ბერი იგი უძლური.

des. ვითარცა ესმა ბერსა მას, ჰრქუა მას: განმავლინე ამიერ ადგილით, რამეთუ ვერ ძალ-მიც ტუირთვად უდაბნოსა ამას. და ესრეთ წარავლინეს იგი მშუიდობით.

Notes:

Other versions: **A** (104r/v), **Dvali, 1974** (1:116)

36.3. (14v-15r) Lot 2 (GE300, R448)

inc. მი-ვინმე-ვიდა ძმად მამისა ლოტისა. და ვითარ იურვოდა იგი, ჰრქუა მას ბერმან: რად ჰყავ, ძმაო?

des. და ვითარცა აღესრულნეს სამნი კუირიაკენი, გამოეცხადა ბერსა, რამეთუ შეიწყნარა ღმერთმან სინანული ძმისად მის.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288r), **A** (104v), **Dvali, 1974** (2:116-117)

37. (15r/v) Lucius

37.1. (15r) **Tit.:** მამისა ლუკისთვის

37.2. (15r/v) Lucius 1 (GE302, R446)

inc. მო-ვინმე-უჯდეს მამასა ლუკის მონაზონნი და ჰკითხა მათ ბერმან: რად არს ჯელთ-საქმარი თქუენი? ხოლო მათ ჰრქუეს: არარად, არამედ, ვითარცა იტყუის მოციქული, მოუკლებელად ვილოცავთ.

des. და მერმე თქუა: ჯელთ-საქმრისა მისგანი მივსცი ნაკლულევანსა და ოდეს მე ვჰამდი, გინათუ მძინავნ, იგი ილოცავნ ჩემთვის და მადლითა ღმრთისადთა აღესრულების ჩემ ზედა, ვითარმედ მოუკლებელად ილოცვიდითო.

Notes:

Other versions: **A** (104v-105r), **Dvali, 1974** (1:117)

38. (15v) Longinus

38.1. Tit. omitted.

38.2. (15v-16r) Longinus 1 (GE302, R449)

inc. ჰკითხა ოდესმე მამამან ლონგინოზ მამასა ლუკის სამი გულის-
სიტყუა და ჰრქუა მას: მამაო, მინებს უცხოების.

des: ხოლო მან ჰრქუა მას უკუეთუ არა პირველად კაცთა თანა განაგნე
სათნოებანი შენნი, ვერცა მარტომან რაჲ ჰყო.

Notes: This narration has no title, because it's attributed to Abba Lucius.

Other versions: **Sin.geo.O.35** (288v), **A** (105v), **Dvali, 1974** (1:117-118)

39. (16r) Macarius Aegyptius

(16r) tit.: მამისა მაკარისთვის მეგუიპტელისა

39.1. (16r-17r) Macarius Aegyptius 1 (GE307, R454)

inc. გუითხრობდა თავისა თუისისათვის მამაჲ მაკარი და თქუა:
სიჭაბუკესა ჩემსა, ვჯედ სენაკსა შინა ჩემსა ეგუიპტეს, და მოვიდეს, და
შემიპყრეს და დამადგინეს მე ხუცად დაბასა ერთსა. ხოლო მე არა თავს
ვიდეგ. არამედ წარვედ სხუასა ადგილსა.

Cfr. Διαγήσατο περι ἑαυτοῦ ἀββᾶ Μακάριος λέγων· Ὅτε ἦμην νεώτερος, καὶ
ἐκαθήμην εἰς κελλίον εἰς Αἴγυπτον, ἐκράτησάν με καὶ ἐποίησαν κληρικὸν εἰς τὴν
κώμην, καὶ μὴ θέλων καταδέξασθαι, ἔφυγον εἰς ἕταιρον τόπον. (VETUS)

des: ხოლო მე, ვითარცა მესმა ესე, აღვდეგ და წარმოვივლტოდე აქა
სკიტედ. ესე არს პირველი მიზეზი, რომლითა მოვედ აქა.

Ἐγὼ δὲ ἀκούσας ταῦτα, ἵνα μὴ θλίψωσίν με οἱ ἄνθρωποι, ἀνέστην καὶ ἔφυγον
ᾧδε εἰς Σκήτην. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς αἰτίας δι' ἣν ἦλθον ᾧδε. (VETUS)

ἐγὼ δὲ ἀκούσας ταῦτα, ἦναμη θλιψωσίν με οἱ ἄνθρωποι· ἀνέστην κὲ ἔφυγον ᾧδε
εὸς σκήτην· αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία δι' ἣν ἦλθον ᾧδε (MOSQ)

Notes:

Other versions: **A** (106r-107v), **Dvali, 1974** (1:119-120)

PE II 46,4 | Sy.gr XV 39 | PJ XV 25 | PA-CSP 30,1 | R 99 | Arm 15,97 (25R) | Am
203,1 | Eth. 92

39.2. (17r-18r) Macarius Aegyptius 2 (GE308, R455)

inc. მესმა, რამეთუ მივიდოდა მამად მაკარი მეგუიპტელი სკიტით ნიტრიდსა მთასა საჯსენებელსა მამისა ჰამბოდსა და ჰრქუეს მას: არქუ ნუ რად სიტყუად ძმათა ამათ, მამაო.

des: ამისთვის ვთქუ, რამეთუ არღა ქმნულ ვარ მონაზონ, შემინდევით მე, ძმანო.

Notes:

Other versions: A (107v-108v), **Dvali, 1974** (2:120-121)

39.3. (18r) Macarius Aegyptius 4 (GE309, R457)

inc. მივიდა მამად მაკარი დიდი მამისა ანტონისა მთად და ვითარ ჰრეკა კარსა, გამოვიდა ბერი, ჰრქუა მას: შენ ვინ ხარ?

des: და ვითარცა იხილა მოთმინებად მისი, განულო მას კარი და განცხრომით ეტყოდა მას: ძმაო, მაკარი, მრავლით ჟამითგან მინდა ხილვად შენი, რამეთუ მესმინა შენთვის. და სიხარულით შეიწყნარა იგი.

Notes:

Other versions: A (108v-109r), **Dvali, 1974** (3:121)

39.4. (18r) Macarius Aegyptius 5 (GE310, R458)

იტყოდა მამად მაკარი მოოჯრებისათვის სკიტისა და თქუა: რაჟამს იხილოთ სენაკები აღქმნულები მახლობელად ჭალაკსა, ცანთ, რამეთუ ახლოს არს მოოჯრებად მისი. და რაჟამს იხილოთ ხეები აღმოცენებული კართა ზედა არს, ხოლო ოდეს იხილოთ ყრმები, აღიღეთ ჭურჭელი თქუენი და ივლტოდეთ.

Notes:

Other versions: A (109r), **Dvali, 1974** (4:121)

39.5. (18r/v) Macarius Aegyptius 6 (GE311, R459)

მერმე უთხრობდა მამად მაკარი ძმათა და თქუა, ვითარმედ: მოვიდა აქა ყრმად ეშმაკული დედისა თუისისათა და ეტყოდა დედასა თუისა: გუალე და წარვიდით აქადთ. მაშინ ჰრქუა მას: ვერ ძალმიც სლვად. და ყრმამან მან ჰრქუა: მე აღვიკიდო. და დამიკუირდა უკეთურებ<ა>დ იგი ეშმაკისად, ვითარ უნდა, რადთამცა წარიოტნა იგინი.

Notes:

Other versions: **A** (109r), **Dvali, 1974** (5:121-122)

39.6. (18v-19r) Macarius Aegyptius 7 (GE312, R460)

inc. გუითხრობდა მამა სისოი, ვითარმედ: ოდეს ვიყავ სკიტეს მამისა მაკარის თანა, აღვედით მკად და აჰა ესერა ქურივი ერთი კრებდა თავსა და არა დასცხრებოდა ტირილისაგან.

des: და მოვიდეს და უთხრეს დედაკაცსა მას, სადა იღვა ნამარხევი იგი. და მან მისცა უფალსა თუისსა და განთავისუფლდა ნაშობითურთ.

Notes:

Other versions: **A** (109-110r), **Dvali, 1974** (6:122)

39.7. (19r) Macarius Aegyptius 10 (GE313, R463)

inc. ეტყოდეს მამისა მაკარისთვის, რამეთუ უკუეთუ სადამე მოვიდის ძმათა თანა, დაუდვის თავსა თუისსა საზღვარი, ვითარმედ უკუეთუ იპოვოს ღუნოდ ძმათათვის, სუას და ერთისათვის სასუმელისა ერთ დღე წყალსა ნუ სუამ.

des: და ეტყოდა ძმათა მათ: გაფუცებ თქუენ ღმერთსა, ნუ აწუევთ მაგას, უკუეთუ არა სენაკსა შინა დაიტანჯოს თავი თუისი. და მიერიტგან არღარა მისციან.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (1:288v), **A** (110r/v), **Dvali, 1974** (7:122-123)

39.8. (19r/v) Macarius Aegyptius 12 (GE314, R465)

inc. ჰკითხეს ვიეთმე მამა მაკარის და ჰრქუეს: ვითარ არს ესე, რამეთუ ჭამასაცა და მარხვასაცა გუამი შენი ერთსახედ ჳმელ არს?

des: ეგრეცა, უკუეთუ ვინმე განიწმიდოს გონებად თუისი შიშსა შინა ღმრთისასა, იგივე შიში შეშჳამნ ძუალთა მისთა.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (2:288v), **A** (110v), **Dvali, 1974** (8:123)

39.9. (19v) Macarius Aegyptius 13 (GE315, R466)

inc. აღვიდოდა ოდესმე მამაჲ მაკარი სკიტით ტერინოთენდ და მიიწია ადგილსა ერთსა, რადთამცა მიიძინა.

des: ხოლო ბერსა არა შეეშინა, არამედ კადნიერად სცემდა მას და ეტყოდა: აღდეგ და ვიდოდე ბნელით, უკუეთუ ძალ-გიც ესე. ვითარცა ესმა, ივლტოდეს სირცხულიეულნი.

Notes:

Other versions: A (110v-111r), **Dvali, 1974** (9:123)

39.10. (19v) Macarius Aegyptius 14 (GE316, R467)

იტყოდეს მამისა მაკარისტუის დიდისა, ვითარმედ: სკიტით სფურიდი აღაქუნდა და ვითარ დაშურა, დაჯდა და ილოცა და თქუა ღმერთო, შენ იცი, რამეთუ არღარა ძალ-მიც. და მუნთქუესვე იპოვა იგი მდინარის კიდესა მას.

Notes:

Other versions: A (111r), **Dvali, 1974** (10:124)

39.11. (19v-20r) Macarius Aegyptius 15 (GE317, R468)

inc. იყო ვინმე ეგუიპტეს, რომელსა ძე განრღუეული ესუა. და მოიღო იგი სენაკად მამისა მაკარისა და დააგდო იგი კართა ზედა, და იგი წარვიდა შორად.

des: ჰრქუა მას ბერმან: აღდეგ და ეწიე მას და მეყსეულად და აღდგა განცოცხლებული და ეწია მამასა თუისა, და ესრეთ წარვიდეს სიხარულით სახედ თუისად.

Notes:

Other versions: A (111r/v), **Dvali, 1974** (11:124)

39.12. (20r) Macarius Aegyptius 16 (GE318, R469)

Entire text: მამაჲ მაკარი დიდი ეტყუინ ძმათა: გამო-რად-ვლენედ ეკლესიით, ივლტოდეთ, ძმანო. ჰრქუა მას ბერმან ვინმე: მამაო, ვიდრე ვივლტოდით? ხოლო მან დაიდვა ჴელი პირსა და თქუა, ვითარმედ: ამისგან ივლტოდეთ.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (3:289v), **A** (111v), **Dvali, 1974** (12:124)

39.13. (20r) Macarius Aegyptius 18 (GE319, R471)

inc. განთქმული იგი მაკარი სკიტისაჲ ეგუიპტეს რაჲ იყო, პოვა კაცი, რომელსა მიედგინა კარაული და გამოჰკრებდა ჭურჭელსა მისსა.

des: უფალმანცა მოგუცა და ვითარცა მიბრძანა, კურთხეულ არს უფალი ყოველსა ზედა.

Notes:

Other versions: **A** (111v-112r), **Dvali, 1974** (13:124)

39.14. (20r) Macarius Aegyptius 20 (GE320, R473)

თქუა მამამან მაკარი: უკუეთუ შეგერაცხოს შეურაცხებაჲ, ვითარცა ქებაჲ და სიგლახაკე, ვითარცა სიმდიდრე და ნაკლულევანებაჲ, ვითარცა ნუყიერებაჲ, არა მოჰკუდე.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (4:289v), **A** (112r), **Dvali, 1974** (14:124)

39.15. (20r/v) Macarius Aegyptius 23 (GE321, R476)

inc. ძმად ვინმე მოუჰდა მამასა მაკარის დიდსა და ჰრქუა მას: მამაო, მარქუ მე სიტყუად, ვითარ ვცხოვნდე.

des: მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: იხილეა, ვითარ ოდეს-იგი აგინებდ მათ, და არა-რაჲ მოგიგეს და კულად ოდეს იგი აღიდებდ და არა ვერაჲ გრქუეს შენ? ეგრეცა შენ, უკუეთუ გინებს ცხორების, იქმენ მკუდარ და ნუცა გინებაჲ კაცთაჲ და ნუცა დიდებაჲ მათი რად შეგირაცხიეს და შემძლებელ იქმნა ცხორებად სულისა.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (5:289v), **A** (112r/v), **Dvali, 1974** (15:125)

39.16. (20v) Macarius Aegyptius 24 (GE322, R477)

inc. მივიდოდა ოდესმე მამად მაკარი სხუათა თანა ძმათა ეგუიპტედ და ესმა ყრმისად, რომელი ეტყოდა დედასა თუისსა: დედაო, მდიდარი ვინმე მყუარობს და მე მძულს იგი, და გლახაკი ვინმე მძულობს და მე მიყუარს იგი.

des: ხოლო მტერი იგი ჩუენი ეშმაკი გლახაკი არს და გუძულობს ჩუენ და ჩუენ ვჰყუარობთ მისსა მას არაწმიდეზას.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (6:289v), **A** (112v), **Dvali, 1974** (16:125)

39.17. (20v-21r) Macarius Aegyptius 28 (GE323, R481)

ჰრქუა მამამან პაფნოტი მამასა მაკარის: მარქუ მე სიტყუად, მამაო. ხოლო მან ჰრქუა მას: ნუვის ბოროტსა უყოფ და ნუცა გან-ვის-იკითხავ. ესე დადმარხე და სცხოვნდე.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (7:289r), **A** (113r), **Dvali, 1974** (17:125)

39.18. (21r) Macarius Aegyptius 29 (GE324, R482)

იტყოდა მამად მაკარი: ნუ დასწვები სენაკსა შინა ძმისასა, რომლისა ბოროტი ჰამბავი გესმინოს.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (8:289r), **A** (113r), **Dvali, 1974** (18:126)

39.19. (21r) Macarius Aegyptius 32 (GE325, R485)

იტყოდეს დიდისა მაკარისთუის, რამეთუ ვითარცა ღმერთი ჰფარავს სოფელსა, ეგრეცა მამამან მაკარი მიფარის ბრალი. თუ რადმე იხილის, ვითარმცა არა ეხილვა, და თუ ესმის რად. ვითარმცა არა ესმინა.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (9:289v), **A** (113r), **Dvali, 1974** (19:126)

39.20. (21r) Macarius Aegyptius (GE326)

მოვიდა ოდესმე ყრმა მამისა მაკარისა, რადთამცა განკურნა ეშმაკისაგან, და სხუადცა ვინმე მოსრულ იყო მეგუიპტელი. და გამოვიდა ბერი გარეშე და პოვნა იგინი ცოდვასა შინა და არა ამხილა მათ. არამედ თქუა: უკუეთუ ღმერთი, შემოქმედი მათი, ბედავს და არა დასწუავს მათ, მე ვინ ვარ და განვიკითხვიდე? და წარვიდა მიერ.

Notes:

Other versions: A (113r), **Dvali, 1974** (20:126)

39.21. (21r-23r) Macarius Aegyptius 33 (GE327, R486)

inc. გუითხრობდა ჩუენ ბერი და თქუა: ერთსა შინა დღესა ვჯედ სკიტეს. და შთამოვიდეს მუნ ორნი ჭაბუკნი უცხოდასა სოფლისანი. და ერთსა მას გამოსრულ იყო წუერი, ხოლო ერთსა მას ეწყო ოდენ.

des: და ოდეს მოვიდიან ვინმე ხილვად მამისა მაკარისა, მიიყვანნის სენაკად მათდა და ჰრქუის: მოვედით და იხილეთ საწამებელი ესე მცირეთა მათ უცხოთად.

Notes:

Other versions: A (113r-116r), **Dvali, 1974** (21:126-128)

39.22. (23r) Macarius Aegyptius 40 (GE328, R493)

inc. იტყოდეს მამისა მაკარისთუის, რამეთუ ოდესმე არა შინა იყო იგი და შევიდეს მისა მპარავნი. და ვითარ მოვიდა სენაკად და პოვნა იგინი, რამეთუ აღაგებდეს აქლემსა.

des: და ჰრქუა: აღდეგ და აღდგა და წარვლო მცირედ სიტყუითა ბერისადათა და დაჯდა და არღარა აღდგა, ვიდრემდის არა გარდაჰკადეს ყოველივე, და ესრეთ წარვიდეს.

Notes:

Other versions: A (116r/v), **Dvali, 1974** (22:128-129)

39.23. (23v-25r) Macarius Aegyptius (GE329)

inc. ბერმან ვინმე წარმოგუითხრა მამისა მაკარისი ესევეითარი რადმე, ვითარმედ არსენოტით კერძო ჯდა ვინმე მრავალთა წელთა და წმიდად ცხოვნდებოდა. რომელსა უკუანადსკნელ სული მისნობისა შეუტდა,

რამეთუ ცუდად მზუაობარი დყო და ამპარტავანებითა აღტაცებულ იქმნა.

des: ხოლო ერსა მას უნდა მოკლვად მისი და წმიდამან მაკარი არა უტევა, არამედ უდაბნოდ განიყვანა იგი.

Notes:

Other versions: **A** (116v-120v), **Dvali, 1974** (23:129-132)

39.24. (25r) Macarius Aegyptius (GE330)

inc. იტყოდეს, ვითარმედ: ჰკითხეს მკუდრეთით აღდგომილსა მას: უკუეთუ იცოდე ქრისტეს მოსლვად?

des: ვითარმედ არცა ამან ცოდა, არცა მშობელთა ამისთა, არამედ რადთა გამოცხადნეს დიდებად იგი ღმრთისაჲ.

Notes:

Other versions: **A** (120v), **Dvali, 1974** (24:132-133)

39.25. (25r-26r) Macarius Aegyptius (GE331)

inc. ჰკითხვიდა ებისკოპოსი წმიდასა მამასა მაკარის: უკუეთუ მოგიცდაა გულსა დიდებაჲ, ოდეს-იგი ესოდენი ერი შემოგივრდა ფერტთა შენთა ეგევითარსა მას საკუირველებასა ზედა?

des: ხოლო სხუანი სათნოებანი ამის წმიდისანი, ვითარ მოწყალე იყო ანუ ვითარ ძმათ-მოყუარე და ვითარ აქუნდა განკითხვად საქმეთაჲ.

Notes:

Other versions: **A** (120v-121v), **Dvali, 1974** (25:132-133)

39.26. (26r) Macarius Aegyptius (GE332)

მანვე მამამან მაკარი თქუა: უძლურება არს კაცისა, უკუეთუ იგინოს, გინა ევნოს რადმე ძმისაგან თუისისა და არა დამტკიცებულ იყოს სიყუარულსა ზედა მისსა.

Notes:

Other versions: **Sin.geo.O.35** (10:289v), **A** (121v), **Dvali, 1974** (26:133)

40. (27r-30r) Moses

(26r) **Tit.:** მამისა მოსესთუის

40.1. (27r) Moses 1 (GE333, R495)

inc. ჰბრძოდა ოდესმე მამასა მოსეს, რომელი იყო კლდესა მას შინა, სული სიძვისაჲ ძლიერად. და ვითარ ვერღარა უძლო ჯდომად სენაკსა შინა თუისა, მივიდა და უთხრა მამასა ისიდორეს. და ევედრებოდა მას ბერი, რადთამცა მიიქცა სენაკადვე თუისად.

des: ხოლო რომელნი დასავალით კერძო არიან, იგინი მათნი მბრძოლნია არიან. და ესრეთ ჰმადლობდა ღმერთსა მამად მოსე და წარვიდა კადნიერებით სენაკად თუისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (1:124r/v), **Dvali, 1974** (1:139)

40.2. (27v) Moses 2 (GE334, R496)

inc. ძმამან ვინმე ცოდა სკიტეს. და ვითარ შეკრბეს, მიუვლინეს მამასა მოსეს. ხოლო მას არა უნდა მოსლვის.

des: და მოსრულ ვარ მე დღეს სხუისა ცოდვათა განკითხვად. ხოლო მათ, რად ესმა ესე, განუტევეს ძმად იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (2:124v-125r), **Dvali, 1974** (2:139)

40.3. (27v) Moses 3 (GE335, R497)

inc. მერმე შეკრებულ ოდესმე იყვნეს კუალად სკიტეს და უნდა ვიეთმე გამოცდაჲ მისი.

des: და ოდეს განუტევეს კრებული იგი, ჰრქუეს მას: მამაო მოსე, ჰაწ არავე განგიწყრა გული? ხოლო მან ჰრქუა მათ: დადაცათუ განმიწყრა, არამედ არა ვერად ვთქუ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (3:125r), **Dvali, 1974** (3:139-140)

40.4. (27v) Moses (GE336)

თქუა მამამან მოსე, ვითარმედ: თავი ყოველთა სათნოებათაჲ
სიყუარული არს, რამეთუ თანა-წარჰვალს ყოველთა ვნებათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:289v), **A** (4:125r), **Dvali, 1974**
(4:140)

40.5. (28r) Moses 4 (GE337, R498)

inc. იტყოდეს კუალად მამისა მოსესთუის: ოდეს იქმნა დიაკონ,
გარდასდევს ოლარი. ჰრქუა მას მთავარ-ეპისკოპოზმან: აჰა ესერა იქმენ
ყოლადვე სპეტაკ, მამაო მოსე!

des: და ვითარ გამოვიდა, ეტყოდა თავსა თუისსა: კეთილად გიყვეს,
ტყავ ნაცრისფერო, შაო, ხარ არარაჲ და ვითარცა კაცი კაცთა თანა
შეერთი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (5:125r), **Dvali, 1974** (5:140)

40.6. (28r/v) Moses 8 (GE338, R502)

inc. ესმა ოდესმე მთავარსა მამისა მოსესთუის და მივიდა სკიტედ
ხილვად მისა. და უთხრეს ვიეთმე ბერსა მისლვად იგი მთავრისაჲ. აღდგა
ბერი და მიივლტოდა ჭალაკად.

des: ხოლო მათ ჰრქუეს: კაცი ბერი იყო ძუელითა მოსილი, ჰასაკითა
გრძელი, ფერთა შავი. და მათ ჰრქუეს, ვითარმედ: იგი არს მამად მოსე
და თქუენისა შემთხუევისათუის ეგრე იტყოდა. და ფრიად სარგებელ
ეყო მთავარსა მას და წარვიდა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (6:125r-126r), **Dvali, 1974** (6:140-141)

40.7. (28v) Moses 9 (GE339, R503)

იტყოდა მამად მოსე სკიტეს: უკუეთუ ვიმარხვიდეთ მცნებათა მამათა
ჩუენთასა, მე თავს-მდებ ვიქმნე თქუენთუის წინაშე ღმრთისა, რამეთუ
წარმართნი არაჲ მოვიდენ აქა. უკუეთუ არა იმარხვიდეთ, მოოჯრებად
არს ადგილი ესე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (7:126r/v), **Dvali, 1974** (7:141)

40.8. (28v-29r) Moses 10 (GE340, R504)

inc. სხდეს რაჲ ოდესმე ძმანი მის თანა, ეტყოდა მათ: აჰა ესერა, წარმართნი სკიტეს შემოვლენან. აღდეგით და ივლტოდეთ. ჰრქუეს მას: შენ არა ივლტია, მამაო?

des: ხოლო ერთსა მათგანსა შეეშინა და დაიმალა დანაკისკუდისა ფურცელსა ქუეშე და იხილნა შუიდნი გუირგუინნი, დადგმულნი მათ ზედა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (8:126v), **Dvali, 1974** (8:141)

40.9. (29r) Moses 6 (GE341, R500)

ძმაჲ მოუჴდა მამასა მოსეს სკიტეს და ითხოვდა მისგან სიტყუასა. ჰრქუა მას ბერმან: მივედ და დაჯედ სენაკსა შინა შენსა და სენაკმან შენმან გასწაოს შენ ყოველივე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:289v), **A** (9:127r), **Dvali, 1974** (9:141)

40.10. (29r) Moses 11 (GE342, R505)

ძმამან ჰკითხა მამასა მოსეს: ვიხილე ნუ რაჲ წინაშე ჩემსა საქმე და ვერ დავითმინი. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ არა იქმნე ვითარცა მკუდარი, რომელი დადებულ არნ საფლავსა, ვერ შეუძლო დათმენად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:289v), **A** (10:127r), **Dvali, 1974** (10:142)

40.11. (29r) Moses (GE343)

მერმე თქუა: რომელი აძულეზდეს თავსა თუისსა უფლისათუის, მსგავს არს იგი კაცსა აღმსარებელსა. მერმე თქუა: რომელი აძულეზდეს თავსა

თუისსა ძისათუის ღმრთისა, არა დადვიწყოს იგი ძემან ღმრთისამან.
მერმე თქუა: რომელი სულელ იქმნეს ღმრთისათუის, უფალმან
განაბრძნოს იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:289v), **A** (11:127r), **Dvali, 1974**
(11:142)

40.12. (29r/v) Moses 13 (GE344, R507)

inc. იტყოდეს მამისა მოსესთუის. რამეთუ შე-რა-ვიდოდა კლდესა მას
დაყუდებად, დაშურა სლვითა და ეტყოდა თავსა თუისსა: ვინა შეუძლო
წყლისა შემოღებად აქა?

des: ამისთუის შემოვიდი და გავიდი და ვევედრებოდე ღმერთსა,
ვიდრემდის მოგუივილინა ჩუენ ესე წუიმაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (12:127r/v), **Dvali, 1974** (12:142)

40.13. (29v-30r) Moses (GE345)

inc. ძმაჲ ვინმე მოვიდა ბერისა და ჰკითხვიდა ცხორებისათუის სულისა.
ჰრქუა მას ბერმან: შევედ სენაკსა შენსა და გარდავლენ ერგასისნი ესე
მარხვანი.

des: ჰრქუა მათ: რადსათუის? ჰრქუეს მას: უკუეთუ აგამადლით, გექმნის
იგი სიმადაბლე და თუ დაგამდაბლით, აღგიყვანი თავი შენი სიმადაბლედ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:289v), **A** (13:127v-128v), **Dvali, 1974**
(13:142-143)

40.14. (30r) Moses (GE346)

თქუა მამამან პიმენ, ვითარმედ: ძმაჲ მიუჰკდა მამასა მოსეს და ითხოვდა
მისგან სიტყუასა, და დაყო მის თანა შუიდი დლე და არარაჲ მიუგო მას
სიტყუაჲ. და ვითარ წარჰგზავნიდა, ეტყოდა მას: ვიდოდე და ეკრძალე
თავსა შენსა, რამეთუ მე აჰა ესერა ერთი ჯერი ცოდვანი ჩემნი ზღუდე
ბნელისა მექმნეს ჩემ შორის და ღმრთისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:290r), **A** (14:128v), **Dvali, 1974** (14:143)

40.15. (30r) Moses (=Poemen 41) (GE347)

იტყოდა მამად მოსე, რამეთუ: განკითხვად ზღუდე არს რვალისად, რომელი გარე-მოადგს კაცსა და სცავს მას მარადის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:290r), **A** (15:128v), **Dvali, 1974** (15:143)

41. (29r-32v) Macarius Magnus

(29r) Tit.: ცხორებად მამისა მაკარი დიდისაჲ / Life of Macarius the Great

41.1. (29r/v) Vita Macarii Magni (GE348)

გუითხრობდეს ჩუენ მრავალნი მუნ მყოფნი მამისა მაკარის ცხორებასა, მოწაფისა ანტონისა, მცირედ ჟამ მისა წინა ქებით აღსრულებულ იყო, რომელი მრავალთა ძალთა, ვითარცა ანტონი, იქმოდა და ჰყოფდა კურნებათა, და მრავალთა სასწაულთა, რომლისაჲ ვერვინ შეუძლოს გამოთქუმაჲ. ხოლო მცირედ-რამდე მისი მოვიქსენოთ ხილვანი და ზოგს-რამდე გაუწყო თქუენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1:133-134)

41.2. (29v) Vita Macarii Magni (GE349)

inc. ამან იხილა ოდესმე დიდისა ანტონისა მდებარე ბაჲად რჩეული. იქმოდა რაჲ სფურიდსა, მოითხოა მისგან ერთი კრული ბაჲად.

des: ვითარცა იხილა ნეტარმან ანტონი, ჰრქუა მას: აჰა ესერა. განისუენა სულმან ჩემმან შენ ზედა, იყო შენ ამიერთგან სათნოებათა ჩემთა მკუიდრ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1:133-134)

41.3. (30v) Vita Macarii Magni (GE350)

inc. ამისა შემდგომად კუალად პოვა იგი ეშმაკმან უდაბნოსა ზედა, დამაშურალი ფრიად ჯორცითა, და ჰრქუა მას: აჰა ესერა მიიღე შენ მაღლი ანტონისი, რად არა იმსახურებ პატივსა და ითხოვ საჭმელსა ღმრთისაგან და ძლიერებასა გზისა მაშურალობისათჳს?

des: ხოლო მან ვითარცა ცნა, ვითარ საუცარ რადმე არს, ვითარცა-იგი იყო, და დაადგრა ლოცვად. და მყის ქუეყანასა დაინთქა, ვიდრე იგი ილოცვიდალა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1:133-134)

41.4. (31r-32r) Vita Macarii Magni (GE351)

inc. მერმე კუალად იმარხვიდა და ილოცვიდა და ითხოვდა ღმრთისაგან ჩუენებად მისა სამოთხე, რომელ-იგი უდაბნოსა ეგუიპტისასა დანე და დამბრე დაასხეს მსგავსად ჭემმარიტისა მის სამოთხისა.

des: ვითარ იცნა იგი მაკარი და გამოიკითხა მათი, დაჰკუირდა და ჰმადლობდა უფალსა ესევეითარსა მას მოთმინებასა ყოველთასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1:133-134)

41.5. (32r) Vita Macarii Magni (GE352)

inc. მერმე მაკარი ქუაბსა შინა რად იყოფოდა უდაბნოსა გარე და ილოცვიდა, და იყო მუნ, მახლობელად მისა, ჯურელი აფთრისაჲ.

des: ხოლო მაკარი ვითარცა იხილა, ეცინოდა მას, რეცათუ მეცნიერებაჲ და ცნობაჲ რადმე აქუს, რამეთუ მოართუა და დაუფინა მას. ხოლო ტყავი იგი ვიდრე აქამომდე მუწაფეთა მისთა აქუს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (2:135-136)

41.6. (32r/v) Vita Macarii Magni (GE353)

inc. მერმე კუალად გუითხრობდეს ჩუენ ამის წმიდისათუის, ვითარმედ მზაკუარმან ვინმე ქალწული ერთი ქალი გრძნებითა ჳდალად გარდააქცია.

des: და ვითარ აღდგეს, პოვეს იგი ქალადვე მოქცეული ძალითა ქრისტესითა, რამეთუ განიდევნა მისგან ბოროტი იგი სული მაცთური.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (2:135-136)

42. (32v-34v) Macarius Urbicus

(32v) Tit.: ცხორებაჲ მაკარი მოქალაქისაჲ / Life of Macarius the Citizen

42.1. (32v-33v) Macarius Urbicus (GE354)

inc. სხუადცა ვინმე მაკარი იყო, რომელმან სკიტეს პირველად მონასტერი აღაშენა.

des: ხოლო მან კაცმან შეიკდიმა სიტყუად იგი, წარვიდა სახედ თუისად და განიძარცუა სამოსელი და ყოველი სამკაული თუისი. და შფოთ იგი განიშორა და განუყო ყოველი მონაგები გლახაკთა და მონაზონ იქმნა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (1:121v-122v), **Dvali, 1974** (1:136-137)

42.2. (33v-34r) Macarius Urbicus (GE355)

inc. იტყოდეს მისვე მამისა მაკარისთუის, ვითარმედ: მოიყვანეს მისა ხუცესი ვინმე სოფლისაჲ, რომლისა თავი იყო შექმულ ვნებისა მისგან, რომელსა ჰრქუიან კარკინოს და უჩნდა ძუალი თავისა მისისაჲ.

des: და დაასხნა მის ზედა კელნი მისნი წმიდამან მ(ა)კარი და ყო მისთუის ლოცვაჲ. და მცირედთა დღეთა შემდგომად განიკურნა, და კუალად მოეგო თმად თ(ა)ვისა მისისაჲ და წარვიდა ცოცხ(ა)ლი სახედ თუისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (2:122v-123v), **Dvali, 1974** (2:137-138)

42.3. (34r) Macarius Urbicus 3 (GE356, R545)

Entire text: გუითხრა ჩუენ ესეცა მანვე მაკარი, ვითარმედ: ჟამსა მას მოღებისასა სადღუმლოთა ღმრთისათა არათუ ჳელითა ჩემითა მივსცი ზიარებაჲ მარკოზს მარტოდ-მყოფსა, არამედ ანგელოზმან მისცის საკურთხეველისაგან, გარნა მარჯუენასა ოდენ ვხედვიდი მიმცემელის(ა)სა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:290r), **A** (3:123v), **Dvali, 1974** (3:138)

42.4. (34r/v) Macarius Urbicus (PG – Macarius Aegyptus 11) (GE357, R464)

inc. მო-ვინამე-ვიდოდა მამად მაკარი სენაკად თუისად და ეკიდა ბაჲად და შეემთხუია მას ეშმაკი გზასა ზედა და აქუნდა რადმე ჳელთა.

des: ხოლო მაკარი აღიჰყრნა ჳელნი ღმრთისა მიმართ და ეშმაკი იგი ივლტოდა სირცხუილეული.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:290r), **A** (4:123v-124r), **Dvali, 1974** (4:138)

43. (34v-36v) Matoes

Tit.: მამისა მატოისთვის

43.1. (34v) Matoes 1 (GE358, R513)

იტყოდა მამად მატოი: მინებს მე საქმე სულ-მცირე, რომელი ეგოს მიმდემი, ვიდრე-ღა არა მძიმე დასაბამსავე და მწლავრ (sic) დატევებული.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:290r), **A** (1:131v), **Dvali, 1974** (1:146)

43.2. (34v) Matoes 2 (GE359, R514)

მერმე თქუა: რავდენცა მიეახლებინ კაცი ღმერთსა, ეგუდენცა (sic) ცოდვილად იხილის თავი თუისი, რამეთუ ესადა წინაწარმეტყუელმან

რად იხილა ღმერთი, უბადრუკად და არა წმიდად იტყოდა თავსა თუისსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:290r), **A** (2:131v), **Dvali, 1974**
(2:146)

43.3. (34v) Matoes 3 (GE360, R515)

მერმე იტყოდა თავისა თუისისათუის: ოდეს ვიყავ ჭაბუკ, ვჰგონებდი თავსა ჩემსა, ვითარმედ ვიქმ რასმე კეთილსა. ხოლო აწ და-რად-ესე-ვბერდი, ვხედავ, რამეთუ არარად კეთილი მაქუს თავსა შინა ჩემსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:290r), **A** (3:131v), **Dvali, 1974**
(3:146)

43.4. (34v-35r) Matoes 4 (GE361, R516)

მერმე თქუა: ვერ იცის ეშმაკმან, თუ რომლითა საქმითა იძლევის სული. დასთესის, არამედ არა უწყი, თუ მოიმკოს. რამეთუ რომელთამე შორის სიძვისათუის და ძუირის-სიტყუისათუის დასთესის და ყოველსა ზედა ვნებასა ეგრევე. რომელსაცა ვნებასა ზედა იხილოს სული იგი მიდრეკილი, მითცა ჰბრძავნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:290r), **A** (4:131v), **Dvali, 1974**
(4:146)

43.5. (35r) Matoes 5 (GE362, R517)

ძმა ვინმე მოუჯდა მამასა მატომს და ჰრქუა მას: ვითარ სკიტელნი ჰყოფდეს უფრომს წერილისა, რამეთუ უყუარდეს მტერნი მათნი უფრომს თავისა თუისისა? ჰრქუა მამამან მატომ: მე ერთი ჯერი მოყუარენიცა ჩემნი ვერვე მიყუარან უფრომს თავისა ჩემისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (5:132r), **Dvali, 1974** (5:147)

43.6. (35r) Matoes 8 (GE363, R520)

inc. მრქუა მე მამამან მატოდ, ვითარმედ: ძმა ვინმე მოვიდა ჩემდა და მრქუა მე: ძუირის-სიტყუა უბოროტეს არს უფროდს სიძვისა?

des: ხოლო მან მრქუა მე: ძუირის-სიტყუა არს ბოროტ, არამედ ადრე აქუს კურნებად, რამეთუ შე-ცა-ინანის და თქუის, ვითარმედ ბოროტად ვიტყოდე. ხოლო სიძვად ჯორცთად არს და ბუნებით სიკუდილი არს.

Notes:

მრქუა მე მამამან მატოდ, ვითარმედ: ძმა ვინმე მოვიდა ჩემდა და მრქუა მე: ძუირის-სიტყუა უბოროტეს არს უფროდს სიძვისა? (Sin.geo.O.35)

თქუა მამამან მატოი, ვითარმედ ძმა ვინმე მოვიდა ჩემდა და მრქუა მე, ვითარმედ: ძვრის-სიტყუა უბოროტეს არს სიძვისა (A)

Ἐλεγεν ἀββᾶ Ματόης, ὅτι Ἦλθεν ἀδελφὸς πρὸς με καὶ εἶπεν μοι ὅτι ἡ καταλαλιὰ χεῖρον ἐστὶν τῆς πορνείας: (Vetus)

On one occasion a certain brother came to Abba Matoais and asked him, saying, Is calumny worse than fornication. (BU I, 574)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:290v), **A** (6:132r), **Dvali, 1974** (6:147)

43.7. (35r/v) Matoes 7 (GE364, R519)

inc. თქუა მამამან ძაკობ მისრულ ოდესმე ვიყავ მამისა მატოდსა, და ვითარ გამოვიდოდე, ვარქუ მას: მინებს მისლვის სენაკებადცა.

des: და მრქუა მე ბერმან: მე არა ღირს ვარ სიტყუასა მას ბერისასა, არამედ ესე უწყოდე, ოდეს გესმეს ბერისაგან დიდებად მოყუსისა თუისისად უფროდს თავისა თუისისა, საზომსა მიწევნულ არს, რამეთუ ესე არს სრულებად, რადთა მოყუასსა თუისა მისცე დიდებად უფროდს თავისა თუისისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (7:132r/v), **Dvali, 1974** (7:147)

43.8. (35v-36r) Matoes 9 (GE365, R521)

inc. მივიდა ოდესმე მამა მატოდ რადით გებელით კერძო და მის თანა იყო ძმადცა მისი. და შეიპყრა იგინი ებისკოპოსმან და აკურთხა იგი ხუცად.

des: მაშინ იტყოდა ბერი: ვესავ ღმერთსა, რამეთუ არა მაქუნდეს სასჯელი დიდი მღდელობისათვის, ვინადგან არა შემიწირავს სადღუმლოდ, რამეთუ უბრალოთა არს მღდელობად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (8:132v-133r), **Dvali, 1974** (8:147-148)

43.9. (36r) Matoes 10 (GE366, R522)

inc. თქუა მამამან მატოდ, რამეთუ სამნი ბერნი მიუჯდეს მამასა პაფნოტის, რომელსა ერქუა კევალოს, რადთა ჰკითხონ მას სიტყუად.

des: მაშინ ჰრქუა მათ ბერმან: ვიდოდეთ და გიყუარდენ ჭირი უფროდს განსუენებისა და უპატიოებად უფროდს დიდებისა და მიცემად უფროდს მოღებისა.

Notes:

Εἶπεν ὁ ἀββᾶς ματῶϊς· ὅτι τρεῖς γέροντες ἂ ἀπῆλθον ποτὲ πρὸς τὸν ἀββᾶν παφνούτιον τὸν λεγόμενον κεφαλᾶν· (Mosq190)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:290v), **A** (9:133r/v), **Dvali, 1974** (9:148)

43.10. (36r/v) Matoes 11 (GE367, R523)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა მატოის (sic) და ჰრქუა მას: მითხარ მე სიტყუად. ჰრქუა მას ბერმან: მივედ და ევედრე ღმერთსა, რადთა მოსცის გლოვად გულსა შენსა და სიმდაბლე.

des: უკუეთუ კეთილად იტყოდის, არქუ მას: ეგრეთ არს. უკუეთუ ბოროტად იტყოდის, არქუ მას: შენ იცი, რასა იტყვ (sic). და ნუ უჯდები მას, რომლისათვის-იგი (sic) იტყოდის, რამეთუ ესე არს სიმდაბლე.

Notes:

Ἦρώτησεν ἀδελφὸς τὸν ἀββᾶν ματῶϊν λέγων· εἰπέ μοι ρῆμα· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε παρακάλεσον τὸν θεὸν· (Mosq190)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:290r), **A** (10:133r-134r), **Dvali, 1974** (10:148-149)

43.11. (36v) Matoes 12 (GE368, R524)

Entire text: ჰკითხა ოდესმე ძმამან მამასა მატოჲს და ჰრქუა: მითხარ მე სიტყუაჲ. ხოლო ჰრქუა მას: ყოველი ცილობაჲ ყოვლისაგან საქმისა მოისპე შენგან. მანვე თქუა: ტიროდჲ, იგლოვდ, ვიდრე გაქუს-ღა ჟამი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:290r), **A** (11:134r), **Dvali, 1974** (11:149)

44. (36v-38r) Melisius

Tit.: მამისა მელისთჲს

44.1. (36v-37r) Meliseis 1 (GE369, R531)

inc. თანა-წარჰვიდოდა რომელსამე ადგილსა მამად მელი და იხილა ვინმე მონაზონი, რომელი შეეპყრა ვიეთმე, რეცათუ კაცის კლვისათუის.

des: მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: მივედ და დაჲძინე, ვიდრემდის მოვიდეს უფალი და აღგადგინოს შენ.

Parallel Georgian sources: **A** (1:134r/v), **Dvali, 1974** (1:149)

44.2. (37r-38r) Meliseis 2 (GE370, R532)

inc. და მუნთქუესვე დაიძინა. მერმე კუალად იქცეოდა იგი ორთა მოწაფეთა მისთა თანა საზღვართა სპარსეთისათა.

des: და სტყორცეს მას ისარი ერთბამად და ეცა ერთმანერთისაჲ გულსა ზედა სიტყუისაებრ ბერისა, ვითარცა ჰრქუა მათ წყევასა მას შინა, ეგრეცა შეემთხუია.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (2:134v-136r), **Dvali, 1974** (1:149-150)

45. (38r/v) Motius

Tit.: მამისა მოტისთუის

45.1. (38r) Motius 1 (GE371, R533)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა მოტის და ჰრქუა: უკუეთუ ვიყოფოდი ერთსა ადგილსა, ვითარ ვცხოვნდებოდი?

des: და კაცთა გიხილონ შენ სხუათა თანა მავალი და ყოველთა სწორად შეგრაცხონ და არავინ გაწყინებდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (1:136r/v), **Dvali, 1974** (1:151)

45.2. (38r/v) Motius 2 (GE372, R534)

inc. მითხრობდა ჩუენ მამაჲ ძსაკ მამისა მოტისთუის, ვითარმედ: პირველად აღაშენა ბერმან მონასტერი ჰერაკლეონს.

des: და იხარებდეს სამ დღე და თუით იგიცა მისთანა, რომელსა წინაჲთ არა აქუნდა ჩუეულეზაჲ ყოფად ესევეითარისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (2:136v-137r), **Dvali, 1974** (2:151-152)

46. (38v-39r) Megethius

Tit.: მამისა მეგეთისთუის

46.1. (38v-39r) Megethius 1 (GE373, R535)

inc. იტყოდეს დიდისა მეგეთისთუის, ვითარმედ: ოდეს გამოვიდის სენაკით თუისით და თუ მოუჭდის გონებასა წარსლვაჲ მიერ ადგილით, არღარა მიიქცის სენაკად თუისად.

des: რამეთუ შექმნის დღითი-დღე სამი სფურიდი, რომლისა სასყიდელი საზრდელად ეყოფინ.

Notes:

inc. Ἐλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ μεγεθίου· ὅτι ἐξήρχετο τοῦ κελλίου αὐτοῦ·
(Mosq.190)

des. ἠργάζετο γὰρ καθ ἡμέραν τρία μαλάκια τα τῆς τροφῆς αὐτοῦ (Mosq.190)

Parallel Georgian sources: **A** (1:137r/v), **Dvali, 1974** (1:152)

46.2. (39r) Megathius 2 (GE374, R536)

იტყოდეს მეორისა მეგეთისთვის, რამეთუ სიმდაბლე აქუნდა დიდი, და იყოფოდა მდინარესა ზედა სენაკი მისი. და მი-ვინმე-ვიდა მისა წმიდათაგანი და ჰრქუა მას: ვითარ სცხოვნდები, ძმაო, ამას უდაბნოსა? ხოლო მან ჰრქუა მას: ვიძარხავ ორ-ორით და ერთი პური შევჭამი. **და მან მრქუა მე:** #, შვილო, უკუეთუ გინებს და ისმინო ჩემი, შეჭამე დღითი-დღედ ნახევარი პურისაჲ. და ჰყოფდი ეგრეთ და ჰპოვო განსუნებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:291), **A** (2:137v), **Dvali, 1974** (2:152)

47. (39r-40r) Nisterous

Tit.: მამისა ნისტერეონისთვის

47.1. (39r) Nisterous 1 (GE376, R556)

მამაჲ ნისტერეონ დიდი იქცეოდა უდაბნოს გარე ძმისა ვის თანამე. და იხილეს ვეშაპი და ივლტოდეს. ჰრქუა მას ძმამან მან: შენცა გეშინისა, მამაო? ჰრქუა მას ბერმან: არა მეშინის, შვილო, არამედ უმჯობეს იყო, რამეთუ ვივლტოდე. უკუეთუ არა, ვერმცა განვერი გულის-სიტყუათაგან ცუდთა და მზუაობართა.

Notes:

[] ἀββᾶς νησθερῶν ὁ μέγας περιέπα[]ει ποτὲ ἐν τῇ ἐρημῶ []στὰ ἀδελφοῖν τινος []αὶ ἰδόντες δράκονα· (1r, Par.gr. 1598)

Parallel Georgian sources: **A** (1:138v), **Dvali, 1974** (1:153)

47.2. (39r/v) Nisterous 2 (GE377, R557)

inc. ძმამან ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: რომელი კეთილი საქმე არს ვქმნე, რადთა ვქმნე და ვცხოვნდე მას შინა?

des: აწ უკუე რომელიცა შეაცნა სულსა შენსა, ვითარმედ უნებს საღმრთოდთ კერძო, მასცა იქმოდე და ეკრძაღე გონებასა შენსა.

Notes:

inc. []φὸς ἠρώτησεν γε[]α λέγων· ποῖον []μα εστιν· ἵνα ποι[] και ζήσομαι ἐν αὐτῶ· (1r, Par.gr. 1598)

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (1:291), **A** (2:138v-139r), **Dvali, 1974**
(2:153)

47.3. (39v) Nisterous 3 (GE378, R558)

inc. ჰრქუა მამამან იოსებ მამასა ნისტერეონს: რაჲ უყო ენასა ჩემსა,
რამეთუ ვერ შეუძლეს შეკრძალვად მისა?

des. ჰრქუა მას ბერმან: განისუენი, არსა, ანუ არა? ხოლო მან ჰრქუა: არა.
მაშინ ჰრქუა მას: დადუმენ!

Notes:

inc. Ὁ ἀββᾶς ἰωσήφ· εἶπεν τῷ ἀββᾶ νησθερῶ. τὴ ποιήσω τῆ γλωσσα μου·
des. λέγει αὐτῷ ὁ γέρων· εἰ οὐκ αναπαύη· σιώπα (1r, Par.gr. 1598)

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (2:291v), **A** (3:139r), **Dvali, 1974**
(3:154)

47.4. (39v-40r) Nisterous 4 (GE379, R559)

inc. ძმამან იხილა მამაჲ ნისტერეონ, რამეთუ ორი კუართი ეცუა
უსაჯლოჲ.

des. ჰრქუა მას ბერმან: მივსცე მას იგიცა და მე მივიდე და დავჯდე ერთსა
ადგილსა, ვიდრემდის ღმერთმან მოავლინოს და შემოსოს მე, ხოლო
სხუისა არავისგან მოვილო.

Notes:

inc. ἀδελφὸς ἴδεν τὸν ἀββᾶν νησθερῶν· φοροῦντα δύο κολόβις· καὶ ἡρώτησεν
αὐτὸν λέγων· ἐὰν πτωχὸς ἔλθῃ καὶ αἰτήσῃσε ἰμάτιον· (1v, Par.gr. 1598)

Parallel Georgian sources: A (4:139r/v), **Dvali, 1974** (4:154)

48. (40r/v) Nisterous Cenobita

(40r) Tit.: მამისა ნისტერეონისთვის, რომელი იყო ძმათა შორის

(ქ~ე შ~ე)

48.1. (40r) Nisterous Cenobita 2 (GE380, R562)

inc. მამისა ნისტერეონისა მივიდა ოდესმე საქმისა განმგებელი იგი და
უთხრნა გულის-სიტყუანი თუისნი და განიკურნა იგი.

des. ვითარცა ფსალმუნი იტყუის: „ვითარცა საცხოვარი შევირაცხე მე შენ წინაშე და მე მარადის შენ წინაშე ვარ“.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:291v), **A** (1:139v-140r), **Dvali, 1974** (1:154-155)

48.2. (40r/v) Nisterous Cenobita 1 (GE381, R561)

იტყოდა მამად პიმენ მამისა ნისტერეონისთვის, რომელი იყო ძმათა შორის, რამეთუ ვითარცა-იგი გუელი რვალისაჲ, რომელი ქმნა მოსე, საკურნებელ იყო ერისა მის, ეგრეცა იყო ბერიცა იგი, რამეთუ ყოვლითა სათნოებითა შემკული იყო და ღუმილით ყოველთა ჰკურნებდა.

Notes:

inc. Τὰ περὶ τοῦ ἀββ[] σθερώου ἀκού[] ἀββᾶ ποιμὴν καθεζομένου ἐν κοινοβίῳ· ἔπε. ὑμῆσεν αὐτὸν ἰδεῖν· καὶ ἐδήλωσε τῷ ἀββᾶ αὐτοῦ ἵνα ἀποστείλῃ αὐτὸν· καὶ οὐκ ἀπέστειλεν αὐτὸν·

des. καθὼς καὶ ὁ ψαλμωδὸς λέγει· κτηνῶδης ἐγενόμην παρὰ σοῦ· καὶ γὰρ δια παντὸς μετὰ σοῦ (1v, Par.gr.1598)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:291), **A** (1:137r/v), **Dvali, 1974** (1:152)

49. (40v) Nikon

(40v) Tit.: მამისა ნიკონისთვის

49.1. (40v-41r) Nikon 1 (GE382, R563)

inc. ჰვითხა ვინმე ძმამან მამათაგანსა და ჰრქუა: ვითარ ეშმაკმან განსაცდელი მოაწიღს წმიდათაცა ზედა?

des. და თქუა ბერმან: ჰხედავა, ვითარ მტერმან მოაწიღს განსაცდელი წმიდათა ზედაცა?

Notes:

inc. Ἀδελφὸς ἠρώτησε τινὰ τῶν πατερῶν· λέγων· πῶς ὁ διάβολος φέρει τοὺς πειρασμοὺς ἐπάνω τῶν ἀγίων· (2v, Par.gr.1598)

Parallel Georgian sources: **A** (1:140r-141r), **Dvali, 1974** (1:155-156)

50. (41r/v) Netra

(41r) Tit.: მამისა ნიტრიდსთუის

50.1. (41r/v) Netra 1 (GE383, R564)

inc. გუითხრობდეს მამისა ნიტრიდსთუის, რომელი იყო მოწაფე სილოვანესი, რამეთუ ოდეს ჯდა სენაკსა თუისსა მთასა სინასა, წესიერად იპყრობდა თავსა თუისსა ჯორცთა საკმარისათუის, ხოლო ოდეს იქმნა ებისკოპოს, დიდ და ძნელ და ფიცხელი მოძოა მარხვად.

des: ხოლო აქა სოფელი არს. და საკმარიცა აქუს, დაღაცათუ მოუძღურდე აქა არს, რომლითა კუალად განვძლიერდე, რადთა არა მონაზონებად წარვწყმიდო.

Notes:

κυβερνήσαι τὸ σῶμα, ἵνα μὴ ἀσθενήσω, καὶ ζητήσω ἃ οὐκ εἶχον. Νῦν δὲ κόσμος καὶ ἀφορμαὶ εἰσιν· ἐὰν δὲ καὶ ἀσθενήσω ᾧδε, ἔστιν ὁ ἀντιλαμβανόμενός μου, ἵνα μὴ ἀπολέσω τὸν μοναχόν. (Vetus)

Parallel Georgian sources: **A** (1:141r/v), **Dvali, 1974** (1:156)

51. (41v-68r) Poemen

(41v) Tit.: სწავლანი და თხრობანი თითოსახენი მამისა პიმენისნი

51.1. (41v) Poemen 1 (GE384, R575)

inc. წარვიდა ოდესმე მამად პიმენ, ოდეს იყო ჭაბუკ, ბერისა ვისამე კითხვად სამთა გულის-სიტყუათათუის. / Once Abba Poemen, when he was young, went to a monk to ask about three logismoi.

des: მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: სამწყსოთა მწყემსო, და ითქუმოდის სახელი შენი ყოველსა ეგვპტესა. რამეთუ პიმენ მწყემსად გამოითარგმანების. cfr. Ἔλεγεν δὲ αὐτῷ ὁ γέρων· Ἀγέλων ποιμήν, καὶ λαληθήσεται τὸ ὄνομά σου ἐν ὅλη γῆ Αἰγύπτου. (Vc, Pr)

Notes: The last sentence is added by a Georgian translator for the purpose of interpretation of meaning of *Ποιμήν* - “for Pimen is translated as shepherd”.

Parallel Georgian sources: **A** (1:145v-146r), **Dvali, 1974** (1:160)

51.2. (41v-42r) Poemen 2 (GE385, R576)

inc. აქუნდა პავსიოს, ძმასა მამისა პიმენისა, სიყუარული ვიეთთანამე გარეშე სენაკისა თუისისა და მამასა პიმენს არა უნდა. cfr. Ἔσχεν Παῖσιος ἀδελφὸς τοῦ ἀββᾶ Ποιμένος σχέσιν (=love) μετὰ τινῶν ἔξω τοῦ κελλίου ἑαυτοῦ. Ὁ δὲ (=and) ἀββᾶ Ποιμὴν οὐκ ἤθελεν· (Vc, Pr)

des: ჰრქუა მას მამამან ამონა: პიმენ, აქამოდე ცოცხალ-ლა ხარა? მივედ და დაჯედ სენაკსა შინა შენსა და დაიდევ გულსა შენსა, ვითარმედ დაგიყოფიეს წელიწადი ერთი სამარხოსა შინა. cfr. Λέγει αὐτῷ ἀββᾶ Ἀμμωνᾶς· Ποιμὴν, ἀγμὴν ζῆς· ὕπαγε κάθου εἰς τὸ κελλίον σου, καὶ θές εἰς τὴν καρδίαν σου ὅτι ἤδη ἔχεις ἐνιαυτὸν ἐν τῷ μνημείῳ. (Vc, Pr)

Parallel Georgian sources: **A** (2:146r), **Dvali, 1974** (2:160)

51.3. (42r) Poemen 3 (GE386, R577)

inc. მოვიდეს ოდესმე ხუცესნი მისისა სოფლისანი მონასტრად, სადაცა იყოფოდა მამა პიმენ. cfr. Ἦλθαν ποτὲ πρεσβύτεροι τῆς χώρας εἰς τὰ μοναστήρια ὅπου ἦν ὁ ἀββᾶ Ποιμὴν (Vc, Pr)

des: ჰრქუა მათ მამამან პიმენ: მე საქმე არავის თანა მიც, რამეთუ მოვკუედი. ხოლო მკუდარი არარას იტყუინ. ნუცამცა შეურაცხიე მეცა, რეცათუ აქა შინა ვარ მაგათ თანა. cfr. Λέγει αὐτοῖς ἀββᾶ Ποιμὴν· Ἐγὼ πρᾶγμα οὐκ ἔχω· (+with anybody) ἀπέθανα γάρ· ὁ δὲ νεκρὸς οὐ λαλεῖ· μηδὲν δὲ λογῆσονται με ὅτι ᾤδε ἔσω εἰμὶ μετ' αὐτῶν. (Vc, Pr)

Parallel Georgian sources: **A** (3:146r/v), **Dvali, 1974** (3:161)

51.4. (42r/v) Poemen 4 (GE387, R578)

inc. იყო ვინმე ეგვიპტეს ბერი ვიდრე არა მოსრულ იყუნეს მამა პიმენ და ძმანი მისნი სკიტეს, რომელი შესწავლულ იყო და პატივცემულ ფრიად.

cfr. Ἦν τις γέρον ἐν Αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τοὺς περὶ ἀββᾶ Ποιμὴν, καὶ εἶχε γνῶσιν καὶ πολλὴν τιμὴν. (Pr)

des: ჭეშმარიტად, არა ხოლო იგი არს თქუენ თანა, რომელი მესმოდა თქუენტუის, არამედ ასი წილი უფროდსი, რომელი ვიხილე საქმეთაგან თქუენტა. და იქმნა მათდა მეგობარ მიერ დღითგან ბერი იგი.

cfr. Ἐπ' ἀληθείας, οὐκ εἰσὶ μόνα ἃ ἤκουον περὶ ὑμῶν, ἀλλ' ἑκατονταπλασίονα ἴδον ἐν τῷ ἔργῳ ὑμῶν. Ἐγένετο δὲ (+the monk) αὐτῶν φίλος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. (Pr)

Parallel Georgian sources: A (4:146v-147v), **Dvali, 1974** (4:161-162)

51.5. (42v-43r) Poemen 5 (GE388, R579)

inc. უნდა ოდესმე მთავარსა მის სოფლისასა ხილვაჲ მამისა ჰიმენისი და ბერმან არა ინება.

cfr. Ἡθέλησεν ποτὲ ἄρχων τῆς χώρας ἰδεῖν τὸν ἀββᾶ Ποιμένα· καὶ οὐ κατεδέχετο ὁ γέρον. (Pr, Vc)

des: ჰრქუა მას ბერმან: განიკითხე ეგე მსგავსად სჯულისა და, თუ ღირს იყოს სიკუდილისა, მოკუედიხ. უკუეთუ არა, შენ იცი.

Abba said to him: judge him according to the law and whether he is worthy of death, may him die. If not, you know.

Notes: *Desinit* is different from Pr and Vc. cfr. Ὁ δὲ γέρον ἀντεδήλωσε λέγων· Ἐξέτασον αὐτὸν κατὰ τοὺς νόμους, καὶ εἰ ἄξιός ἐστιν θανάτου, ἀποθανέτω, εἰ δὲ οὐκ ἔστιν, ὡς βούλη ποιήσον.

Parallel Georgian sources: A (5:147v-148r), **Dvali, 1974** (5:162)

51.6. (43r) Poemen 183 (GE389, R757)

inc. იტყოდა მამაჲ ოგვანე, ვითარმედ: მე და ელია, რომელი განძებულ იყო მეფისაგან, მივედით ასურეთით მამისა ჰიმენისა ეგუიპტედ, რადთამცა ვჰკითხეთ გულფიცხლობისათუის.

Abba Ioanne used to say, that: I and Iliia, who was exiled by the King, came from Assyria to Abba Poemen in Egypt, in order to ask [him] about hardness of heart.

des: არამედ ოდეს ზედაჲს-ზედა ესმინ კაცსა სიტყუაჲ ღმრთისა, განედის გონებაჲ და შეიწყნარის შიში ღმრთისაჲ.

But when man often hears word of the God, his mind opens and accepts fear of God.

Notes: Both incipit and desinit are very different from Vc and Pr. cfr. Ἐλεγεν ἀββᾶ Ἰωάννης ὁ ἐξορισθεὶς ὑπὸ Μαρκιανοῦ, ὅτι Παρεβάλομεν ποτὲ ἀπὸ Συρίας τῷ ἀββᾶ Ποιμένι, καὶ ἠθέλομεν ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τῆς σκληρότητος τῆς

καρδίας. (Vc) Ἐλεγεν ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ Αἰλίας, ὁ ἐξωρισθεὶς ὑπὸ Μαρκιανοῦ τοῦ βασιλέως ὅτι Παρεβάλωμεν ποτὲ ἀπὸ Παλαιστήνης τῶ ἀββᾶ Ποιμῆν, θέλοντες αὐτῶ λαλῆσαι περὶ τῆς σκληρότητος τῆς καρδίας. (Pr)

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (1:291v), **A** (6:148r/v), **Dvali, 1974** (6:162)

51.7. (43r-44r) Poemen 7 (GE390, R581)

inc. თქუა მამამან ოსებ: მივიდეს ოდესმე მრავალნი ბერნი ხილვად მამისა პიმენისა და მეცა მათ თანა.

cfr. *Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἰωσήφ ὅτι Παρέβαλον ποτὲ πολλοὶ γέροντες τῶ ἀββᾶ Ποιμένι, καγὼ ἠσκαίρησα μετ' αὐτῶν* (Pr)

des: მაშინ სულთ-ითქუნა აღდგა და თქუა: ღმერთო, ულხინე დაბადებულსა შენსა, რადთა არა ეუფლოს მტერი და დასწერა მას ჯუარი. და მუნთქუესვე განიკურნა იგი. და მისცა მამასა თუისა ცოცხალი.

cfr. καὶ στενάξας ἀναστὰς ἠψᾶτο λέγων· Ὁ Θεὸς ἴασαι τὸ πλάσμα σου, ἵνα μὴ κυριευθῆ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ σφραγίσας αὐτό, εὐθὺς ἐθεράπευσεν, καὶ ἀπέδωκεν τῷ πατρὶ ὑγιές. (Vc, Pr)

Notes: Follows Pr.

Parallel Georgian sources: **A** (7:148v-149v), **Dvali, 1974** (7:163)

51.8. (44r) Poemen 9 (GE391, R583)

inc. შეიპყრა ოდესმე მთავარმან მის სოფლისამან მდაბური მამისა პიმენისი.

des: ხოლო მან ჰრქუა: ავაზაკისათუის მევედრებია, ამბა? ხოლო ბერსა განეხარნეს, რამეთუ არა მოილო მადლი მისგან.

cfr. ὁ δὲ γέρων ἐχάρη, ὅτι οὐκ ἐδέξατο τὴν παράκλησιν αὐτοῦ.

Parallel Georgian sources: **A** (8:149v), **Dvali, 1974** (8:163-164)

51.9. (44r) Poemen 12 (GE392, R586)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: მიქმნიეს ცოდვად დიდი და მინებს შენანების სამ წელ.

cfr. Ἀδελφὸς ἠρώτησεν τὸν ἀββᾶν Ποιμένα λέγων, ὅτι (om.) Ἐποίησα ἁμαρτίαν μεγάλην, καὶ θέλω μετανοῆσαι τρία ἔτη. (Vc, Pr)

des: ჰრქუა მათ ბერმან: დამიჯერებოეს, უკუეთუ ყოვლითა გულითა შეინანოს კაცმან და მერმე არღარა შესძინოს საქმესა მას, სამსა დღესა შეიწყნაროს იგი ღმერთმან.

Note: desinit different from Pr and Vc.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:291), **Sin.geo.N.55** (1:13r), **A** (9:149v-150r), **Dvali, 1974** (9:164)

51.10. (44r) Poemen 13 (GE393, R587)

მერმე თქუა: სასწაული მონაზონისა და განსაცდელსა შინა გამოჩნდის.

cfr. Εἶπεν πάλι, ὅτι (om.) τὸ σημεῖον τοῦ μοναχοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς φαίνεται.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:292r), **Sin.geo.N.55** (2:13r), **A** (10:150r), **Dvali, 1974** (10:164)

51.11. (44r) Poemen (GE394) = Par.gr.1598,66r

იტყოდა ბერი: შიში ღმრთისა და ასწავებს კაცსა ყოველსა სათნოებასა.

cfr. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς ποιμὴν· ὅτι (om.) ὁ φόβος τοῦ θεοῦ διδάσκει τὸν ἄνθρωπον ὅλας τὰς ἀρετάς (Par.gr.1598,66r)

Notes: იტყოდა ბერი, ვითარმედ: შიში ღმრთისა და ასწავებს კაცსა ყოველსა სათნოებათა. (A, Sin.geo.O.35)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:292r), **A** (11:150r), **Dvali, 1974** (11:164)

51.12. (44r/v) Poemen 15 (GE395, R589)

ჰკითხა მამამან ამონა მამასა ჰიმენს გულის-სიტყუათათუის არაწმიდათა, რომელთა შობს გული კაცისა და ამართათუის გულის-თქუმათა. ჰრქუა მას მამამან ჰიმენ: ნუუკუე იდიდოს-მეა ცული თუინიორ მკუეთელისა? და შენცა ნუ მისცემ მათ ჳელსა და უქმ იქმნენ იგინი.

cfr. Ἡρώτησεν ἀββᾶ Ἀμοῦν τὸν ἀββᾶ Ποιμένα περὶ τῶν λογισμῶν τῶν ἀκαθάρτων, ὧν γεννᾷ ἡ καρδία τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ματαίων ἐπιθυμιῶν. Καὶ

λέγει αὐτῶ ἀββᾶ Ποιμὴν· Μὴ δοξασθῆσεται ἀξίῃ ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ·
καὶ σὺ μὴ δῶσεις αὐτοῖς χεῖρα καὶ ἀργοῦσιν.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:292r), **Sin.geo.N.55** (3:13v), **A**
(12:150r), **Dvali, 1974** (12:164)

51.13. (44v) Poemen 16 (GE396, R590)

თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუმცა არა ნაბუზარდან მზარაულთ-
მოდღუარი (sic) მოსრულ იყო, არამცა მომწუარ იყო ტამარი უფლისაჲ
ცეცხლითა. ესე იგი არს, უკეთუმცა არა განსუენებაჲ ნაყროვნებისაჲ
შეუქდა სულსა, არასადამცა დაეცა გონებაჲ ბრძოლასა მტერისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:292r), **Sin.geo.N.55** (4:13v), **A**
(13:150r/v), **Dvali, 1974** (13:164-165)

51.14. (44v) Poemen 17 (GE397, R591)

იტყოდეს მამისა პიმენისთუის, ვითარმედ: ოდეს ვინ ხადინ ჰურად, არა
ნებსით მივალნ, არამედ ცრემლოინ, რადთამცა არა ურჩ ექმნა და შეაწუხა
იგი, არამედ დაუტევის ნებაჲ თუისი და სიმდაბლით მივალნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:291), **Sin.geo.N.55** (5:13r), **A**
(14:150v), **Dvali, 1974** (14:165)

51.15. (44v) Poemen 19 (GE398, R593)

Entire text: უთხრეს ვიეთმე მამასა პიმენს ძმისა ვისთსუისმე (sic),
რამეთუ ღუინოსა არა სუამს. ჰრქუა მათ ბერმან: ღუინოდ ყოლადვე არა
არს მონაზონთაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:292r), **A** (15:150v), **Dvali, 1974**
(15:165)

51.16. (44v) Poemen 21 (GE399, R595)

inc. ჰკითხა მამამან ოსებ მამასა პიმენს გულის-სიტყუათათუის
მწინკულევანთა.

des: ... ეგრეცა ბოროტნი გულის-სიტყუანი, რომელნი ეშმაკთა მიერ აღმოსცენდებიან, მოთმინებითა მოაკლდებიან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (9:292r), **Sin.geo.N.55** (6:14r), **A** (16:150v-151r), **Dvali, 1974** (16:165)

51.17. (44v-45r) Poemen 23 (GE400, R597)

inc. მერმე თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ ცოდოს კაცმან და უვარჰყოფდეს და თქუას: არა ვცოდე, ნუ ამხილებ მას ...

des: ნუ სულ-მოკლე იქმნები, ძმაო, არამედ წამართ ეკრძალე და ნულარა სცოდავ, ამით გულს-მოდგინე ჰქმნე სული მისი სინანულად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (10:292r), **Sin.geo.N.55** (7:14r), **A** (17:151r), **Dvali, 1974** (17:165)

51.18. (45r) Poemen (GE401)

თქუა მამამან პიმენ: ასწავე გულსა შენსა დამარხვად, რომელსა ასწავებდეს ენაა შენი.

Notes:

Εἶπεν πάλιν ἀββᾶ Ποιμῆν· Δίδαξον τὴν καρδίαν τηρεῖν ἄτινα διδάσκει ἢ γλῶσσα σου. (Vat.gr.2592, S1)

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (11:292r), **A** (18:151r/v), **Dvali, 1974** (18:166)

51.19. (45r) Poemen 25 (GE402, R499)

მერმე თქუა: კაცი, რომელი ასწავებდეს და იგი არა ჰყოფდეს, მსგავს არს იგი ავაზანსა, რომელი მრავალთა მოჰრწყენ (sic) და განსწმედნ და თავი თუისი ვერ განიწმიდის, არამედ ყოველი არაწმიდება და მწინკული მას შინა არნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (12:292r), **A** (19:151r/v), **Dvali, 1974** (18:166)

51.20. (45r) Poemen 26 (GE403, R600)

inc. მი-რაჲ-ვიდოდა მამაჲ პიმენ ეგუიპტედ, იხილა დედაკაცი, რომელი ჯდა საფლავსა თანა და ტიროდა მწარედ.

des: ეგრეცა მონაზონსა უკმს, რადთა აქუნდეს გლოაჲ თავსა შინა თუისსა.

Notes: Inscription at the end “ქრისტე შეიწყალე გრიგოლი. ამინ”

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (13:292v), **Sin.geo.N.55** (8:14v), **A** (20:151v), **Dvali, 1974** (19:166)

51.21. (45r) Poemen 27 (GE404, R601)

inc.___თქუა მამამან პიმენ: არს კაცი, რომელსა ჰგონიეს, ვითარმედ დუმილსა იმარხავს და გონებაჲ მისი განიკითხავს სხუათა.

des: ესე იგი არს, რომელი თუინიერ სულისა სარგებელისა არარას იტყუნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (14:292v), **Sin.geo.N.55** (9:14v), **A** (21:151v), **Dvali, 1974** (20:166)

51.22. (45r/v) Poemen 28 (GE405, R602)

inc. მოვიდა ვინმე ძმაჲ მამისა პიმენისა და ჰრქუა: მრავალნი გულის-სიტყუანი მქონან და დავეცემი მათგან.

des: და ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ ვერ ძალგიც ესე ყოფად, ვერცა გულის-სიტყუათაჲ ძალ-გიც დაყენებაჲ, ვითარმცა არა მოგიკდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (15:292v), **Sin.geo.N.55** (10:15r), **A** (22:151v-152r), **Dvali, 1974** (21:166)

51.23. (45v) Poemen 29 (GE406, R603)

Entire text: თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ იყოფებოდინან სამნი ერთსა ადგილსა: და ერთი იგი დაყუდებულ იყოს კეთილად, და ერთი იგი

უძლური იყოს და ჰმადლობდეს ღმერთსა, და ერთი იგი ჰმსახურებდეს
წმიდითა გულითა — სამთავე სწორი სასყიდელი აქუს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (16:292v), **Sin.geo.N.55** (11:15r), **A**
(23:151v-152r), **Dvali, 1974** (22:167)

51.24. (45v) Poemen 31 (GE407, R605)

inc. მესმა, რამეთუ ჰკითხა მამამან ოსებ მამასა პიმენს მარხვისათვის:
ვითარმედ ჯერ-არს მარხვაჲ?

des: და პოეს რამეთუ კეთილ არს დღითი-დღედ ჰამაჲ, არამედ
მცირემცირედ; და მოგუცეს ჩუენ სამეუფოჲ იგი გზაჲ, რომელ
სულმცირე არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (17:292v), **Sin.geo.N.55** (12:15r), **A**
(24:152r/v), **Dvali, 1974** (22:167)

51.25. (45v-46r) Poemen 30 (GE408, R604)

inc. თქუა მამამან პიმენ, რამეთუ: ესე არს რომელი-იგი წერილ არს:
„ვითარცა სურინ ორემსა წყაროთა მიმართ წყალთაჲსა, ეგრე სურინ
სულსა ჩემსა შენდამი”, ღმერთო ...

des: რადთა მოუკდენ წყაროსა მას წყლისასა, ესე იგი არს ჯორცა და
სისხლსა ქრისტესა, და განწმიდნეს ყოვლისაგან სიმწარისა ეშმაკთაჲსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (18:292v), **Sin.geo.N.55** (13:15v), **A**
(25:152v-153r), **Dvali, 1974** (24:167)

51.26. (46r) Poemen 32 (GE409, R606)

იტყოდეს მამისა პიმენისთვის, რამეთუ ოდეს ეგულებინ ეკლესიად
გამოსლვაჲ, დაჯდის თუისაგან და განიკითხნის გულისსიტყუანი
თუისნი ვითარ ჟამ ერთ და გამოვიდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (19:293r), **A** (26:153r), **Dvali, 1974** (25:168)

51.27. (46r) Poemen 34 (GE410, R608)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: რად არს „ნუ მიაგებ ბოროტსა ბოროტისა წილ?“

des. პირველად კაცისა განშორება და მეორედ ენისაგან, მესამედ პირისაგან, მეოთხედ გულისაგან.

Notes: In Cotelier and in Vat.gr. 2592 the ending is the following: ἐὰν δὲ καὶ λαλήσης, ταχὺ κόψον τοῦ μὴ ποιῆσαι κακὸν ἀντι κακοῦ. In Par.gr.1598 as well as in all Georgian manuscripts the following sentence is added: Τοῦτο γὰρ πρῶτον δύναται ἄνθρωπος κόψαι· τὸ δὲ δεύτερον τὸ τῆς γλώσσης· καὶ τὸ τρίτον τῆς ὄψεως· τὸ δὲ τέταρτον, τὸ τῆς καρδίας.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (20:293r), **Sin.geo.N.55** (14:16r), **A** (27:153r/v), **Dvali, 1974** (26:168)

51.28. (46r) Poemen 35 (GE411, R609)

მერმე თქუა ბერმან, ვითარმედ: მარხვა და თავისა კრძალულება და გონებისა თუისისა განკითხვა წინამძღუარ არიან სულისა.

Notes:

Εἶπεν πάλιν ὁ γέρον· ὅτι ἡ φυλακὴ καὶ τὸ ἑαυτῶ προσέχειν· ὁδηγοὶ εἰσι τῆς ψυχῆς (Par.gr.1598)

Εἶπεν ἀββᾶ Ποιμῆν, ὅτι τὸ φυλάσσειν καὶ ἑαυτῶ προσέχειν καὶ ἡ διάκρισις, αἱ τρεῖς αὗται ἀρεταὶ ὁδηγοὶ εἰσιν τῆς ψυχῆς. (Cotelier, Vat.gr.2598)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (21:293r), **Sin.geo.N.55** (15:16r), **A** (28:153v), **Dvali, 1974** (27:168)

51.29. (46r/v) Poemen 36 (GE412, R610)

მერმე თქუა: დაგდება თავისა თუისისა წინაშე ღმრთისა და თავისა თუისისა მოუთუალველობა და ნებისა თუისისა არა დამტკიცება ზღუდე არიან მონაზონისა.

Notes:

მერმე თქუა: დაგდებად თავისა თვისისა წინაშე ღმრთისა და თავისა თვისისა მოუთუალველობად და ნებისა თვისისა არა დამტკიცებად წინამძღუარ არიან მონაზონებისა. (A)

Εἶπεν πάλιν ὁ γέρον, ὅτι τὸ ρίψαι ἑαυτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ μὴ ἑαυτὸν μετρεῖν, καὶ τὸ βαλεῖν ὀπίσω τὸ ἴδιον θέλημα, ἐργασία εἰσὶν τῆς ψυχῆς. (Vetus)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (22:293r), **A** (29:153v), **Dvali, 1974** (28:168)

51.30. (46v) Poemen 37 (GE413, R611)

მერმე თქუა: ყოველი შრომად, რააცა მოიწიოს კაცსა ზედა, ძლევას მისა დუმილი არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (23:293r), **Dvali, 1974** (29:168)

51.31. (46v) Poemen 38 (GE414, R612)

მერმე თქუა: საძაგელ არს უფლისა ყოველი ჯორციელი განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (24:293r), **Sin.geo.N.55** (16:16v), **A** (31:153v), **Dvali, 1974** (30:168)

51.32. (46v) Poemen 39 (GE415, R613)

მერმე თქუა ბერმან: გლოვად მრჩობლ არს — იქმნ და სცავ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (25:293r), **Sin.geo.N.55** (17:16v), **A** (32:153v), **Dvali, 1974** (31:169)

51.33. (46v) Poemen 40 (GE416, R614)

Entire text: მერმე თქუა ბერმან: უკუეთუ მოგიკდეს შენ გულის-სიტყუად ჯორციელი და ერჩდე ერთგზის და კუალად მოგიკდეს და ერჩდე მეორედცა, მესამედ უკუეთუ მოგიკდეს, ნუ ერჩი მას, რამეთუ უქმ არს, და ნუცა გეშინინ მისგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (26:293r), **Sin.geo.N.55** (18:16v), **A** (33:153v-154r), **Dvali, 1974** (32:169)

51.34. (46v) Poemen 42 (GE417, R616)

თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ მოიქსენოს კაცმან წერილისა მის სიტყუად, ვითარმედ: „სიტყუათა შენითა განჰმართლდე და სიტყუათა შენითაგან დადასაჯო“, აღირჩიოს უფროს დუმილი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (27:293r), **Sin.geo.N.55** (19:16v), **A** (34:154r), **Dvali, 1974** (33:169)

51.35. (46v) Poemen 43 (GE418, R617)

მერმე თქუა: დასაზამი ბოროტთაჲ არს ჯორციელი ზრუნვაჲ.

Notes:

მერმე თქუა: დასაზამი ბოროტთაჲ არს ჯორციელი განსუენებაჲ. (A)

Εἶπεν πάλιν· Ἀρχὴ κακῶν ἐστὶν ὁ περισπασμός. (Vetus)

εἶπεν ἀββᾶ ποιμὴν· ἀρχὴ κακῶν ὁ περισπασμός (Par.gr.1598, 67r)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (28:293r), **Sin.geo.N.55** (20:16v), **A** (35:154r), **Dvali, 1974** (34:169)

51.36. (46v) Poemen 44 (GE419, R618)

მერმე თქუა ბერმან, ვითარმედ: მამაჲ ისიდორე, ხუცესი სკიტისაჲ, ეტყოდა ოდესმე ერსა და ჰრქუა: ძმანო, არა არს ესე სათნოებაჲ შრომისაგან სივლტოლაჲ, რამეთუ მე, აჰა ესერა აღვიღებ მახალსა ჩემსა და მივალ, სადა შრომაჲ არს. და მუნ მაქუნდეს განსუენებაჲ შრომათაგან.

Notes:

ძმანო, არა არს ესე სათნოებაჲ შრომისათჳს სივლტოლაჲ (A, Sin.geo.O.35)

Εἶπεν πάλιν ὅτι ἀββᾶ Ἰσίδωρος ὁ πρεσβύτερος τῆς Σκήτεως ἐλάλησεν ποτὲ τῷ λαῷ λέγων· Ἀδελφοί, οὐχὶ ἔνεκεν κόπου ἤλθομεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ νῦν οὐκέτι ἔχει κόπον. Ἐγὼ οὖν σκευάσας τὴν μηλωτὴν, ἀπέρχομαι ὅπου ἐστὶν κόπος, καὶ ἐκεῖ εὐρήσω ἀνάπαυσιν. (Vetus)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (29:293r), **A** (36:154r), **Dvali, 1974** (35:169)

51.37. (46v) Poemen 45 (GE420, R619)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: უკუეთუ ვიხილო საქმე რადმე, გინებსა, რადთა ვთქუა? ხოლო მან ჰრქუა მას: წერილ არს, რამეთუ: „რომელმან თქუას სიტყუად ვიდრე კითხვამდე, სიცოფე არს მისა და საყუედრელ“. უკუეთუ ვინმე გკითხოს, თქუ, უკუეთუ არა, დუმენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (30:293v), **Sin.geo.N.55** (21:17r), **A** (37:154r/v), **Dvali, 1974** (36:169)

51.38. (47r) Poemen 47 (GE421, R621)

მერმე თქუა ბერმან, ვითარმედ: ძმამან ჰკითხა მამასა პამბოს: უკუეთუ კეთილ არსა ქებად მოყუსისაჲ? და მან თქუა: უკეთეს არს დუმილი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (31:293v), **Sin.geo.N.55** (22:17r), **A** (38:154v), **Dvali, 1974** (37:169)

51.39. (47r) Poemen 49 (GE422, R623)

მერმე თქუა, რამეთუ: კაცსა უკმს სიმდაბლე და შიში ღმრთისაჲ, ვითარცა სამშუინველი, რომელი გამოვალს მარადის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (32:293v), **Sin.geo.N.55** (23:17r), **A** (39:154v), **Dvali, 1974** (38:170)

51.40. (47r) Poemen 51 (GE423, R625)

inc. ჰკითხა მას ძმამან და ჰრქუა: უკუეთუ ვსცე ძმასა ჩემსა პური, გინათუ მცირედ წყალი, შეაბილწიანა იგი ეშმაკთა, ვითარცა კაცთა სათნოებისათუის ყოფილი?

des: მიუგო მას ძმამან და ჰრქუა: რომელმანცა ყო მცირედ არა წმიდაჲ. ჰრქუა მას ბერმან: ეგრეცა ჩუენ ვპყოფდეთ, დაღაცათუ არაწმიდაჲ იყოს, რადთა არა სიყმილითა მოვსწყდეთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (33:293v), **Sin.geo.N.55** (24:17r), **A** (40:154v-155r), **Dvali, 1974** (39:170)

51.41. (47r) Poemen 52 (GE424, R626)

იტყოდა მამად პიმენ, ვითარმედ: თქუა მამამან მსამონ, ვითარმედ: არს კაცი, რომელსა ყოველთა ჟამთა უპყრიეს ცული და ვერ შეუძლის დაცემად ხისა. და არს სხუად, რომელმან იცის მოკუეთად და სამითა, გინათუ ოთხითა ცემითა დასცის. იტყოდა ცულად განკითხვასა.

Notes:

Εἶπεν πάλιν ἀββᾶ Ποιμήν, ὅτι εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀμμῶν, ὅτι Ποιεῖ ἄνθρωπος ὄλον τὸν χρόνον βαστάζων ἀξίνην, καὶ οὐκ εὕρισκει κατενεγκεῖν τὸ δένδρον· ἔστιν δὲ ἄλλος ἔμπειρος τοῦ κόπτειν, / καὶ ἀπὸ ὀλίγων πληγῶν καταφέρει τὸ δένδρον. Ἔλεγεν δὲ τὴν ἀξίνην εἶναι τὴν διάκρισιν. (Vetus)

inc. Εἶπεν ἀββᾶ ποιμήν· ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὄλον τὸν χρόνον βαστάζων ἀξίνην· des. ἔλεγε δὲ τὴν ἀξίνην τὴν διάκρισιν εἶναι (Par.gr.1598, 67v)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (34:293v), **Sin.geo.N.55** (25:17v), **A** (41:155r), **Dvali, 1974** (40:170)

51.42. (47r/v) Poemen 53 (GE425, R627)

მერმე ჰკითხა მას ძმამან და ჰრქუა: რომლითა სახითა უღირს კაცსა სლვად? ხოლო მან ჰრქუა: ვხედავ წინაწარმეტყუელსა დანიელს, რამეთუ არარად ეპოვა მისთვის შესმენად, გარნა მსახურებ(ა)დ ღმრთისა თუსისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (35:293v), **Sin.geo.N.55** (26:17v), **A** (42:155r), **Dvali, 1974** (41:170)

51.43. (47v) Poemen (GE426)

ჰრქუა მას ძმამან მან: უკუეთუ მრავლად თაყუანის-ცემად კეთილ არს? ხოლო ბერმან ჰრქუა მას: ვხედავ მსოს ნავესსა, რამეთუ ღმერთი გამოეცხადა მას. და-რად-ვრდომილ იყო პირსა ზედა თუისსა.

Notes:

Ἡρώτησεν αὐτὸν πάλιν ἀδελφὸς λέγων· ὅτι πολλὰς μετανοίας καλὸν ποιῆσαι;
(58v, Par.gr.1598; N301)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (36:293v), **A** (43:155r/v), **Dvali, 1974**
(42:170-171)

51.44. (47v) Poemen 54 (GE427, R628)

მერმე თქუა, რამეთუ: ნებაჲ თუისი ზღუდე არს რვალისაჲ შორის კაცთა და ღმრთისა, და კლდე არს წინააღმდგომი. უკუეთუ დაუტეოს იგი კაცმან, თქუნ მანცა, ვითარმედ ღმრთისა ჩემისა მიერ გარდავჰყედ ზღუდესა, ხოლო უკუეთუ სამართალი შეეწეოდის ნებასა მას, არა განუგებელ იყოს კაცი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (37:294r), **Sin.geo.N.55** (28:18r), **A**
(44:155v), **Dvali, 1974** (43:171)

51.45. (47v) Poemen 56 (GE428, R630)

მერმე თქუა: კაცნი სრულსა მას იტყუიან და უდარესსა ჰყოფენ.

Notes:

მერმე თქუა: კაცნი სრულსა მას იტყვედ და უმრწემესსა მას იქმედ. (A)

Εἶπεν πάλιν ἀββᾶ Ποιμήν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐν τῷ τελείῳ λαλοῦσιν, καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ ἐργάζονται. (Vetus)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (38:294r), **Sin.geo.N.55** (28:18r), **A**
(45:155v), **Dvali, 1974** (44:171)

51.46. (47v) Poemen 57 (GE429, R631)

მერმე თქუა: ვითარცა კუამლმან პირველად განიოტის ფუტკარი და მაშინ-ღა გამოიდიან საქმარისა მათისაგან სიტკბოებაჲ, ეგთეცა ჯორცთა განსუენებამან განიოტის შიში ღმრთისაჲ და წარუწყმიდის მას ყოველი კეთილისა საქმე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (39:293r), **Sin.geo.N.55** (29:16v), **A**
(46:155r), **Dvali, 1974** (45:171)

51.47. (47v-48r) Poemen 58 (GE430, R632)

inc. ძმად მოვიდა მამისა პიმენისსა ორთა მათ კუირიაკეთა წმიდათა ორმეოცთასა.

des: ჰრქუა მას მამამან პიმენ: არა გუისწავიეს ჩუენ დაწშვად ძელისა კარისაჲ, არამედ ენისა კარისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (30:18r/v), **A** (47:155v-156r), **Dvali, 1974** (46:171)

51.48. (48r) Poemen 59 (GE431, R633)

inc. მერმე თქუა: კეთილ არს მორიდებაჲ ჯორციელებისაგან, რამეთუ ოდეს ახლავნ კაცი ჯორციელებრსა ბრძოლასა, მსგავს არნ იგი კაცსა, რომელი წარდგომილ არნ მღუიმესა ზედა ღრმასა...

des: და ვიდრე იგი მიზიდავენ⁶ ღმერთმან მოუვლინის მას წყალობაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (40:294r), **Sin.geo.N.55** (31:18v), **A** (48:156r/v), **Dvali, 1974** (47:171-172)

51.49. (48r) Poemen 60 (GE432, R634)

inc. მერმე თქუა: სიგლახაკე და ჭირი ესე არს საჭურველი მარტოდ ცხორებულთაჲ, რამეთუ წერილ არს:

des: უკუეთუ იყუნენ სამნი ესე საქმენი კაცისა თანა, უფალი დამკუიდრებულ არს მის თანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (41:294r), **Sin.geo.N.55** (32:18v), **A** (49:156v), **Dvali, 1974** (48:172)

51.50. (48r/v) Poemen 64 (GE433, R638)

მერმე ძმამან მან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: უკუეთუ ვიხილო ბრალი ძმისა ჩემისაჲ, კეთილ არსა, და-თუ-ვფარო? ჰრქუა მას ბერმან: რომელსა ჟამსა დავფაროთ ძმისა ჩუენისაჲ, ღმერთმანცა დაფარნეს

ჩუენნი; და რომელსა ჟამსა გამოვაცხადნეთ ძმისა ჩუენისანი,
ღმერთმანცა გამოაცხადნეს ჩუენნი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (41:294r), **Sin.geo.N.55** (33:19r), **A** (49:156v), **Dvali, 1974** (49:172)

51.51. (48v) Poemen 65 (GE434, R639)

მერმე თქუა, ვითარმედ: ჰკითხა ვინმე მამასა პაესიოს: რად უყო სულსა ჩემსა, რამეთუ შესულეზულ არს და არა ეშინის ღმრთისა? ჰრქუა მას ბერმან: მივედ და შეეყავ კაცსა ღმრთის-მოშიშსა, და მისითა მით მოშიშებითა გასწაოს შენ შიში ღმრთისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (42:294r), **Sin.geo.N.55** (34:19r), **A** (50:157r), **Dvali, 1974** (50:172)

51.52. (48v-49r) Poemen (GE435)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა, ვითარმედ: ევნების სულსა ჩემსა ბერისა ჩემისა თანა.

des: ხოლო ცხადთა ცოდვათათუის არღარა ჯამს კითხვად, არამედ მეყსეულად განშორებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (52:157r/v), **Dvali, 1974** (51:172-173)

51.53. (49r/v) Poemen 76 (GE436, R650)

inc. გუითხრობდა მამაჲ არსენი მამისა პიმენისსა და ძმათა მისთასა, რამეთუ ეგუიპტეს იყოფოდეს და უნდა დედასა მათსა ხილვად მათი და ვერ იხილნის.

des: ხოლო იგი წარვიდა სიხარულით და იტყოდა: უკუეთუ ყოლად ხილვად ხართ თქუენ მუნ, არა მინებს ხილვად თქუენი აქა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (53:157v-158v), **Dvali, 1974** (52:173-174)

51.54. (49v) Poemen 66 (GE437, R640)

მერმე თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ ორი საქმე მოძულლოს მონაზონმან, შეუძლოს თავისუფალ ყოფად სოფლისა ამისგან. ჰრქუა მას ძმამან მან: რომელი? ხოლო მან ჰრქუა მას: ჯორცთა განსუენება და ცუდად დიდებულება.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (44:294r), **Sin.geo.N.55** (35:19r), **A** (54:158v), **Dvali, 1974** (53:174)

51.55. (49v) Poemen 62 (GE438, R636)

inc. მოვიდა ოდესმე ძმად მამისა პიმენისა და ჰრქუა მას: რად ვყო, მამაო, რამეთუ მაურვებს მე სული სიძვისა?

des: უკუეთუ შეიკრძალოს კაცმან მუცელი და ენა და უცხოება, გულ-დებულ იყავნ, არა მოკუდეს იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (45:294v), **Sin.geo.N.55** (36:19v), **A** (55:158v-159r), **Dvali, 1974** (54:174)

51.56. (50r) Poemen 67 (GE439, R641)

inc. ჰკითხა აბრაჰამ, მოწაფემან მამისა აგათუნისმან, მამასა პიმენს და ჰრქუა: ვითარ ეშმაკნი მბრძვანან მე?

des: უკუეთუ გინებს, ვიეთ ჰრბოდეს ეშმაკნი მოსეს და მსგავსთა მისთა, ხოლო ჩუენ ნებანი სულისა ჩუენისანი გუბრძვანან.

Notes: και αυτοί είσιν οἱ Ὀλ:δοντε; ἡμδ; ἰνι πλτ,ρι^ωμεν αυτά. Ει δε θέλεις ἰδῆν μετὰ τίνων ἰπολέμηιαν οἱ δαίμονες · μετὰ Μωϋσέω; , και των νινῶν αυτού (Cotelier)] add. ხოლო ჩუენ ნებანი სულისა ჩუენისანი გუბრძვანან.(Sin.4/8)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (46:294v), **A** (56:159r), **Dvali, 1974** (55:174)

51.57. (50r) Poemen 68 (GE440, R642)

Entire text: მერმე თქუა ბერმან: ესე ცხორებად მოსცა ღმერთმან ძსრაელსა, რადთა განიშორნენ მათგან, რომელნი-იგი თუინიერ ბუნებისა არიან, ესე იგი არს: რისხვად, გულის-წყრომად, კდომად, სიძულილი, ძუირის-სიტყუად და სხუად ყოველი ძუელისა მის კაცისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (47:294v), **Sin.geo.N.55** (37:19v), **A** (57:159r/v), **Dvali, 1974** (56:174-175)

51.58. (50r) Poemen 70a (GE441, R644a)

მერმე ჰკითხა ძმამან და ჰრქუა: უკუეთუ ვიხილი ძმად, რომლისათუის მასმიედ ბრალი რადმე, არა მიწებნ შეყვანებად მისი სახედ ჩემდა, ხოლო უკუეთუ ვინმე კეთილი ვიხილი, მიხარინ მის თანა. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ ჰყოფდე კეთილსა, მის თანა ყავ, რომელი იგი უძლური იყოს.

Notes: to be added

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (48:294v), **Sin.geo.N.55** (38:19v), **A** (58:159v), **Dvali, 1974** (57:175)

51.59. (50r/v) Poemen 70b (GE442, R644b)

inc. მერმე თქუა ბერმან: ძმასა ვისმე, სახელით ტიმოთეოზ, მონასტერსა შინა მარტოდ მყოფსა, ესმა ბრალი ვისთუისმე ძმისა, რომელი შევრდომილ იყო განსაცდელსა.

des: მოიწია მისად ჳმად და ჰრქუა: ტიმოთე, ნუ ჰგონებ, ვითარმცა ესე გიყავ შენ სხუისათუის რადსაამე, არამედ რამეთუ უგულეებელს-ჰყავ ძმად იგი შენი ჟამსა ჳირისა მისისასა.

Notes: to be added

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (39:20r), **A** (59:159v-160r), **Dvali, 1974** (58:175)

51.60. (50v) Poemen 71 (GE443, R645)

inc. მერმე თქუა: ამისთუის ესოდენსა შრომასა შინა ვართ, რამეთუ არა შევეწევიტ ძმათა ჩუენთა, რომელთაჲ წიგნმან განაჩინა შეწყნარებად.

des: უკუეთუ სული თავსა თუისსა აბრალეზდეს წინაშე ღმრთისა შეიყუაროს იგი და განუსუენოს მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (49:294v), **Sin.geo.N.55** (40:20r/v), **A** (60:160r), **Dvali, 1974** (59:175)

51.61. (50v-51r) Poemen 74 (GE444, R648)

მერმე თქუა მამამან პიმენ, რამეთუ ოდეს ძმად მოვიდის მამისა ღოვანესა მოკლისა. ასწავებნ სიყუარულით სიყუარულს მას. რომელსა მოციქული იტყუის: „სიყუარული სულგრძელ არს და ტკბილ, და შემდგომი ამისი“.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (50:294v), **Sin.geo.N.55** (41:20v), **A** (61:160r/v), **Dvali, 1974** (60:176)

51.62. (51r) Poemen 69 (GE445, R643)

inc. ჰკითხა ძმამან მამასა პიმენს და ჰრქუა: მითხარ მე სიტყუად. ჰრქუა მას ბერმან: დასაბამი საქმისად, რომელი დადვეს მამათა გლოვად არს.

des: მიუგო ბერმან და ჰრქუა მას: სარწმუნოებად არს სიმდაბლით სლვად და მოწყალებისა ყოფად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (51:295r), **Sin.geo.N.55** (42:20v-21r), **A** (62:160v), **Dvali, 1974** (61:176)

51.63. (50v) Poemen (GE446)

თქუა მამამან პიმენ, ვითარმედ: მამად პაფნოტი დიდი იყო და მიდსწრაფინ უმრწემესსა საქმესა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (52:295r), **Sin.geo.N.55** (43:21r), **A** (63:160v-161r), **Dvali, 1974** (62:176)

51.64. (50v) Poemen 81 (GE447, R655)

მერმე თქუა: უკუეთუ თავი თუისი დაიმცირო, გაქუნდეს განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (53:295r), **Sin.geo.N.55** (44:21r), **A** (64:160v-161r), **Dvali, 1974** (62:176)

51.65. (51r) Poemen 84 (GE448, R658)

მერმე თქუა: უკეთუ გაქუნდეს მდუმარეობად, ჰპოვო განსუენებად
ყოველსა ადგილსა, სადაცა იყოფოდი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (54:295r), **Sin.geo.N.55** (45:21r), **A** (65:161r), **Dvali, 1974** (63:176)

51.66. (51r) Poemen 85 (GE448, R659)

თქუა ბერმან მამისა პიორისტუის, ვითარმედ დღითიდღე იწყებნ
სათნოებათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (55:295r), **Sin.geo.N.55** (46:21r), **A** (66:161r), **Dvali, 1974** (64:176)

51.67. (51r) Poemen 86 (GE450, R660)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს: უკუეთუ დაეპყრას კაცი რომელსავე
ბრალსა და მოაქციოს სინანულად, მოეტევებისა ღმრთისა მიერ? ჰრქუა
მას ბერმან: და ღმერთმან, რომელმან ამცნო კაცსა ესე ყოფად, მან არა
უფროდს ყოსა? რამეთუ ამცნო პეტრეს: სამეოცდაათშიდგზის მიუტევე
ძმასა შენსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (56:295r), **Sin.geo.N.55** (47:21r/v), **A** (67:161r), **Dvali, 1974** (65:176-177)

51.68. (51v) Poemen 77 (GE451, R651)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს: მაღალი რად არს? ჰრქუა მას: სამართალი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (57:295r), A (68:161r/v), Dvali, 1974 (66:177)

51.69. (51v) Poemen (GE452)

inc.: და ძმამან თქუა²: რად³ არს ჯორცთა შინა ვნებისათჳს?

Des.: ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს: მაღალი რად არს? ჰრქუა მას: სამართალი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (58:295r), A (69:161r/v), Dvali, 1974 (66:177)

51.70. (50v) Poemen 88 (GE453, R662)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: შემძლებელ არს კაცი, ვითარმცა შეიკრძალნა ყოველნი გულის-სიტყუანი და ერთიცა მათგანი არა მისცა მტერსა? ჰრქუა მას ბერმან: არს, რომელი მისცემს ათსა და მოიღებს ერთსა, და არს, რომელი მიიღებს ათსა და მისცემს ერთსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (59:295r), A (70:161v), Dvali, 1974 (67:177)

51.71. (51v) Poemen 89 (GE454, R663)

მანვე ჰკითხა ესევე სიტყუად მამასა სისოძს, ხოლო მან ჰრქუა მას: არს კაცი რომელი არცა ერთსა მისცემს მტერსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (60:295r), A (71:161v), Dvali, 1974 (68:177)

51.72. (50v) Poemen 78 (GE455, R653)

მოვიდეს ოდესმე მწვალეზებელნი ვინმე მამისა პიმენისა და იწყეს ძუირის-სიტყუად ალექსანდრიაჲსა მთავარებისკოპოზისათჳის, ვითარმედ ხუცესთაგან მიუღებთეს კურთხევაჲ იგი. ხოლო ბერი დუმნა. და მოუწოდა ძმასა თუისსა და ჰრქუა: ტაბლად დაუგე, პური ეც და მშუიდობით წარგზავნენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (72:161v-162r), **Dvali, 1974** (69:177)

51.73. (51v-52r) Poemen 90 (GE456, R664)

inc. იყო ვინმე დიდი, შეყენებული მთასა ათრიბიოსსა, და მოუკდეს მას ავაზაკნი.

des: ხოლო მას რად ესმა წმიდისა პიმენისგან, აღდგა და შევიდა ქალაქად და გამოიყვანნა იგინი და წინაშე ერსა განათავისუფლნა იგინი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (73:162r/v), **Dvali, 1974** (70:177-178)

51.74. (52r) Poemen 91 (GE457, R665)

მერმე თქუა: არა არს მონაზონი მაბრალებელ, არა არს მონაზონი მოშურნე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (74:162v), **Dvali, 1974** (70:178)

51.75. (52r) Poemen 92 (GE458, R666)

მი-ვინმე-ვიდეს ბერნი მამისა პიმენისა და ჰრქუეს: გინებსა, რადთა ჰრულოდის ძმათა ეკლესიასა შინა, განვალუიძნეთა იგინი, რადთა ილუიძებდენ ღამისთევასა? ჰრქუა მას ბერმან მე ერთი ჯერი უკუეთუ ვიხილო ძმაჲ ჩემი, რომელსა ჰრულოდის, დავდვა თავი მისი მუკლთა ჩემთა ზედა და განუსუენო მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (61:295r), **A** (75:162v), **Dvali, 1974** (71:178)

51.76. (52v) Poemen 93 (GE459, R667)

inc. იტყოდეს ვისთუისმე ძმისა, რამეთუ ბრძოლად აქუს გმობისა და ჰრცხუენის თხრობად.

des: მე არა ვიცი, გმობაჲ ეგე შენი შენ ზედავე იყავნ, ეშმაკო, რამეთუ ეგე საქმე არა უნებს სულსა ჩემსა და ყოველი საქმე, რომელი არა უნებნ სულსა, მცირედ ჟამ არნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (76:162v-163r), **Sin.geo.N.55** (48:21v-22r), **Dvali, 1974** (72:178-179)

51.77. (52v-53r) Poemen 94 (GE460, R668)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს, ვითარმედ: ვხედავ თავსა ჩემსა, რამეთუ სადაცა მივიდი, ვპოდ განსუენებაჲ.

des: აწ უკუე ჩუენცა განვიმზადნეთ თავნი თჳსნი⁴ სათნოებათათჳს უფლისათა⁵

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (62:295v), **A** (77:163r/v), **Dvali, 1974** (73:179)

51.78. (52v-53r) Poemen (GE461)

ვჰყოფდეთ მსგავსად მფრინველთა, რომელთა განიმზადნიან ბუდენი თუისნი თივათაგან, ვპოვოთ განსუენებაჲ წინაშე მისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (63:295v), **A** (78:163v), **Dvali, 1974** (73:179)

51.79. (53r) Poemen 96 (GE462, R670)

მერმე თქუა: იტყოდა მამად ამონა, ვითარმედ: არს კაცი რომელმან დაყვის ასი წელი სენაკსა შინა თუისსა და ვერ ისწავის, ვითარ ჯერ-არს სენაკსა შინა ჯდომად, ხოლო განშორებულმან ერთსა შინა დღესა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (62:295v), **Sin.geo.N.55** (49:22r), **A** (79:163v), **Dvali, 1974** (74:179)

51.80. (53r) Poemen (GE463)

რადთა კაცი, თუისაგან მყოფი, დღითი-დღედ თავსა თუისა აბრალეზდეს, რამეთუ ესე არს სახე განშორებულთაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (63:295v), **Sin.geo.N.55** (50:22r), **A** (80:163v), **Dvali, 1974** (74:179)

51.81. (53r) Poemen 75 (GE464, R649)

მერმე თქუა მამისა ჰამბოძსთუის, რამეთუ იტყოდა მისთუის მამაჲ ანტონი, ვითარმედ ღმრთის-მოშიშებისა მისისათუის დაიმკუიდრა სულმან ღმრთისამან მისთანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (66:295v), **Sin.geo.N.55** (51:22r/v), **A** (81:163v), **Dvali, 1974** (75:179)

51.82. (53r/v) Poemen 97 (GE465, R671)

inc. მერმე თქუა მამამან პიმენ: დიდ არს კაცისა, რომელი მიიწიოს სიტყუასა მას მოციქულისსა: „ყოველივე წმიდა არს წმიდათათუის“

des: უკუეთუ მიიწიოს კაცი⁸ სიტყუასა⁹ მოციქულისასა და იხილოს ვინმე, რომელი მოჰკლვიდეს კაცსა, თქუას გულსა შინა თვისსა, ვითარმედ: ამას ესე ხოლო ცოდვად უქმნიეს. ხოლო მე ყოველსა ჟამსა კაცსა ვკლავ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (67:295v), **A** (82:164r), **Dvali, 1974** (76:179-180)

51.83. (53r/v) Poemen (GE466)

მერმე ჰკითხა ძმამან და ჰრქუა: ვითარ მიღირს ყოფად¹⁰? ჰრქუა მას ბერმან: გაქუნდინ ზრახვად მწირისად ადგილსა, რომელსაცა ჰმსწირობდე და ნუ წარიძლუანებ სიტყუასა წინაშე შენსა და განისუინო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (68:295v), **Sin.geo.N.55** (52:26v), **A** (83:164r), **Dvali, 1974** (76:180)

51.84. (53v-54r) Poemen 100 (GE467, R674)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს: რადა დააჯეროინ სულსა ჩემსა გულის-
სიტყუათა უფროდისა თანა დასწორებად და შეურაცხმყოფად მციან
უდარესი?

des: უკუეთუ ვინმე განიწმიდოს თავი თუისი ამის ყოვლისაგან, იყოს
იგი ჭურ პატიოსან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (69:295v), **A** (84:164v-165r), **Dvali, 1974** (77:180)

51.85. (53) Poemen 105 (GE468, R679)

იტყოდეს მამისა პიმენისა, ვითარმედ არასადა უნებნ, ვითარმცა თუისი
სიტყუად დაამძიმა უფროდს სხუისა ბერისა, არამედ უფროდს-და
ყოველსა შინა აქებნ სხუასასა მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (53:22v), **A** (85:165r), **Dvali, 1974**
(78:181)

51.86. (54r) Poemen 106 (GE469, R680)

თქუა ძმამან პიმენ: მრავალნი მამათა მათ ჩუენთაგანნი იყუნეს მცნე
მარხვისათუის, ხოლო წულილად გამოძიებისათუის ერთი-ერთი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (70:296r), **Sin.geo.N.55** (54:22v), **A**
(86:165r), **Dvali, 1974** (79:181)

51.87. (54r) Poemen 107 (GE470, R681)

inc. ჯდა ოდესმე მამად ისაკ მამისა პიმენის თანა და ესმა ჳმად ქათმისაად

des: შენ და მსგავსნი შენნი ისმენტ მაგას, ხოლო გონებითა ფრთხილსა
არა განჰვალს მაგათი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (87:165r), **Dvali, 1974** (80:181)

51.88. (54r/v) Poemen 109 (GE471, R683)

inc. იყო ვინმე ღმრთის მოშიში ერისაგანი და ღირსად ცხორებული და მოსრულ იყო მამისა პიმენისა.

des: და ძმანი იგი აღემენნეს და წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (55:22v-23v), **A** (88:165r-166r), **Dvali, 1974** (81:181-182)

51.89. (55r) Poemen 112 (GE472, R686)

inc. თქუა მამამან პიმენ, რამეთუ: ესე არს სიტყუად იგი, რომელი წერილ არს სახარებასა.

des: ესე იგი არს, რომელსა აქუნდეს განსუენებად, დაუტევენ იგი და მოიპონ თავისა თუისისა შრომად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (71:296r), **Sin.geo.N.55** (56:23v), **A** (89:166r/v), **Dvali, 1974** (82:182)

51.90. (55r) Poemen 113 (GE473, R687)

ჰკითხეს ვიეთმე ბერთა მამასა პიმენს და ჰრქუეს: უკუეთუ ვინმე ვიხილოთ ძმად, რომელი ცოდვიდეს, გინებსა, რადთა ვამხილოთ მას? ჰრქუა მათ ბერმან: მე ერთ ჯერი დაღაცათუ მივემთხუიო, არავე ვამხილო მათ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (72:296r), **Sin.geo.N.55** (57:23v-24r), **A** (90:166v), **Dvali, 1974** (83:182)

51.91. (55r) Poemen 114 (GE474, R688)

inc.: მერმე თქუა ბერმან, რამეთუ: ოდესმე ძმად ვინმე შეიტყუვა ეშმაკმან ესევითარითა რადთმე და იხილა ძმად თუისი რეცათუ დედაკაცისა თანა ცოდვიდა.

des: ამისთვის გარკვეულ თქვენ დადაცათუ თუალითა იხილოთ, ნუვე ამხილებთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **A** (91:166v), **Dvali, 1974** (83:182)

51.92. (55r/v) Poemen 115 (GE475, R689)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: რად ვყო, რამეთუ ბრძოლაჲ მაქუს სიძვისაჲ და მიმოვიტაცები გულისწყრომაჲ.

des: ესე იგი არს: გულისწყრომასა მოვჰკლევდ, ხოლო გულისთქუმასა შრომითა ვაჭირვებდ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (73:296r), **Sin.geo.N.55** (58:24r/v), **A** (92:166v-167r), **Dvali, 1974** (84:182-183)

51.93. (55v) Poemen 117 (GE476, R691)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: რად არს ორგულებაჲ?

des: და აჰა ეგერა დირე თუალსა შინა შენსა, ორგულო, აღმოიღე დირე ეგე, რომელი არს თუალსა შინა აშენსა, და მაშინდა იხილო აღმოღებაჲ ძმისა შენისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (74:296r), **Sin.geo.N.55** (59:24v), **A** (93:167r/v), **Dvali, 1974** (85:183)

51.94. (55v) Poemen 131 (GE477, R705)

inc. ჰკითხეს მამასა პიმენს: ვითარ ეგრე თავს-ედვა მამასა ნისთერეონს თუისისა მოწვისაჲ?

des: აღმოიღე პირველაჲ დირე ეგე, რომელ არს თუალსა შენსა და მაშინ იხილო აღმოღებაჲ წუელი თუალისაგან ძმისა შენისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (60:25r), **A** (94:167v), **Dvali, 1974** (86:183)

51.95. (55v-65r) Poemen 118 (GE479, R692)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: რად არს განრისხებად ცუდი ძმისათვის?

des: ხოლო უკუეთუ ვისმე უნდეს განშორებად შენა ღმრთისაგან, მისთვის განრისხენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (78:296v), **Sin.geo.N.55** (61:25r/v), **A** (95:167v-168r), **Dvali, 1974** (87:183-184)

51.96. (56r) Poemen 116 (GE479, R690)

inc. მერმე თქუა: უფროდსი ამისა სიყუარული არა პოვოს კაცმან, ვითარმცა დადვა სული თუისი მოყუსისა თუისისათვის.

des: და არცა შეაწუხოს იგი რომელსავე ზედა, ეგევითარმან მან დადვა სული თუისი მოყუსისა თუისისათვის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (76:296v), **Sin.geo.N.55** (62:25r/v), **A** (96:167v-168r), **Dvali, 1974** (87:183-184)

51.97. (56r) Poemen 121 (GE480, R695)

Entire text: თქუა ძმამან პიმენ: მრავალნი იყუნეს ძლიერ, ხოლო მცირედნი განურისხებელ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (77:296v), **Sin.geo.N.55** (63:25v), **A** (97:168r), **Dvali, 1974** (88:184)

51.98. (56r) Poemen 119 (GE481, R693)

inc.: ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა რად უყო ცოდვათა ჩემთა?

des: მერმე ჰრქუა მას ბერმან: და რომელსა უნდეს თავისა თუისისა ჯსნად ცოდვათაგან, ტირილითა იქსნეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (78:296v), **Sin.geo.N.55** (64:25v), **Ath.12** (98:168r/v), **Dvali, 1974** (89:184)

51.99. (56v) Poemen 50 (GE482, R624)

inc.: მერმე ჰკითხა ძმამან და ჰრქუა: რად ვყო?

des: ჰრქუა მას ბერმან: საფლავი ადგილი არს ტირილისა და გლოდსად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (79:296v), **Sin.geo.N.55** (65:25v), **Ath.12** (99:168v), **Dvali, 1974** (90:184)

51.100. (56v-57r) Poemen 136 (GE483, R709)

inc.: მერმე ჰკითხა და თქუა: ვინ არს, რომელი იტყუის: შევეყავ ყოველთა მოშიშთა შენთა?

des: მერმე თქუა ბერმან: ესე ჳმად ლაღადების კაცთა მომართ ვიდრე სულისა აღმოსლვამდე, ვითარმედ დღეს მოიქეცით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (80:296v), **Sin.geo.N.55** (66:25v-26r), **Ath.12** (100:168v), **Dvali, 1974** (90:184)

51.101. (57r) Poemen 120 (GE484, R694)

მერმე კუალად ჰკითხა მას და ჰრქუა: რად არს სინანული ცოდვისად? ჰრქუა მას ბერმან: რადთა არღა რა იქმოდის მას, რამეთუ ამისთვის იტყუის უბიწოდ მართალი, რამეთუ დაუტევის ცოდვად და მართალ იქმნეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (81:296v), **Sin.geo.N.55** (67:26r), **Ath.12** (101:168v-169r), **Dvali, 1974** (91:185)

51.102. (57r) Poemen 48 (GE485, R622)

მერმე იტყოდა: დაღაცათუ ქმნეს კაცმან ახალი ცად და ახალი ქუეყანად, ვერ ჳელეწიფების უზრუნველ ყოფად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.N.55 (68:26v), Ath.12 (102:169r), Dvali, 1974 (92:185)

51.103. (57r) Poemen 121 (GE486, R695)

მერმე თქუა, ვითარმედ: სიბოროტე ეშმაკთაჲ უკუანა კერძო მათსა დაფარულ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (82:296v), Sin.geo.N.55 (69:26v), Ath.12 (103:169r), Dvali, 1974 (92:185)

51.104. (57r) Poemen 123 (GE487, R697)

inc.: ჰკითხა მას ძმამან და ჰრქუა: რაჲ უყო ურგებთა მათ სიყუარულთა ჩემთა, რომელნი მქონან?

des: არამედ ნუ მიეახლები, ნუცა შეეხები და თუით უცხო იქმნენ შენგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (83:296v), Sin.geo.N.55 (70:26v), Ath.12 (104:169r), Dvali, 1974 (92:185)

51.105. (57r) Poemen (GE488)

თქუა მამამან პიმენ, ვითარმედ: დავით მიუწერს დოაზს ვითარმედ: განაძლიერე ბრძოლად, დაეუფლე ქალაქსა მაგას და დაარღუე ეგე. რამეთუ ქალაქი მტერობად არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (84:296v), Ath.12 (105:169r), Dvali, 1974 (93:185)

51.106. (57r) Poemen (GE489)

მერმე ჰრქუა დოაზ ერსა მას: განაძლიერდით და იქმნენით ძედ ძლიერებისა და ვჰბრძოდეთ ერისათუის ღმრთისა ჩუენისა, იგი ჩუენ ვართ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (85:296v), Ath.12 (106:169r/v), Dvali, 1974 (94:185)

51.107. (57r/v) Poemen 127 (GE490, R701)

თქუა ბერმან, რამეთუ: სწავლაჲ მოყუსისაჲ ეგრეთვე არს, ვითარცა მხილებაჲ. მერმე თქუა, ვითარმედ: რაჲ საკმარ არს კაცისა სხუისა სახლისა აშენებაჲ და თავისა დარღუევაჲ?

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (86:297r), Sin.geo.N.55 (71:26v), Ath.12 (107:169v), Dvali, 1974 (95:185)

51.108. (57v) Poemen 128 (GE491, R702)

მერმე თქუა: რაჲ საკმარ არს კაცისა, უკუეთუ მივიდეს ჳელოვნებისა სწავლაჲ და არა ისწაოს?.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (87:297r), Sin.geo.N.55 (72:26v), Ath.12 (108:169v), Dvali, 1974 (96:185)

51.109. (57v) Poemen 129 (GE492, R703)

მერმე თქუა: ყოველივე უფროჲს ზომისა ეშმაკთაგან არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (88:297r), Sin.geo.N.55 (73:26v), Ath.12 (109:169v), Dvali, 1974 (97:186)

51.110. (57v) Poemen (GE493)

მერმე თქუა: ნუ აღასრულებ ნებასა შენსა, არამედ უფროჲს-ღა თანაგუაც, რაჲთა დაუმდაბლოთ თავი ჩუენი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (89:297r), Sin.geo.N.55 (74:26v), Ath.12 (110:169v), Dvali, 1974 (98:186)

51.111. (57v) Poemen 130 (GE494, R704)

მერმე თქუა ბერმან: ოდეს კაცმან მრავალი საჯმარი შეიკრიბის, მაშინ-ღა შეუძლის აღშენებად სახლისა, ეგრეცა ჩუენ მოვილოთ ყოველთაგან სათნოებათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (90:297r), Sin.geo.N.55 (75:26v-27r), Ath.12 (111:169v), Dvali, 1974 (99:186)

51.112. (57v) Poemen 146 (GE495, R720)

inc.: ჰკითხა მას ძმამან თესლისათუის ეშმაკთადასა

des: ესრეთ უღირს კაცსა ყოფად ყოველსა ჟამსა, რამეთუ ცეცხლი იგი თესლი არს მტერისაჲ, ხოლო წყალი — წინაშე ღმრთისა დაგდებაჲ თავისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (91:297r), Sin.geo.N.55 (76:27r), Ath.12 (112:169v-170r), Dvali, 1974 (100:186)

51.113. (57v) Poemen 147 (GE496, R721)

მერმე ჰრქუა მას ძმამან: რად უმჯობეს არს, სიტყუად ანუ დუმილი? ჰრქუა მას ბერმან: რომელი იტყოდის ღმრთისათჳს, კეთილ არს, და რომელი დუმნეს ღმრთისათჳს, კეთილარსვე.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (92:297r), Sin.geo.N.55 (77:27r), Ath.12 (113:170r), Dvali, 1974 (101:186)

51.114. (57v-58r) Poemen 148 (GE497, R722)

inc.: მერმე ჰკითხა მას ძმამან და ჰრქუა: ვითარ ვინ განერეს ბოროტად სიტყუისაგან მოყუასისა თუისისა?

des: და ოდეს კუალად თავი თუისი სახიერ უწნ ძჳოდს ძმაჲ იგი მისი უკეთურ წინაშე მისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (93:297r), **Sin.geo.N.55** (78:27r/v), **Ath.12** (114:170r/v), **Dvali, 1974** (102:186)

51.115. (58r) Poemen 149 (GE498, R723)

inc.: მერმე ჰკითხა ძმამან ურვისათუის და სულ-მოკლებისათუის.

des: არამედ უკუეთუ ცნას კაცმან გამოცდილებით, ვითარმედ იგი არს, განისუენოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (94:297r), **Sin.geo.N.55** (79:27v), **Ath.12** (115:170v), **Dvali, 1974** (103:187)

51.116. (58r) Poemen 137 (GE499, R711)

inc.: ჰრქუა მას მამამან პიმენ, ვითარმედ ჰკითხა ძმამან მამასა ანუბს და ჰრქუა: უკუეთუ გამოვიდე სენაკით და ვპოვო ძმაჲ ჩემი ზრუნვასა შინა, მეცა ვზრუნვიდე მის თანა, და თუ ვპოჲ იგი, ვითარმედ იცინინ, მეცა ვიცინოდი მის თანა, და ოდეს შევიდი სენაკად ჩემდა, ვერ ვპოჲ განსუენებაჲ.

des: ჰრქუა მას ძმამან მან: და ვითარ? ჰრქუა მას ბერმან: ვითარცა შინა საცოჲ არს, ეგრეცა გარე ეკრძალე საცოსა შენსა.

Notes:

cfr.. τὸν ἀββᾶν ἄνὸν (Par.gr.1598,66r), τὸν ἀββᾶν Σιμουνα (PG), მამასა ამონს / Abba Amon (Ath.12, Sin.geo.N.55), მამასა ანობს / Abba Anob (Sin.geo.O.35),

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (95:297r), **Sin.geo.N.55** (80:27v-28r), **Ath.12** (116:170v-171r), **Dvali, 1974** (104:187)

51.117. (58r/v) Poemen 152 (GE500, R726)

Inc: ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: მინებს, რადთა ზოგად ცხორებულთა თანა შევიდე.

Des: უკუეთუ არა უზრუნველ იყო ყოვლისაგან შემთხუევისა და ყოვლისაგან საქმისა, ვერ იყო ზოგად ცხორებულთა თანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (96:297v), **Sin.geo.N.55** (81:228r), **Ath.12** (117:171r), **Dvali, 1974** (105:187)

51.118. (58v) Poemen 153 (GE501, R727)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: რად ვყო? ჰრქუა მას ბერმან:
წერილ არს უსჯულოებად ჩემი მიუთხრა და ვზრუნვიდე მე ცოდვათა
ჩემთათვის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (97:297v), **Sin.geo.N.55** (82:28r), **Ath.12** (118:171r), **Dvali, 1974** (106:187)

51.119. (58v) Poemen 154 (GE502, R728)

თქუა მამამან პიმენ, ვითარმედ: სიძვად და მოყუსისა თუისისა
ძუირისსიტყუად არა უღირს კაცსა თავს-დებად — ორთავე მათ
გულისსიტყუად ყოვლადვე არცა სიტყუად, არცაღა განცდად გულსა
შინა თუისსა. უკუეთუ უნდეს განკითხვად და გმოზად, გულსა შინა
ევნოს, არამედ მრისხანედ გარე-მოიქცე მათგან და განისუენო.

Notes:

inc. Εἶπεν ἀββᾶ ποιμὴν· ἡ πορνεία· καὶ τὸ κατὰ τοῦ πλησίον λαλήσαι, οὐ δέον
ἔστιν τὸν ἄνθρωπον ἀναίχεσθαι(?) τῶν δύο λογισμῶν τούτων τὸ σύνολον (69r,
Par.gr.1598)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (98:297v), **Sin.geo.N.55** (83:28r/v), **Ath.12** (119:171r/v), **Dvali, 1974** (107:187-188)

51.120. (59r) Poemen 155 (GE503, R729)

ეტყოდეს ძმანი მამასა პიმენს: წარვიდეთ ამიერ ადგილით, რამეთუ
მეწყინების ჩუენ. და აჰა ესერა ყრმებიცა ტირს და არა მიტევეზნ ჩუენ
დაყუდებად. ჰრქუა მათ მამამან პიმენ: ანგელოზთა კმისაგან გნებავსა
სივლტოლად ამიერ?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (84:28v), **Ath.12** (120:171v), **Dvali, 1974**
(108:188)

51.121. (59r) Poemen (GE504)

თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ ისწაოს კაცმან მოძღურებაჲ, აქუნდეს შრომაჲ.

Notes: The only Greek source that was possible to identify so far is Par.gr.1598: *Εἶπεν πάλιν· ὅτι ἐὰν μάθῃ (α vix leg.) ἄνθρωπος εἶναι διδάσκαλος, κόπον ἔξει* (70v)

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (99:297v), Sin.geo.N.55 (85:28v), Ath.12 (121:171v), Dvali, 1974 (109:188)

51.122. (59r) Poemen 156 (GE505, R730)

inc.: ჰკითხა მამამან პიტომი მამასა პიმენს და ჰრქუა: უკუეთუ ვისმე აქუნდეს ჩემ თანა გულის-კლებაჲ, მივიდე და დაუვრდე მას სინანულით და არა მომითუალოს, რაჲ ვყო, მამაო?

Des.: ჰრქუა მას მამამან პიმენ: მიერთგან შეუძრწუნებელად ილოცევდ ღმრთისა მიმართ, რადთა მან დაარწმუნოს მას და შენ უზრუნველ იქმნე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (100:297v), **Sin.geo.N.55** (86:28v-29r), **Ath.12** (122:171v-172r), **Dvali, 1974** (110:188)

51.123. (59r) Poemen 159 (GE506, R733)

მამამან ჰრქუა მამასა პიმენს: ვპოე ადგილი, რომელსა აქუნდა ყოველი განსასუენებელი ძმათაჲ. გინებსა, რადთა ვიყოფოდი მუნ? ჰრქუა მას ბერმან: სადაცა არა ავნებდე ძმასა შენსა, მუნცა იყოფოდე, რამეთუ ესე კაცი არს, რომელსა თავი თუისი ეცნას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (101:297v), **Sin.geo.N.55** (87:29r), **Ath.12** (123:172r), **Dvali, 1974** (111:188)

51.124. (59r) Poemen 160 (GE507, R734)

მერმე თქუა მამამან პიმენ, რამეთუ: სამი ესე თავ არს: შიში უფლისაჲ და ლოცვაჲ ღმრთისა მიმართ და კეთილის ყოფაჲ მოყუსისა თუისისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (102:297v), **Sin.geo.N.55** (88:29r), **Ath.12** (124:172r), **Dvali, 1974** (112:188)

51.125. (59r/v) Poemen 162 (GE508, R736)

inc.: ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს: რაჲ ვყო?

Des.: ჰრქუა მას ბერმან: შე-უკუე-ვიდეთ სენაკად ჩუენდა და დავსხდეთ და უფალი შეგუეწეოდის ჩუენ ყოველსა შინა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (103:297v), **Sin.geo.N.55** (89:28v-29r), **Ath.12** (125:172r/v), **Dvali, 1974** (113:189)

51.126. (59v) Poemen 165 (GE509, R739)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს შეგინებისათუის ძილსა შინა. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ განვამტკიცოთ შრომაჲ ჩუენი, დაღათუ ვეძიებდეთ, ვერვე ვპოოთ ჩუენ თანა შეგინებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (104:298r), **Sin.geo.N.55** (90:29v), **Ath.12** (126:172v), **Dvali, 1974** (114:189)

51.127. (59v) Poemen 166 (GE510, R740)

იტყოდა მამაჲ პიმენ, ვითარმედ: მესამედ ნათესავითგან და მამისა მოსესითგან სკიტეს არღარა მოვიდეს ძმანი წარმატებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (105:298r), **Sin.geo.N.55** (91:29v), **Ath.12** (127:172v), **Dvali, 1974** (115:189)

51.128. (59v) Poemen 167 (GE511, R741)

მერმე თქუა კაცმან: უკუეთუ წესი თუისი ძჰყრას, არასადა შფოთ იყოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (106:298r), **Sin.geo.N.55** (92:29v), **Ath.12** (128:172v), **Dvali, 1974** (116:189)

51.129. (59v) Poemen (GE512)

მერმე თქუა: უკუეთუ რომელი იხილა კაცმან და არა დაამარხა, ვითარ-
მე იკადროს მოყუსისა სწავლად?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (107:298r), **Sin.geo.N.55** (93:29v),
Ath.12 (129:172v), **Dvali, 1974** (117:189)

51.130. (59v) Poemen (GE513)

მერმე თქუა, რამეთუ: არა ვხედავთ წინადსწარ საქმეთა და მის გამო ვერ
შეუძლით უმჯობესისა წარმატებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (108:298r), Sin.geo.N.55 (94:29v),
Ath.12 (130:172v), Dvali, 1974 (117:189)

51.131. (59v) Poemen (GE513)

მერმე თქუა: კაცისა რომლისადა არა გულპყრობილ იყო, ნუ არწმუნებ
მას გონებასა შენსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (109:298r), Sin.geo.N.55 (95:29v),
Ath.12 (131:172v), Dvali, 1974 (117:189)

51.132. (59v-60r) Poemen 168 (GE515, R742)

inc.: ძმაჲ ჰკითხვიდა მამასა პიმენს: ვითარ მიღირს მე, მამაო, ჯდომად
სენაკსა შინა?

Des.: რადთა ეკსენოს ბრალი თუისი ყოველსა ადგილსა და კანონისა ჟამი
ეგრეთვე, ხოლო დასასრულად ამათსა თანა-მყოფთა კეთილთა შეეყავ,
ხოლო ბოროტთაგან განეშორე.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (110:298r), Sin.geo.N.55 (96:30r),
Ath.12 (132:173r/v), Dvali, 1974 (118:189-190)

51.133. (60r) Poemen (GE516)

მერმე კუალად თქუა: კაცი რომელი შეყოფილ იყოს მოყუასსა უღირს, რადთა იყოს, ვითარცა ძეგლი ქვისაჲ, რომელი იგინებინ და არაჲ განრისხნის, იდიდებინ და არა მალლოინ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (111:298r), Sin.geo.N.55 (97:30r), Ath.12 (133:173r), Dvali, 1974 (119:190)

51.134. (60r) Poemen 139 (GE517, R713)

თქუა მამამან პიმენ: უკუეთუ ხილვაჲ რადმე იხილო და ჳმანიცა გესმოდინ, ნუვის უთხრობ მას. რამეთუ გარე-შექცევაჲ არს ზრძოლისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (112:298r), Sin.geo.N.55 (98:30r), Ath.12 (134:173r), Dvali, 1974 (120:190)

51.135. (60r) Poemen 169 (GE518, R743)

inc. მერმე ძმამან ჰრქუა მამასა პიმენს: უკუეთუ ძმამან მიილოს ჩემგან მცირედი კერმაჲ, გინებსა, რადთა ვჰკითხო მას?

Des. ჰრქუა მას ბერმან: აცადე, გულის-სიტყუაჲ იგი განსთქდეს, გარნა ძმასა ხოლო შენსა ნუ აჭირვებ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (113:298r), Sin.geo.N.55 (99:30r), Ath.12 (135:173r/v), Dvali, 1974 (121:190)

51.136. (60r/v) Poemen (GE519)

inc. სხდეს ოდესმე ბერნი და იტყოდეს გულის-სიტყუათათუის.

Des. სხუამან თქუა: არასადა უტევი დავიწყებასა, ვითარმცა მეუფლა არცადა ჟამ ერთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (114:298r), Ath.12 (136:173v), Dvali, 1974 (121:190)

51.137. (60v) Poemen =Paulus 2 (GE520, R795)

თქუა მამამან პავლე: მე ერთ ჯერი მწუირესა დაფლულ ვარ ვიდრე ყელამდე და ვლადებ ღმრთისა მიმართ ტირილით: შემიწყალე მე.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (112:298r), Ath.12 (137:173v), Dvali, 1974 (122:190)

51.138. (60v) Poemen 171 (GE521, R745)

ხოლო მამამან პიმენ თქუა: ესრე ვიტყუი, ვითარმედ: ადგილსა მას, რომელსა შინა ეშმაკი შთაგდებად არს, მეცა მუნ შთაგდებად ვარ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (116:298r), Ath.12 (138:174r), Dvali, 1974 (123:191)

51.139. (60v) Poemen 172 (GE522, R746)

ჰრქუა მამამან პიმენ მამასა ანობს: მოაქციენ თუალნი შენნი, რადთა არა იხილონ ამაოებად, რამეთუ აზნაურებად სულთა მოსრავს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (117:298v), Ath.12 (139:174r), Dvali, 1974 (124:191)

51.140. (60v) Poemen 140 (GE523, R714)

თქუა მამამან პიმენ: წინადაწარ ერთგზის ილტოდე და მეორესა ჯერსა ივლტოდევე, ხოლო მესამესა ჯერსა იქმენ ვითარცა ჳრმალი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (118:298v), Ath.12 (140:174r), Dvali, 1974 (125:191)

51.141. (60v) Poemen (GE524)

მერმე თქუა: უკუეთუმცა მოსეს არა მიესხნეს ცხოვარნი იგი სადგურად, ვერმცა ეხილვა მაყულოანისა იგი ხილვად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (119:298v), Ath.12 (141:174r), Dvali, 1974 (125:191)

51.142. (60v) Poemen 173 (GE525, R747)

inc. შეელალა ოდესმე პაესიოს ძმათა თუისთა, და მუნ ჯდა მამაჲ პიმ(ე)ნცა, ვიდრე სისხლისა გარდმოღინებასა მიიწინეს თავთა მათთა და ყოლადვე არაჲ მიუგო მათ ბერმან.

Des. ჰრქუა მას მამამან პიმენ: ვერ მცალდა, მამაო, რამეთუ მეცა ბრძოლასა ვიყავ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Ath.12 (142:174r/v), Dvali, 1974 (126:191)

51.143. (61r) Poemen 176 (GE530, R750)

მერმე თქუა: კაცსა რომელსა ყრმაჲ თანა ეპყრას და აქუნდეს მის თანა ბრძოლაჲ რომლითავე ვნებითა ძუელისა მის კაცისაჲთა და მერმე კუალად იპყრობდესველა მის თანა, მსგავს არს ეგევითარი იგი კაცსა, რომელსა ყანაჲ უპყრიედ და ნაყოფი მისი ჭიათა დაუჭამიედ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (122:298v), **Sin.geo.N.55** (102:30v) **Dvali, 1974** (131:192)

51.144. (61r) Poemen 177 (GE531, R751)

თქუა მამამან პიმენ: უკეთურებაჲ უკეთურებასა არასადა აღიღებს, არამედ უკუეთუ ვინმე ბოროტი გიყოს შენ, კეთილი უყავ მას, რაჲთა კეთილის-ყოფითა მით აღიღო უკეთურებაჲ იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (123:298v), **Sin.geo.N.55** (103:30v) **Dvali, 1974** (132:192)

51.145. (61r) Poemen (GE532)

ესმა ვისთუისმე მამასა პიმენს, ვითარმედ ექუს დღეთა დადრგების და გულ-მწყრალ არს. და თქუა, ვითარმედ: ისწავა ექუსთა გარდადგრომაჲ და ვერ ისწავა გულის-წყრომისა განშორებაჲ ძმაჲ იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.N.55** (104:30v) **Dvali, 1974** (134:192)

51.146. (61r) Poemen (GE533)

თქუა მამამან პიმენ: განეშორე ყოველსა სიტყუასა ცილობისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (124:298v), **Dvali, 1974** (133:192)

51.147. (61r-62r) Poemen 6 (GE534, R580)

inc. ცოდა ოდესმე ძმამან ზოგად ცხორებულთა შორის ძმათა. და იყო ვინმე მუნ მარტოდ მყოფი მათ ადგილთა, არა გამოვიდოდა მრავალჟამ.

Des. ესმა რად ესე ბერსა მას, შეინანა სიტყუასა მას ზედა. და მოეწენა ძმა იგი და თქუა: პიმენ ზეცთა არს და მე ქუეყანასა შინა ვარ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (146:174v-176r), **Dvali, 1974** (135:193)

51.148. (62r-63r) Poemen 8 (GE535, R582)

inc. წარვიდა ოდესმე ძმა მიერ სანახით, სადა-იგი იყო მამად პიმენ, გარე უცხოთა სოფელსა. და მიემთხუია ვისმე მარტოდმყოფსა მის სოფლისასა, რამეთუ აქუნდა დიდი სიყუარული, და მოვლენედ მისა მრავალნი.

Des. და იწყო სწავლად და ფრიად სარგებელ ეყო და თქუა: ჭემმარიტად ესე არს ჭემმარიტი გზად. და ჰმადლობდა ღმერთსა, რამეთუ ესევეითარსა წმიდასა შეემთხუია, და მიიქცა სოფლადვე თუისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (147:176r-177v), **Dvali, 1974** (136:194-195)

51.149. (63r/v) Poemen 10 (GE536, R584)

inc. გუითხრობდეს ოდესმე ბერნი, ვითარმედ, ოდესმე მამად პიმენ და ძმანი მისნი იქმოდეს სააფრესა ტილოსა და ვერ განისყიდებოდა. და იურვოდეს, რამეთუ არად აქუნდა, რადთამცა იყიდეს სელი.

Des. მაშინ წარვიდა ძმა იგი და დიდითა შრომითა უკუმოილო იგი, უკუეთუ არა, ბერიმცა განშორებულ იყო მათგან. და ვითარცა იხილა, განიხარა, ვითარმცა საფასე რამე ეპოვა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (148:177v-178r), **Dvali, 1974** (137:195)

51.150. (63r) Poemen 18 (GE537, R592)

თქუა მამამან პიმენ: ნუ იყოფი ადგილსა, რომელსა იხილო, ვითარმედ აქუს ვიეთმე შენდა მიმართ მტერობაჲ, უკუეთუ არა, ვერ წარემართო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (125:298v), **Ath.17** (149:178r), **Dvali, 1974** (138:195)

51.151. (63v-64r) Poemen 20 (GE538, R594)

ჰკითხა მამამან ესაია მამასა პიმენს გულის-სიტყუათათუის მწინკულევანთა. ჰრქუა მას მამამან პიმენ: ვითარცა მოთხესა შინა სამოსელი უკ(უე)თუ მყოვარ უტეოთ, ჟამითი-ჟამად განქარდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (126:298v), **Ath.17** (150:178v), **Dvali, 1974** (139:196)

51.152. (64r/v) Poemen 22 (GE539, R596)

inc. იტყოდეს, ვითარმედ მამანი მსგავსად გულის-სიტყუათა მკითხველისა მის უთხრობდეს, რამეთუ მოვიდა ძმა მამისა პიმენისა და ჰრქუა მას: მამაო, ვსთესო ყანასა ჩემსა და ვჰყოფდე მისგან სიყუარულსა.

Des. მაშინ ჰრქუა მას მამამან პიმენ: მეცა წინაითვე ვიცოდე, რამეთუ არა არს ესე საქმე მონაზონისაჲ, არამედ გულის-სიტყუისაებრ მისისა ვარქუ მას და გულს-მოდგინე ვქმენ, რადთა წარემატებოდის სიყუარულსა შინა, ხოლო აწ ესერა წარვიდა გულ-კლებული და მერმე იგივე ყოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (151:178v-179v), **Dvali, 1974** (140:196)

51.153. (64v) Poemen 72 (GE540, R646)

inc. მოვიდა ოდესმე მამად პიმენ მამისა ანობის თანა დიოკლით კერძო, და ვითარ თანა-წარჰვიდოდა საფლაგებსა, იხილა მუნ დედაკაცი, რომელი ჯდა და ტიროდა მწარედ.

Des. გეტყუი შენ, უკუეთუ არა მოაკუდინოს კაცმან ყოველივე ვნებაჲ ჯორცთა თუისთაჲ და მოიპოვოს ესე გლოაჲ, ვერ იქმნეს მონაზონ, რამეთუ ყოველი ცხორებაჲ მისი და გონებაჲ მისი გლოვასა შინა არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (127:298v), **Ath.17** (152:179v-180r), **Dvali, 1974** (141:196-197)

51.154. (64v-65r) Poemen (GE541)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: ვითარ მიღირს ზოგად ცხორებულთა თანა ყოფაჲ? ჰრქუა მას ბერმან: რომელი იყოფოდის ზოგად ცხორებულთა თანა, უღირს, რადთა ყოველთა ვითარცა ერთსა ხედვიდეს, და რად შეიკრძალოს პირი თუისი და თუალნი განისუენოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (128:298v), Ath.17 (153:180r), Dvali, 1974 (142:197)

51.155. (65r) Poemen (GE542)

თქუა მამამან პიმენ მონათათუის სემისტა, რამეთუ ნივთი ამის სოფლისაჲ არს თავისა თუისისა განმართლებაჲ, რამეთუ ესე მოჰკლავს მომგებელსა თუისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (129:299r), Ath.17 (154:180r), Dvali, 1974 (143:197)

51.156. (65r) Poemen 178 (GE543, R752)

მერმე თქუა: დავით ოდეს ლომსა ემთხუიდას, ჳიაჲ უპყრის და მუნთქუესვე მოაკუდინის. უკუეთუ ჩუენცა შევიკრძალოთ ჳორჯი და მუცელი, ღმრთისა მიერ შეუძლოთ მოკლვად ლომსა მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (130:299r), Sin.Geo.N.55 (105:31r), Ath.17 (155:180r), Dvali, 1974 (143:197)

51.157. (65r) Poemen (GE544)

მერმე ჰკითხა ძმამან: ვის ვხედვიდე, სენაკსა შინა რაჲ ვჯდე?

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (131:299r), Ath.17 (156:180r/v), Dvali, 1974 (143:197)

51.158. (65r) Poemen = Paulus 2 (GE545, R795)

ჰრქუა მას ბერმან: მე ერთი ჯერი კაცი ვარ, შთაგდებული მწუირესა შინა ვიდრე ყელადმდე, და ვლადებ ღმრთისა მიმართ: შემიწყალე მე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (132:299r), **Sin.Geo.N.55** (106:31r), **Ath.17** (157:180v), **Dvali, 1974** (143:197)

51.159. (65r) Poemen 73 (GE546, R647)

მრავალგზის თქუის ბერმან: ნუსადა შეგირაცხიეს თავი შენი, არამედ შეეყავ კაცსა, რომელი კეთილად ცხოვნდებოდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (133:299r), Sin.Geo.N.55 (107:31r), Ath.17 (158:180v), Dvali, 1974 (143:197)

51.160. (65r) Poemen (GE547)

მერმე თქუა: უკუეთუ არა თავისუფალ იქმნეთ ხატისა მისგან, ვერ წარემატნეთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (134:299r), **Ath.17** (159:180v), **Dvali, 1974** (143:197)

51.161. (65r) Poemen (GE548)

მანვე თქვა: ყოველივე საქმე, რომელი არა განიშოროს კაცმან, მერმე მასვე შინა შეიპყრას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (135:299r), **Sin.Geo.N.55** (108:31r), **Ath.17** (160:180v), **Dvali, 1974** (143:197)

51.162. (65r/v) Poemen =Moiseos 12 (GE549, R506)

მერმე თქვა ბერმან, ვითარმედ ძმაჲ ჰკითხვიდა მამასა: რომლითა სახითა მოიკუდინოს კაცმან თავი თუისი მოყუსისაგან? ხოლო მან ჰრქუა მას: უკუეთუ არა დაიდვას კაცმან გულსა შინა თუისსა თავისა თუისისაჲ, ვითარმედ აწ ესერა სამი წელი აქუს სამარესა შინა, ვერ მისწუთეს სიტყუასა მაგას.

Notes:

ვითარმედ ძმაჲ ჰკითხვიდა მამასა მოსეს (Ath. 12, Sin.geo.O.35))

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (136:299r), **Sin.Geo.N.55** (109:31r/v), **Ath.17** (161:180v), **Dvali, 1974** (144:198)

51.163. (65v) Poemen 184 (GE550, R758)

inc. მივიდა ოდესმე მამაჲ ისაკ მამისა პიმენისა და იხილა, რამეთუ გარდაესხა მცირედ წყალი ფერჯთა.

Des. ჰრქუა მას ბერმან: ჩუენ არა გუისწავიეს ჯორცთა მოკუდინებაჲ, არამედ ვნებათა მოკუდინებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (136:299r), **Ath.17** (162:180v-181r), **Dvali, 1974** (145:198)

51.164. (65r) Poemen 187 (GE551, R761)

იტყოდეს მამისა პიმენისთუის, ვითარმედ უკუეთუ სხენედ ბერნი მისთანა და ზრახვედ ბერთათუის და თუ თქუიან მამისა სისოდსთ(უის), ჰრქუის: უტევეთ, უტევეთ მამისა სისოდსთუის, რამეთუ ვერ იპოვოს სახე მითხრობისა მისისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (137:299r), **Ath.17** (163:181r), **Dvali, 1974** (146:198)

51.165. (65v) Poemen (GE552)

თქუა მამამან პიმენ: საქმესა რომელსა ვერ მიწევნულ იყო, ნუ იტყვი, რამეთუ ყოველი რომელი ვნებულად იქმნების, ცოდვად არს და ყოველი დაჭირვებად ღმრთისათვის ღმრთისა აღსაარება არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (138:299r), Sin.Geo.N.55 (110:31v), Ath.17 (164:181r), Dvali, 1974 (147:198)

51.166. (65v) Poemen (GE553)

თქუა მამამან პიმენ: აძულეზდ თავსა შენსა, რადთა არა დაამტკიცო ნებად შენი და გაქუნდეს განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (139:299r), **Sin.Geo.N.55** (111:31v), **Ath.17** (165:181r), **Dvali, 1974** (148:198)

51.167. (65v-66r) Poemen (GE554)

inc. მო-რად-ვიდა მამად პიმენ ეგუიპტით კერძო, რადთა იყოფოდის მუნ, მიემთხუია ძმასა ვისმე რომელსა ვითარცა ცოლი ესუა, და იცოდა ბერმან და არასადა ამხილა მას.

Des. და წარვიდა და აღიშენა თავისა თუისისა სენაკი, და მივიდის ბერისა და განუნათლებნ მას ბერი გზათა ღმრთისათა, და შეიძინა ძმად იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (166:181v-182r), **Dvali, 1974** (149:198-199)

51.168. (66r/v) Poemen =Timotheus 1 (GE555, R17)

inc. მერმე ჰკითხა ბერსა ხუცესმან ტიმოთე მამასა პიმენს და ჰრქუა: არს ვინმე დედაკაცი ეგუიპტეს, რომელი ისიძავს და სასყიდელსა მას მისსა მისცემს ქველის-საქმარად.

Des. და მეყსეულად წარვიდა და შვევიდა დედათა მონასტერსა და სათნო ეყო ღმერთსა გარდამატებულად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (167:182r/v), **Dvali, 1974** (150:199)

51.169. (66v) Poemen 103 (GE556, R677)

თქუა მამამან პიმენ: უკმს მონაზონსა სამი სახე: ერთი სიმდაბლისაჲ, ერთი მოთმინებისაჲ და ერთი მორჩილებისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (140:299v), **Ath.17** (168:182v-183r), **Dvali, 1974** (151:200)

51.170. (66v) Poemen (GE557)

მანვე თქუა: არს კაცი, რომელი დუმის არა სათნოებისათვის, არამედ უნებს, რადთამცა თავსა თუისსა დიდებაჲ მოატყუა, ხოლო რომელი ღმრთისათვის დუმს, მას სათნოებაჲ აქუნდა ღმრთისაგან მოიღის მადლი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (141:299v), **Sin.Geo.N.55** (112:31v), **Ath.17** (169:183r), **Dvali, 1974** (151:200)

51.171. (66v-67r) Poemen (GE558)

მანვე თქუა: უღირს კაცსა, რადთა ეკრძალებოდის საქმესა თუისსა, ნუუკ(უ)ე წარ-რადმე-წყმიდოს მისგანი. უკუეთუ ვინმე ქმნეს ფრიად, და არა ეკრძალოს, არარაჲ სარგებელ ეყოს მას. ხოლო უკუეთუ ვინმე ქმნეს მცირედ, და ეკრძალოს, მისი ეგოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (142:299v), **Sin.Geo.N.55** (113:31v), **Ath.17** (170:183r), **Dvali, 1974** (151:200)

51.172. (67r) Poemen (GE559)

inc. და წარმოგუითხრა ჩუენ ესევითარი რადმე საქმე და თქუა: კაცსა ვისმე სამკუიდრებელი დაშთა.

Des. აწ უკუე ვითარცა ვთქუ, უღირს კაცსა, რადთა ფრთხილ იყოს და ეკრძალეზოდის საქმესა თუისსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (171:183r/v), **Dvali, 1974** (151:200)

51.173. (67r) Poemen (GE560)

მერმე თქუა ქუეყანად იგი, რომელსა ზედა ამცნო უფალმან შეწირვად შესაწირავისად, ესე არს სიმდაბლე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (143:299v), **Ath.17** (172:183v), **Dvali, 1974** (151:200)

51.174. (67v) Poemen 132 (GE561, R706)

თქუა მამამან პიმენ: შიმშილმან და წყურილმან არა გუაუფლა ამის წულილისა გამოძიებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (144:299v), **Ath.17** (173:183v), **Dvali, 1974** (152:200)

51.175. (67v) Poemen (GE562)

ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა: ვითარ შეუძლო გულის-სიტყუათა ჩემთა აღყვანებად ზე? ჰრქუა მას ბერმან მე ერთი ჯერი დაღათუ უნდეს გულის-სიტყუასა ჩემსა აღსლვად ზე, გარდამოვილო იგი ქუეყანად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (145:299v), **Ath.17** (174:184r), **Dvali, 1974** (153:201)

51.176. (67v) Poemen (GE563)

inc. მერმე კუალად თქუა: გონებით აქუს კაცსა რისხვად არა კაცთა მიმართ, არამედ ვნებათა მიმართ, რადთა აღიძრას და განიშორნეს იგინი.

Des. და ძილი ეგრევე ბუნებით არს კაცისად, არამედ არა უწესოდ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (146:299v), **Sin.Geo.N.55** (114:32r), **Ath.17** (175:184r), **Dvali, 1974** (153:201)

51.177. (67) Poemen (GE564)

კუალად ჰრქუა ძმამან მან: მამაო, ჯორცნი ჩემნი მოუძღურდეს და ვერ ძალ-მიც მარხვად, მითხარ მე სიტყუად, რადთა ვცხოვნდე მას შინა. ჰრქუა მას ბერმან: გულის-სიტყუათა შეკრძალვად ძალ-გიცა, რადთა არა მივიდენ მოყუსისა შენისა და განიკითხვიდეს მას?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (147:299v), **Sin.Geo.N.55** (115:32r), **Ath.17** (176:184r), **Dvali, 1974** (153:201)

51.178. (67v-68r) Poemen (GE565)

მერმე ჰკითხა ძმამან და ჰრქუა: ვითარ ვყო, რამეთუ შფოთ ვარ და შეურვებულ ამას ზედა? ჰრქუა მას ბერმან: ნუვის შეურაცხ-ჰყოფ, ნუვის განიკითხავ და ნუცაღა ძუირსა ვისსა იტყუი და მოგც(ე)ს შენ ღმერთმან განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (148:299v), **Sin.Geo.N.55** (116:32r), **Ath.17** (177:184v), **Dvali, 1974** (153:201)

51.179. (68r) Poemen (GE566)

inc. თქუა მამამან პიმენ: ცხორებად ი(სრა)წლისად ესე არს, რადთა ყოველსა ჟამსა თავსა თუისსა აბრალეზდეს.

Des. არამედ არა მოცემული არს ჩუენდა თუალითა ხილვად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (149:299v), **Sin.Geo.N.55** (117:32v), **Ath.17** (178:184v), **Dvali, 1974** (154:201)

51.180. (68r) Poemen (GE567)

მერმე თქუა: სენაკსა შინა ჯდომად და ბერთასა მისლვად სწავლისათუის სწორ არიან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (150:299v), **Sin.Geo.N.55** (118:32v), **Ath.17** (179:184), **Dvali, 1974** (154:201)

51.181. (67) Poemen 64 (GE568, R638)

თქუა მამამან პიმენ მამისა პიორისათუის, ვითარმედ დღითი-დღედ იწყებნ სათნოებათა აღსრულებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (151:300r), **Sin.Geo.N.55** (119:32v), **Ath.17** (180:184v-185r), **Dvali, 1974** (155:201)

51.182. (68r) Poemen 150(GE569, R724)

მერმე თქუა მამამან პიმენ, ვითარმედ: სამნი სათნოებისა საქმენი ვიხილენ მამისა პამბოოს თანა: მარხვად მწუხრითი-მწუხრად ყოველსა დღესა და დუმილი დიდი ჯელთ-საქმარი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (152:300r), **Sin.Geo.N.55** (120:32v), **Ath.17** (181:185r), **Dvali, 1974** (156:202)

52. (68r-70r) Pambo

Tit.: მამისა პამბოოსთუის

52.1. (68r/v) Pambo 2 (GE570, R763)

inc. მოუჯდეს ოდესმე ძმანი მამასა პამბოს. და ჰკითხა ერთმან და ჰრქუა: მამაო, ორ-ორით ვიმარხავ და ორსა პურსა შევმჭამ, ვცხოვნდე-მეა ანუ ვსცთები მე რას?

Des. და ჰრქუა მათ: კეთილ არიან საქმენი ეგე თქუნენი, უკუეთუ გონებითაცა ეკრძალნეთ საქმეთა თანა და არავის განიკითხვიდეთ. და ამას ზედა გულდებულ იქმნეს ძმანი იგი და წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:185r-186r), **Dvali, 1974** (1:202)

52.2. (69r) Pambo 3 (GE571, R764)

inc. მივიდეს ოდესმე ძმანი ოთხნი სკიტელნი ნეტარისა მამისა ჰამბოსა, რომელთა ემოსა ხალენები.

Des. ჰრქუა მათ ბერმან: ჭეშმარიტსა გეტყუი, რამეთუ ამისი სათნოებად უფროდს არს. რამეთუ თუითეულმან თქუნენგანმან, რომელიცა სათნოებად მოიპოვა, ნეფსით მოიპოვა იგი, ხოლო ამას თუისი ნებად დაუტევებიეს და სხუისა ნებასა ჰყოფს, ესევეთარი აღმსაარებელი არს, უკუეთუ დაიმარხოს სრულიად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:186r), **Dvali, 1974** (2:202-203)

52.3. (69r/v) Pambo 4 (GE572, R765)

inc. ნეტარი ათანასი მთავარ-ეპისკოპოსი ევედრებოდა მამასა ჰამბოს, რადთამცა შთავიდა უდაბნოდთ ალექსანდრიად.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მათ: ორისა სახისათუის: ერთად მის დედაკაცისა წარწყმედისათუის და მეორედ ამისთუის, რამეთუ მე ესოდენი სწრაფად არა მაქუს, რადთამცა სათნო ვეყავ ღმერთსა, ვითარ-ესე ამას, რადთამცა სათნო ეყო კაცთა არაწმიდათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:186v), **Dvali, 1974** (3:203)

52.4. (69v) Pambo 5 (GE573, R766)

თქუა მამამან ჰამბო, ვითარმედ: ღმრთისათუის, ვინადოგან მონაზონ ვიქმენ, არასადა შევინანე სიტყუასა, რომელსა ვიტყოდე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (1:300r), **Ath.17** (4:186v), **Dvali, 1974** (4:203)

52.5. (69v) Pambo 10 (GE574, R771)

მერმე თქუა: უკუეთუ გული გედვას, ძალ-გიც ცხორებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (2:300r), **Ath.17** (5:186v), **Dvali, 1974** (5:203)

52.6. (69v) Pambo (GE575)

inc. იტყოდეს წმიდათა მამათათუის და მამისა ზესარიონისთუის და მამისა ესადადსთუის და მამისა პაესიოსისთუის, ვითარმედ ძლიერ იყუნეს ფრიად.

Des. ხოლო მათ ჰრქუეს: დიდითა მარხვითა და რაფთა ეკრძალებოდინ გონებასა მოყუსისასა არა განკითხვად მისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (3:300r), **Ath.17** (6:186v-187r), **Dvali, 1974** (6:203)

52.7. (69v) Pambo 8 (GE576, R769)

იტყოდეს მამისა პამბოძსთუის, რამეთუ აღ-რაფ-ესრულებოდა, თქუა: ვინადთგან მოვედ ამას ადგილსა, არასადა დავეყავ თუინიერ ჳელთ-საქმრისა, ერთცა არცა ვჰამე პური ვისიმე, არცა შევინანე სიტყუასა, რომელსა ვიტყოდე. და აწ ეგრე შემირაცხიეს, ვითარმცა შე-ვე-არღა-დგომილ ვიყავ ღმრთის-მსახურებასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (4:300r), **Ath.17** (7:187r), **Dvali, 1974** (7:204)

52.8. (69v-70r) Pambo 12 (GE577, R773)

იტყოდეს მამისა პამბოძსთუის, რამეთუ ვითარცა მოილო მოსე დიდებად იგი ხატისა მის ადამისი, ოდეს-იგი დიდებულ იქმნა პირი მისი, ეგრეცა მამისა პამბოძსი პირი ელვის სახედ გამოზრწყინდის და არნ იგი,

ვითარცა მეუფე. მჯდომარე საყდართა ზედა. იგივე მაღლი აქუნდა მამასა სილოანეს და მამასა სისოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (5:300r), **Ath.17** (8:187v), **Dvali, 1974** (8:204)

52.9. (70r) Pambo (GE578)

თქუა მამამან პამბო: ფუტკარი ვიდრეცა ვიდოდის, თაფლსა იქმს, ეგრეცა მონაზონი, ვიდრეცა წარვიდეს, საქმესა ღმრთისასა იქმს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (6:300r), **Ath.17** (9:187v), **Dvali, 1974** (9:204)

52.10. (70r) Pambo (GE579)

მერმე თქუა, ვითარმედ: ეშმაკი საბლისა მთხზელი არს: რავდენცა ნივოსა მისცემდე, ეგოდენცა იგი თხზვიდეს. ხოლო ესე თქუა გულის-სიტყუათათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (7:300r), **Ath.17** (10:187v), **Dvali, 1974** (9:204)

52.11. (70r) Pambo 14 (GE580, R775)

მივიდა მამად თეოფილე ფერმელი მამისა პამბოდსა შეურვებული ფრიად და ითხოვდა მისგან სიტყუასა. ჰრქუა მას ბერმან: ვიდოდე და ჰყოფდ წყალობასა ყოველთა თანა, რამეთუ ფრიადი კადნიერება აქუს ღმრთისა მიმართ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (8:300r), **Ath.17** (11:187v-188r), **Dvali, 1974** (10:204)

52.12. (70r) Pambo (GE581)

იტყოდეს მამისა პამბოხსთუის, ვითარმედ ჰმატდა ყოველთა მათ ბერთა დუმილითა მით მისითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (9:300r), **Ath.17** (12:188r), **Dvali, 1974** (11:204)

53. (70r-71r) Pistos

Tit.: მამისა პისტესთუის

53.1. (70r-71r) Pistos 1 (GE582, R776)

inc. გუითხრობდა ძმაჲ ჩუენი პისტოს და თქუა: მივედით შუიდნი მეუდაზნოენი მამისა სისოისსა, იყოფოდა რაჲ ჭალაკსა მას კოლიზმისასა, რადთამცა მითხრა ჩუენ სიტყუაჲ და ვევედრებოდით ფრიად.

Des. მერმე ჰკითხა მას ძმამან: რაჲ არს უცხოებაჲ, მამაო? ხოლო მან ჰრქუა მას: დადუმენ და თქუ, მე არა ხარკ ვარ. ყოველსა ადგილსა, ვიდრეცა ხუიდე, და იგი არს უცხოებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:188r-189v), **Dvali, 1974** (1:205-206)

54. (71r/v) Pior

Tit.: იტყოდეს მამისა პიორისთუის

54.1. (71r) Pior 2 (GE583, R778)

inc. იტყოდეს მამისა პიორისთუის, ვითარმედ ზე-სლვით ჭამის პური.

Des. და სხუამან ვინმე ჰკითხა მას მისვე სახისათუის და მან თქუა, რადთა არაჭამასა ჯორციელებისა გემოდ ცნას სულმან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:189v-190r), **Dvali, 1974** (1:206)

54.2. (71v) Pior 3 (GE584, R779)

inc. იყო ოდესმე შეკრება სკიტეს შეცოდებულისათვის ძმისა და ზრახვიდეს მამანი, ხოლო მამა პიორ დუმნა.

Des. და ვითარცა ესმა ესე მამათა, თქუეს: ჭეშმარიტად ეგე არს გზად ცხორებისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Ath.17 (2:190r/v), Dvali, 1974 (2:206)

55. (71v-72r) Pityrion

Tit.: მამისა პიტირიონისთვის

55.1. (71v-72r) Pityrion 1 (GE585, R780)

იტყოდა მამად პიტირიონ, მოწაფე წმიდისა ანტონისი, ვითარმედ: რომელსა უნდეს ეშმაკთა განსხმად, პირველად ვნებანი დაიმორჩილენინ, რამეთუ რომელსაცა ვნებასა მძლე ექმნას, მისიცა ეშმაკი განჯადოს. და თქუა: შეუდგს ეშმაკი რისხვასა; უკუეთუ ვინმე რისხვასა მძლე ექმნას, განძებულ არს მისი იგი ეშმაკი ეგრევე სახედ თუითეულისაგან ვნებისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.Geo.O.35 (1:300v), Ath.17 (1:190v), Dvali, 1974 (1:207)

56. (72r/v) Petrus

Tit.: მამისა პეტრესთვის

56.1. (72r) Petrus 2 (GE586, R783)

inc. ვარქუ მამასა პეტრეს: ოდეს ვიყვი სენაკსა შინა მარტომ, მშუიდობით არნ სული ჩემი, ხოლო ოდეს ძმად მოვიდის და სიტყუად გარეთ მომითხრის, აღმიშფოთის სული ჩემი.

Des. და მრქუა მე ბერმან: გლოვად ასწავებს ყოველსა, ხოლო სადა არა არს გლოვად, მუნ ვერ შესაძლებელ არს შეკრძალვად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (1:300v), **Ath.17** (1:190v-191r), **Dvali, 1974** (1:207)

56.2. (72r/v) Petrus 4 (GE587, R785)

თქუა მამამან პეტრე, ვითარმედ: არა ჯერ-არს თავისა ამაღლება, რაჟამს უფალმან ქნეს რამე ჩუენ მიერ, არამედ უფროდს-და გუიღირს დამდაბლება, რამეთუ ღირს ვიქმნენით ხადიდ სახელსა მისა და იტყოდა, ვითარმედ: ყოველსა ზედა სათნოებასა გუიღირს ესრეთ ყოფად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (2:300v), **Ath.17** (2:191r/v), **Dvali, 1974** (2:207)

56.3. (72v) Petrus 3 (GE588, R784)

inc. იტყოდეს მამისა პეტრესთვის და მამისა ეპიმახოსისთვის, ვითარმედ შეთქუმულად ცხოვნდებოდეს და პურის ჭამასა ეკლესიად აძულდებდეს მათ ტაბლასა მას წმიდათასა.

Des. ხოლო აწ მი-რად-ვედ მამათა თანა, ყოველთა უმრწემეს ვიყავ და უმდაბლეს გულის-სიტყუითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:191v-192r), **Dvali, 1974** (3:208)

57. (72v-73v) Paphnutius

Tit.: მამისა პაფნოტისთვის

57.1. (72v-73r) Paphnutius 2 (GE589, R787)

inc. იტყოდეს მამისა პაფნოტისთვის, ვითარმედ არასადა სუის ღუინოდ. და მივიდოდა ოდესმე გზასა და მიემთხუია კრებულსა ზედა ავაზაკთასა და პოვნა იგინი, რამეთუ სუმიდეს ღუინოსა.

Des. და შეიძინა ბერმან ყოველი იგი კრებული, რამეთუ დაუტევა ნებად თუისი ღმრთისათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:192r/v), **Dvali, 1974** (1:208)

57.2. (73r) Paphnutius (GE590)

მიუვლინა ნეტარმან მან სარა მამასა პაფნოტის და ჰრქუა: საქმე ღმრთისად ეგრე აღასრულეა, რამეთუ უგულებელს-ჰყავ და ესრეთ შეურაცხ იქმნა ძმად შენი? თქუა მამამან პაფნოტი: და აქა არსაა პაფნოტი, ვითარცა საქმესა ღმრთისასა აღმასრულებელი? მე საქმე არავის თანა მიც.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (1:300v), **Ath.17** (2:192v), **Dvali, 1974** (2:209)

57.3. (73r) Paphnutius (GE591)

თქუა მამამან პაფნოტიოს: ნეტარ არს მის კაცისა, რომელმან თავს-იდვას შრომად მადლობით და მოთმინებით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (2:300v), **Ath.17** (3:192v-193r), **Dvali, 1974** (3:209)

57.4. (73r/v) Paphnutius 4 (GE592, R789)

inc. იყო ვინმე ძმად მამისა პაფნოტის თანა, და ბრძოლად აქუნდა სიძვისად და იტყოდა: დათუ შევირთო ათი ცოლი, ვერვე კმა არს ჩემდა.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მას: არს. და დაუტევა ყოველი და შეუდგა მას და გამოცდილებისა მისგან იქმნა იგი დიდად მონაზუნად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (4:193r/v), **Dvali, 1974** (4:209)

57.5. (73v) Paphnutius =Eudaimon 1 (GE593, R234)

გუითხრობდა მამად ედემუნ მამისა პაფნოტისთვის, რომელსა ერქუა ბობალოზ, რომელი იყო წინამძღუარი სკიტისად, ვითარმედ: შთავედ მუნ სიჭაბუკესა ჩემსა და არა მიტევა ყოფად მუნ და თქუა: ჩემსა ზე არა უტეო პირი დედაკაცისად ყოფად სკიტეს ბრძოლათათვის მტერისათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.Geo.O.35** (3:300v), **Ath.17** (5:193v-194r), **Dvali, 1974** (5:209-210)

58. (73v-74r) Paisius

Tit.: მამისა პაესიოსისთვის

58.1. (73v-74r) Paisius (GE594)

inc. გუითხრობდეს მამისა პაესიოსისთვის, ვითარმედ აღილო ოდესმე ძამაჲ და მივიდა კალოდ და ჰრქუა ნაყოფისა უფალსა მას: მეცმე იფქლი.

Des. და ბერმან ჰრქუა მათ: სახედ ეგრე უჩუენე თავსა ჩემსა, ვითარმედ უკუეთუ ვინმე არა ქმნეს, არცა მოილოს სასყიდელი ღმრთისაგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:194r), **Dvali, 1974** (1:210)

59. (74r) Pitimius

Tit.: მამისა პიტიმისთვის

59.1. (74r) Pitimius (GE595)

inc. იტყოდა ძამაჲ პიტიმი, ვითარმედ: ოდეს მოვედით სკიტედ, მომართუეს ჩუენ ალექსანდრიაჲთ კაცად-კაცადსა კესტითა ზეთი დაგოზილი ცარციტა.

Des. და ვითარცა მოიღეს ძმათა მათი იგი დაგოზილი, ვითარცა წინაჲთ იყო, და ჩემსა მას ხოლო ჯურელი ედვა, ეგრე შევიქმენ სირცხუილითა, ვითარმცა ვინ სიძვასა ზედა დამაჰყრა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:194v), **Dvali, 1974** (1:210)

60. (75r/v) Paulus

Tit.: მამისა პავლესთვის

60.1. (75r) Paulus 1 (GE596, R791)

inc. გუითხრობდეს მამისა პავლესთვის, რომელი იყო ქუემო კერძოთა მათ ადგილთა ეგუიპტისათა, და იყოფოდა იგი თეზაიდას.

Des. ხოლო მან ჰრქუა: შემინდვეთ მე, მამანო, არამედ უკუეთუ ვინმე მოიპოოს სიწმიდე, ყოველივე დაემორჩილოს მას, ვითარცა ადამსა, ოდეს-იგი სამოთხესა შინა იყო, ვიდრე არღა გარდასრულ იყო მცნებასა ღმრთისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:195r), **Dvali, 1974** (1:210-211)

60.2. (75r) Paulus (GE597)

თქუა მამამან პავლე წიგნის-მმოსელმან: შეუდეგ ძსოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:195r), **Dvali, 1974** (2:211)

60.3. (75r) Paulus = Paulus Cosmeta 2 (GE598, R793)

inc. იგივე ძმა პავლე და ტიმოთე, ძმა მისი, წიგნის-მმოსელნი იყუნეს სკიტეს და აწყინებდეს მათ ძმანი.

Des. ჰრქუა მას პავლე: კმა არს, ძმაო ჩუენდა დაყუდეზად ღამისადცა, უკუეთუ ფრთხილ იყოს გონება ჩუენი ღმრთისა მიმართ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:195r/v), **Dvali, 1974** (2:211)

60.4. (75r/v) Paulus = Paulus Cosmeta 1 (GE599, R792)

inc. სხდეს რად იგინი სკიტეს, მამად პავლე და მამად ტიმოთე, ზედადს-ზედა სულ-მოკლებად იქმნებოდა მათ შორის.

Des. და ესრეთ გარდავლნეს დღენი მათნი მშუიდობით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (4:195v), **Dvali, 1974** (3:211)

60.5. (75v) Paulus = Paulus Magnus 1 (GE600, R794)

იტყოდა დიდი მამად პავლე გალატიელი, ვითარმედ: მონაზონსა, რომელსა აქუნდეს სენაკსა შინა მცირედ რამე საკმარი და იგი განვიდეს რეწვად, იგი ეშმაკთაგან შეიტყოების, რამეთუ თუით მეცა შემემთხუია ებე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:301r), **Ath.17** (5:195v-196r), **Dvali, 1974** (4:211)

60.6. (75v) Paulus = Paulus Magnus 3 (GE601, R796)

იტყოდეს მისვე მამისა პავლესთვის, ვითარმედ: გარდავლნა ორმეოცნი იგი დღ(ე)ნი მარხვისანი ორითა პინაკითა ოსპნითა და სტამნითა ერთითა წყლითა. და ერთი სფურიდი აქუნდა შეყენებულსა კელთა და იგივე შექმნის და კუალად დაარღუის, და კუალად მასვე იქმნ ვიდრე აღვსებისა მოწევნადმდე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (6:196r), **Dvali, 1974** (5:211-212)

61. (75v-78r) Abbas Patria Romano

Tit.: ჰრომით მოსრულისა მისთვის მამისა

61.1. (75r-78r) Abbas Patria Romano 1 (GE601, R803)

inc. მოვიდა ჰრომით დიდი ვინმე მთავარ-ყოფილი სამეუფოსა შინა და იყოფოდა სკიტეს მახლობელად ეკლესიასადა ჰყვანდა მის თანა ერთი მონად ბერი მსახურად.

Des. ხოლო შენ, მამო, დიდისაგან განსუენებისა მოსრულ ხარ ამას ჭირსა და დიდისაგან დიდებისა სიმდაბლესა და სიმდიდრისაგან სიგლახაკესა. და დიდძალად აღეშენა და წარვიდა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:233r-235v), **Dvali, 1974** (1:252-254)

62. (78r-87v) Sisoes

Tit.: მამისა სისოესთვის

62.1. (78r-79r) Sisoes 1 (GE602, R804)

inc. ძმასა ვისმე ევნო სხუისაგან ძმისა და მოვიდა მამისა სისოისსა თებელისა და ჰრქუა მას: მევნო ვისგანმე ძმისა და მეცა მინებს, რათა უსაჯო თავსა თუისსა.

Des. ესე ვითარცა ესმა ძმასა მას, დავარდა ფერჯთა თანა ბერისათა და ჰრქუა: არღარა ვერჩი ძმასა მას, შემინდვე, მამაო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:301r), **Ath.17** (1:196r/v), **Dvali, 1974** (1:212)

62.2. (79r) Sisoes 2 (GE603, R805)

ძმამან ჰკითხა მამასა სისოის და ჰრქუა მას: უკუეთუ იყოს შემთხუევად ძმათად შაბათსა შინა, გინათუ კუირიაკესა და შესუს ძმამან სამი სასუმელი, დიდ არსა, მამაო? ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ არა არს ეშმაკი, არა დიდ არს, უკუეთუ არს ეშმაკი, დიდ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:196v), **Dvali, 1974** (2:212)

62.3. (79r) Sisoes 3 (GE604, R806)

inc. ეტყოდა ოდესმე აბრაჰამ, მოწაფე თუისი, მამასა სისოის: მამაო, დაჰბერდი, გუალე და მივიდეთ მცირედ მახლობელად სოფელსა.

Des. მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: შვილო, გუალე უდაბნოს, მუნ მივიდეთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:197r), **Dvali, 1974** (3:212)

62.4. (79r/v) Sisoes 4 (GE605, R807)

მრავალგზის ჰრქუის მოწაფემან მისმან: მამაო, აღდეგ და ვჭამოთ. და მან ჰრქუის მას: და არღა გუიჭამიესა, შვილო? ხოლო მან თქუის: არღა, მამაო. მაშინ ჰრქუის მას ბერმან: უკუეთუ არღა გუიჭამიეს, მოიღე და ვჭამოთ, შვილო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:301r), **Ath.17** (4:197r), **Dvali, 1974** (4:213)

62.5. (79v) Sisoos 8 (GE606, R810)

inc. იყო ოდესმე შესაწირავი მთასა მას მამისა ანტონისსა. და იპოა მუნ მცირედ ღუინოდ.

Des. და მიუპყრა მესამედ, ხოლო მან არღარა მიძლო, არამედ ჰრქუა მას: კმა ყავ, ძმაო, ანუ არა უწყია, რამეთუ ეშმაკი არს?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (5:197r/v), **Dvali, 1974** (5:213)

62.6. (79v) Sisoos 9 (GE607, R812)

inc. მი-ვინმე-ვიდა მამათაგანი მამისა სისოდსა და ვითარ ზრახვიდეს, ჰრქუა მას: აწ ვერღა მიწვენულ ხარა საზომსა მამისა ანტონისსა, მამაო?

Des. არამედ ვიცი კაცი, რომელსა შრომით ვინმე შეუძლოს ტუირთვად გულისიტყუათა (sic) მისთა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:301r), **Ath.17** (6:197v), **Dvali, 1974** (6:213)

62.7. (79v) Sisoos 11 (GE608, R814)

მერმე ჰკითხა მას და ჰრქუა: ესრეთვე მე სდევნიდა ეშმაკი პირველთა მათ? ჰრქუა მას ბერმან: აწ უფრო, რამეთუ ჟამი მისი მოახლებულ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:301r), **Ath.17** (7:197v-198r), **Dvali, 1974** (6:213)

62.8. (79v-80r) Sisoos 10 (GE609, R813)

inc. მი-ვინმე-უჯდა მამასა სისოდს თებელსა და უნდა მონაზონ ყოფის.

Des. და დაუტევა იგი და მივიდა ბერისა და გამოჯდა დიდად მონაზუნად მორჩილებითა მით მისითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (8:198r), **Dvali, 1974** (7:213-214)

62.9. (80r) Sisoes 12 (GE610, R815)

inc. შეემთხუია ოდესმე განსაცდელი აბრაჰამს, მოწაფესა მამისა სისოძსა, ეშმაკისაგან და იხილა იგი, რამეთუ დაეცა.

Des. და მეყსეულად განიკურნა იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (9:198v), **Dvali, 1974** (8:214)

62.10. (80r) Sisoes 13 (GE611, R816)

inc. ძმაჲ ჰკითხვიდა მამასა სისოძს და ჰრქუა: ვხედავ, რამეთუ ჯსენებაჲ ჩემი ღმრთისა თანა დადრგომილ (sic) არს.

Des. არამედ დიდ ესე არს, უკუეთუ თავი შენი ყოველთა დაბადებულთა ქუემო კერძო შეგერაცხოს, რამეთუ ამან ჯორციელმან შრომამან მოყვანოს სიმდაბლედ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:301r), **Ath.17** (10:198v), **Dvali, 1974** (9:214)

62.11. (80r/v) Sisoes 15 (GE612, R818)

inc. მოვიდა ოდესმე მამაჲ ადელფეოს, ებისკოპოზი ნილოს ქალაქისაჲ, მამისა სისოძსა.

Des. ხოლო მამამან სისოძ ჰრქუა მას: უკუეთუ არა ღმერთმან ადიდოს კაცი, დიდებაჲ კაცთაჲ არარაჲ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (11:198v-199v), **Dvali, 1974** (10:214-215)

62.12. (80v-81r) Sisoes 16 (GE613, R819)

inc. მოვიდეს ვინმე მამისა სისოძისა (sic), რაჲთა ისმინონ მისგან სიტყუაჲ, და არარაჲ მიუგო მათ, არამედ ჰრქუა მათ: შემინდვეთ მე.

Des. ვითარცა ესმა ესე ბერსა, თქუა: სისოაცა (sic) იმიერ და ამიერ ჭამს, ხოლო მათ რაჲ ესმა ესე, ფრიად სარგებელ ეყო და წარვიდეს სიხარულით, რამეთუ იხილეს სიმდაბლე იგი მისი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (12:199v), **Dvali, 1974** (11:215)

62.13. (81r) Sisoes 17 (GE614, R820)

ჰკითხა მას მამამან ამონ რადთელმან და ჰრქუა: ოდეს ვიკითხვიდი წიგნსა, მინებნ, გონებასა რადთამცა დავისწავლე სიტყუად და ოდეს ვინ მკითხვიდა, უთხარ. ჰრქუა მას ბერმან: არარად საჯმარ არს, არამედ უფროდს-ლა გონებისა სიწმიდისაგანმცა არს და უზრუნველისა თხრობაჲ იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:301r), **Ath.17** (13:199v-200r), **Dvali, 1974** (12:215)

62.14. (81r/v) Sisoes 18 (GE615, R821)

inc. მივიდოდა ოდესმე ერისა-კაცი ვინმე ძითურთ თუისით მამისა სისოისა (sic) მთად და მამისა ანტონისა და გზასა ზედა მოუკუდა ძე იგი მისი.

Des. ხოლო მოწაფემან მისმან ამცნო მას, რადთა არავის უთხრას ვიდრე ბერისა აღსრულებამდე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (14:200r/v), **Dvali, 1974** (13:215-216)

62.15. (81v-82r) Sisoes 19 (GE616, R822)

inc. სამნი ბერნი მივიდეს მამისა სისოისა (sic), რამეთუ ესმინა მისთვის.

Des. ხოლო იგინი დაუვრდეს და ჰრქუეს: ვითარცა გუესმა, ეგრეცა ვიხილეთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (15:200v-201v), **Dvali, 1974** (14:216)

62.16. (82r) Sisoes 21 (GE617, R824)

inc. მოვიდა ოდესმე მამად სისოდ კულიზმად და მოვიდეს ერისა-კაცნი ხილვად მისა.

Des. მიუგო ბერმან და ჰრქუა: მე, ოდეს საჯმარ იყოს, მაშინ ვიტყოდი და ოდეს ჟამი იყოს, მაშინ ვჭამო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (16:201v), **Dvali, 1974** (15:216)

62.17. (82r/v) Sisoes 22 (GE618, R825)

inc. ჰკითხა მამამან დოსებ მამასა სისოდს და ჰრქუა: რავდენსა ჟამსა შეუძლოს კაცმან ვნებათა განყენებად?

Des. ჰრქუა მას ბერმან: რომელსაცა ჟამსა მოგიტდეს ვნებად, მკუეთრ განიშორე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:301r), **Ath.17** (17:201v-202r), **Dvali, 1974** (16:216-217)

62.18. (82v) Sisoes 23 (GE619, R826)

მამამან ჰკითხა მამასა სისოდის (sic) მარხვისათვის. ჰრქუა მას ბერმან: დანიელ, იტყუის, ვითარმედ პური გულის-სათქუმელი არა ვჭამე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:301r), **Ath.17** (18:202r), **Dvali, 1974** (17:217)

62.19. (82v) Sisoes 25 (GE620, R828)

inc. მოუტდეს ოდესმე არიანუზნი მამასა სისოდის (sic) და იწყეს ძუირის-სიტყუად მართლმადიდებელთათვის.

Des. და საცნაურ იქმნა წვალებად იგი მათი წიგნისა მისგან და განუტევნა იგინი მშუიდობით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (19:202r), **Dvali, 1974** (18:217)

62.20. (82v) Sisoes (GE621)

თქუა მამამან სისოი: უცხოებად დუმილი არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (9:301v), **Ath.17** (20:202r), **Dvali, 1974** (19:217)

62.21. (82v) Sisoes 26 (GE622, R829)

inc. მოვიდა ოდესმე მამად ამონ მამისა სისოისა და იხილა, რამეთუ იურვოდა ამისთვის, რამეთუ წარმოსრულ იყო უდაბნოდთ.

Des. რასა იტყუი, ამონ, არა კმა იყოა ჩემდა, რომელ გულის-სიტყუათაგან ოდენ თავისუფალ ვიყავ უდაბნოს?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (10:301v), **Ath.17** (20:202r/v), **Dvali, 1974** (20:217)

62.22. (83r) Sisoes 27 (GE623, R830)

ჯდა ოდესმე მამად სისოი სენაკსა შინა, და ჰრეკა კარსა მოწაფემან მისმან, რადთამცა შევიდა. ხოლო ბერმან ჳმა-ყო და თქუა: განმეშორე, აბრაჰამ, რამეთუ ვერ მცალს, ნუ შემოხუალ აწ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (22:202v), **Dvali, 1974** (21:217)

62.23. (83r) Sisoes 31 (GE624, R834)

inc. მერმე კუალად სადამე მოუტდეს სარკინოზნი და განძარცუეს სისოი და მოწაფე მისი.

Des. ჰრქუა მას ბერმან: არაჲ გავნე, შვილო, აჰა ესერა შენი ნაწილი აქა არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (23:202v-203r), **Dvali, 1974** (22:218)

62.24. (83r) Sisoes 28 (GE625, R831)

inc. ძმამან ვინმე ჰკითხა მამასა სისოოს და ჰრქუა: მამაო, ვითარ დაუტევე სკიტე მამისა მაკარის ზე და მოხუედ აქა?

Des. ჰრქუა მას ძმამან მან: რავდენი ჟამი გაქუს აქა? ხოლო ბერმან ჰრქუა მას: არს ვითარ სამეოცდაათი წელი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (11:301v), **Ath.17** (24:203r/v), **Dvali, 1974** (23:218)

62.25. (83v) Sisoes 30 (GE626, R833)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა სისოოს და ჰრქუა: უკუეთუ გზასა ვიდოდით და სცთეს წინამძღუარი გზასა, კეთილ არსა, თუ ვჰრქუათ, ვითარმედ ვსცეთით (sic), ანუ არა?

Des. ხოლო სიგრძე გზისაჲ მის, რომელსა სცთეს, იყო ვითარ ათორმეტი მილიონი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (12:301v), **Ath.17** (25:203v-204r), **Dvali, 1974** (24:218-219)

62.26. (83v-84r) Sisoes 33 (GE627, R836)

inc. გვთხოზდა ვინმე მამათაგანი მამისა სისოოსთუის, რომელი იყო ლერწმონასა შინა, ვითარმედ: ჰბრძოდა ოდესმე ეშმაკი სიძვისაჲ.

Des. და მოვიდა მისა ანგელოზი უფლისაჲ და შთამოჰქსნა იგი და ჰრქუა: ნუცა შენ იქმ ამას, მერმე ნუცა სხუასა ასწავებ ამას ესევითარსა.

Notes: სიძვისაჲ/of porneia] ძილისაჲ/of sleep (Sin.geo.O.35, Ath.17), τὸν ἕπνον (Cotelier, Par.gr.1598)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (13:301v), **Ath.17** (26:204r), **Dvali, 1974** (25:219)

62.27. (84r) Sisoes 34 (GE628, R837)

inc. ჰკითხა ვინმე მამათაგანმან მან მამასა სისოის და ჰრქუა: უკუეთუ ვჯდე უდაბნოსა გარე და წარმართაგან ვინმე კლვად მომიჯდეს, და თუ ვითარ შეუძლო, მოვკლა იგი?

Des. რომელიცა განსაცდელი მოიწიოს კაცსა ზედა, თქუნ, ვითარმედ ცოდვათა ჩემთათუის არს ესე, უკუეთუ რადმე კეთილი მოეცეს, იტყოდეს, ვითარმედ: მოლუაწებითა ღმრთისადათა არს ესე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (14:301v), **Ath.17** (27:204v), **Dvali, 1974** (26:219)

62.28. (84r) Sisoos 35 (GE629, R838)

ძმამან ჰკითხა მამასა სისოის თებელსა და ჰრქუა მას: მითხარ მე სიტყუად, რომლითა ვცხოვნდე, მამაო. ჰრქუა მას ბერმან: შენ რად გითხრა? მე ესერა ახალსა შჯულსა აღმოვიკითხავ და ძუელსა მას უკუნ-ვიქცევი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (15:301v), **Ath.17** (28:204v), **Dvali, 1974** (27:219)

62.29. (84r) Sisoos 36 (GE630, R839)

იგივე ძმად მივიდა მამისა სისოისა, რომელი იყო კლდესა შინა და უთხრა სიტყუად იგი, რომელი ჰრქუა მას მამამან სისო თებელმან. ხოლო ბერმან ჰრქუა: მე ცოდვასაცა შინა დავწვები და ცოდვასა შინა აღვდგები.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (165:301v), **Ath.17** (29:204v-205r), **Dvali, 1974** (28:219)

62.30. (84r/v) Sisoos (GE631)

inc. მაშინ ჰრქუა ძმამან მან: მე რადთა ვცხოვნდე, მამაო?

Des. არამედ შენნი ჳელნი კმა გეყუნედ, დაღათუ შენი ქმნული სხუასა ვერ მისცე, თავისა შენისამცა საჯმარსა შენ თუით იქმ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (17:301v), **Ath.17** (30:205r), **Dvali, 1974** (28:219-220)

62.31. (84v) Sisoes 38 (GE632, R841)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა სისოოს და ჰრქუა: რად ვყო, მამაო, რამეთუ დავეცი მე?

Des. ჰრქუა მას ბერმან: ვიდრემდის დაეპყრა კეთილსა ზედა, გინათუ ბოროტსა, რამეთუ რომელსაცა ზედა იპოოს კაცი აღსრულებისა ჟამსა, მას ზედაცა წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (18:302r), **Ath.17** (31:205r/v), **Dvali, 1974** (29:220)

62.32. (84v) Sisoes 40 (GE633, R843)

თქუა მამამან სისოი: ეძიებდით ღმერთსა, ხოლო სადა იყოფის, ნუ განიკითხავთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (19:302r), **Dvali, 1974** (30:220)

62.33. (84v) Sisoes 29 (GE634, R832)

მერმე თქუა: ოდეს კაცი გაქუნდეს, რომელი ზრუნვასა შენსა ჰყოფდეს, მიმართ ნურას უბრძანებ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (21:302r), **Dvali, 1974** (30:220)

62.34. (84v) Sisoes 41 (GE635, R844)

მერმე თქუა: სირცხუილმან და უშიშოებამან მრავალგზის მოაწიის ცოდვად კაცსა ზედა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (21:302r), **Dvali, 1974** (31:220)

62.35. (84v) Sisoes 42 (GE636, R845)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა სისოოს და ჰრქუა: რად ვყო?

Des. რამეთუ წერილ არს „ნეტარ იყუნენ, რომელნი დაადგრენ მას შინა, და ესრეთ-ღა დაემტკიცოს მას ზედა“.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (22:302r), **Dvali, 1974** (32:220)

62.36. (85r) Sisoos 43 (GE637, R846)

თქუა მამამან სისოო: შეურაცხ ქმენ თავი შენი და ნებასა თუისსა ნუ აღასრულებ და უზრუნველ იქმენ და გაქუნდეს განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (23:302r), **Ath.17** (32:205v), **Dvali, 1974** (33:221)

62.37. (85r) Sisoos (GE638)

inc. ჰკითხა ვისმე ძმასა მამამან სისოო და ჰრქუა მას: ვითარ სცხოვნდები, ძმაო?

Des. ჰრქუა მას ბერმან: და თუ ვითარ მეცა თანა-წარვჰკადო დღე ერთი, ვჰმადლობდე ღმერთსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (24:302r), **Ath.17** (33:205v-206r), **Dvali, 1974** (34:221)

62.38. (85r) Sisoos 44 (GE639, R847)

ძმამან ჰკითხა მამასა სისოოს და ჰრქუა: რად უყო ვნებათა ამათ, რომელნი მქონან, ძმაო? ჰრქუა მას ბერმან: კაცად-კაცადი თუისითა გულის-სიტყუითა განიცადების.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (25:302r), **Ath.17** (34:206r), **Dvali, 1974** (35:221)

62.39. (85r) Sisoos 45 (GE640, R848)

inc. ძმამან ჰკითხა მამასა სისოის და ჰრქუა: მითხარ მე სიტყუაჲ.

Des. აჰა ესერა, რომელსა მხედავ, ვიდოდე და ჰყოფდი შენცა, შვილო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (26:302r), **Ath.17** (35:206r), **Dvali, 1974** (36:221)

62.40. (85r) Sisoos 47 (GE641, R850)

inc. იტყოდეს მამისა სისოისთუის, ვითარმედ: ჯდა ოდეს სენაკსა შინა, ლაღად-ყო ჳმითა დიდითა და თქუა: მ უბადრუკებაჲ.

Des. ხოლო ბერმან ჰრქუა მას: ერთსა კაცსა ვეძიებდ, რადთამცა ვზრახევდ მის თანა და ვერ ვპოე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (27:302r), **Ath.17** (36:206r), **Dvali, 1974** (37:22)

62.41. (85r/v) Sisoos 51 (GE642, R854)

inc. ჰრქუა ძმამან სისო თებელმან მოწაფესა თუისა: მოვედ და მითხარ მე, რომელსა სახესა ხედავ ჩემ თანა და მეცა გითხრა შვილო, რომელსა სახესა ვხედავ შენ თანა.

Des. და ბერმან ჰრქუა მას: შენცა კეთილ ხარ, არამედ უდებ ხარ საღმრთოსა ზედა საქმესა დიდად ფრიად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (37:206r/v), **Dvali, 1974** (38:221)

62.42. (85v) Sisoos (GE643)

მერმე თქუა: უკუეთუ უნდეს კაცსა განთიადითგან ვიდრე მწუხრამდის მიიწიოს საზომსა ღმრთეებისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (28:302r), **Ath.17** (38:206v), **Dvali, 1974** (38:221-222)

62.43. (85v) Sisoes (GE644)

მერმე კუალად იტყოდეს მამისა სისოდსთუის, ვითარმედ: უკუეთუ არა ადრე დამოყუნის ჯელნი, ლოცვასა რად ზე დგან, აღიტაცის გონებად მისი ზეცად. ოდეს ძმად ახლოს არნ, ადრე დამოყუნის ჯელნი, რადთა არა აღიტაცოს გონებად მისი ზეცად დაყოვნოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (29:302r), **Ath.17** (39:206v), **Dvali, 1974** (38:221-222)

62.44. (85v) Sisoes (GE645)

იტყოდა მამად სისოი ესრეთ ვითარმედ: უცხოება ჩუენდა ესე არს, რადთა შევიკრძალოთ პირი თუისი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (30:302v), **Ath.17** (40:207r), **Dvali, 1974** (39:222)

62.45. (85v) Sisoes (GE646)

ძმად ვინმე ჰკითხვიდა ბერსა და ჰრქუა: მინებსა, რადთამცა დავიმარხე სული ჩემი. ხოლო მან ჰრქუა მას: სულნი ჩუენნი ვითარ დავიმარხნეთ, რომელთა ენისა კარი არა შეგუიკრძალავს?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (31:302v), **Ath.17** (41:207r), **Dvali, 1974** (40:222)

62.46. (85v) Sisoes (GE647)

იტყოდა მამად მატოდ მამისა სისოდსთუის, ვითარმედ: ვერვინ პოოს კაცმან აღებად პირისა თუისისა რომლისავე ზედა საქმესა მისთუის, არამედ ვითარცა-იგი გამოცდილი ოქროდ სასწორსა შინა ძენ, ეგრეცა მამად სისოდ დგან ყოველთა სათნოებათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (32:302v), **Ath.17** (42:207r), **Dvali, 1974** (41:222)

62.47. (85v) Sisoes (GE648)

ჰკითხეს მამასა სისოის, ვითარმედ: რად არს სიმდაბლ? და ჰრქუა: ოფლი არს და ჯორცთა შრომად და ღმრთისა მიმართ ვედრებად და რადთა კაცსა თავი თუისი უქუემოეს ეგონოს ყოველთასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (33:302v), **Ath.17** (43:207r/v), **Dvali, 1974** (42:222)

62.48. (86r) Sisoes (GE649)

თქუა მამამან სისოი: ესე არს გზად ღმრთისად, რადთა კაცი აძულეზდეს თავსა თუისა უფლისათუის და ჰყოფდეს სათნოებათა მისსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (34:302v), **Ath.17** (44:207v), **Dvali, 1974** (43:222)

62.49. (86r) Sisoes (GE650)

მერმე თქუა: რომელი სულელ იქმნას უფლისათუის, განაბრძნოს იგი ღმერთმან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (35:302v), **Ath.17** (45:207v), **Dvali, 1974** (43:222)

62.50. (86r) Sisoes (GE651)

inc. ჰკითხა ვინმე მამამან მამასა სისოის და ჰრქუა მას: დაა მივის და დაგლაზაკებულ არს.

Des. ჰრქუა მას ბერმან: არა, არამედ თუისობად მიგიზიდავს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (36:302v), **Ath.17** (46:207v), **Dvali, 1974** (44:223)

62.51. (86r) Sisoes (GE652)

ძმამან ჰკითხა მამასა სისოის და ჰრქუა: სიძვისა ეშმაკი განმცდის მე, მამაო. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ კეთილი იყო, რადასათუის განეყენე, უკუეთუ ხენეში არს, აწ რადასა ეპიებ მას?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (37:302v), **Ath.17** (47:207v), **Dvali, 1974** (45:222)

62.52. (86r) Sisoes (GE653)

მერმე კუალად მასვე ვინმე ჰკითხა ძმამან და ჰრქუა: რომელი უფროდს არს ყოველთა სათნოებათა შორის? ხოლო მან ჰრქუა: შეკრძალვად ენისა და მუცლისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (47:207v-208r), **Dvali, 1974** (45:223)

62.53. (86r/v) Sisoes (GE654)

inc. მოვიდეს შუიღნი ძმანი ოდესმე მამისა სისოისა და ჰკითხვიდეს მას, რადათამცა უთხრა მათ სიტყუად ცხორებისაჲ.

Des. ხოლო ბერმან ჰრქუა მათ: ჩემსა გონებასა ესრე მგონია, ვითარმედ ყოველთა სათნოებათა თავი ესე არს, რადათა კაცმან თავი თუისი შეურაცხად იპყრას ყოველსა შინა საქმესა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (38:303r), **Ath.17** (49:208r/v), **Dvali, 1974** (46:223)

62.54. (86v) Sisoes (GE655)

მერმე თქუა ვითარცა-იგი წესიერებაჲ მონაზონთაჲ ერის კაცთასა უზეშთაეს არს, ეგრეცა უცხოთა მონაზონთა უღირს ყოფად, რადათა სარკისა სახე ექმნას ადგილობნისათა მათ ძმათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (39:303r), **Ath.17** (50:208v), **Dvali, 1974** (46:223-224)

62.55. (86v) Sisoes 50 (GE656, R853)

inc. იტყოდეს მამისა სისოდსთუის, ვითარმედ: მო-რად-ვიდა იგი კულიზმად, დასნეულდა.

Des. და ვითარცა ესმა ესე, უჩინო იქმნა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (51:208v-209r), **Dvali, 1974** (47:224)

62.56. (86v-87r) Sisoes 49 (GE657, R852)

inc. იტყოდეს მამისა სისოისთუის, ვითარმედ: რაჟამს-იგი დასნეულდა, მისრულ იყუნეს მამანი და სხდეს მის თანა და იგი ზრახვიდა ვიეთნამე.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მათ: დაღათუ სხუისა ნაყოფისა ვერ ძალ-მიც ყოფად, არამედ სულთ-ვითქუნე და ვცრემლოოდი და კმა არს ჩემდა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (52:209r/v), **Dvali, 1974** (48:224)

62.57. (87r/v) Sisoes 14 (GE658, R817)

inc. და ვითარ მიეახლა აღსრულებასა მამად სისოდ, სხდეს მამანი და იხილეს პირი მისი, ვითარცა ნათელი მზისად.

Des. და მეყსეულად აღმოუტევა სული და ნათელი გამობრწყინდა, ვითარცა ელვად, და ადგილი იგი აღივსო სურნელებითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (53:209v-210v), **Dvali, 1974** (49:224-225)

63. (87v-94r) Silvanus

Tit.: მამისა სილოვანესთუის

63.1. (87v) Silvanus 1 (GE659, R856)

inc. მოვიდა ოდესმე მამად სილოვანე და მოწაფე მისი მონასტერსა ერთსა, და წარსლვისა ჟამსა აძულეს მათ მცირედ სადილი და ვითარცა წარვიდეს მიერ, იხილა მოწაფემან მისმან გზასა მას წყალი და მივიდა, რადთამცა სუა.

Des. ჰრქუა მას ბერმან: შვილო, იგი საჭმელი სულიერი სიყუარულისად იყო, ხოლო ჩუენმცა წესი თუისი გუიპყრიეს, შვილო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:211r), **Dvali, 1974** (1:225)

63.2. (87v-88r) Silvanus 2 (GE660, R857)

inc. ჯდა ოდესმე მამად სილოანე (sic) ძმათა თანა და მეყსეულად დაეცა მის ზედა განკუირვებად და დავარდა პირსა ზედა თუისა.

Des. და იგლოვდა ბერი და არა უნდა გამოსლვად სენაკისაგანცა და უკუეთუ სადამე გამოვიდის, დაიფარის პირი თვისი (sic) კუნკულითა და თქუის: რად საჯმარ არს ჩუენდა ნათელი ესე საწუთროდსად, რომელსა შინა რადვე საჯმარი არა არს?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:303r), **Ath.17** (2:211r/v), **Dvali, 1974** (2:225-226)

63.3. (88r/v) Silvanus 3 (GE661, R858)

inc. მერმე კულად სხუასა დღესა შევიდა ზაქარია სენაკად და პოვა იგი განკუირვებასა შინა, რამეთუ ჳელნი მისნი განეპყრნეს ცად.

Des. მაშინ მიუთხრა მას და ჰრქუა: მე ზეცად აღვიტაცე და ვიხილე დიდებად ღმრთისად და მუნ წინაშე ვდეგ აქამომდე და აწ-და განმიტევეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:211v-212r), **Dvali, 1974** (3:226)

63.4. (88v-89r) Silvanus 5 (GE662, R860)

inc. მო-ვინმე-ვიდა უცხოდ მონაზონი მამისა სილოვანესა სინასა მთასა და იხილნა ძმანი რამეთუ იქმოდეს.

Des. მაშინ ჰრქუა მას ბერმან: საცნაურ არს, ვითარმედ მართაძცა საჯმარ იყო მარიამის, რამეთუ მართაძსგან მარიამ ქებულ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (4:212r/v), **Dvali, 1974** (4:226-227)

63.5. (89r) Silvanus 6 (GE663, R861)

ჰკითხეს ოდესმე მამათა მამასა სილოვანეს და ჰრქუეს: რომელი შრომაჲ
ჰყავ, რომლითა მოიგე ესევითარი გონიერებაჲ? ხოლო მან ჰრქუა:
არასადა დავიდრგინე გონებასა ჩემსა გულის-სიტყუად ღმრთისა
განმარისხებელი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:303r), **Ath.17** (5:212r/v), **Dvali, 1974** (5:227)

63.6. (89r/v) Silvanus 8 (GE664, R863)

inc. იტყოდეს მამისა სილოვანესთვის, ვითარმედ მოწაფემან მისმან
ზაქარია შედკრიბნა ძმანი მისდა უკითხავად მივიდა და მტილისა ლობე
დაარლუია და გამომართ გამოდგა.

Des. ხოლო მათ მეყსეულად დაარლუიეს ყორე იგი და მაშინლა შევიდა
ბერი სენაკად თუისად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (6:212v-213r), **Dvali, 1974** (6:227-228)

63.7. (89v-90r) Silvanus 4 (GE665, R859)

inc. გამოვიდა ოდესმე ზაქარია, მოწაფე მამისა სილოვანესი, და წარვიდა
საქმედ და ამცნო ბერსა და ჰრქუა: მამაო, წყალი გამოუტევე და მტილი
იგი მორწყე.

Des. ვითარცა ესმა ესე ბერსა მას, დაუკუირდა და ადიდებდა ღმერთსა
და წარვიდა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (7:213r), **Dvali, 1974** (7:228)

63.8. (90r) Silvanus 9 (GE666, R864)

მამამან სილოვანე და (sic) თქუა: მე მონაჲ ვარი და უფალმან მრქუა მე:
შენ იქმოდე საქმესა ჩემსა და მე გზრდიდე შენ; ვინაჲ მოგართუა შენ, ნუ

მკითხავ. გინა მე თუით მქონდეს, გინათუ ვიპარო, გინა ვივასხო შენ ნუ
მკითხავ. გარნა იქმოდე, ხოლო და მე გამოგზარდო შენ. აწ უკუე
ვიქმოდი და ჩემისა მისგან სასყიდლისა ვიზარდებოდი, უკუეთუ არა
ვიქმოდი, ვითარცა მაღლით ვიზარდები.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:303r), **Ath.17** (8:213r/v), **Dvali, 1974**
(8:228)

63.9. (90r) Silvanus 10 (GE667, R865)

მერმე თქუა: ვად არს მის კაცისა, რომლისა სახელი უფროდს საქმეთასა
განსრული იყოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:303r), **Ath.17** (9:213v), **Dvali, 1974**
(9:228)

63.10. (90r) Silvanus 11 (GE668, R866)

ჰკითხა მამამან მოსე თებელმან და თქუა: შემძლებელ არსა კაცი,
ვითარმცა დღითი-დღედ ახლად შედგა ღმრთის-მსახურებასა? ჰრქუა
მას მამამან სილოვანე: უკუეთუ ვინმე იყოს მუშაკ, შემძლებელ არს,
რადთა ჟამითი-ჟამად იწყოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:303v), **Ath.17** (10:213v), **Dvali, 1974**
(10:228-229)

63.11. (90r) Silvanus 12 (GE669, R867)

გუითხრობდეს მამისა სილოვანესთვის, ვითარმედ შე-ვინმე-ემთხუია
და იხილა პირი მისი ვითარცა ანგელოზისა და ეგრეთცა ჯორცნი მისნი.
და შიშითა დაეცა პირსა ზედა თუისა. და იტყოდეს, ვითარმედ სხუანიცა
იყუნეს, რომელთა აქუნდა ეგვე მაღლი, არამედ არა ოდესვე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (11:213v), **Dvali, 1974** (11:229)

63.12. (90r/v) Silvanus = Marcus Discipulus Abbatis Silvani 1 (GE670, R526)

inc. იტყოდეს მამისა სილოვანესთვის ვითარმედ მოწაფე ვინმე ესუა სკიტეს, სახელით მარკე, რომელსა დიდი მორჩილობაჲ (sic) აქუნდა.

Des. მაშინ ჰრქუეს მამათა მათ: ჭემმარიტად, მამაო, რომელსა-იგი შენ ჰყუარობ, ჩუენცა გუიყუარს და ღმერთსაცა უყუარს იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (12:213v-214v), **Dvali, 1974** (12:229)

63.13. (91r) Silvanus = Marcus Discipulus Abbatis Silvani 2 (GE671, R527)

inc. გუითხრობდეს მამისა სილოვანესთვის, ვითარმედ მივიდოდა ოდესმე მამათა თანა.

Des. და დაუკუირდა მამათა მათ მარჯუედ სიტყუის-გებაჲ იგი მისი და აღემენნეს სიმდაბლესა ზედა მისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (13:214v), **Dvali, 1974** (13:230)

63.14. (91r/v) Silvanus = Marcus Discipulus Abbatis Silvani 3 (GE672, R528)

inc. მერმე კუალად მოვიდა ოდესმე დედაჲ მარკესი მრავლითა საუცრებითა ხილვად მისა.

Des. და ჰლოცვიდა მათ ბერი, რადთა არღარა იურვოდის და განუტევენა იგინი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (14:214v-215r), **Dvali, 1974** (13:230)

63.15. (91v) Silvanus = Marcus Discipulus Abbatis Silvani 4 (GE673, R529)

inc. მერმე მოვიდეს იგინი სინასა მთასა და მუნ იყოფებოდეს. და მიუვლინის ნეტარსა მას დედამან მისმან და ფიცით მიჰრქუის ცრემლით, რადთამცა მივიდა და იხილა იგი.

Des. ხოლო მან ვითარცა აღილის მახალი თუისი, მივიდის, რადთამცა იჯმნა ბერისაგან, ტირილად იწყის და არა გამოეველებინ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (15:215r), **Dvali, 1974** (13:230-231)

63.16. (91v) Silvanus = Marcus Discipulus Abbatis Silvani 5 (GE674, R530)

და ოდეს გამოვიდოდა ბერი ასურეთად, ჰრქუა მას მარკე: რად ვყო, მამაო, რამეთუ აქამთ განსლვად არა მინებს და შენგან დატევეზად, არავე მინებს, მამაო? არამედ დაადგერ აქა სამ დღე ოდენ. და ვითარცა მესამე დღე მოიწია, შეისუენა ნეტარმან მან მშუილობით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (16:215v), **Dvali, 1974** (13:231)

63.17. (91v-92r) Silvanus = Silvanus S1 (GE675)

ხოლო მამად სილოვანე, ვითარცა გამოვიდა პალესტინედ, იქმნა თავისა თუისისა სენაკი მდინარისა მახლობელად და მუნცა ეგრეთვე ცხოვნდებოდა, ვითარცა-იგი სკიტეს. და ესრეთ აღასრულნა ნეშტნი იგი დღენი ჟამთა მისთანი.

Notes: ქ-ე შეიწყალე გრიგოლი

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (17:215v), **Dvali, 1974** (13:231)

63.18. (92r-94r) Silvanus (GE676, N408)

inc. გუითხრობდა ვინმე მამათაგანი, ვითარმედ მდინარის კიდესა მას თუისაგან დაბასა განშორებულად სადა ნეტარი სილოვანე იყოფოდა პალესტინეს.

Des. ვითარცა ესმა ესე ნეტარსა სილოვანეს, დაუკუირდა და თქუა: ჭემმარიტად მამათა მათ მოსლვად ანგელოზთა მოსლვად იყო, რამეთუ მოვიდეს, რადთა სათნოებად ძმისა ამის გამოაცხადონ, რამეთუ ჩემდაცა დიდი სახარული და მხიარულება იქმნა მათითა მოსლვითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (18:217r), **Dvali, 1974** (14,15:231-233)

64. (94r) Simon

Tit.: მამისა სემნისთუის

64.1. (94r) Simon 1 (GE677, R868)

inc. უთხრეს ოდესმე მამასა სემნის, ვითარმედ მთავარი მოვალს შენდა.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მას: არავინ არს მარტოდ-მყოფი აქა, და ესრეთ წარვიდა მიერ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:217r/v), **Dvali, 1974** (1:233)

64.2. (94r) Simon 2 (GE678, R869)

inc. მერმე კუალად სხუასა ვისმე უნდა ხილვად მისი, ხოლო მდდელთა მიუვლინეს მას და ჰრქუეს: მზა იყავ, რამეთუ მთავარსა ასმიეს შენთვის, და მოვალს, რადთა იკურთხოს შენგან.

Des. და მეყსეულად გარე-შეიქცეს მისგან და წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:217v), **Dvali, 1974** (2:233)

65. (94v-95r) Sarmatas

Tit.: მამისა სარმატისთვის

65.1. (94v) Sarmatas (GE693, N202)³⁰

inc. ჰკითხა ვინმე ძმათაგანმან მამასა სარმატის და ჰრქუა: რადმე ვყო, მამაო, რამეთუ მონაზონთა საქმესა ვერ რას ვიქმ, არამედ უდებებასა შინა ვარ, ჭამასა და სუმასა და ძილსა და გულისსიტყუათა შინა მწინკულევანთა და შფოთსა შინა ვარ დიდსა და მიმოვიტაცები საქმიითი-საქმედ და გულის-სიტყუითი-გულის-სიტყუად?

Des. და მრწამს, რომელი სენაკსა შინა ღმრთისათვის იპოოს იგიცა ადგილსა მამისა ანტონის თანა, შვილო.

Notes: cf. APsyst VII 41

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:303v), **Ath.17** (1:217v-218r), **Dvali, 1974** (1:233-234)

³⁰ Olivier, Jean-Marie: Notule sur le «Psautier Uspenskij». In: Rognoni, Cristina; Bénou, Lisa (ed.): Χρόνος συγγροφ. Mélanges André Guillaou, vol. I. Nr. 2430, 59–66.

65.2. (94v) Sarmatas 1 (GE680, R871)

იტყოდა მამად სარმატი და თქუა: სათნო მიჩს კაცი ცოდვილი, რომელსა უცნობიეს და ინანის, ვიდრე არა კაცსა, რომელსა ცოდვად არა უქმნიეს და თავი თუისი მართლად შეურაცხიეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:303v), **Ath.17** (2:218r), **Dvali, 1974** (2:234)

65.3. (94v-95r) Sarmatas (GE681)

იტყოდა მამად სარმატი და თქუა: რავდენ შეუძლოს კაცმან და მოჰრიდოს ამის სოფლისა შფოთთა, და ეკრძალებოდის თავსა თუისსა, იკსნეს სული თუისი ცოდვისაგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:303v), **Ath.17** (3:218r), **Dvali, 1974** (3:234)

65.4. (95r) Sarmatas 2 (GE682, R872)

inc. გუითხრობდეს მამისა სარმატისთვის, ვითარმედ მრავალგზის გარდავლის მარხვით ორმოცი დღე, მამისა პიმენის ზრახებითა და არა ცნის, ვითარ გარდაჰდიან დღენი იგი მის წინაშე.

Des. და მან თქუა: ერთი ესე ხოლო ვპოე, უკუეთუ ვჰრქუი ძილსა: წარვედ, წავიდის, და თუ ვჰრქუი - მოვედ - მოვიდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:303v), **Ath.17** (4:218r/v), **Dvali, 1974** (4:234)

66. (95r-97r) Serapion

Tit.: ცხორება მამისა სერაპიონისი / Life of Abba Serapion

66.1. (95r/v) Serapion (GE683, N565)

inc. გუითხრობდეს მამისა სერაპიონისთვის, ვითარმედ ესრეთ იყო ცხორება მისი, ვითარცა ერთი მფრინვალეთაგანი.

Des. ეგრე ჰგონებდეს იგინი, ვითარმედ ოქროსა იტყუის და მრავალგზის მიუგდიან მას მცირე პური და ეტყუიედ: აღილე, აღილე ეგე ძმაო და ჭამე, და ხუასტაგი, რომელი წარსწყმიდე, ღმერთმან მოგცეს. ხოლო მან მიუგის: ამენ!

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:218v-219r), **Dvali, 1974** (1:234-235)

66.2. (95v-96r) Serapion (GE684, N566)

inc. და კუალად სხუასა ჟამსა შევიდოდა იგი ალექსანდრიას და შეემთხუია მას გზასა ზედა გლახაკი შიმშული, დაძრწოდა იგი სიცივითა.

Des. მიუგო ბერმან: შვილო, იგი რომელი მეტყოდა ყოველთა დღეთა, ვითარმედ „განყიდე ყოველივე რაღცა გაქუს და მიეც იგი გლახაკთა“, მას მივჰყიდე და მიმიცემია, რადთა მოგუცეს ჩუენ ფრიად დღესა მას სასჯელისასა და დავდგეთ წინაშე მისა კადნიერად, შვილო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:219r-220r), **Dvali, 1974** (1:235-232)

66.3. (96r-97r) Serapion 1 (GE685, R872)

inc. მოვიდა ოდესმე მამად სერაპიონ დაბასა ერთსა ეგუიპტეს და იხილა ვინმე მეძავი, რომელი დგა კართა ზედა სახლისა თუისისათა.

Des. ხოლო წინამძღუარი იგი ერჩდა მას და ყო ეგრეთ, ვითარცა ევედრა მას. და ესრეთ ღმრთისა მიმართ სათნოებით აღასრულნა ნემტნი იგი ჟამთა ცხორებისა მისისათანი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:220r-221r), **Dvali, 1974** (2:236-237)

67. (97r-102v) Syncletica

Tit.: ნეტრისა დედისა სუინკლიტიკესი, რომელი იყო სეფეწული

67.1. (97r) Syncletica (GE686, S5)

თქუა ნეტარმან სუინტლიკიკე: შვილნო, ყოველთა გუიცნობიეს ცხორებად, არამედ თუისითა უდებებითა დავაკლებთ თავთა თუისთა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:222r), **Dvali, 1974** (1:238)

67.2. (97r/v) Syncletica 2 (GE687, R893)

inc. მერმე თქუა: ჯერ-არს ჩუენდა, რომელთა-ესე აღთქუმად აღუგურჩევიეს, რადთა სიწმიდე ყოვლითა სიმტკიცითა შევიქრძალოთ...

Des. ამისთუის რამეთუ სხუათა მათგან საცნობელთა მარადის ცოდვენ, რამეთუ ხედვენ უშუერად და იცინიან უწესოდ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:303v), **Ath.17** (2:222r), **Dvali, 1974** (2:238)

67.3. (97v) Syncletica (GE688, S6)

მერმე თქუა: განვიფრთხოთ, რამეთუ საცნობელთა ამათ ჩუენთაგან მპარავნი შემოვლენ, დაღათუ ჩუენ ვერ გუიცნობიეს, რამეთუ ვერ შესაძლებელ არს სახლსა, რომელსა კუამლი გარეთ შევიდეს, ვითარმცა შინაგანი არა დააშავა საცნობელად ამას იტყუის სახედველთა, სასმენელთა და კელითა შეხებასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:303v), **Ath.17** (3:222r), **Dvali, 1974** (3:239)

67.4. (97v) Syncletica 18 (GE689, R909)

inc. მერმე თქუა: ვიქმნეთ უკუე მეცნიერ ვითარცა გუელნი და უმანკო ვითარცა ტრედნი, გონიერადმცა განვეწყობით საბრჭეთა მათ მისთა მიმართ გულის-სიტყუითა ჩუენითა...

Des. რამეთუ მსგავსი მსგავსისაგან უადრე საცნაურ იქმნის, ხოლო უმანკობად იგი ტრედისაჲ საქმეთა მათ სიწმიდისათა აუწყებს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:304r), **Ath.17** (4:222r/v), **Dvali, 1974** (4:239)

67.5. (98r) Syncletica 5 (GE690, R896)

ჰკითხე მასვე ნეტარსა სუიკლიტიკეს: უკუეთუ კეთილ არს უპოვარებად?
ხოლო მან თქუა: და ფრიადცა კეთილ არს შემძლებელთათუის.

Notes: Οἱ γὰρ ὑπομένοντες τοῦτο ... ἐπὶ πλεῖον κρατύνεται] om. Sin.4/8, Sb

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:304r), **Ath.17** (5:222v), **Dvali, 1974** (5:239)

67.6. (98r) Syncletica 10 (GE691, R901)

inc. მერმე თქუა: რომელნიმე საჩინოსა ამას სიმდიდრესა დიდითა
შრომითა და ზღუასა შინა ძუირისხილვითა შეიკრებნ და მრავლად
შეიძინებნ ...

Des. ხოლო ჩუენ, რომელი-იგი საძიებელ არს მისგანიცა არავე რად გუაქს
და არა გუინებსა შრომის, რადთამცა მოვიგეთ რადმე ღმრთისა
შიშისათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:304r), **Ath.17** (6:222v), **Dvali, 1974** (6:239)

67.7. (98r) Syncletica (GE692, S3)

მერმე თქუა: ვითარცა-იგი საფასესა საჩინოდ განილიდს, ეგრეცა
სათნობად გამოჩინებული განირყუნის, და ვითარცა-იგი ცუილი
ცეცხლმან დაადნვის, ეგრეცა სული ქებამან დაჰქსნის და მოულის ძალი
მისგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:304r), **Ath.17** (7:223r), **Dvali, 1974** (6:240)

67.8. (98r/v) Syncletica (GE694, S7)

inc. მერმე თქუა: ჯერ-არს ჩუენდა, რათა ეშმაკთა მიმართ ყოვლით კერძოვე შევიჭურნეთ, რამეთუ გარეშეცა ზედა მოგუივლენ და შინაგანცა გულის-სიტყუათა აღგუიძრვენ.

Des. და კუალად შინაგან გულის-სიტყუათა განვიწმედდეთ არაწმიდეზისაგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:304r), **Ath.17** (9:223v-224r), **Dvali, 1974** (8:240)

67.9. (98v) Syncletica (GE695, S8)

inc. მერმე თქუა: არა გუაქუს აქა უზრუნველობად, რამეთუ იტყუის წერილი: „რომელი ჰგონებდეს დგომასა, ეკრძალონ ნუკუე (sic) დაეცეს, უჩინოსა შინა ზღუასა ვალთ?...”

Des. და ჩუენ რომელნი-ესე ყუდროსა შინა ვალთ, დანთქმად, უკუეთუ საჭე იგი სიმართლისად განუტეოთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:304r), **Ath.17** (10:224r/v), **Dvali, 1974** (9:241)

67.10. (98v-99r) Syncletica (GE696, S9)

მერმე თქუა: ვითარცა შეუძლებელ არს ნავისად თუინიერად სამსჭუალთა ეგრეცა შეუყვანებელ არს ცხორებად თუინიერად სიმდაბლისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (9:304r), **Ath.17** (11:224v), **Dvali, 1974** (9:241)

67.11. (99r) Syncletica 1 (GE697, R892)

მერმე თქუა: დიდი ღუაწლი არს და შრომად მათდა, რომელნი მოუვლენ ღმერთსა წინადათ, ხოლო მერმე სიხარულად მიუწდომელად გარდაიქცის...

Notes: Ὡσπερ γὰρ οἱ πῦρ ἐξάψαι ... μετὰ δακρύων καὶ πόνων] om. Sin.4/8, Sb

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (10:304v), Ath.17 (12:224v), Dvali, 1974 (10:241)

67.12. (99r) Syncletica 13 (GE698, R904)

inc. მერმე თქუა: კეთილ არს ყოლადვე არა განრისხებად. უკუეთუ კუალად იყოს საზომიცა დღისაჲ, არა მოცემულ არს შენდა საღმობისა მისთუის.

Des. არა იგი არს, რომელმან გავნო შენ, არამედ ეშმაკი არს, მოძულე საღმობაჲ და ნუ იძულობ სნეულსა მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (11:304v), Ath.17 (13:224v-225r), Dvali, 1974 (11:242)

67.13. (99r) Syncletica (GE699, S4)

მერმე თქუა: ვითარცა ვერ შესაძლებელ არს, ვითარცა იგივე ერთ-სახედ მდებლობცა იყო და თესლცა, ეგრეცა შეუძლებელ არს ჩუენდა, ვიდრე ესე ამის სოფლისა დიდებაჲ გუმოსიეს, ზეცისა ნაყოფსა გამოღებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (12:304v), Ath.17 (14:225r), Dvali, 1974 (12:242)

67.14. (99r/v) Syncletica 12 (GE700, R903)

inc. მერმე თქუა: დიდი ჭირი არს კაცისაჲ, რომელსა საქმით თუისით ცხორებაჲ არა წარემართოს და სხუათა ასწავებდეს ...

Des. რამეთუ სიტყუით ცხორებაჲ მოასწავეს და სახისა მის სიბოროტითა მოღუაწეთა მათ უფროდსლა მავნებელ ექმნეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (13:305r), Ath.17 (15:225r/v), Dvali, 1974 (13:242)

67.15. (99v) Syncletica 3 (GE701, R894)

მერმე თქუა: ვითარცა-იგი გესლოანთა მათ მკეცთა ძლიერი წამალი წარსდევნის, ეგრეცა გულის-სიტყუანი საძაგელნი ლოცვამან და მარხვამან წარიოტნის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (14:305r), **Ath.17** (16:225v), **Dvali, 1974** (14:242)

67.16. (99v) Syncletica 6 (GE702, R897)

inc. მერმე თქუა: უკუეთუ კრებულსა შ-ს (sic) ხარ, ნუ იცვალე ადგილსა, უკეთუ არა დიდად გევენოს.

Des. ეგრეცა მონაზონი, გინათუ ქალწული, განჯმის და გინათუ მკუდარ იქმნის სარწმუნოებისაგან, რომელი ადგილითი-ადგილად იცვალეზინ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (15:305r), **Ath.17** (17:225v), **Dvali, 1974** (15:243)

67.17. (99v) Syncletica 4 (GE703, R895)

inc. მერმე თქუა ნუმცა შეგიტყუებს შენ ამის სოფლისაჲ მდიდართაჲ მათ საშუებელი, ვითარმცა საჯმარი რამე გემოდ იყო მათ შინა...

Des. რამეთუ წერილ არს: „სული მამდარი გულსა ემდერინ“. ნუ განსძღები პურითა და არა გული გითქუმიდეს ღუინოსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (16:305r), **Ath.17** (18:225v-226r), **Dvali, 1974** (16:243)

67.18. (100r) Syncletica (GE704, S1)

inc. მერმე თქუა, ვითარმედ მრავალნი იყუნეს მთასა გარე, რომელნი ერისა კაცთა საქმესა იქმოდეს და წარწყმდეს.

Des. და ესე ორივე შესაძლებელ არს კაცთა შორის ყოფად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (17:305r), **Ath.17** (19:226r), **Dvali, 1974** (17:243)

67.19. (100r-101r) Syncletica 7 (GE705, R8958)

inc. მერმე თქუა: მრავალ სახე ეშმაკისანი საწერტელნი: ოდეს უპოვრებითა ვერ შეარყიას სული, სიმდიდრე წინა-დაუპყრის საცთურად...

Des. და მერმე იტყუის: „ჭირსა შინა ფართო მიყავ“, ესევეითართა შინა სახეთა უფროდსა სულთა ჩუენთა ვწურთიდეთ, რამეთუ თუალთა წინაშე არს მბრძოლი იგი ჩუენი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (18:305r/v), **Ath.17** (20:226r-227r), **Dvali, 1974** (18:243-245)

67.20. (101r/v) Syncletica 8 (GE706, R8999)

inc. მერმე თქუა: ნუმცა ვიურვით, უკუე ჳორცთა უძლურებისა მისგან და გუემულეებისა ზე-დგომად ვერ ძალ-გუედვას ლოცვისა ჟამსა, გინათუ გალობად მაღლითა ჳმითა.

Des. ჳელთა რადმე გუევნოა? არამედ შინაგანითა მით ჳელითა წინა-აღუდგეთ მტერისა მას უძლურებასა შეუპყრიესა ყოვლით კერძო გუამი შენი უძლურებასა, არამედ შინაგანისა მის კაცისა სიცოცხლე უფროდს აღორძნდებინ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (19:305v), **Ath.17** (21:227r-228r), **Dvali, 1974** (19:245)

67.21. (101v) Syncletica 16 (GE707, R907)

მერმე თქუა: რომელნი კრებულსა შინა იყოფიან, მორჩილებისათუისმცა უფროდს გულს-მოდგინე არიან, ვიდრე არა მარხვისათუის, რამეთუ რომელიმე შეურაცხებასა ასწავებს და რომელიმე სიმდაბლესა მოატყუებს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (20:306r), **Ath.17** (22:228r), **Dvali, 1974** (20:246)

67.22. (101v-102r) Syncletica 15 (GE708, R906)

inc. მერმე თქუა: არს მტერისაგანცა განგრძნობილი მარხვამ, და რამეთუ მისთაცა მოწაფეთა ყვიან ესე.

Des. და ორსავე ეკრძაღე საწმრასათუის, ვიდრე ჭაბუკ ხარ და მრთელ, იმარხევდი, რამეთუ მომავალ არს სიბერე და უძღლოობამ, ვიდრე ძალ-გიც, დააუნჯებდ საზრდელსა, რადთა ოდეს არა ძალ-გედვას, ჰპოვო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (21:306r), **Ath.17** (23:228r/v), **Dvali, 1974** (21:246)

67.23. (102r) Syncletica 17 (GE709, R908)

inc. მერმე თქუა: ჯერ-არს ჩუენდა, რადთა კრძალულებით ვავლებდეთ სულთა.

Des. მუნ დიდებამ გუაქუნდა, აქა ყუედრებამ, მუნ სიმრავლე ჭამადთამ, აქა პურიცა ნაკლულეგანებით, ძმანო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (22:306v), **Ath.17** (24:228v), **Dvali, 1974** (22:246-247)

67.24. (102r/v) Syncletica (GE710, S2)

მერმე თქუა: სოფელსა შინა რომელნი ცოდვენ, არა ნებსიტცა საპრობილესა მიეცნიან; და ჩუენცა თუისთა ცოდვათათუის შევაყენნეთ თავნი თუისნი, რადთა ნებსითმან გულს-მოდგინებამან მერმე იგი სატანჯველი დაშრიტოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (23:306v), **Ath.17** (25:228v-229r), **Dvali, 1974** (23:247)

67.25. (102v) Syncletica 9 (GE711, R900)

ამარხავ თუ, ნუ სულმოკლე იქმნები და ნუცა ჰმიზეზობ სნეულებასა, რამეთუ მრავალნი არიან, რომელნი არა იმარხვიდეს და მასვე სალმოზასა შეცუივეს. იწყო თუ კეთილსა, ნუ მართლუკუნ იქცევი მტერისა დაბრკოლებითა, რამეთუ იგი შენითა მოთმინებითა დაეცეს.

Notes: Καὶ γὰρ οἱ πλεῖν ... ἀδεδῆς τὸν πλοῦν ἐκτελέσωμεν] om. Sin.4/8, Sb

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (24:306v), **Ath.17** (26:229r), **Dvali, 1974** (23:247)

67.26. (102v) Syncletica 9 (GE711, R900)

მერმე თქუა: ვითარცა-იგი წყობასა შინა მბრძოლთა მათ რაჟამს ისარი წარმოასრულიან და წინა უკუნსა მას მბრძოლსა ადგილი უპყრიედ-და, მაშინ მიერთგან ყოვლისა უძლიერესი იკადიან კრმალი იგი. და ეგრეთცა ეშმაკმან, რაჟამს პირველნი იგი საბრტენი მისნი წარმოაცალიერნის. მაშინ უკუანადსკნელი იგი უძლიერესი მახუილი მისი დჯადინ ამპარტავანებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (25:306v), **Ath.17** (27:229r/v), **Dvali, 1974** (23:247-248)

67.27. (102v) Syncletica 14 (GE713, R905)

მერ (Sic) თქუა: რავდენცა უფროდსად წარემატნიან მოლუაწენი, ეგოდენცა უფროდს-თა (sic) მიემთხუინიან წინა-უკუნ მბრძოლთა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (26:306v-307r), **Ath.17** (28:229v-231v), **Dvali, 1974** (24:248-249)

68. (102v-103v) Sara

Tit.: ნეტარისა დედისა სარადსთუის

68.1. (102v) Sara 1 (GE714, R884)

ნეტარსა დედასა სარას ათცამეტ წელ ჰბრძოდა ეშმაკი სიძვისაჲ. და არასადა ილოცა, რადთამცა განეშორა მისგან ბრძოლაჲ იგი, არამედ ესე ხოლო თქუის: უფალო, მომეც ძალი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:221r), **Dvali, 1974** (1:237)

68.2. (103r) Sara 2 (GE715, R885)

inc. იტყოდეს მისვე ნეტრისა (sic) სარაფთუის, ვითარმედ აურვებდა ოდესმე სული სიძვისაჲ და გულსა მოუვლენს სოფლისა ამის ამაოებასა, ვითარცა იტყუის ეკლესიასტე: „ყოველივე ამაო არს“.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მას: მე არა გბლე შენ, არამედ უფალმან ჩუენმან ძღსუ* ქრისტემან.

Notes: *ძღს

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:221r), **Dvali, 1974** (1:237)

68.3. (103r) Sara 3 (GE716, R886)

გუითხრობდეს მისა, ვითარმედ მდინარესა ზედა იყოფოდა სამეოც წელ და არა შთახედნა და არცა იხილა მდინარე იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (3:221r), **Dvali, 1974** (2:237)

68.4. (103r) Sara 4 (GE717, R887)

inc. მო-ვინმე-ვიდეს ორნი ბერნი დიდნი მისა მეუდაბნოენი და გზას იტყოდეს ურთიერთას: დავამდაბლოთ გუნებაჲ ამის ბერისაჲ.

Des. ხოლო მან ჰრქუა მათ: დაღაცათუ ბუნებით დედაკაცი ვარ, არამედ არა გონებითაცა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (4:221r/v), **Dvali, 1974** (3:237-238)

68.5. (103r/v) Sara 5 (GE718, R888)

inc. მერმე თქუა ნეტარმან სარა: უკეთუ ვილოცო ღმრთისა მიმართ, რადთა ყოველი კაცი აღეშენებოდის ჩემდა მომართ..

Des. არამედ უფროდს-ღა ვილოცვიდე ღმრთისა მიმართ, რადთა გონებაჲ ჩემი წმიდა იყოს ყოველთა მიმართ კაცთა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:305v), **Ath.17** (5:221v), **Dvali, 1974** (4:238)

68.6. (103v) Sara 6 (GE719, R889)

მერმე იტყოდა: გან-რად-თენდის, მოვიკსენებდი სიკუდილსა და თუალთა წინაშე მიპყრიედ იგი, ვიდრე დაღამებამდე და ღამე ყოველ ეგრეჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:305v), **Ath.17** (6:221v), **Dvali, 1974** (4:238)

68.7. (103v) Sara 8 (GE720, R891)

მივიდეს ოდესმე სკიტელნი ნეტარისა სარაძსა და მან დაუგო მათ ხილი, ხოლო ბერთა მათ დაუტევეს კეთილი იგი და მე მედგარსა მას ჭამდეს. და მან ჰრქუა მათ: ნამდულივე სკიტელნი ხართ, თქუნ მამანო?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (7:221v), **Dvali, 1974** (5:238)

69. (103v) Hyperechius

Tit.: ნეტარისა დედისა სარაძსათუის

69.1. (103v) Hyperechius 1 (GE721, R918)

თქუა მამან იპერიქე: ვითარცა ლომი კანჯართა საშინელ არს, ეგრეცა გამოცდილი მონაზონი გულის-სიტყუათათუის სიძვისათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (1:141v), **Dvali, 1974** (1:156)

69.2. (103v) Hyperechius 2 (GE722, R919)

მერმე თქუა: მარხვაჲ აღური არს მონაზონისაჲ ცოდვათა მიმართ.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (2:307r), Ath.17 (2:141v), Dvali, 1974 (1:156)

69.3. (103v) Hyperechius (GE723, PJ IV,47)

მერმე თქუა: მარხვითა განწმელმან გუამმან მონაზონისამან სული მღუიმით აღმოიყვანის და განაწმნის გულის-სიტყუანი საძაგელნი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (3:307r), Ath.17 (3:141v-142r), Dvali, 1974 (1:156)

69.4. (103v) Hyperechius (GE724, PJ IV,50)

მერმე თქუა: სიტყუასა ბოროტსა ნუ წარმოიღებ პირით შენით, რამეთუ ვენაწმან ეკალი არა გამოიღის.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (4:307r), Ath.17 (4:142r), Dvali, 1974 (1:156)

69.5. (103v-104r) Hyperechius 3 (GE725, R920)

მერმე თქუა: მონაზონმან, რომელმან ენაჲ თუისი გულის-წყრომისა ჟამსა არა შეიკრძალოს, ეგევითარმან ვერცა სხუასა ვნებასათუის შეიკრძალოს თავი თუისი.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (5:307r), Ath.17 (5:142r), Dvali, 1974 (1:156)

70. (104r) Felix

Tit.: მამისა ფელიკისთუის

Note: ქ~ე შ~ე გრგ~ლს

70.1. (104r) Felix 1 (GE726, R928)

inc. მოვიდეს ძმანი მამისა ფელიკისა და ჰლოცვიდეს, რადთამცა უთხრა მათ სიტყუაჲ. ხოლო ბერი დუმნა.

Des. ვითარცა ესმა ესე ძმათა მათ, სულთ-ითქუნეს და ჰრქუეს მას:
ლოცვა ყავ ჩუენთუის, მამაო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (5:232r/v), **Dvali, 1974** (1:250-251)

71. (104r) Phorta

Tit.: მამისა ფურტასთუის

71.1. (104r/v) Phorta 1 (GE727, R930)

inc. თქუა მამამან ფურტა: უკთუ (sic) უნდეს ღმერთსა ჩემი ცხორებაჲ,
იცის, ვითარ იზრუნოს, უკთუ (sic) არა უნდეს, რაჲსა-ღა არს ცხორებაჲ
ჩემი?

Des. და არცა ღმრთისაგან მოიღოს სასყიდელი მისი, რამეთუ არა
ღმრთისათუის მომართუა და დასჭირდეს კაცსა მას მომრთუმელსა ჩემ
ძლით.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (1:232r), **Dvali, 1974**
(1:250)

72. (104v) Philagrius

Tit.: მამისა ფილაგრესთუის

72.1. (104v) Philagrius 1 (GE728, R929)

inc. იყო ვინმე წმიდათა მათ მამათაგანი, რომელსა სახელი ერქუა
ფილაგრე. და ესე მკუიდრ იყო იზრუსაღემს, რომელი იქმოდა
ჴელთსაქმარსა თუისა. და, აჴა ესერა, და-ვისმე-ეგდო ათასი დრაჴკანი.

Des. ხოლო იგი ფარულად ივლტოდა და განვიდა ქალაქით, რაჲთა არა
საცნაურ იქმნეს, რაჲ-იგი ყო და პატივ-სცემდენ მას მისთუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:231v-232r), **Dvali, 1974** (1:249-250)

73. (104v) Chome

Tit.: მამისა მამისა ქუმესთუის

73.1. (104v) Chome 1 (GE729, R931)

მამად ქუმე მო-რად-კუდებოდა, ამცნო შვილთა თუისთა და ჰრქუა: ნუ იყოფვით მწვალეზელისა თანა, ნუცა გაქუნ შემეცნიერებად მთავართა თანა და ნუცამცა არიან ჳელნა თქუენნი განმარტებულ შეკრებისათუის, არამედ მიცემისათუის უფროდს-და.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (1:232v), **Dvali, 1974** (1:251)

74. (105r/v) Or

Tit.: მამისა ორესთუის

74.1. (105r) Or 1 (GE730, R934)

inc. თქუეს მამისა ორესთუის და მამისა თევდორესთუის, ვითარმედ საფუძველი დაედვა სენაკისაჲ...

Des. და ტიროდეს და დაუტევეს თიჯად იგი და წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (1:144v), **Dvali, 1974** (1:159)

74.2. (105r) Or 2 (GE731, R935)

იტყოდეს მამისა ორესთუის, რომელი იყოფოდა კლდესა შინა, ვითარმედ არასადა ცილის სიტყუაჲ თქუა, არცა ფუცა, არცა სწყევის კაცსა, არცა თუინიერ საჯმრისა სიტყუასა იტყოდა რას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (2:144v), **Dvali, 1974** (2:159)

74.3. (105r) Or 3 (GE732, R936)

ჰრქუა მამამან ორ მოწაფესა თუისსა პავლეს: ნუსადა შემოილი სიტყუაჲ სხუისაჲ ამას სენაკსა და ნუ გიყუარს სოფელი ესე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (3:144v), **Dvali, 1974** (3:159)

74.4. (105r/v) Or (GE733)

თქმულ არს: ნუცა რად არს მას შინა რადსათუის-მე, რადთა არა და რადმე გუაკლდეს მათგანი და შევწუხდეთ, რამეთუ არა ჯერ-არს კაცისა, რომელი ღმრთისა მონად არს და ქრისტეს მოწაფე, ვითარმცა შეწუხდა. დაღათუ ყოველი მონაგები მისი მიეღოს, გინათუ იგინოს, გინა რდსაცა (sic) მოჰვარდეს, გინა ყოველი, რადცა ევნოს და არცა განრისხებად და არცა ერთისაგან ვნებისა აღძრვად, ამისთუისცა ვნება წოდებულ არს, რამეთუ გარეშე გონებისა არიან, შვილო.

Notes: გონებისა] ბუნებისა Ath.12, Sb

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:307r), **Ath.17** (4:145r), **Dvali, 1974** (3:159)

II. (105v-110v) Non Alphabetic Collection of Apophthegmata

1.(105v) Clemens Petri Apostoli Discipulus

Note: no title, no separation from the preceding text.

1.1.(105v) Clemens Petri Apostoli Discipulus

inc. იტყოდა ნეტარი კლემენტოს, პეტრეს მოციქულისა მოწაფე, ჰრომისა ებისკოპოსი, რომელი მისა შემდგომად დაედგინა მოციქულსა პეტრეს.

Des. აწ უკუე კაცთა მიმართ განრისხებად კაცთად გარეშე ბუნებისა არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (1:145r), **Dvali, 1974** (1:159)

2.(105v-110v) Komias

Tit.: ნეტარისა კომასისი

2.1.(105v-106r) Komias

inc. იწყო რად მარხვად, აღური ასხენ ენასა შენსა და გუამი შენი შებორკილე სენაკსა შინა წიგნითა და სღმრთოდთა (sic) გულისსიტყუითა და აღუტევე ჳმად და ღაღადებდ ქრისტეს მიმართ.

Des. კრძალულებით ვიდოდე ოდესვე და ჯორცთა შენთა დასცემდ,
რამეთუ მაგათსა უფროდსი მტერი შენ არა გივის ცასა ქუეშე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:307r), **Ath.17** (1:97v), **Dvali, 1974**
(1:110)

2.2.(106r) Komias

inc. თქუა ბერმან: სული წმიდაჲ იგავთა შინა შემუსრვისასა
მომატყუებელად აღმალეებასა დასწერს და დიდებისა მომატყუებელად
სიმდაბლესა...

Des. აწ უკუე, რომელმან აღიმალლოს თავი თუისი, იგი შედმოსროს და
რომელმან დაიმდაბლოს, იგი ამალდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:307v), **Ath.17** (1:98r), **Dvali, 1974**
(2:110)

2.3.(106r) Komias

მერმე თქვა: განუყენებელ არს მდაბალთაგან დიდებაჲ. დაღაცათუ მათ
სიმდაბლისა მისგან არა უნებნ, არამედ ვითარცა იტყუის სული წმიდაჲ
იგავთა შინა, თანა-იქცევის მდაბალთა დიდებაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:307v), **Ath.17** (3:98r), **Dvali, 1974**
(2:110)

2.4.(106r/v) Komias

მერმე თქუა ბერმან: ჰმატს მდაბალი თუით მეფესაცა დიდებითა,
რამეთუ მას პირსა წინაშე ხოლო აქებენ, ხოლო მდაბალსა პირსა
წინაშეცა და თუინიერ მისაცა აქებენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:307v), **Ath.17** (4:98r), **Dvali, 1974**
(2:110)

2.5.(106v) Komias

inc.: მერმე თქუა: რომელსა ცილი დაედვას საქმისათუის რადსამე და იგი უბრალო იყოს მისგან, და სიტყუის-გებად შემძლებელი იყოს და ნებსით თუისით დადუმნეს, ამან თავი თუისი დაიმდაბლა და ჰრქუიან მდაბალ.

Des.: და ესე არს პეტრესმიერ თქუმული: ვითარცა აზნაურნი და ნუ ვითარცა საფარველად უკეთურებისა გაქუნ აზნაურებად ეგე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:307v), **Ath.17** (5:98r/v), **Dvali, 1974** (2:110)

2.6.(106v-107r) Komias

inc.: თქუა ვინმე წმიდათაგანმან: რაჟამს ვილოცვიდეთ უფლისა მიმართ და ვიტყოდით: „ნუ შემიყვანებ ჩუენ განსაცდელსა“, არათუ რადთ გამოვე-არაად-ვიცადნეთ.

Des.: ეგრეცა ყოველსა ზედა ვნებასა არს, ვიდრე არღა ძლეულ იყოს ვნებისა მისგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:308r), **Ath.17** (6:98v-99r), **Dvali, 1974** (3:110-111)

2.7.(107r) Komias

inc.: თქუა ბერმან: უკუეთუ განსაცდელი არს ცხორებად კაცისად ქუეყანასა ზედა, ვითარცა იტყუის იობ...

Des.: რადთა ნებისაებრ მისისა განვლოთ განსაცდელი იგი და არარად გუევენოს მისგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (7:308r), **Ath.17** (7:99r), **Dvali, 1974** (4:111)

2.8. (107r) Komias

inc.: მერმე თქუა სიმდაბლე მოშიშებასა თანა კეთილ არს სადავე...

Des.: ხოლო მდაბალსა მას მოუკრძალავს თავი თუისი სიმდაბლითა მით და აქუნ მას პატივი თუისი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:308r), **Ath.17** (8:99r), **Dvali, 1974** (5:111)

2.9. (107r) Komias

inc.: მერმე თქუა ბერმან: წმიდათა ქრისტე თავთა შინა მათთა აქუნდა და აქასაცა იპყრობენ უვნებელად და მუნსაცა...

Des.: დაღათუ სოფელი ესე ყოველი ეპყრას, არა-ვე-რად აქუს მას, გარნა ვნებანი იგი. რომელნი უფლებენ მის ზედა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (9:308r), **Ath.17** (9:99r/v), **Dvali, 1974** (6:111)

2.10. (107v) Komias

inc.: მერმე თქუა: სიმდაბლე უძლიერეს არს უფროდს ყოვლისა მძლავრობისა ...

Des.: რადთა ჰყუარობდე მას და არღარა ეძიებდე ჟამსა ბოროტის-ყოფისა მისისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (10:308r), **Ath.17** (10:99v), **Dvali, 1974** (7:111-112)

2.11. (107v-108r) Komias

inc.: და თქუა, ვითარმედ: მითხრობდა ვინმე მამათაგანი, ვითარმედ ორნი ებისკოპოსნი იყუნეს მახლობელად ურთიერთას და მკსინვარებად იყო მათ შორის.

Des.: და თქუენცა ოდეს მტერი ვინმე გესუას, ეგრეთვე ჰყოფდით და სცძლოთ მას.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (11:99v-100v), **Dvali, 1974** (7:112)

2.12. (108r/v) Komias

inc.: ძმამან ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: რად ვყო, რამეთუ სიძვისა ბრძოლად მაქუს.

Des.: რამეთუ არა ვინაჲ არს განსუენებაჲ გარნა შეწევნითა ქრისტესითა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (11:308v), **Ath.17** (12:100v), **Dvali, 1974** (8:112-113)

2.13. (108v) Komias

inc.: თქუა ბერმან: ყოველსა საქმესა დასაზამსა აქუს შრომაჲ.

Des.: რომელსა-იგი შრომით იწყო საქმესა კეთილსა და ესრეთ მოიღოს გულს-მოდგინებაჲ კეთილი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (12:308v), **Ath.17** (13:100v-101r), **Dvali, 1974** (9:113)

2.14. (108v) Komias

inc.: თქუა ბერმან: თავსა თუისსა მაღლი მოატყუას, რომელმან წარიმართოს ქრისტეს მიმართ ყოველსა შინა საქმესა.

Des.: არამედ სრულია დასთხინის იგინი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (13:308v), **Ath.17** (14:101r), **Dvali, 1974** (10:113)

2.15. (109r-110r) Komias

inc.: და მერმე თქუა: ერისა-კაცსა ვინმე ძე ესუა ღმრთის-მოშიში და ქალწული და ყოვლისაგან მმარხველი და ღუინოსა არა სუმიდა სიყრმიტგან, რამეთუ მონაზონებაჲ გულს ეღვა.

Des.: და ყოველთა დაუკუირდა და ადიდებდეს ღმერთსა და იტყოდეს:
ღირსად სიყუარულისა მისისა, რომლითა შეიყუარა ღმერთი,
განსუნებაჲ პოვა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (15:101r-102v), **Dvali, 1974** (10:114-115)

2.16. (110r) Komias

inc.: მერმე თქუა: არიან ვინმე, რომელნი ფარულად ჰყოფენ საქმეთა
თუისთა ღმრთისათუის.

Des.: და სადიდებელად სახიერებისა თუისისა და აღსაბამველად,
რომელთა უნდეს ზამცის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (16:102v-103r), **Dvali, 1974** (11:115)

2.17. (110r/v) Komias

inc.: და იტყოდა, ვითარმედ: მითხრობდა ჩუენ ნეტარი მამაჲ ლონგინე,
ხუცესი წმიდისა აღსადგომელისაჲ და თქუა...

Des.: და ვითარცა ესმა ესე, ყოველთა დაუკუირდა და ადიდებდეს
ღმერთსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Ath.17** (17:103r/v), **Dvali, 1974** (12:115-116)

2.18. (110v) Komias

inc.: მერმე თქუა ბერმან ღმრთისა კაცთა სურის ჭემმარიტებისათუის და
მისგანცა ისწავებენ და მისსა სახელსა ზედაცა ცხოვნდებიან და მისგანცა
იდიდებიან...

Des.: არამედ ნეტარ არს, რომელი მარადის ჭემმარიტებასა შეეყოს,
რამეთუ მის მიერ იდიდებოდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (14:308v), **Ath.17** (18:103v-104r),
Dvali, 1974 (13:116)

III. (110v-137v) Anonymous Collection of Apophthegmata

1. (110v-114r) N132.2 (=N132A), R1132A

inc.: უთხოვდა ვინმე მარტოდ-მყოფი ძმათა რადთისათა, სადა-იგი სამეოცდაათი ფინიკი არს, სადა-იგი მოვიდა მოსე გამოსლვასა მათსა ქუეყანით ეგუიპტით.

Des.: ესე მე გითხარ თქუნ აღშენებისათუის თქუნისა და სარგებელისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1:253-257)

2. (114r) N132.4 (=N132C), R1132C

inc.: ორნი ვინმე ბერნი დიდთაგანნი ვიდოდეს უდაბნოსა სკიტისასა და ესმა ვისიმე კუნესაჲ ქუეყანით და ეძიებდეს შესავალსა მის ქუაბისასა.

Des.: ხოლო ბერნი იგი ადიდებდეს ღმერთსა და დაჰმარხნეს ჯორცნი მისნი და წარვიდეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (1:314v), **Dvali, 1974** (2:253-257)

3. (114r/v) N27, R1027

inc.: ბერმან ვინმე წარავლინა მოწაფე თუისი მოღებად წყლისა. და იყო ჯურღმული იგი შორს ფრიად სენაკისაგან.

Des.: და მეყსულად აღმოვიდა წყალი ზე და აღავსო მან სარწყული იგი და კუალად მიეგო წყალი იგი ადგილსავე თუისსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (3:257)

4. (114v-115v) N135, R1135, BHG 1444nb (de matre quae non sinebat filium fieri anachoretam)

inc.: გუითხოვდა ვინმე ბერთაგანი და თქუა, ვითარმედ: ძმასა ვისმე უნდა მონაზონების. და აყენებდა მას დედაჲ თუისი. ხოლო იგი არა დასცხრებოდა, არამედ ეტყოდა...

Des.: ხოლო მან არა ინება, არამედ ჰრქუა მათ: უკუეთუ ყუედრებად დედისა ჩემისად ვერ ვიტუირთე, ვინაჲ ყუედრებად ქრისტესი და ანგელოზთა მისთაჲ შეუძლო სმენად?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (2:315r), **Dvali, 1974** (4:258-259)

5. (115v) N136, R1136

inc.: თქუა ბერმან: უკუეთუმცა შესაძლებელ იყო მოსლვასა ღმრთისასა, შემდგომად აღდგომისა...

Des.: ამისთუის ჯერ-არს ცხორებად ვითარცა დღითი-დღე სიტყუად მიცემად ღმრთისა საქმეთა ჩუენთათუის და სლვისა ჩუენისათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (3:309r), **Dvali, 1974** (5:259)

6. (115v) N54, R1054

inc.: იხილა ვინმე ბერმან მონაზონი, რომელი იცინოდა და ჰრქუა მას: ნუ იცინი, ძმაო, რამეთუ განსდევნი შიშსა ღმრთისასა სულისაგან შენისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (4:316r), **Dvali, 1974** (6:259)

7. (115v) N139, R1139

სხუამან იხილა ვინმე ძმათაგანი, რომელი იცინოდა და ჰრქუა მას: წინაშე ცისა და ქუეყანისა და ყოვლისავე ცხორებისა ჩუენისათუის თანა-გუაც სიტყუად მიცემად ღმრთისა და შენ იცინია?

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:316r), **Dvali, 1974** (6:259)

8. (115v-116r) N170, R1170

inc.: ჰბრძოდა ოდესმე სული სიძვისაჲ მოწაფესა დიდისა ვისმე ბერისასა.

Des.: ჰრქუა მას ბერმან: დღეს ვცან, რამეთუ წარემატე და უფროდს ჩემსა ხარ, შვილო.

Notes:

Parallel Georgian sources: Dvali, 1974 (7:259)

9. (116r/v) N180, R1180

inc.: ძმად ვინმე მივიდა და ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: მამაო, რად ვყო, რამეთუ ძმად ჩემი დამკსნის მე, მიმოვალს აქა და იქი და მე ვიურვი.

Des.: და მადლითა ღმრთისადათა მოიქცეს კუალად სენაკადვე უვნებელად.

Notes: cf. R1044, N144

Parallel Georgian sources: Dvali, 1974 (8:259-260)

10. (116r/v) N180, R1180

inc.: ძმად ვინმე მივიდა და ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: მამაო, რად ვყო, რამეთუ ძმად ჩემი დამკსნის მე, მიმოვალს აქა და იქი და მე ვიურვი.

Des.: და მადლითა ღმრთისადათა მოიქცეს კუალად სენაკადვე უვნებელად.

Notes:

Parallel Georgian sources: Dvali, 1974 (8:259-260)

11. (116v-117r) N184, R1184

inc.: ჰკითხა ვინმე მამათაგანსა და ჰრქუა: რად ვყო, მამაო, რამეთუ გულის-სიტყუად ჩემი მარადის სიძვასა შინა არს და არა მიტევებს მე განსუენებად ჟამ ერთცა და იურვის სული ჩემი.

Des.: ეგრეცა ჩუენ დაღაცათუ არა ვიცით ძალი სიტყუისაჲ მის, რომელსა ვიტყუით, არამედ ეშმაკთა ესმის და შიშით განეშორნიან.

Notes:

Parallel Georgian sources: Sin.geo.O.35 (5:309r), Dvali, 1974 (9:260-261)

12. (117r/v) N222, R1222

inc.: ჰკითხა ვინმე ბერსა და ჰრქუა: ვითარ ვპოვო ღმერთი მარხვითა ანუ შრომითა ანუ ღამის-თევითა ანუ მოწყალებითა?

Des.: პირთა ჩუენთა დავიყროლებთ მარხვითა და წერილთა აღმოვიკითხავთ, „დავითი“ ზეპირით დაგუისწავლიეს, ხოლო სიყუარული არა გუაქუს და სიმშუიდე, რომელსა-იგი ღმერთი ეძიებს ჩუენგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:309r), **Dvali, 1974** (10:261)

13. (117r/v) N222, R1222

inc.: ჰკითხა ვინმე ბერსა და ჰრქუა: ვითარ ვპოვო ღმერთი მარხვითა ანუ შრომითა ანუ ღამის-თევითა ანუ მოწყალებითა?

Des.: პირთა ჩუენთა დავიყროლებთ მარხვითა და წერილთა აღმოვიკითხავთ, „დავითი“ ზეპირით დაგუისწავლიეს, ხოლო სიყუარული არა გუაქუს და სიმშუიდე, რომელსა-იგი ღმერთი ეძიებს ჩუენგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (5:309r), **Dvali, 1974** (10:261)

14. (117v-118r) N219, R1219

inc.: ძმამან ვინმე ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა მას: რად ვყო, რამეთუ მრავალნი გულის-სიტყუანი მზრძვანან და არა ვიცი, ვითარ ვჰზრძოდი მათ?

Des.: ცან, რომელი იგი არს თავი, და მისა მიმართ ყავ ზრძოლაჲ.

Notes: This is an extended version.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (6:309r), **Dvali, 1974** (11:261-262)

15. (118r/v) N454, R1454

inc.: გუითხრობდა ვინმე, ვითარმედ მივიდოდეს ოდესმე ძმანი მივლინებულნი სოფელსა რომელსამე ეგუიპტისასა და ეშმაკი ჰზრძოდა უფროდსა შუიდ-გზის ცოდვასა შეგდებად.

Des.: კეთილ არს გულსავე არა მოსლვად საქმე ბოროტი, და-ღა-თუ მოვიდეს, მოღუაწებაჲ ჯერ-არს, რადთა არა იძლიოს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (8:309v), **Dvali, 1974** (12:262)

16. (118v-119v)

inc.: გუითხრობდეს ნეტარისა მოსესთუის, რომელსა იგი ერქუა ეთიოპ, რამეთუ ნათესავი არს შავი ჯორციითა.

Des.: და იტყოდეს: უკუეთუ ესევითარი განთქუმული ძლიერი ესრეთ მოიქცა და შიშსა ღმრთისასა შევარდა, რადსათუის არა ჩუენცა ვისწრაფოთ ცხორებისათუის ჩუენისა? და მოიქცეს იგინი და იქმნეს მონაზონ.

Notes: In Ath.12 this narration is under the title „მამისა მოსესთვის, რომელსა ერქუა ეთიოპ” / For Abba Moses, who was named as Ethiop.

Parallel Georgian sources: **Ath.12** (1:128v-130r), **Dvali, 1974** (1:143-145)

17. (119v-120v)

inc.: ამასვე ნეტარსა მოსეს ჰბრძოდეს ეშმაკნი უცნებითა სიზმართაგან, ხოლო მან შესძინა შრომად ესევითარი: ექუსსა წელსა სენაკსა თუისსა დგა ლოცვასა ყოველთა დღეთა დაუჯდომელად და დაუძინებელად და არცა-ღა დაიწუხნის თუალნი თუისნი.

Des.: ესე არს ცხორებად ნეტარისა მოსესი, რომელსა ერქუა ეთიოპ, რამეთუ იგიცა იყო შერაცხილ რიცხუსა თანა დიდთა მამათასა. აღესრულა ესე სამეოცდაათურამეტისა წლისად სკიტეს მღდელობასა შინა და დაუტევნა მოწაფენი წმიდანი, რიცხუით სამეოცდაათნი, რამეთუ ოდეს იყო ავაზაკთ-მთავარი, ჰქონდეს მის ქუეშე სამეოცნი კაცნი რჩეულნი, ხოლო შემდგომად უმრავლესნი იყუნეს მოწაფენი მისნი, წმიდანი და მოშიშნი ღმრთისანი.

Notes: In Ath.12 this narration is under the title: *მამისა მოსესთვის, რომელსა ერქუა ეთიოპ* / For Abba Moses, who was named as Ethiop.

Parallel Georgian sources: **Ath.12** (2:130r-131v), **Dvali, 1974** (2:145-146)

18. (121r)

ძმამან ვინმე ჰკითხა წმიდასა პიმენს და ჰრქუა: ჯორცნი ჩემნი უძღურ არიან და ვერ შემძლებელ ვარ მარხვად, მითხარ მე სიტყუად, რომლითა ვცხოვნდე, მამაო. ჰრქუა მას ბერმან: უკუეთუ მარხვად არა ძალ-გიც, ამას შემძლებელ ხარ: დაამარხე ენად შენი და დაიმარხენ გულის-სიტყუანი შენნი გულითა წმიდითა და ნუ მიმოხუალ სხუისა სახლსა. ესე ყავ და სცხოვნდე ღმრთისა მიერ.

Notes: cf. GE564, **Par.gr.1598** (101:65)

cf. (Par.gr.1598, 101:65v) inc. *Ἀδελφός εἶπεν τῷ ἀββᾶ ποιμῆν· τὸ σῶμα μου ἐξήσθην· καὶ οὐ δύναμαι πολιτεύσασθαι*, des. *καὶ μὴ συγχωρήσαι αὐτῷ ἀπελθεῖν πρὸς τὸν πλησίον*.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (10:310r), **Dvali, 1974** (14:263)

19. (121r/v)

inc.: ძმამან ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: მითხარ მე სიტყუად, მამაო, რომლითა ვცხოვნდე.

Des.: და ყოველი საკმარი შენი და ზრუნვა უფალსა მიუტევე და მან მოგცეს და აღასრულოს ყოველი ნება შენა აწ საწუთროსა ამას და მერმე საუკუნესა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (11:310r), **Dvali, 1974** (15:263-264)

20. (121v) N359, R1359

inc.: სხდეს ოდესმე წმიდანი მამანი და ზრახვიდეს სიტყუათა სულიერებისათა. და ერთი მათგანი ხედვიდა წმიდათა ანგელოზთა ღმრთისათა.

Des.: და ვითარცა მოიქციედ კუალად სიტყუასა ცხორებისასა, მოვიდიან იგივე წმიდანი ანგელოზნი და აქებდიან მათ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (17:264)

21. (122r) N310, R1310

inc.: ბერსა ვისმე ეჩუენა ეშმაკი ანგელოზად ნათლისად და თქუა: მე ვარ გაბრიელ ანგელოზი, ღმერთმან მომავლინა მე შენდა.

Des.: და ვითარცა იხილა დიდი იგი სიმდაბლე ბერისაჲ მის, მეყსეულად უჩინო იქმნა ეშმაკი იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (18:264)

22. (122r/v) N77, R1077

inc.: ორნი ბერნი იყოფოდეს ერთად. მოუცდა მათ ეშმაკი, რადთამცა შეალაღნა იგინი ურთიერთას.

Des.: რამეთუ ესმოდა მას ზრახვაჲ იგი ეშმაკთაჲ, ვითარ-იგი იტყოდეს, რამეთუ: რაჟამს შევალაღნით მონაზონნი და ერთი მათგანი მოიქცის მშუიდობად და დაუვრდის ქუემე ფერჯთა მისთა, დაჰქსნიან ყოველი ტყუვილი და ძალი ჩუენი.

Notes: cf. **BHG 1318ya, de duobus fratribus inseperabilibus**

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (19:264-265)

23. (122v) N312, R1312

ბერი ვინმე იყოფოდა სენაკსა შინა თუისსა. მივიდა მისა ეშმაკი, იცვალა ხატი და ჰრქუა: მე ვარ ქრისტე. ჰრქუა მას ბერმან: მე ცოდვილი ვარ და არა ღირს ვარ ხილვად ქრისტესა. ვითარცა ესმა ესე ეშმა[ა]კსა მას, მეყსეულად უჩინო იქმნა სიმდაბლითა მით ბერისადათა. ხოლო ბერი ჰმადლობდა ღმერთსა.

Notes: cf. **N421, R1421**

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (20:265)

24. (122v)

ჰრქუა ბერმან მოწაფესა თვსსა: მე რაჟამს ვფსალმუნებდი, ვითარცა საჯუმილი ცეცხლისაჲ, გარე-მომადგის მე დაგონებაჲ ჩემი არა მიდრკის სხუად. შენი გონებაჲ სადა არნ, ჰფსალმუნებდი-ლა და ილოცვიდი? ანუ არა უწყია, რამეთუ რაჟამს ილოცავ და ჰფსალმუნებ, წინაშე ღმრთისა სდგა და ღმერთსა ჰზრახავ?

Notes: cf. **N529, R1529**

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (21:265)

25. (122v)

ძმამან ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: რომელნი იმარხვენ და ილოცვენ, რაჲ საყოფელ არს, ანუ რაჲ ჯამს მათთვის? ჰრქუა მას ბერმან: რაჲთა სიმდაბლე და მორჩილობაჲ მოიპოვონ, ვითარცა წერილ არს: იხილე სიმდაბლე ჩემი და შრომაჲ ჩემი და შენ მომიტევენ მე ყოველნი ცოდვანი ჩემნი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (12:310r), **Dvali, 1974** (22:265)

26. (122v-124r)

inc.: მონაზონი ვინმე ჯდა სენაკსა შინა თუისსა და შეუჴდა მას გულის-სიტყუაჲ და ჰრქუა: მივიდე ბერისა. და დააბრკოლა იგი ეშმაკმან და ჰრქუა მას: რად მიხუალ ბერისა?

Des.: გუძლეთ, გუძლეთ, მონაზონნო და იხილა სარეცელი მისი ჴილისაჲ, ვითარცა ცეცხლითა დამწუარი და ეშმაკი იგი უჩინო იქმნა, ხოლო ძმად იგი განმტკიცნა და ჰმადლობდა ღმერთსა.

Notes: The narration continues on f.124 as f.123 is mistakenly binded after f.122. In fact it should be between f.137 and f.138. At the right end of the folio 122v there is an inscription of the scribe: ღ~ო მილხინე ცოდვილსა.

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (23:265-266)

27. (124r)

inc.: ჰრქუა ბერმან: საყუარელო, განიშორე შენგან ყოველი ბოროტი და არაწმიდებად, და შეიმოსე კეთილი სათნოებად და სრული სარწმუნოებად.

Des.: ყოველსა ზედა მოთმინე იყავ, ვითარცა თქუა უფალმან: „რომელმან დაითმინოს, იგი სრულიად ცხოვნდეს“ (მათე 24:13).

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (13:310r), **Dvali, 1974** (24:266)

28. (124r)

inc.: ჰრქუა ბერმან: საყუარელო, განიშორე შენგან ყოველი ბოროტი და არაწმიდებად, და შეიმოსე კეთილი სათნოებად და სრული სარწმუნოებად.

Des.: უკუეთუ მარტო იყო, ისმინე, რასა იტყუის უფალი: „ნუ ზრუნავ საზრდელისათვის და სამოსლისა, პირველად ეძიებდით სასუფეველსა ცათასა, და ესე ყოველი მოგენიჭოს თქუნ“.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (13:310r), **Dvali, 1974** (24:266)

29. (124v)

inc.: მერმე თქუა: იყვნენ წელნი თქუენი (sic) მორტყმულ და სანთელნი თქუენნი აღნთებულ, მოიცალეთ და გულისგმა-ჰყოფდით ღმერთსა, რამეთუ ვითარცა მზე ნათელ არს და ბრწყინვალე და წმიდა გულისხმის-ყოფითა (sic) და სათნოებითა ღმრთისადათა.

Des.: და მათ აღგიყვანონ შენ ზევას წინაშე ღმრთისა და მკუიდრ გყონ შენ სასუფეველსა ღმრთისასა რჩეულთა მისთა თანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (14:310r), **Dvali, 1974** (24:266)

30. (124v)

inc.: ჰრქუა ბერმან: საყუარელო, განიშორე შენგან ყოველი ბოროტი და არაწმიდებად, და შეიმოსე კეთილი სათნოებად და სრული სარწმუნოებად.

Des.: ყოველსა ზედა მოთმინე იყავ, ვითარცა თქუა უფალმან: „რომელმან დაითმინოს, იგი სრულიად ცხოვნდეს“ (მათე 24:13).

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (15:310r), **Dvali, 1974** (25:266-267)

31. (124v-125r)

inc.: ჰრქუა ბერმან: საყუარელო, განიშორე შენგან ყოველი უკეთურება და არაწმიდება და მოიპოვე სიყუარული ღმრთისა და სრული სიყუარული მოყუსისა.

Des.: ყოველსა ზედა მოთმინე იყავ, ვითარცა თქუა უფალმან: „რომელმან დაითმინოს, იგი სრულიად ცხოვნდეს“ (მათე 24:13).

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (15:310r), **Dvali, 1974** (25:266-267)

32. (125r)

inc.: მერმე თქუა: უწინარეს ყოველთა სათნოებათა არს სიმდაბლე და უწინარეს ყოველთა ბოროტთა არს ამჰარტავანობა.

Des.: და მერმე მოიკსენებდ გეჰენიასა მას, რადთა მოიძულნე საქმენი მისნი და განჰმზადე თავი შენი შემთხუევად ღმრთისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (16:310v), **Dvali, 1974** (25:266-267)

33. (125r/v) N30, R1030

inc.: იყო ვინმე ბერი უძღური და რეცა თუ არაა აქუნდა საკმარი. და შეიწყნარა იგი მამასახლისმან საკრებულოსა შინა და განუსუენა მას.

Des.: ვითარცა უბრძანა მათ, და გარდამოჰდა ცეცხლი ზეცით და დღეთა მრავალთა იწუებოდა საფლავი იგი წინაშე ყოველთასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (26:267-268)

34. (125v-126r) N464, R1464

inc.: თქუა ვინმე წმიდათაგანმან, რამეთუ: შეუძლებელ არს კაცისა, რავდენ ჟამ აქუნდეს სიტკბოებად ამის სოფლისაჲ, ვითარმცა აქუნდა სიტკბოებად ღმრთისაჲ.

Des.: ამას ვიტყუი: უკ[უე]თუ ვინმე ჯდეს სენაკსა შინა თუისსა ღუმლით და დაყუდებით ლოცვასა და საქმესა სულიერსა მიხედოს, ჟამსა მას შემძლებელ იყოს ცხორებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (17:311r), **Dvali, 1974** (27:268)

35. (126r)

inc.: ჰკითხა ვინმე სტრატიოტთაგანმან ბერსა და ჰრქუა: უკ[უე]თუ ღმერთი შეიწყნარებსა მონანულთა?

Des.: რამეთუ ამცნო მოციქ[უ]ლსა პეტრეს და ჰრქუა, ვითარმედ: სამეოცდაათჯერ შუიდგზის მიუტევე. ხოლო იგი აღეშენა და წარვიდა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (28:268)

36. (126v) N471, R1471

inc.: თქუა ვინმე ბერმან: რომელი შევიდეს მენელსაცხებლეთა თანა, დაღაცათუ არა იყიდოს, არამედ განმადღარი სურნელებითა რომელი გამოვიდეს მიერ...

Des.: გზაჲ და ზღუდე მისა იყოს ზედა-მოსლვასა ეშმაკისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (19:311r), **Dvali, 1974** (29:268)

37. (126v)

ჰკითხეს ვისმე ბერსა ძმათა და თქუეს: რაოდენნი კეთილნი აღუთქუენ ღმერთმან სულსა წერილთა მიერ და არა ჰნებავს მას, არამედ არაწმიდებასავე მიდრკეს. ხოლო მან ჰრქუა მათ: მე გითხრა თქუენ, რამეთუ არღა გემოჲ უხილავს, ამისთუის არაწმიდებასა მიდრკის და გული უთქუამნ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (19:311r), **Dvali, 1974** (30:268-269)

38. (126v-127r) N85, R1085

inc.: თქუა ვინმე მამათაგანმან, ვითარმედ: სამნი საქმენი არიან პატიოსან მონაზონისათვის, რომელიცა ჯერ-არს ჩუენდა: შიშით და ძრწოლით და სიხარულითა სულიერითა მოსლვად ზიარებასა წმიდასა საიდუმლოსა და ტაბლად განმზადებად ძმათათვის, დაბანაჲ ფერჯთაჲ.

Des.: რადთა აღესრულოს თქუმული იგი, რომელსა იტყუის, ვითარმედ: „გინათუ ვჭამდეთ, გინათუ ვსუმიდეთ, გინათუ რასაცა ვიქმოდით, ყოველსავე სადიდებელად ღმრთისა ვიქმოდით” (I კორ. 10:31).

Notes: BHG 1448d, de mensa monachorum

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (20:311r), **Dvali, 1974** (31:269)

39. (127v) N153, R1153

inc.: ძმაჲ ვინმე მივიდა დისა თუისისა, რომელი იყო მონასტერსა შინა, რადთა იხილოს, რამეთუ სნეული იყო.

Des.: ვიდოდე, ძმაო, და ლოცვა ყავ ჩემთვის და მადლითა შენითა გიხილო სასუფეველსა ღმრთისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (21:311r), **Dvali, 1974** (32:269-270)

40. (127v-128r) N168, R1168

inc.: ძმამან ვინმე ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: უკ[უ]ეთუ დაეცეს მონაზონი, რომელსამე ძურვინ, ვითარცა წარმატებისაგან უნაკლულევიანესისა მიიცვალა, და შურებინ, ვიდრემდის აღდგეს.

Des.: ხოლო ერის-კაცობისაგან მომავალი ვიდრე ამას ისწავებდეს, მოხუდიდე შენ პირველსავე მას წესსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (22:311r), **Dvali, 1974** (33:270)

41. (128r) N231, R1231

inc.: თქუა ბერმან: არს კაცი, რომელი ჭამნ დიად და კუალად შიძნ-ლა და იმარხავნ არა განძღებად.

Des.: ამას უმრავლესი სასყიდელი აქუნ, ვიდრე არა რომელი-იგი მცირედ ჭამნ და განძღებინ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (23:311v), **Dvali, 1974** (34:270)

42. (128r) N236, R1236

თქუა ბერმან: უკ[უე]თუ იცის მონაზონმან ადგილი, რომელსა აქუს წარმატებად სულისაჲ, ხოლო ჯორცთა საკმარი შრომით, და ივლტოდის მიერ, ესევეითარსა მას არა ჰრწამს, უკუეთუ არს ღმერთი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (24:311v), **Dvali, 1974** (35:270)

43. (128r) N592.24, R1592.24

inc.: უკუეთუ სიძვაჲ გბრძოდის გულსა შენსა, ანუ თუ ჯორცთა შენთა, გან-ღა-იზრახე, ვინ[ა]ჲ მოვიდა შენდა ბრძოლაჲ იგი და აღემართე...

Des.: ყოველთა უფროდს არს საქმე ჩემი წინაშე ღმრთისა, ანუ განიკითხავ სხუისა ცოდვათა, გარეშე ამათსა ვერ შევალს სიძვაჲ კაცსა თანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (25:311v), **Dvali, 1974** (35:270)

44. (128r/v) N592.29, R1592.29

უკუეთუ ძმამან გითხრას გულის-სიიტყუაჲ (sic) თუისი და სხუაჲ ვინმე გაფიცებდეს, ვითარმედ: მითხარ. ნუ გამოგაქუნ სიტყუაჲ იგი ძმისაჲ მის, ნუ შეშინდები ფიცისა მისგან, მის ზედავე იყავნ ფიცი იგი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (26:311v), **Dvali, 1974** (35:271)

45. (128v)

უკუეთუ არა იყოს შენ თანა ტირილი, ცან თუ ამპარტავნებისაგან არს ანუ ნაყროვნებისაგან. ესენი არა უტევებენ კაცსა დაღონებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (27:311v), **Dvali, 1974** (35:271)

46. (128v) N592.35, R1592.35

უკუეთუ გიბოძოს ღმერთმან ტირილი, ნუ იტყუი გულსა შენსა, ვითარმედ დიდ ძალ რადმე არს ტირილი ესე: ნეტარ არს, რომელსა არა უწყს ტირილი.

უკ[უე]თუ იხილის ღმერთმან გული კაცისაჲ, რომელი ზუაობნ ცრემლთა თუისთა, აღილის მისგან და მერმე არნ გული მისი, ვითარცა ქვაჲ ფიცხელი, და წარწყმიდის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (28:311v), **Dvali, 1974** (35:271)

47. (128v) N592.38, R1592.38

უკუეთუ დაეცე სიძვითა და იყოს ახლოს ადგილი იგი, რომელსა დაცემულ იყო, წარვედ ადგილისა მისგან. უკუეთუ არა, ვერ შეინანო.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (29:311v), **Dvali, 1974** (35:271)

48. (128v) N695, R1695

უკუეთუ იხილო თუალითა შენითა ძმაჲ შენი ბრძოლასა რასმე, თქუ: წყეულმცა ხარ, ეშმაკო, შენ ხარ ბრალეული არა არს საქმე ეგე ძმისა მაგისი. იხილე და დაჰკაშ გული შენი. და ნუ აბრალე ბმასა მას, უკ[უე]თუ არა, წარვიდეს სული წმიდაჲ შენგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (30:311v), **Dvali, 1974** (35:271)

49. (128v-129r)

inc.: გუითხრობდა ბერი, ვითარმედ: ძმაჲ ვინმე იყო სკიტეს და მოსწრაფე იყო ლოცვასა ყოველთა ჟამთა.

Des.: და ყოველთა ჟამთა ეტყუის ღმერთსა: უფალო, მიკსენ მე ბოროტისაგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (31:311v), **Dvali, 1974** (36:271)

50. (129r/v) N255, R1255

inc.: იყუნეს ვინმე ორნი ძმანი მონასტერსა შინა დიდსა და ღირს იქმნეს მაღლსა ხილვად ერთი-ერთისა მიმართ, რომელ აქუნდა ღმრთისა მიმართ.

Des.: და ვითარცა ეს ყვეს, შემდგომად ორისა კუირიაკისა მიხედნა ძმამან მან და იხილა მადლი იგი ძმისა მის ზედა და ნუგეშინის-ცემულ იქმნეს მიერთგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (37:271-272)

51. (129v) N264, R1264 = Nisterous 5, R556

inc.: თქუა ბერმან: ჯერ-არს მონაზონისა, რადთა ყოველსა მწუხრსა და დილეულსა სიტყუად ყოს თავისა თუისისათუის, ვითარმედ: რად-იგი უნდა ღმერთსა და არა ვყავ?

Des.: და მერმე თქუა: უცხო არს მონაზონისაგან ფიცი და ტყუილი გინებად და განრისხებად ვისთუისმე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (32:312r), **Dvali, 1974** (38:272)

52. (129v-130r) N275, R1275

inc.: ჰრქუა ბერმან ძმასა ვისმე, ვითარმედ: ეშმაკი არს მტერი და შენ სახლი.

Des.: არამედ პირველი პირველვე განაზნიე მცირე-მცირედ, რადთა იყოს სახლი იგი წმიდა მადლითა ღმრთისადათა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (33:312r), **Dvali, 1974** (39:272)

53. (130r) N41, R1041

inc.: ორნი ვინმე ძმანი შეიპყრნეს და მიჰყვანდეს მარტუილოზად.

Des.: ხოლო მან ჰრქუა მას, რამეთუ: ძმისა ჩემისა მიმართ მაქუნდა ძუირის-ჰსენებად და ამისთუის დამაკლო მე ღმერთმან ნუგეშინის-ცემად მისი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (40:273)

54. (130r/v) N256, R1256

inc.: იყო ოდესმე დღესასწაული სენაკებს და ჭამდეს ძმანი ეკლესიას.

Des.: აღ-ვინმე-დგა ერთი ბერთაგანი და ჰრქუა მას: უმჯობეს იყო შენდა დღეს სენაკსა შინა ჭამად ჯორცისად, ვიდრე-ლა არასმენად სიტყუისად ამის წინაშე ყოველსა ერსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (41-42:273)

55. (130v) N256, R1256

inc.: იყო ოდესმე დღესასწაული სენაკებს და ჭამდეს ძმანი ეკლესიას.

Des.: აღ-ვინმე-დგა ერთი ბერთაგანი და ჰრქუა მას: უმჯობეს იყო შენდა დღეს სენაკსა შინა ჭამად ჯორცისად, ვიდრე-ლა არასმენად სიტყუისად ამის წინაშე ყოველსა ერსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (41-42:273)

56. (130v-131r) N183, R1183

inc.: გულის-სიტყუათათუის მწინკულევანთა ჰკითხა ვინმე ძმამან ბერსა. ხოლო ბერმან ჰრქუა მას: მე არასადა ბრძოლილ ვარ ამას საქმესა.

Des.: ხოლო ძმასა მას სარგებელ ეყო სიტყუად იგი და წარვიდა და აღეშენა ფრიად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (43:273-274)

57. (131r/v) N187, R1187

inc.: ბერი ვინმე იყო სკიტეს და შევარდა უძღურებასა დიდსა. და ძმანი ჰმსახურებდეს მას.

Des.: იხილეთ ყრმად ესე, რამეთუ შვილი ურჩებისად არს ესე, ეკრძალენით უკუე, ძმანო, რამეთუ სიბერესა ჩემსა ესე ვყავ, არამედ ლოცვა ყ[ა]ვთ ჩემთუის და წარვიდა სენაკად თუისად და იწყო დასაბამი პირველისა შრომისა თუისისად.

Notes: BHG 1322hc, de monacho fornicato

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (44:274)

58. (131v)

თქუა ბერმან: უპატოება არს მონაზონისა სასჯელსა მისლვად მოსაჯულისა თანა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (45:274)

59. (131v) N446, R1446

და კუალად თქუა: ადგილსა, რომელსა იყოს მონაზონი, დაცადოს კეთილისა რადსამე საქმე და ვერ წარიმართოს, ნუ ჰგონებნ, თუ სხუად ვიდრემე წარვიდეს და შეუძლოს წარმატებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (45:274)

60. (131v-132r) N451, R1451

inc.: იყო ვინმე მონაზონი, კაცი ღმრთის-მოშიში, რომელსა აქუნდა დიდი განკითხვაჲ. და მოჰვლიდა სენაკებსა, რადთამცა დაჯდა მახლობელად ვისამე, და არა პოვა სენაკი.

Des.: და შეუვრდა ბერი მოწაფესა თუისსა და ჰრქუა მას: ამიერიტგან შენ ხარ მამად ჩემი, ხოლო მე მოწაფე შენი, რამეთუ საქმეთა შენთაგან ღმრთისა მიერ აცხოვნე სული ჩემი.

Notes: κατὰ μόναν...λέγει οὗν ὁ γέροντ τῷ μαθητῇ αὐτοῦ] om. **Sin.4/8**. The last sentence of folio 131v is *იყო ვინმე ბერი, რომელსა აქუნდა სენაკი* / *There was an elder who had a cell*. The first sentence on folio 132r is *არარად ჰრქუა, რომლისათუის-იგი მიგავლინე შენ მისა?* / *You didn't say to him anything that I sent to him for?* This textual gap is either because of the missing page or due to the scribe's mistake.

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (46-47:275)

61. (132r) N198, R1198

inc.: ძმამან ვინმე ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: გულის-სიტყუანი ჩემნი მიმოიტაცებინ და ვიურვი და არა უწყი, თუ რად ვყო.

Des.: ეგრეცა გულის-სიტყუანი, რამეთუ რომელი იგი ღმრთისათუის დადგრომილ იყოს სენაკსა შინა თუისსა, დაღათუ განიბნინენ მცირედ ჟამ, კუალადცა შეკრბენვე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (48:275)

62. (132r) N198, R1198

inc.: ძმამან ვინმე ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: გულის-სიტყუანი ჩემნი მიმოიტაცებინ და ვიურვი და არა უწყვი, თუ რად ვყო.

Des.: ეგრეცა გულის-სიტყუანი, რამეთუ რომელი იგი ღმრთისათვის დადგრომილ იყოს სენაკსა შინა თუისსა, დაღათუ განიზნინენ მცირედ ჟამ, კუალადცა შეკრბენვე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (34:312r), **Dvali, 1974** (48:275)

63. (133r) N551, R1551

inc.: იყო ვინმე ბერი, დაყუდებული სენაკსა შინა ალექსანდრიას, ადგილსა, რომელსა ჰრქუიან ირიმიგა. და იყო ბერი იგი ფრიად შფოთი და სულ-მოკლე.

Des.: იხილეთ, ვითარ კადნიერ არიან, რომელთა ქრისტესთვის მწუხარებად დაითმინეს.

Notes: BHG 1445vb, de monacho iracundo; Ἱρεμικά] ირიმიგა/Irimiga **Sin.4/8**; ითიმიგა/Itimiga **Sb**.

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (35:315v), **Dvali, 1974** (49:275-276)

64. (133r) N157, R1157

inc.: ბერი ვინმე ჯდა უდაზნოსა გარე, შორს. და მო-ვინმე-ვიდა მისა ძმათაგანი და პოა იგი უძლური და მოილო წყალი და დაჰზანა ფერჯნი.

Des.: იხილა რად იგი ბერმან, ტიროდა და თქუა, რამეთუ: არა მოველოდე დღედმდე სიკუდილისა ჩემისა სუმად ღუინისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (36:316r), **Dvali, 1974** (50:276)

65. (133r/v) N158, R1158

inc.: და დაადგრა ბერი ორმეოც დღე და არა სუა.

Des.: ხოლო მან ჰრქუა მათ: რადთა წყურილსა ჩემსა უფროდსი შრომად ვყო და უფროდსი სასყიდელი მოვილო ღმრთისა მიერ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (37:316r), **Dvali, 1974** (50:276-277)

66. (133v) N468, R1468

თქუა ბერმან: ნუ დასდგამ ტაბლასა უწინარეს ჟამისა, მარხვად რად იყო. და ნუ ჰზრახავ პირველ კითხვამდე შენდა. და უკ[უე]თუ ვინმე გკითხოს, თქუ, რომელი ჯერ-იყოს, და ნუ იტყუი უჯეროსა წარმდებად.

Notes: მარხვად / fasting] მარტოდ / alone **Sb**, μόνος (Wortley)

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (38:312v), **Dvali, 1974** (51:277)

67. (133v) N78, R1078

inc.: გულის-სიტყუათათუის სიძვისათა ჰკითხა ვინმე ძმამან მამათაგანსა ვისმე. ხოლო მან ჰრქუა მას: ესე უდბობისაგან შეგემთხუევის.

Des.: და ვხედავთ, უდბობად არა შეგუიგავს, არამედ წმიდად ყოფად თავთა თუისთად, ვითარცა-იგი წმიდა არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (39:312v), **Dvali, 1974** (52:277)

68. (133v-134r) N169, R1169

inc.: ძმად ვინმე იყო, რომელსა აქუნდა ბრძოლად სიძვისად. და მივიდა ვისამე დიდისა ბერისა კითხვად.

Des.: და განიფრთხო ძმამან მან სწავლითა და ლოცვითა ბერისადათა და პოვა განსუენებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (40:312v), **Dvali, 1974** (53:277)

69. (134v) N456, R1457

იტყოდა ბერი, ვითარმედ: მივიდა ეშმაკი და ჰრეკა კარსა მონასტრისასა. და მივიდა ყრმად მიცემად პურისა. და იხილა რად იგი ეშმაკმან, თქუა: უკ[უე]თუ შენ აქა ხარ, მე არღარა ვკამ აქა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (55:278)

70. (134v) N458, R1458

და თქუეს რომელთამე მამათაგანთა, ვითარმედ არა მოიყვანა ღმერთმან ყრმად უდაბნოდ, გარნა ეშმაკმან, რადთა დაარღუინეს იგინი, რომელთა ჰნებავს ღმრთის-მსახურებით ცხორებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (55:278)

71. (134v-136r) N189, R1189

inc. მონაზონი ვინმე იყოფოდა მარტოდ უდაბნოსა ზედა. და შეკრძალულ იყო იგი კეთილად მარხვითა და ლოცვითა და მღუიძარებითა.

Des. ხოლო მონაზონი იგი თუისსავე კანონსა ადაგებდა და სიხარულით ადიდებდა ღმერთსა და ჰმადლობდა ყოველთა მათ საქმეთათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (56:278-279)

72. (136v-137r) N191, R1191

inc. გუითხრობდა ვინმე ბერთაგანი თებელი და თქუა, რამეთუ მე ძე ვიყავ მღდელისა წარმართისაჲ.

Des. ხოლო მე ესე რაჲ მესმა, ვთქუ თავით თუისით: უკუეთუ ესრეთ დიდად არს წესი მონაზონებისაჲ, და ღმერთმან ჯერ-იჩინა ცხორებაჲ ჩემი. და გამოვედ მიერ და ვიქმენ მონაზონ.

Notes: BHG 1450va, de filio sacerdotis pagani

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (57:279-280)

73. (137r) N191, R1191

inc. გუითხრობდა ვინმე ბერთაგანი თებელი და თქუა, რამეთუ მე ძე ვიყავ მღდელისა წარმართისაჲ.

Des. ხოლო მე ესე რაჲ მესმა, ვთქუ თავით თუისით: უკუეთუ ესრეთ დიდად არს წესი მონაზონებისაჲ, და ღმერთმან ჯერ-იჩინა ცხორებაჲ ჩემი. და გამოვედ მიერ და ვიქმენ მონაზონ.

Notes: BHG 1450va, de filio sacerdotis pagani

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (57:279-280)

74. (137r/v)

inc. იყო ერთი ვინმე მამათაგანი და ესუა მას ძმად ერისაგანი. და მოკუდა და დაუტევა ძე სამისა წლისად.

Des. რამეთუ წერილ არს: „საძულელ არს წინაშე ღმრთისა ყოველი კაცი გულითა მაღალი“, ხოლო ბერი იგი ყოლადვე ტიროდა წარწყმედასა ზედა მის ყრმისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (41:316v), **Dvali, 1974** (58:280-281)

75. (137v-123r/v-138r-139v) The Twelve Anachorites N487, N1487

Tit. დაყუდებულთა დიდთა ბერთა ათორმეტთა

inc.: დაყუდებულნი ვინმე დიდნი ბერნი ათორმეტნი¹ წმიდანი შეკრბეს ურთიერთას და ... ვითარ წარჰმართა თუითეულმან მათგანმან სათნოებად სენაკსა შინა თვსსა, ანუ რომელი მარხვად აქუნდა სულიერი.

Des.: და მოვიკსენებ წერილსა მას, რომელი იტყუის: "მექმნეს მე ცრემლნი ჩემნი საჰმელად დღე და ღამე".

Notes: Folio 123 is mistakenly binded after f.122. In fact it should be here, between f.137 and f.138.

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (1-12:281-285)

76. (139v) Hesychius

Tit.: ნეტარისა ევსუქისი

თქუა ნეტარმან ევსუქი: უკ[უე]თუ სასუმელი წყალი გრილი განამართლებს მოწყალეთა მათ, რავდენ უფ[რ]ოდისისა მოსაგებელისა არიან ღირსნი, რომელთა-იგი ყოველი მონაგები განაზნიეს გლაზაკათუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (1:285)

77. (139v) Hesychius

მერმე თქუა: საზანელ კეთილ არს სულისა ლოცვასა შინა ცრემლი. არამედ ლოცვისა შემდგომად მოიკსენე, რომლისა მადლისათუის სცრემლოოდე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:285)

78. (139v) Hesychius

მრავალთა ცხორებასა ნუ ჰნატრი, რამეთუ ძლიერნი ძლიერად განიკითხნენ, ვინადცა-იგი მსაჯულისა მის სასტიკისა მოიყვანნეს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:285)

79. (139v) Hesychius

მერმე თქუა: რომელმან არა მოიძულოს შეცოდებად იგი, დაღაცათუ მან არა ცოდოს, არამედ ისაჯოს-ვე.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:285)

80. (139v) Hesychius

ვად უღმრთოთა, რამეთუ³ რაჟამს ყოველნი განათლდენ, მაშინ იგინი დაბნელდენ.

Notes: At the end of the text there is a sigh (XXX).

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:285)

81. (140r)

inc.: ვად უღმრთოთა: რაჟამს ყოველნი განათლდენ, მაშინ იგინი დაბნელდენ.

Des.: ვად ორგულთა, რამეთუ მწყემსმან მან მათმან უვარ-ყუნეს იგინი და მკეცი იგი მოსაჯული მათი გამოუჩნდეს მათ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:285-286)

82. (140r/v)

inc.: ნეტარ იყუნენ, რომელნი იწროსა მას გზასა მოგზაურ იქმნენ, რამეთუ გუირგუინოსანნი შევიდენ სასუფეველსა ცათასა.

Des.: ნეტარ იყუნენ, რომელთა გააბნიონ ბოროტი, რომელ-იგი აქუნდეს, და სიწმიდით წმიდასა მას სამშჯავროსა წარუდგენ თავსა მას სიტყუისასა.

Notes: Inscription of a scribe at the right bottom end of the page: ქ~ე შ~ე გრიგოლ მღდელი

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:286)

83. (141r)

სული ნუმცა უდებ არს, რამეთუ რომელსა ჟამსა არა ჰგონებდეს, სიკუდილი მომავალ არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v), **Dvali, 1974** (2:286)

84. (141r)

მერმე თქუა: არცაღა ქუეყანისა კეთილთა თუინიერად შრომისა მიემთხუევს, რავდენ უფროდს ზეცისასა მას ჯერ-არს ფრიადი მოლუაწებად და შრომად და განზრახვად, რამეთუ შრომად იგი საწუთრო არს, ხოლო სასყიდელი მისი საუკუნე არს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (312v-313r), **Dvali, 1974** (2:286)

85. (141r) Basilius

თქუა მამამან ბასილი: რომელსა ჰრწმენეს ქადაგებული ღმერთი* ჭემმარიტად ცოდვილთათუის და ყოს იგი წინაშე თუალთა მისთა, მან მოიგოს შიში ღმრთისად.

Notes: *ღ~ი

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (3:287)

86. (141r) Diadochus

თქუა მამამან დიადიხოს: ვერ შემძლებელ არს კაცი მოგებად შიშსა ღმრთისასა, უკუეთუ არა განეშოროს ყოვლისაგან ურვისა, რომელ არს საწუთროსა ამას შინა, და დაჯდეს დაყუდებულად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (4:287)

87. (141r) Clemax

თქუა მამამან კლემაქს: ცრემლითა მით, რომლითა ტირნ კაცი სიკუდილისა მისისა ჟამსა, ეგევითარმან მან უშვეს შიში ღმრთისაჲ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (5:287)

88. (141r) Isaac

inc.: თქუა მამამან ისაკ, ვითარმედ: პირველი კეთილი არს შიში ღმრთისაჲ.

Des.: და შეიკრიბოს გულის-სიტყუაჲ თუისი, განზნეული ყოვლისაგან წსენებისა საწუთროდსა, და იურვოდის საუკუნოდსა მისთუის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (6:287)

89. (141v) Isaia

inc.: თქუა მამამან ესაჲა: უღირს, რომელი-იგი დაეყუდებოდის, რადთა მოიგოს შიში ღმრთისაჲ.

Des.: და ვიდრემდის შიში ღმრთისაჲ არა არს, იგი შორავს წყალობასა ღმრთისასა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (7:287)

90. (141v) Clemax

inc.: თქუა მამამან კლემაქსი: რომელი არა ჰპოებს თავსა თუისსა ყნოსით შიშსა ღმრთისასა, უწყოდენ, ვითარმედ სული მისი მკუდარ არს.

Des.: უკუეთუ არა დავადგრეთ გოდებასა შინა და ტირილსა ცოდვათა ჩუენთათუის ყოველთა დღეთა ცხორებისა ჩუენისათა, ამას ზედა გუაბრალებს.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (313v), **Dvali, 1974** (8:287-288)

91. (141v) Barsanabos

თქუა მამამან ბარსანაბოს სიმდაბლისათვის: სიმდაბლე ჯორციელი ესე არს, რადთა არარად შეჰრაცხოს კაცმან თავი თუისი და განიშოროს ნებად თუისი ყოველსა შინა და მოითმინოს უშფოთველად ყოველი შემთხუევად, რომელი მოიწიოს მის ზედა გარეთ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Dvali, 1974** (9:288)

92. (141v) Maximius

თქუა მამამან მაქსიმოს: რომელმან სძლოს ნაყრ[ოვნება]სა, უძლევებს ვნებათა, და რომელმან ისწაოს სიმდაბლე, უსწავიეს ყოველი სათნოებად.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Ath.12** (2:105v-106r), **Dvali, 1974**
(Maximus 2:118)

93. (142r)

inc.: თქუა ბერმან. ვითარმედ: ესე სამნი საქმენი თავ [არიან] ყოვლისა და უღირს კაცსა, რადთა დასხნეს წინაშე თუალთა მისთა...

Des.: ყოვლადვე ვერ შემძლებელ არს მოკუდინებად, ყოველთა კაცთაგან ვერ შემძლებელ არს დადგრომად ღმრთისა თანა მარადის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Ath.12** (3:106r), **Dvali, 1974** (Maximus 3:118)

94. (142r)

თქუა ბერმან: უკ[უე]თუ არა იყოს შენ თანა მოკუდინებად სულიერებრი, წადიერ იყავ და ილუწიდ, რადთა იყოს შენ თანა მოკუდინებად ჯორციელებრი. და ესრეთ იყოს შენ თანა მოკუდინებად სულიერებრი. და ამან მოკუდინებამან გყოს შენ რადთა მოჰკუდე ყოველთა კაცთაგან და ამისა შემდგომად იყოს დადგრომად შენი ღმრთისა თანა მარადის.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Ath.12** (4:106r), **Dvali, 1974** (4:118-119)

95. (142r) Clemax

თქუა ბერმან კლემაქსი: რად არს დედად ვსენებისა სიკუდილისა? რომელნი გარეშე არიან საწუთროსა ამას -- განშორებად ურვისა და ლოცვად მარადის; და ესენი შვილნი არიან და დედანი არიან სიკუდილისანი.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Dvali, 1974** (10:288)

96. (142r/v) Clemax

და მერმე თქუა: რომელმან შეუძლოს მოკუდინებად თავისა თუისისა ყოვლისაგან, იგი შემძლებელ არს ვსენებად სიკუდილისა; და რომელსა უყუარს აღრევად კაცთა თანა, ვერ შემძლებელ არს მოცალებად თავისა თუისისა. და ესევითარი კაცი მავნებელი არს სულისა თუისისა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Dvali, 1974** (10:288)

97. (142v) Clemax

და მერმე თქუა, ვითარმედ: ვერ შემძლებელ არს კაცი განვლად დღესა თუისა, ვითარ-იგი ჯერ-არს, უკეთუ არა შეჰრაცხოს, ვითარმედ დასასრული არს ცხორებისა მისისა საწუთროდსაგან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Sin.geo.O.35** (314r), **Dvali, 1974** (10:288)

98. (142v-146v) Macarios

inc. ამბა მაკარისტუის გუითხრობდა მოწაფე ამბა მაკარისი ალექსანდრიელისა, ვითარმედ: ვიდოდეთ ოდესმე ერთად უდაბნოსა შინა და იყო იგი წინა ჩემსა და მე უკუანა მისა. და ვიხილენ ორნი ანგელოზნი: შეუდგეს ერთი მარჯუენით და ერთი მარცხენით.

Des.: და წარვედით ჩუენ გზასა ჩუენსა და ვჰმადლობდით ღმერთსა, მამასა უფლისა ჩუენისა ძესუ ქრისტესა, რომლისა და არს დიდება, მადლი და ძალი თანა ძით და სულით წმიდითურთ აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (11:288-292)

99. (146v-147r) N340, R1340

inc. იტყოდა ვინმე ბერთაგანი და თქუა, ვითარმედ: მესმა მე ერთისაგან ვისმე წმიდათაგანისა, რამეთუ არიან ჭაბუკნი, რომელნი უძღუიან ბერთა ცხორებასა.

Des.: ხოლო ბერი იგი ტიროდა და იტყოდა: ვაჲ მე, შვილო, რამეთუ მრავალნი წელნი დავყვენ უდაბნოსა შინა, ხოლო შენ მცირედთა ჟამთა სული შენი აცხოვნე მოთმინებითა შენითა. და მიერითგან განზრძნდა ბერი იგი და იქმნა გამოცდილ.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (12:292-293)

100. (147r-148r) N177, R1177

inc. ძმამან ჰკითხა ბერსა და თქუა: უკუეთუ შეხუდეს კაცსა განსაცდელსა შინა შევრდომად შენდობითა ღმრთისაჲთა სარგებელისათუის სულისა მისისა, რაჲ ჯერ-არს მათთუის, რომელნი იგი დაბრკოლდეს განსაცდელსა მას ზედა?

Des.: და რომელნი-იგი ოდესმე დაბრკოლებულ იყუნეს მისა მიმართ, უფროსად აღეშენნეს სინანულსა მისსა ზედა და ადიდებდეს ღმერთსა.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (13:293-294)

101. (148r) N279, R1279

inc.: იტყოდეს ბერისა ვისთუისმე, რომელი მოკუდა სინას: და გარე-მოადგეს ძმანი ცხედარსა, შემოსეს იგი და ტიროდეს.

Des.: განვიცინენ მესამედ ამისთუის, რამეთუ მე შრომისაგან განსუენებად მივალ, ხოლო თქუენ სტიროთ. და [მეც]სეულად დაიწუხნა თუალნი ბერმან.

Notes:

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (14:294)

102. (148v) N294, R1294

inc.: ... ვინმე ჯორჯიელად მო... მონასტერსა ვისამე და ერ...განი იყო
მმარხველი, ხოლო მეორესა მას აქუნდა მორჩილება დიდი. ეტყუნ მას
მამასახლისი: ყავ ესე! და ყვის.

Des.: იხილა რად ესე მამან მისმან მმარხველმან, ჰრქუა მას: აღმოვედ მაგიერ
მდინარით და აღმო... ოდეს იგინი...

Notes: **BHG 1438m, de crocodillis.** The end of the narration is lost.

Parallel Georgian sources: **Dvali, 1974** (15:294-295)

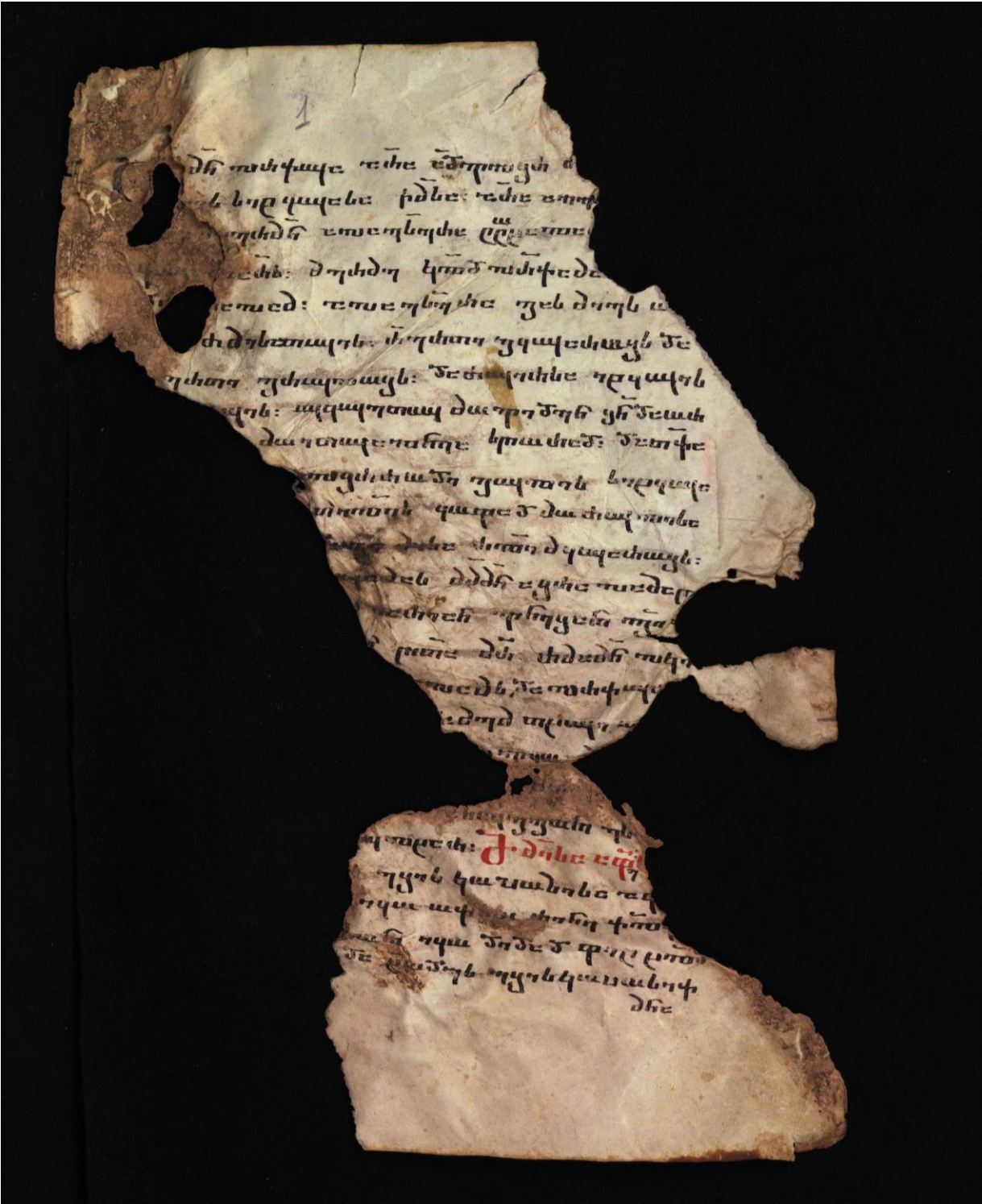

Image #1, Sin. Geo. N.4, f.1r

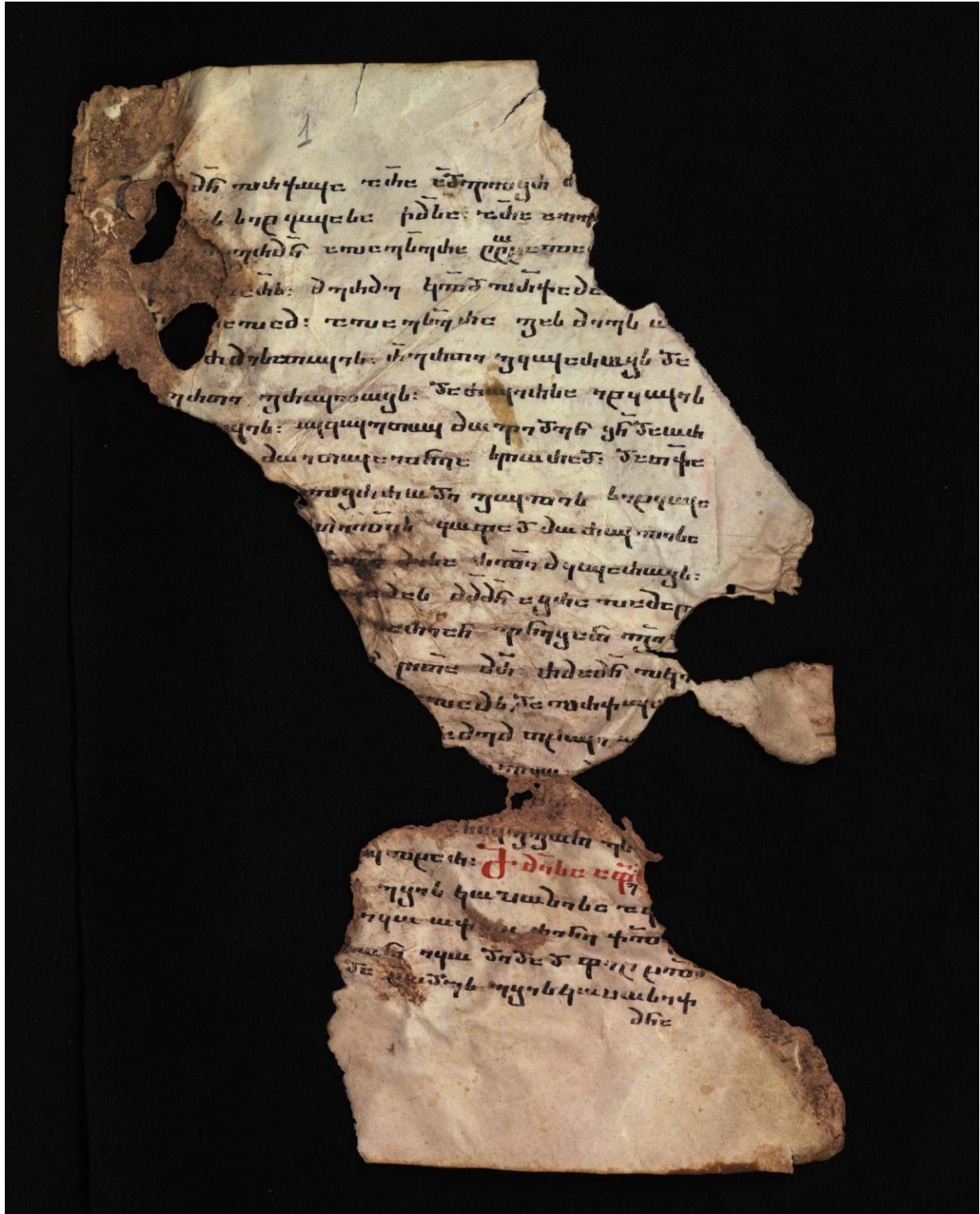

Image #2, Sin. Geo. N.4, f.1v

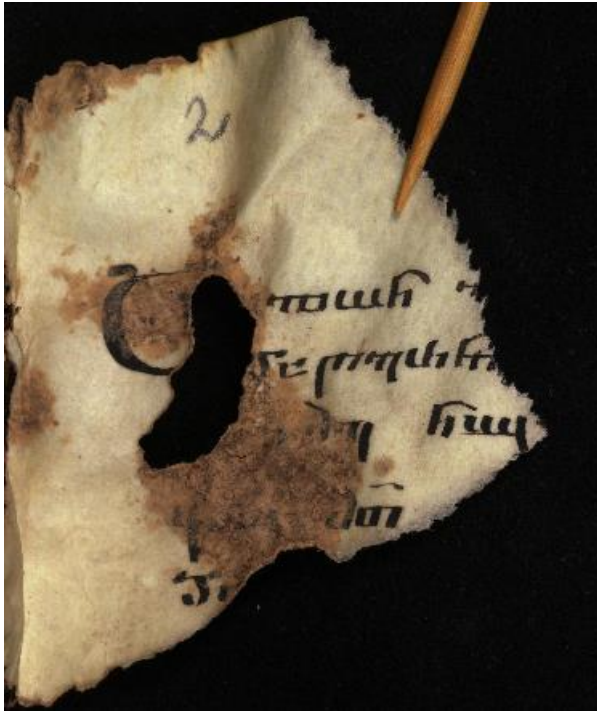

Image #3, Sin. Geo. N.4, f.2r

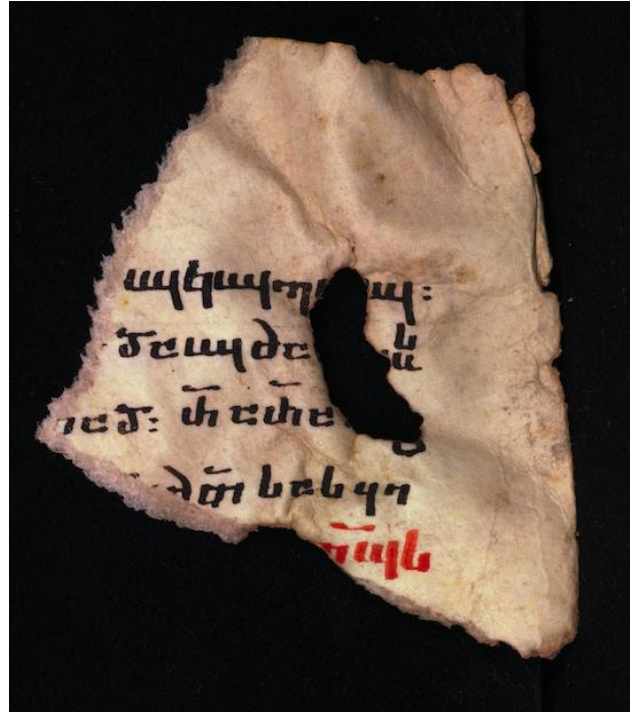

Image #4, Sin. Geo. N.4, f.2v

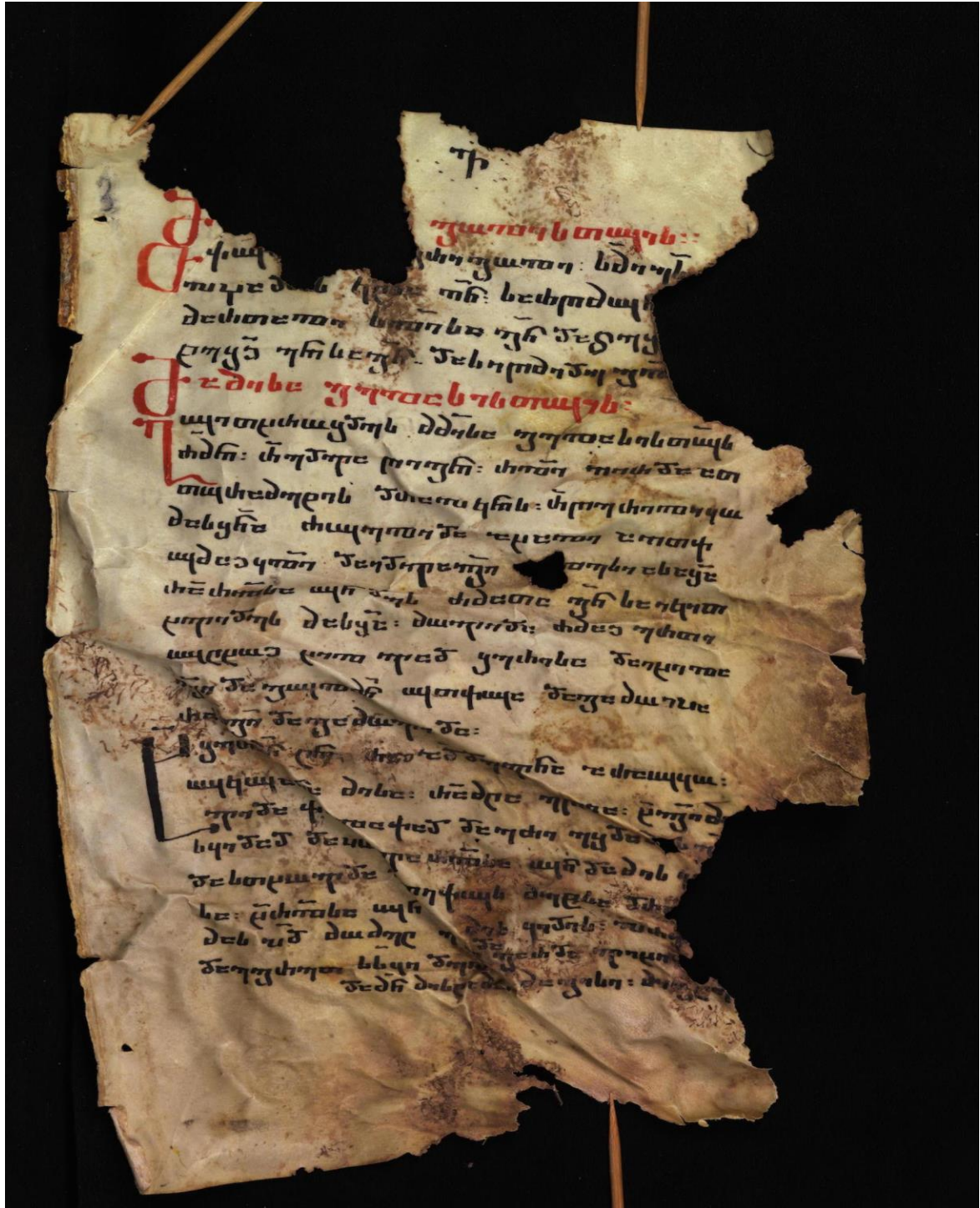

Image #5, Sin. Geo. N.4, f.3r

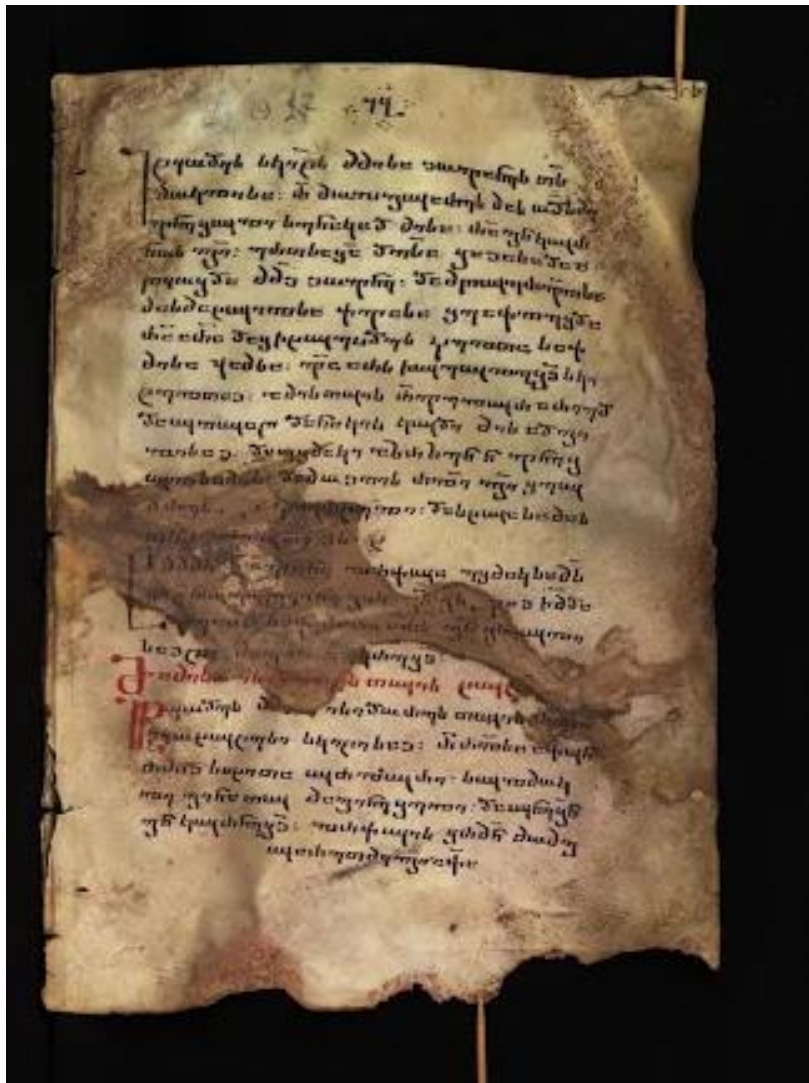

Image #5, Sin. Geo. N.4, f.19r

Table #1: Concordance Table

Story	Sin.Geo.#4	Sin. 35	Ath.12	M.D.Edition	PG
Abraham	1		1	1	1
Abraham	2	1	2	2	2
Aphy	1		1	1	2
Apollo	1		1	1	1
Apollo	2		2	2	3
Andreas	1	1	1		1
Andreas	2	2	2		
Ares	1		1		1
Gregorio	1	1	1	1	1
Gelasius	1		1	1	1
Daniel	1			6	6
Dioscorus	1		1	1	1
Dioscorus	2		2	2	2
	1		2	2	4
Euchariston	1		1	1	?
Zenon	1		7	7	?
Zenon	2		8	8	?
Theodorus Phermensis	1		14	14	18
Theodorus Phermensis	2		15	15	19
Theodorus Phermensis	3		16	16	20
Theodorus Phermensis	4		17	17	21
Theodorus Phermensis	5		18	18	22
Theodorus Phermensis	6		19	19	24
Theodorus Phermensis	7		20	20	25
Theodorus Phermensis	8		21	21	26
Theodorus Phermensis	9	8	22	22	
Theodorus Phermensis	10		23	23	28
Theodorus Phermensis	11		24	24	29
Theodorus de Nono	1		1	1	1
Theodorus de Nono	2	1	2	2	2
Theodorus de Nono	3	2	3	3	3
Theonas	1	1	1	1	1
Theopilus Archiepiscopus	1	1	1	1	1

Theopilus Archiepiscopus	2		2	2	5
Theodorus	1	1	1	1	1
Theodorus Eleutherip.	1	1	1	1	1
John Colobos	1		1	1	1
John Colobos	2		2	2	2
John Colobos	3	1	3	3	3
John Colobos	4	2	4	4	4
John Colobos	5		5	5	5
John Colobos	6		6	6	6
John Colobos	7		7	7	7
John Colobos	8		8	8	8
John Colobos	9		9	9	10
John Colobos	10		10	10	11
John Colobos	11	3	11	11	12
John Colobos	12	4	12	12	14
John Colobos	13		13	13	15
John Colobos	14		14	14	16
John Colobos	15		18	18	
John Colobos	16	6	19	19	19
John Colobos	17	7	20	20	20
John Colobos	18	8	21	21	21
John Colobos	19		29	29	30
John Colobos	20		30	30	33
John Colobos	21	15	31	31	
John Colobos	22		32	32	40
John Colobos	23		33	33	
John Colobos	24		34	34	
John Colobos	25	16	35	35	35
John Colobos	26	19	36	36	36
John Colobos	27	17	37	37	37
John Colobos	28	18	38	38	39
John Colobos	29		39	39	
Isidorus	1		1	1	1
Isidorus	2	3	2	2	2
Isidorus	3	2	3	3	3
Isidorus	4		4	4	4

Isidorus	5		5	5	5
Isidorus	6		6	6	6
Isidorus	7		7	7	
Isidorus	8	1	8	8	7
Isaak	tit.	?	tit.	tit.	
Isaak	1		1	1	1
Isaak	2		2	2	2
Isaak	3	1	3	3	3
Isaak	4	2	4	4	4
Isaak	5	3	5	5	5
Isaak	6	4	6	6	6
Isaak	7	5	7	7	7
Isaak	8		8	8	8
Isaak	9	6	9	9	9
Isaak	10		10	10	11
Ioseph in Panepho	tit.		tit.	tit.	
Ioseph in Panepho	1		1	1	1
Ioseph in Panepho	2	1	2	2	2
Ioseph in Panepho	3		3	3	3
Ioseph in Panepho	4	2	4	4	4
Ioseph in Panepho	5		5	5	5
Ioseph in Panepho	6	3	6	6	8
Ioseph in Panepho	7	4	7	7	7
Ioseph in Panepho	8	5	8	8	6
Ioseph in Panepho	9		9	9	9
Ioseph in Panepho	10	6	10	10	
Iakob	tit.	?	tit.	tit.	
Iakob	1	1	1	1	3
Iakob	2	2	2	2	4
Ioane Eunuchus	1	1	1	1	1
Ioane Cellensis	tit.		tit.	tit.	?
Ioane Cellensis	1		1	1	1

Sin. Geo. N.55

General Information

Manuscript aIdentifier: Sin. Geo. N.55

Repository: St. Catherine Monastery, Mount Sinai, Egypt

Shelf mark or press mark: N/A

Title: Apophthegmata Patrum, Collectio Alphabetica

Language: Georgian

Date: 10th c. (?)

Physical Description

Form/Type – Codex

Support – Parchment. MS is a palimpsest. Underwriting is mostly Caucasian Albanian, on some leaves Armenian.

Extent – 59 folios (1r-59v), 15 fragments

Format – c.17x14

Composition of quires – When discovered, the manuscript was a mass of leaves stuck together.³¹ Information about quires is not available in the *Catalogue, 2005*. From photocopies some bifolia could be identified. However, due to the lack of evidence, this is issue of future research, that should be conducted on the original copy of MS.

Pagination, foliation, quire marks – MS folios do not have original pagination. There are recent inscriptions made by pencil. Post probably, these pagination is made by the team of Georgian scholars.

Condition – The MS is damaged by fire. The top-most parts of all the folia have been destroyed. Outer edges of MS are also scorched. 15 fragments are just small part of the original folia (see below Picture 1 and 2).

Writing area – N/A

³¹ *ibid.* p.415

Number of columns – one column

Number of lines – N/A. As each folium is damaged by fire and almost none of them is preserved in its original form, it is not possible to identify exact initial number of lines. However, the extant parts of folia have 14-16 lines and most probably there were approximately 4-5 lines on the destroyed top-most parts.

Script – Nuskhuri

Script / Hand description – Peculiar form of ligatures, some letters are very large (out of proportion)

Layout – The text is written in dark brown ink. Titles are in red ink. The sections are marked by a Asomtavruli letter at the beginning of the initial word.

Decoration – Extant part of MS does not have any decoration.

Additions and signs of usage – N/A

Binding – There is no evidence about compilation and age of the MS.

Characteristics –

Bibliography – Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005

History

Place of origin – N/A

Date of origin – MS does not include any data for exact and precise datation. However, it has been suggested by the team of Georgian scholars that as the handwriting of Sin. Geo. N.55 is identical to Sin.Geo.13, and therefore possibly transcribed by the same scribe Mikhael, the date of the MS origin could be 10th c.³²

Provenance – St. Catherine Monastery on Mount Synai, Egypt.

Comments on provenance / history of the manuscript – MS was discovered in the St. Catherine Monastery on Mount Synai in 1975 by the team of Georgian scholars and is kept there until now. Evidence before 1975 is not available so far.

Content

Brief summary:

³² *ibid.* p.415

- **1r-12v** – Unidentified
- **13r-41r** – Apophthegmata Patrum, Collection Alphabetica
- **41r-59v** – unidentified
- **1-11 fragments** – Sermons by Antonius
- **12-15 fragments** – Unidentified

Item #1 – 1r-12v

Title – N/A

Incipit:

Explicit:

Note: Unidentified. Needs further investigation.

Bibliography: N/A

Item #2 – 13r-41r

Title – Apophthegmata Patrum, Collectio Alphabetica

Information on content –

- Poemen 13r-32v
 - **Title:** [სწავლ]ანი ნეტარისა მამისა [პიმე]ნი[სი] თითოსახენი, tit. 13r (the topmost part of the folio is damaged. Only the part of the title is visible)
 - **Incipit:** ძმამან <ჰკი>თხა მამასა [...] <პიმე>ნს და <რ>ქა ვ~დ: <მიქმნ>იეს ცოდვად [...] და მინებს შე<ნდობა>
 - **Explicit:** მწუხრითი მწუხრად ყოველთა დღეთა და ღუმილი დიდი და კელთსაქმარი
 - **Notes:** includes 103 narratives (13r-32v), detailed concordance table (including data from Sin.8, Sb, Ath.12, Manana Dvali 1974, PG, Guy. Regnault, unedited Greek MSs transcribed by Prof. Chiara Faraggiana Vc and K-38) see below.
- Other Narratives are related to **Peter** (ff.32v-33r), **Sisoës** (ff.33r-34v), **Sarmatas** (ff.33v-35r), **Eperichos** (ff.35r-35v), **Chome** (ff.35v-37v), **Dioscorus** (f.37v-38r), **Cassianos** (ff.38r-40r), **Matoes** (ff.40r-41r), **Motios** (ff.41r-41v).

Item #3 – 42r-59v

Title – N/A

Note: Unidentified. Needs further investigation.

Bibliography: N/A

Item #4 – 15 Fragments

Title – N/A

Note: Unidentified. Needs further investigation.

Bibliography: N/A

Additional Information

General Bibliography: Šua saukunet'a novelebis jveli k'art'uli t'argmanebi. 2, Anbanur-anonimuri paterikebi / (The Old Georgian Translation of the Novels of Middle Ages. 2, Alphabetical-Anonymus Patericon), ed. by Manana Dvali. T'bilisi: Mec'niereba, 1974; Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005.

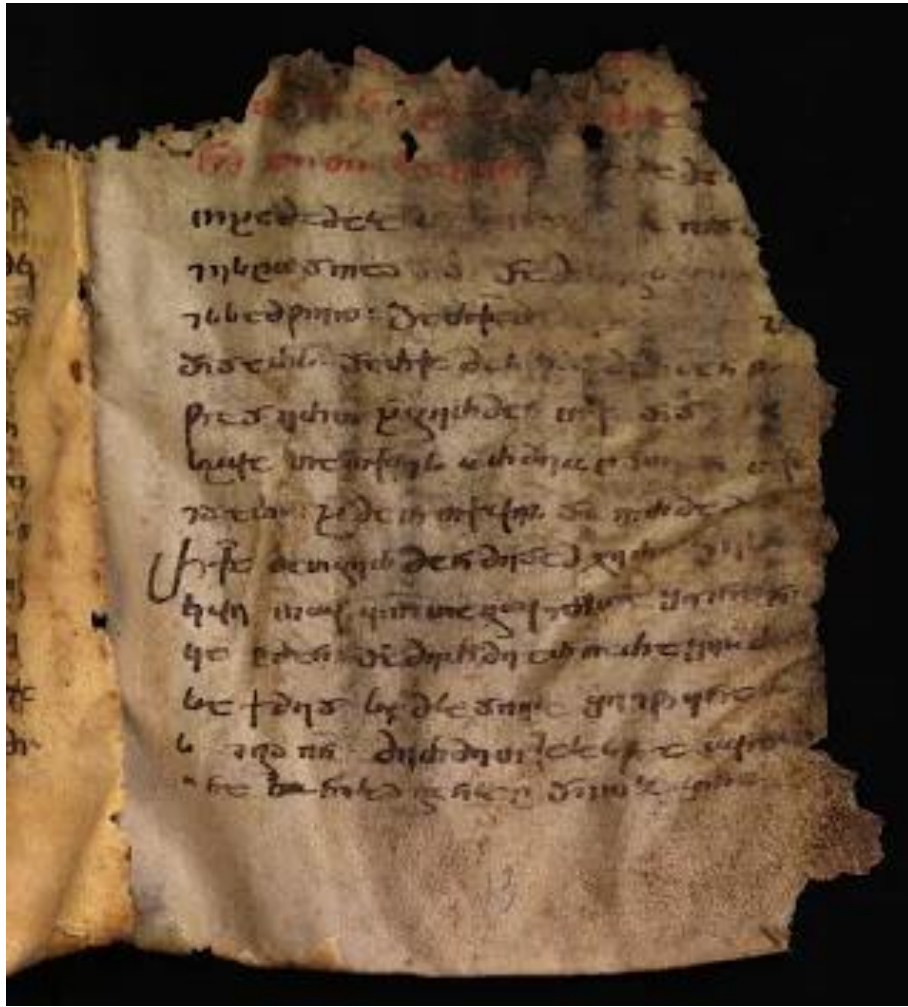

Image #8, Sin. Geo. N.55, f.13r, Beginning of Poemen (first line in the red ink)

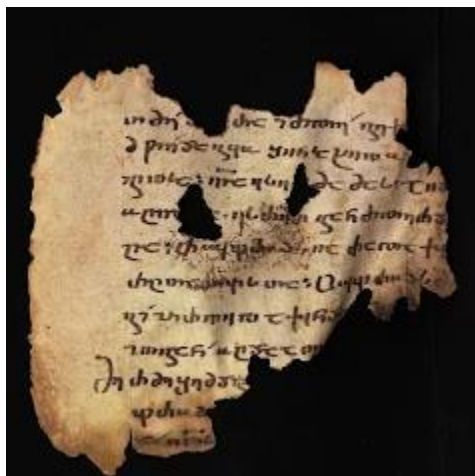

Image #9, Sin. Geo. N.55, f.1r, Unidentified Fragment

Table #1 – Concordance of Narratives related to Abba Poemen

Sin.Geo.#55	Sin. 35	Sin.8	Ath.12	M.D.Edition	VETU S	PG	Guy	SABAITICA K- 38	R. Tables
tit.			tit.	tit.	tit.				
1	2	9	9	9	8	12			586
2	3	10	10	10	9	13			587
3(?)	5	12	12	12	9	15			589
4	6	13	13	13	9	16			590
5	7	14	14	14	9	17			591
?	8	15	15	15	10	19			593
6	9	16	16	16	10	21			595
7	10	17	17	17	12	23			597
?	11	18	18	18	15	25			599
8	12	19	19	19	16	26			600
9	13	20	20	20	18	27			601
10	14	21	21	21	19	28			602
11	15	22	22	22	20	29			603
12	16	23	23	23	22	31			605
13	17	24	24	24	21	30			604
?	18	25	25	25	23	32			606
14	19	26	26	26	25	34	S		608
15	20	27	27	27	26	35			609
?	21	28	28	28	27	36			610
?	22	29	29	29	27	37			611
16	23	30	30	30	28	38			612
17	24	31	31	31	29	39			613
18	25	32	32	32	30	40			614
19	26	33	33	33	32	42			616
20	27	34	34	34	33	43			617

?	28	35	35	35	33	44			618
21	29	36	36	36	34	45			619
22	30	37	37	37	34	47			621
23	31	38	38	38	36	49			623
24	32	39	39	39	38	51			625
25	33	40	40	40	39	52			626
26	34	41	41	41	40	53			627
?	35	42	42	42				58v	
27	36	43	43	43	41	54			628
28	37	44	44	44	43	56			630
29	38	45	45	45	43	57			631
30		46	46	46	44	58			632
31	39	47	47	47	45	59			633
32	40	48	48	48	46	60			634
33	41	49	49	49	47	64			638
34	42	50	50	50	48	65			639
35	43	53	53	53		66			640
36	44	54	54	54		62			636
37	46	56	56	56		68			642
38	47	57	57	57		70			644a
39		58	58	58		70			644b
40	48	59	59	59		71			645
41	49	60	60	60		74			648
42	50	61	61	61		69			643
43	51	62	62	62		81	S3		655
44	52	63	63	63		84			658
45	53	64	64	64		85			659
46	54	65	65	65		86			660
47		72	72	72		93			667

48	60	74	74	74		96+S			670
49	61	75	75	75		75			649
?	62	76	76	76		97	S4		671
50		78	78	78		105			679
51	64	79	79	79		106			680
52		81	81	81		109			683
53	65	82	82	82		112			686
54	66	83	83	83		113+114b			687+688
55	67	84	84	84		115			689
56	68	85	85	85		117			691
57		86	86	86		131			705
58	69	87	87	87		118+116			192+690
59	70	88	88	88		121			695
60	71	89	89	89		119			693
61	72	90	90	90		50+136	S5		624+709
62	73	91	91	91		120			694
63	74	92	92	92	35	48+121+123			622+695+697
64	77	95	95	95		127			701
65	78	96	96	96		128			702
66	79	97	97	97		129			703
67	80	98	98	98					
68	81	99	99	99		130			704
69	82	100	100	100		146			720
70	83	101	101	101		147			721
71	84	102	102	102		148			722
72	85	103	103	103		149			723
73	86	104	104	104		137			711
74	87	105	105	105		152			726
75	88	106	106	106		153			727

76	89	107	107	107		154			728
77		108	108	108		155			729
78	90	109	109	109				70v	
79	91	110	110	110		156			730
80	92	111	111	111		159			733
81	93	112	112	112		160			734
82	94	113	113	113		162			736
83	95	114	114	114		165			739
84	96	115	115	115		166			740
85	97	116	116	116		167			741
86	98	117	117	117			10+13+1 4		
87	99	118	118	118		168			742
88	100	119	119	119			11		
89	101	120	120	120		139			713
90	102	121	121	121		169			743
91	107		127	127			23		
92	109	127	?	131		176			750
93	110	128	?	132		177			751
94		129	?	134			16		
?	116(1)	139(1)	139(1)	143 (1)			20		
95(1)	116(2)	139(3)	139(3)	143 (2)		178			752
95(2)	116(3)	139(3)	139(3)	143 (3)					
95(3)	116(4)	139(4)	139(4)	143 (4)		Paul 2			
95(4)	116(5)	139(5)	139(5)	143 (5)		73			647
95(5)	116(7)	139(7)	139(7)	143 (7)				72r	
96	117	140	140	144		Moise 12			506
97	119	143	143	147				72r	
98	120	144	144	148				72r	
99(1)	121(2)	147(2)	147(2)	151 (2)				72r	

99(2)	121(3)	147(3)	147(3)	151 (3)				72v	
100(1)	123(2)	149(2)	149(2)	153 (2)				73r+v	
100(2)	123(3)	149(3)	149(3)	153 (3)				65v	
100(3)	123(4)	149(4)	149(4)	153 (4)					
101(1)	124(1)	150(1)	150(1)	154 (1)				73r	
101(2)	124(2)	150(2)	150(2)	154 (2)				73r	
102	125	151	151	155		64			638
103	126	152	152	156		150			724

Sin. Geo. N.90

General Information

Manuscript Identifier: Sin.Geo.90

Repository: St. Catherine Monastery, Mount Sinai, Egypt

Shelf mark or press mark: N/A

Title: Apophthegmata Patrum, Collectio Alphabetica (?)

Language: Georgian

Date: 11th c. (?)

Physical Description

Form/Type – Codex

Support – Parchment. MS is a palimpsest. Underwriting is mostly Georgian Asomtavruli.

Extent – 38 folia (ff.1r-38v), 2 fragments (ff.39r-40v)

Format – c.15.5x12

Composition of quires – When discovered, the manuscript was a mass of leaves stuck together.³³ Information about quires is not available in the *Catalogue, 2005*. From photocopies some bifolia could be identified. However, due to the lack of evidence, this is issue of future research, that should be conducted on the original copy of MS.

Pagination, foliation, quire marks – MS folioa do not have original pagination. There are recent inscriptions made by pencil. Post probably, these pagination is made by the team of Georgian scholars. The present sequence of leaves do not follow the original order.

Condition – The MS is damaged. The middle part of ff.1-22 is eaten out. Outer margin ff.23-24 is torn off and part of the text is lost. (see below Picture 1 and 2). ff.34-38 only fragments have preserved

Writing area – N/A

Number of columns – one column

Number of lines – Number of lines differ page to page, 15-17 lines.

³³ *ibid.* p.415

Script – Nuskhuri

Script / Hand description – [to be added later]

Layout – The text is written in black ink. Titles are in red ink. The sections are marked by a Asomtavruli letter at the beginning of the initial word.

Decoration – [to be added later]

Additions and signs of usage – N/A

Binding – There is no evidence about compilation and age of the MS.

Characteristics – to be added later]

Bibliography – Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine’s Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005

History

Place of origin – N/A

Date of origin – MS does not include any data for exact and precise datation. However, it has been suggested by the team of Georgian scholars that according to the paleographic characteristics it could be dated of 11th c.³⁴

Provenance – St. Catherine Monastery on Mount Synai, Egypt.

Comments on provenance / history of the manuscript – MS was discovered in the St. Catherine Monastery on Mount Synai in 1975 by the team of Georgian scholars and is kept there until now. Evidence before 1975 is not available so far.

Content

Brief summary:

- **1r-5r** – Unidentified
- **5v-37v** – Apophthegmata Patrum, Collection Alphabetica (?)
- **38r-40v** – unidentified

Note: The content includes narrations related to the following: **Ammonas** (f.5v-6v), **Paulus** (f.8r/v, 10r/v), **Macarius** (ff.10v-16r), **Ephraim** (ff.17r-18v), **Meliseos** (f.19v-22v), **Karion** (ff.23r-24v), **Serapion** (34rv, 36r-37v.), **Jonas** (f.37v).

³⁴ *ibid.* p.415

Additional Information

General Bibliography: *Šua saukunet'a novelebis jveli k'art'uli t'argmanebi. 2, Anbanur-anonimuri paterikebi / (The Old Georgian Translation of the Novels of Middle Ages. 2, Alphabetical-Anonymus Patericon)*, ed. by Manana Dvali. T'bilisi: Mec'niereba, 1974; *Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria*, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005

Part IV – Structure and Content of Georgian AP

Concordance Tables

As one of the prominent scholars of AP noted almost a century ago without detailed inventories and concordances it is impossible to comprehend the entire picture of various AP collections.³⁵ Therefore, this is the second inevitable task to complete by the AP scholars.

The present concordance is based on two main pieces of works:

1. Tables edited by Regnault
2. Unpublished tables by Anna Kharanauli.

The concordance table includes 741 narrations. There is no evidence to argue that any Greek MSS (which has been selected for my research) could preserve stage of the Greek collection, that could be used by Georgian translators. Entire structure does not coincide to any of the MSS, and group of narrations attributed to an Abba show completely diverse picture. For example, in case of Syncletica dossier, Vc and Georgian MS absolutely coincide. On the other hand, we have dossier of Zenon which includes several APs that that in the Greek textual tradition are not attested in APalph, but I could find them in a Greek manuscript of the collection Sabatika, namely MS K-38).

³⁵ Bousset, Wilhelm, *Die Textüberlieferung der Apophthegmata Patrum*, in Festschrift A. von Harnack, Tübingen: Mohr, 1921, 102-116.

Names	GE	Sb	Sn1	Sn2	A	Dv.	PG	Re	PE	Sy.gr /PJ	PA-CSP/VP	BU	ARM	Am-Ch	Eth	Guy	N	Vc	Par. gr. 1596	Pr	K-38	Mosq. 190
Antonius	1	1	lac.	lac.	lac.	1	3	3		I 1/1	32,8/R108	II 35 II 202	1,1	Am 38,10	16,1 P 103			2			3 (2r)	
	2	2	lac.	lac.	lac.	2	4	4 =69 9	I 45,2	XV 2/2		II 368	15,2a 15,121 (49R)a	Am 27,10				3			21 (5r)	
	3	3	lac.	lac.	lac.	3	6	6			/M54	II 197	1,47 (1R)	Am 15,6				4			22 (5r)	
	4	4	lac.	lac.	lac.	4	7	7	I 45,1	XV 3/3	39,2/R129	I 453	15,2b	Am 38,4	P 109			5			15 (4v)	2 (2v)
	5	5	lac.	lac.	lac.	5	8	8	III 31,1,1	X 1/1		I 296	10,1		P 447			6			16 (4v)	3 (2r)
	6	6	lac.	lac.	lac.	6	9	9	III 36,4,4	XVII 2/2		II 33	17,13					7			23 (5v)	
	7	7	lac.	lac.	lac.	7	10	10		II 1/1	32,7/R109b Moses	I 20 II 472	2,30 (2R)	Am 18,10	P 1			8			17 (4v)	4 (2r)
	8	8	lac.	lac.	lac.	8	11	11		II 2/2	93,1	I 46	2,11	Am 36,10	P 2			9			18 (4v)	
	9	9	lac.	lac.	lac.	9	16	16		X 4/3		II 114	10,161 (1R)	Am 15,3				14				
	10	10	lac.	lac.	lac.	10	25	25	III 25,1,7			II 179	10,108								30 (6v)	
	11	11	lac.	lac.	lac.	11	37	37	I 20,7	XI 1	73, 1b		11,1a									
	12	12	lac.	lac.	lac.	12	38	38	I 20,8a	XI 2	73,1a/R176		11,1b		P 310						19 (4v)	5 (2r)
	13	13	lac.	lac.	lac.	13	32	32	IV 4,5,3	IV 4,5,3		II 40 3b	17,26 (1R)		37,11	A22		22				
	14	14	lac.	lac.	lac.	14		1370	I 20,80b		73,2		11,2									
	15	15	lac.	lac.	lac.	15		1603			95,2/Pa 35,2		1,48 (2R)									
Arsenius	16	1	lac.	lac.	lac.	2	1	39	IV 5,2,1	II 3/3a	93,3/R190a	I 1	2,12a					1			1 (7r)	1 (2v)
	17	2	lac.	lac.	lac.	2	2	40	IV 5,2,2	II 4/3b	93,3/R190b	I 2	2,12b					2			1 (7r)	2 (2v)
	18	3	lac.	lac.	lac.	3	9	47	IV7,3,5	XI 4/1a		II 236	II,35(1R) a					8			15 (9v)	
	19	4	lac.	lac.	lac.	4	10	48	IV 24,1,1	XI 5/1b		II 203,336	II,35(1R) b					9			16 (10r)	
	20	5	lac.	lac.	lac.	5	12	50	IV 42,1,6	X 8/6	89,2/Pa 32,6	II 47						11			18 (10r)	
	21	6	lac.	lac.	lac.	6	15	53	II 17,12	IV 3/3		I 134	4,27		P13			14				
	22	7	lac.	lac.	lac.	7	22	60	IV 1,15,2	X 9/7		II 397	6,3					23			19	

																				(10r)		
	23	8	lac.	lac.	lac.	8	25	63		II8.5	94,1	I 6	2,5					26		5 (7v)	16 (7v)	
	24		lac.	lac.	1	1	29	67 (cf. 434)	IV 5,2,18	IV 2/2	14,3	II517	6,6		P44			29		28 (11r)		
	25		lac.	lac.	1	1	30	68	IV 8,1,5	XII 1/1	64,2/R211a	I 105b	1,39b		P230			31		27 (11r)		
	26	9	lac.	lac.	2	9	31	69	III 26,8,1	VIII 3/3		I 29	8,8					32		21 (9r)		
	27		lac.	lac.	3	10	32	70		XV 10a/9b		I 344	2,19					33		10 (8r)	21 (8v), 6,7 (3r)	
	28	10	lac.	lac.	4	11	33	71		XVIII 3/2	99,2/Pa 36,3 CSP VO2/R38	II 23	18,2	Ch 174	4			15		31 (11v)	9 (5r)	
	29		lac.	lac.	5	12	35	73	I 39,3	XI 6	42,4	I 243	11,15							36 (13r)		
	30		lac.	lac.	6	13	36	74 (cf. 799)	IV 46,1,17- 21			I 450								34 (12v)	10 (5r)	
	31		lac.	lac.	7	14	37	75			93,6/R193a	I 13	2,20 8,12							22 (10v)		
	32		lac.	lac.	8	15	38	76			46,6/Pa 18,2	I 21	2,21a							12 (9r)		
	33	11	lac.	lac.	9	16	39	77	IV 37,4,1	X10/9	52,5/R163a	I 502	15,31 15,75(3 R)a				17			37 (13r)	11 (5v)	
	34	12a	lac.	lac.	10	17	40	78	a: IV 37,4,2 c: I 5,7 IV 37,4,3	XV 10b/9c	a: 52,5/R163b b:88,5 c:52,5/R163e	b: 15,30b I 549 c: I 151	b: 15,30b bede: 15,75 (3R)b				34a			37 (13r)	11 (5v)	
	35		lac.	lac.	11	18	41a	79a	II 32,13a	III 3/1	52,5/R163d /R211c	I 152a	3,31 15,30a				34b				12 (5v)	
	36	12b ,13	lac.	lac.	11	18	41b	79b	II 32,13b	XV 10c/9d	52,5/R163f	I 152b	15,75(3 R)c				35			37 (13r)	12 (5v)	
	37	14	lac.	lac.	12	19	42	80	IV 17,1,15	XV 11/10	84,1 93,7/R193b 52,5/R163c	I 344 I 165	15,32 15,33b 15,33c 15,34		P89 P90 P91		36			38 (13v)	13 (5v)	
	38		lac.	lac.	13	20	43	81	II 17,10			I 113	15,76 (4R)									
	39	15	lac.	lac.	14	21	44	82	IV 5,2,3	II 11			2,21b 2,33(5R)							23 (10v)		
Agathon	40		lac.	lac.	1	1	Alon io 4	147	II 45,1, 1			I 391	10,20								1 (17r)	1 (8v)
	41		lac.	lac.	2	2	15	97	II 47,22a	IV 7/7	88,1	I 61	4,42								2 (17v)	2 (9r)

	66	2	lac.	lac.	3	3	3	115	II 35,18	VII 3/3	24,5b	II 257	7,11				2			4 (14v)		
	67		lac.	lac.	4	4	4	116	I 44,3	X 20/16		I 447	10,22							6 (14v)	3 (6v)	
	68		lac.	lac.	5	5	5	117				II 393	18,1							5 (14v)	2 (6r)	
	69		lac.	lac.	6	6	6	118	III 13,10			II 405 b: I 324 II 470										
	70		lac.	lac.	7	7	7	119	IV 10,2,33			I 449a	18,84a							1 (14r)	1 (6r)	
	71	3	lac.	lac.	8	8	8	120	III 2,8,3		a: 24,5/Pa 9,3	I 449b	9,28 (1R) 18,84b							1 (14r)	1 (6r)	
	72		lac.	lac.	9	9	9	121	II 2,9	XV 13/12	91,1	II 282	15,54				2			7 (15r)		
	73		lac.	lac.	10	10	10	122	III 2,8,4			I 400	9,30 (3R)									
	74	4	lac.	lac.	11	11	11	123 =12 49an	I 42,4	X 116/81an		II 209 an	15,78 (6R)									
	75	5	lac.	lac.	12	12	Poe men 96	670	I 41,8			I 503 II 475	2,65 (37R)an									
Achilas	76		lac.	lac.	1	1	1	124	IV 47,1,1- 5	X 18/14		I 415	10,165 (5R)				1					
	77		lac.	lac.	2	2	2	125				I 14	2,8								4 (11v)	
	78		lac.	lac.	3	3	3	126	II 16,3	IV 10/10		II 260	4,43		P 15		3			2 (19r)	2 (11r)	
	79	1	lac.	lac.	4	4	4	127	I 28,14	IV 9/9	26,2/R90	I 257	4,3				2			1 (19r)	1 (11r)	
	80	2	lac.	lac.	5	5	5	128	b: II 3,7		b: 60,1	II 157	10,7 Ammon									
Ammoe	81		lac.	lac.	1	1	1	130	II 47,5	XI 11/3			11,13	Ch 73			1			1 (19r)	1 (11v)	
	82		lac.	lac.	2	2	2	131		XI 12/4			11,17	Ch 74			2			2 (19v)	2 (11v)	
	83		lac.	lac.	3	3	3	132	III 14,5,1	IV 11/11			4,2				3					
	84	1	lac.	lac.	4	4	4	133	I 45,4			II 225	15,79 (7R)		13,83							
	85	2	lac.	lac.	5	5	5	134				I 308 (304)	10,166 (6R)									
Amoun	86		lac.	lac.	1	1	1	135	IV 4,5,4	XVII 3/3		II 180	17,31 (6R)				1			Antoni os 12 (4r)	(1v)	
	87	1	lac.	lac.	2	2	2	136	II 47,6	XI 56/20 Poemen	b: 84,2	II 516	11,37 (3R)				2					
Anub	88		lac.	lac.	1	1	Amo un 3	137 1422									N42 2	1			2 (22r)	2,3 (14r/v)

	13 1		1		6	6	6	188	IV 50,1,1-3	X 23/18	CSP VI 6		10,13 b: 1,26d						(11v) Arseni us		
Dioscorus	13 2		1		1	1	1	191	II 16,7	IV 13/13		I 76	4,39					1		1 (60r)	1 (39r)
	13 3		2		2	2	2	192		III 23	39,8/Pa 15,5 Isidore / App.Sb.Theo d.	149 Isidore	3,35 (2R)an							2 (60r)	2 (39r)
	13 4	1	lac.		3	3	3	193	I 31,7				1,55 (9R)							3 (60r)	3 (39r)
Epiphanius	13 5	1	lac.		1	1	3	198	IV 8,1,6	XII 6/6	63,2	I 118a	12,12 (1R)a		39,17			1		1 (67r)	
	13 6		1		2	2	4	199 (b=8 6)		IV 15/15			4,18		P16			2		2 (67r)	
Euchariston	13 7		1		1	1	1	216		XX 2/3		II 1	19,3	Ch 241	53			1			
Eulogius	13 8		lac.		1		1	217	III 26,8,2-8	VIII 4/4	5,1	I 322	8,11					1		Ioseph in Panep ho 2 (109v)	
Euprepion	13 9		lac.		1	1	3	220	IV 1,15,11				6,25 (5R)								
Helladios	14 0	1	lac.		1	1	1	225		IV 16/16		I 254 Or II 355 an	4,15a								
	14 1	2	lac.		2	2	2	226	II 19,2				4,15b								
Zenon	14 2	1	lac.		1	1	1	235	VIII 5/5			II 490	1,16					1a		13 (79r)	
	14 3		lac.		2	2	2	236				I 431	10,15							16 (79v)	
	14 4		lac.		3	3	3	237			33,3/Pa 12,4 /R 111	I 465	15,52								
	14 5	2	lac.		4	4														4 (74v)	
	14 6		lac.		5	5	5	239		XVIII 8/7	62,1/R 210	II 58	18,97 (5R)	Ch 179				1b		1 (73v)	
	14 7		lac.		6	6	6	240	III 50,1,2	IV 17/17	3,3 CSP 1 14/R7	I 272	4,65 (7R)		14,34			2		2 (74r)	
	14 8		1		7	7															
	14 9		2		8	8															
	15 0	3	lac.		9	9		1509	I 20,4				10,171 (11R)a					N50 9-10			
	15 1	4	lac.		10	10		1510	I 21,1				10,171 (11R)bc					N50 9-10		5-6 (75r)	

	28 0		9		9	9	9	392				II 406	4,75 (17R)						3 (110v)		
	28 1	6	10		10	10													Joseph Theba- us 1 (111r)		
Iakob	28 2	1	1		1	1	3	397	I 14,2	III 17/7		II 146 b: II 136 Poemen II 343b	3,21		P6			1			
	28 3	2	2		2	2	4	398		X 111/77 an		II 52	10,178 (18R)b								
Ioane Eunuchus	28 4	1	1		1	1	1	401	II 4,2				10,71 (A: an)						1 (109r)		
Ioane Cellarum	28 5		1		1	1	1	407					5,28								
Joanne Persa	28 6		1			1	2	417	III 50,1,5- 11	VI 8/7		II 245 Macaire	5,18 Isaie						1 (108r)		
Joanne discipulo Abbatis Pauli	28 7		1			1	1	421	I 34,5	43,2 CSP IV 13/R 27		I 238	14,15					1	1 (108v)		
Ischyriion	28 8	1	1			1	1	426	I 25,6	XVIII 9/34	95,3/R197	II 188	18,57	Ch 207					1 (113r)		
Joanne Thebaeus	28 9		1		1	1	1	424	I 19,16	I 14/9		I 239	1,2 Antonius		16,6			1	1 (111r)		
Isaac Thebaeus	29 0	1	1		1	1	1	422	III 2,8,9	IX 5/3	41,6/R 137		9,9					1			
Hilarion	29 1					1	1	425		XVII 4/4		II 112	17,11	Am 15,8				1			
Cassianos	29 2	1				1	1	427	III 42,1,11- 12	XIII 2/2			13,14					1a	1 (126r)		
	29 3					2	3	429	III 42,1,13	XIII 3/3			13,32 (15R)					1b	2 (126v)		
	29 4					3	4	430	II 16,10	IV 26/24			4,76 (18R)					1c	Iohann es dux 1 (112r)		
	29 5	2				4				PJ V3,4								1d	4 (127r)		
	29 6					5	7	433		VI 14/10		II 417 an	6,28 (8R)	Ch 26				1e			
	29 7					6	Sera pion 4	878										1	5 (127r)		
	29 8					7															
Carion	29		1			1	2	441	I 16,12				15,96							Zachari	

	38 8	1	2		2	2	2	557	III 31,1,14	I 18/11		II 21a	1,3		16,8				2 (1r)
	38 9	2	3		3	3	3	558	II 47,19			I 16	2,45 (17R)						3 (1r)
	39 0		4		4	4	4	559	a: III 46,9,1			I 171	13,6						4 (1v)
Nisterous Cenobita	39 1	1	1		1	2	562	I 33,14	XV 46/30	96,3/Pa 42,3		II 181	I,28						1 (1v)
	39 2	2	2		2	1	561		I 19			I 37	1,14		P 115				Nist erou s 5 (1v)
Nicon	39 3		1		1	1	563	II 46,7	XVI 30				5,6						1 (2r)
Netra	39 4		1		1	1	564	II 18,11	X 50/36	CSP I 12/App.18		II 410	10,101	Ch 62			Mos es 5e		
Poemen	39 5		1		1	1	575	I 18,7	XI 55/19	73,5		II 40	11,9 Antonius				1		1a (45r/ v)
	39 6		2		2	2	576	IV 5,2,33	XVI 11/8	M 18		I 236	16,15 (6R)				1		1b (45v)
	39 7		3		3	3	577		X 53/38								1		2 (45v)
	39 8		4		4	4	578	III 38,1,25- 28	XVII 11/8	27,2/R 93		I 555	17,37 (12R)				2		3 (45v)
	39 9		5		5	5	579	I 24,12	VII 16/13	49,4 CSP IV 4/R 20		I 265	8,24 (6R)		P 65		3		4 (46v)
	40 0	1	6		6	6	183	757	XVIII 21/16	81,1/Pa 29,1		I 628	18,23a	Ch 188	P 227		4		5 (46v)
	40 1		7		7	7	581	I 15,12	XIX 14/10	49,5/Pa 14,1 R 168		I 620	18,121 (29R)	Ch 229			6		7 (47v)
	40 2		8		8	8	9	583	I 24,5	(IV 32)	92,3 CSP IV 6		I 550	15,112 (40R)					9 (49v)
	40 3	2	9	1	9	9	12	586	I 1,5	X 57/40			10,104		P 75		8		204 (74v)
	40 4	3	10	2	10	10	13	587			VII 18/13	I 197 II 499	5,46				9a		104 (66r)
	40 5	4	11		11	11													103 (66r)
	40	5	12	3()	12	12	15	589	II 28,8	X 58/41		I 255	5,38				9b		

42 6	25	32	17	32	31	39	613	II 2,44b	III 26/12	54,3b	I 175						29		120 (67r)		
42 7	26	33	18	33	32	40	614		X 83/57	/M 70	II 231						30		121 (67v)		
42 8	27	34	19	34	33	42	616	II 47,23	IV 36/31c		I 44 Alonios	4,82 (24R)			P 358		32		122 (67v)		
42 9	28	35	20	35	34	43	617		II 24/12a		I 317						33		123 (67v)		
43 0	29	36		36	35	44	618		VII 20/14		I 235	7,68 (23R)					33		201 (73v)		
43 1	30	37	21	37	36	45	619		X 86/58	100,1/M 75	I 22	10,188 (28R)		b: P 350b			34		46 (57v)		
43 2	31	38	22	38	37	47	621	II 47,24	IV 37/31d	87,2	I 49	4,32a					34		197 (73r)		
43 3	32	39	23	39	38	49	623	I 45,40	XV 48/32 cf. XXI 43	/M 101	II 399	3,55 (4R)		P 396			36		124 (67v)		
43 4	33	40	24	40	39	51	625	IV 44,1,9- 11	XIII 6/6	33,10	II 378	13,22 (5R)		P 85			38				
43 5	34	41	25	41	40	52	626	III 31,1,2	X 88/59	74,2	II 134	10,189 (29R)b		14,11			39		125 (67v)		
43 6	35	42	26	42	41	53	627		I 22/13	99,1a	I 114	1,87 (41R)		16,10 P 117			40		51 (58v)		
43 7	36	43		43	42		1301	XV 75/57			I 517	15,62	Ch 131		N30 1				52 (58v)		
43 8	37	44	27	44	43	54	628	I 42,2	X 89/60	/M 80	II 77	10,122		13,89			41				
43 9	38	45	28	45	44	56	630		VIII 19/14b		II 139						43		126 (67v)		
44 0	39	46	29	46	45	57	631		IV 39/32		I 95	4,32b		P 359			43		127 (67v)		
44 1		47	30	47	46	58	632	III 42,1,7	XIII 5/5	/M 43	I 17	13,23 (6R)		P 84			44		19 (51v)		
44 2	40	48	31	48	47	59	633	I 13,14	II 25/12b	92,1	I 364b	2,46 (18R)					45		128 (68r)		
44 3	41	49	32	49	48	60	634		I 23/14	/M 8 Moses	II 193 cf. II 341	1,4 a: 1,29a		P 118			46		129 (68r)		
44	42	50	33	50	49	64	638	III 2,8,15	IX 9/6		II 358	9,33					47				

Petrus Pionita	597	1	1	1		1	2	783	III 41,2,2-5	XI 65/26	/M 25			11,62 (28R)	Ch 87					Petrus discipulus Lot 1
	598	2	2			2	4	785												
	599		3			3	3	784	II 1,10			I 499	15,39							3
Paphnutius	600		1		1	1	2	787	III 36,4,23-24	XVII 15/12	46,5/R 151	I 63	17,5	Ch 157						1
	601	1	2		2	2														
	602	2	3		3	3														
	603		4		4	4	4	789	I 1,26					5,91 (10R)						
	604	3	5		5	5	Eudaimon 1	234												
Paisius	605		1		1	1														
Pitimius	606		0			1	Beniamin 1													
Paulus	607		1		1	1	1	791	XIX 15/11			I 617	18,11	Ch 230						
	608		2		2	2													S1	
	609		3		3	2	Paulus Cosmeta 2	793	XI 64					2,10						
	610		4		4	3	Paulus Cosmeta 1	792	XVI 10			I 200	16,17 (8R)							
	611	1	5		5	4	Paulus Magnus 1	794	VII 21	14,10/Pa 2,2a R 72a		I 2341	7,70 (25R)		P 229					
	612		6		6	5	Paulus Mag	796		a: IV 41	14,11/Pa 2,2b R 72b		4,87 (29R)							

	67 8	3	8		8	8	9	864	III 21,7,6	VI 28			6,33 (13R)		37,16					15:1 23r		
	67 9	4	9		9	9	10	865 =11 17 an					10,57b							16:1 23r		
	68 0	5	10		10	10	11	866	III 10,2,2	XI 69/29		II 240	11,66 (32R)					Mos es 2c		13:1 23r		
	68 1		11		11	11	12	867 cf.7 73				II 489b	19,35 (7R)							17:1 23r		
	68 2		12		12	12		Mar cus (disc · abba t. Silv.) 1	526	I 35,6	XIV 11/5	42,5/R 143	I 240	14,4a				Mos es 5c		8:12 0r		
	68 3		13		13	13		Mar cus (disc · abba t. Silv.) 2	527	I 35,7		42,6		14,14a						9:12 0r		
	68 4		14		14	13		Mar cus (disc · abba t. Silv.) 3	528	I 15,11	XIV 12/6	49,2	I 241	14,4b				Mos es 5d		10:1 20r		
	68 5		15		15	13		Mar cus (disc · abba t. Silv.) 4	529					14,14b						11:1 20r		
	68 6		16		16	13		Mar cus (disc · abba t.	530		XVIII 20/15			18,120 (28R)	Ch 228					11:1 20r		

	70 9	10	11		12	10	1	892		III 34/16			3,66 (15R) an				9				2 (109r)
	71 0	11	12		13	11	13	904		X 103/71a							10a				23 (111v)
	71 1	12	13		14	12									S4		10b				13 (110v)
	71 2	13	14		15	13	12	903		X 103/71b	81,3						11				22 (111v)
	71 3	14	15		16	14	3	894		IV 50/42	10,1/R 60 Vicillard		4,96 (38R)a				12a				5 (109v)
	71 4	15	16		17	15	6	897		VII 22/15	97,1a		7,79 (34R)a Sisoes				12b				7 (109v)
	71 5	16	17		18	16	4	895		IV 51/43			4,96 (38R)b				12c				4 (109v)
	71 6	17	18		19	17									S1		12d				1 (109r)
	71 7	18	19		20	18	7	898		VII 23/16	b: 51,1b/Pa 20,1b R 157b		7,79 (34R)b Sisoes				12e				8 (109v)
	71 8	19	20		21	19	8	899		VII 24/17	a:51,1a/Pa 20,1a R 157a		7,80 (35R)	Ch 40			13a				9 (110r)
	71 9	20	21		22	20	16	907		XIV 17/9			14,26 (9R)a				13b				25 (112r)
	72 0	21	22		23	21	15	906		X 105/72							14				24 (111v)
	72 1	22	23		24	22	17	908		XIV 18/10			14,26 (9R)b				15				26 (112r)
	72 2	23	24		25	23									S2		16a				10 (110r)
	72 3	24	25		26	23	9	900		b: VII 25/18			7,81b-82 (36b- 37R)	Ch 41			16b				11 (110r)
	72 4	25	26		27	23															
	72 5	26	27		28a	24	14	905	I 30,5	X 106											
	72 6				28b	24															
Sara	72 7		1		1	1	1	884	II 26,8a	V 13/10		I 566	5,92 (11R)a				1a				
	72 8		2		2	1	2	885	II 26,8b	V 14/11			5,92 (11R)b				1b				
	72 9		3		3	2	3	886	IV 5,2,59	VII 26/19		I 203	7,83 (38R) Vicillard	Ch 42			2				
	73 0		4		4	3	4	887		X 107/73		II 525					3a				

	73 1	1	5		5	4	5	888	III 25,1,4	X 108/74		II 75	7,34					3b				
	73 2	2	6		6	4	6	889		XI 127		I 268										
	73 3		7		7	5	8	891	III 42,2,7				4,94 (36R)Ab bo									
Hyperechi us	73 4	1	1		1	1	1	918	II 15,14	IV 53/45			4,99 (41r)a	Ch 8					1			
	73 5	2	2		2	1	2	919		IV 54/46			4,99 (41r)b	Ch 9	P 209				2			
	73 6	3	3		3	1					PJ IV 47								3a			
	73 7	4	4		4	1	4												3c			
	73 8	5	5		5	1	3	920	II 35,17	IV 57/49	26,4/R 91b		4,33a Titonios	Ch 12	p 362				5			
Felix	73 9		1		1	1	1	928	I 18,15	III 36/18			3,35; 10,44						1,2			
Phorta	74 0	1	1		1	1	1	930	III 49,1,8			II 71	15,48a									
Philagrius	74 1		1		1	1	1	929	III 50,1,12- 14	VI 19/15		I 159	6,7	Ch 31								
Chome	74 2	1	1		1	1	1	931		I 27/18		II 232	1,104 (58R)						1			
Or	74 3		1		1	1	1	934		III 37,19	/M 47	I 145	3,36						Cho me 1b			
	74 4		2		2	2	2	935	II 47,12	XX 8/7		I 351	19,39 (11R)	Ch 264	P 325				Cho me 1c			
	74 5	1	3		3	3	3	936	II 47,13	XX 9/8		I 352	9,26						Cho me 1d			
	74 6	2	4		4	3																

Georgian AP Collection and its Relation to the Greek Sources

In this chapter we address some questions that are crucial for reconstructing how the Georgian collections of AP have developed in terms of content and arrangement: What is the interrelationship between the Georgian MSS of AP? Do they reflect any Greek source? If so, to what degree? Is it possible to trace any method or technique employed by the Georgian redactors/compiler?

Structural relationship of the Georgian MSS

Interrelationship of the Georgian and Greek Collections

As we mentioned above Sin. Geo. N.4 + Sin. Geo. O.8 is a damaged MS. The initial part is entirely lost, thus we have no extant evidence about the dossiers of abbas, who are of a special interest (Antonius, Arsenius, Ammonas, Agathon), and dossiers of some abbas (e.g. Abraham, Andreas, Apollo, Zenon etc.) have been saved incompletely on the scatteredly preserved folia of the first part of MS.^[2] Luckily, they have survived in the MSS Sin.geo.O.35 and Ath.geo.12.

In order to represent broader picture of the Georgian tradition and Sin. Geo. N.4 + Sin. Geo. O.8 within it, dossiers of two “missing” abbas, **Antonius** and **Arsenius**, and partially preserved one of Abba **Zenon** have been covered here. Certainly, we do not intend thus to supplement or reconstruct Sin. Geo. N.4 + Sin. Geo. O.8, but rather to demonstrate whether these evidence helps for a solution of the same puzzle or not. Afterwards, the dossiers of **John Colobus**, **Cassianos**, **Macarius** and **Syncletica** are being discussed. And finally, the primary core of the Apophthegmatic collection, and focus of our study, the dossier of abba **Poemen**, is analysed.

1. Dossier of abba Antonius

While discussing the relation of the Georgian tradition of abba Antonius to the Greek sources, three premises:

1. Apophthegms related to abba Antonius are preserved only in the MS **Sin. Geo. O.35 (Sb)** (f. 275r-276r), which is the shortest Georgian collection of AP.
2. The initial parts of all other MSS (Sn1, Sn2, A) are damaged; therefore we have no data about their original content.
3. Out of three Greek MSS for comparison we use only two - Vc and K-38, as in Mosq. 190 we have only 4 parallel apophthegms that do not provide significant evidence for the present research.

Quantity and Sequence of Apophthegms

The Dossier of Antonius includes 15 apophthegms in **Sb**, for comparison Regnault/PG: 38;Vc: 22; K-38: 34; Mosq.190: 13.

Table #1 – Dossier of Antonius in Georgian and Greek MSSs

Sb	Vc	K-38	Mosq.190	N	PG	Regnault
1	2	3 (2r)			3	3
2	3	21 (5r)			4	4 =699
3	4	22 (5r)			6	6
4	5	15 (4v)	2 (2v)		7	7
5	6	16 (4v)	3 (2r)		8	8
6	7	23 (5v)			9	9
7	8	17 (4v)	4 (2r)		10	10
8	9	18 (4v)			11	11
9	14				16	16
10		30 (6v)			25	25
11					37	37
12		19a (4v)	5a (2r)		38	38
13	22				32	32
14		19b (4v)	5b (2r)	N370		1370
15				N603		1603

The relation of Sb to Vc could be characterized in the following way:

1. What is common?
 1. 10 AP (overall number of narrations in Sb: 15, in Vc: 22)
 2. Sequence: the narrations are not rearranged, and the sequence of 8 narrations exactly match: Sb: 1-8 and Vc: 2-9 (Re3-11)
2. What is different?
 1. 12 AP included in Vc are not in Sb, among them Antonius 1
 2. 5 AP included in Sb are not in Vc, among them last two AP, which in Greek are transmitted in the anonymous “normal” collection(N370, N603), and in Latin by Paschasius (PA 73,2 and 95,2 respectively)
 3. Subsequently, due to the above mentioned distinctions, the sequence after the first 8 narrations is different (e.g. the narrations 10-13 of Vc are between the narrations 8-9 of Sb.)

The relation of Sb to K-38 could be characterized in the following way:

1. What is common?
 1. 11 AP (overall number of AP in Sb:15, in K-38: 34)
 2. Exact sequence in three “couples” of AP:
 1. Sin. 35 — 2-3 and K-38— 21-22
 2. Sin. 35 — 4-5 and K-38— 15-16
 3. Sin. 35 — 7-8 and K-38— 17-18
2. What is different?
 1. 24 AP included in K-38are not in Sb.
 2. 4 AP included in Sb are not in K-38, among them the last AP (N603)
 3. Overall sequence, besides the three “couples” mentioned above, does not coincide

Some additional characteristics of Sb:

1. 8 AP are common for two Greek and Georgian MSS. 2 narrations in Sb are not in Vc and two other not in K-38.
2. 2 AP from the anonymous collection are at the end of Antonius dossier.
3. Antonius 32 is the end of his dossier in Vc and to some extent in Sb too (before the anonymous sayings)

Conclusions

Based on the given evidence, we can conclude that for the AP of Antonius Sb does not exactly coincide with any of the Greek MSS. In principle, Sb shows equal similarity to both Vc and K-38. However, regarding the sequence, it is slightly closer to Vc. As we will see below, and in the

chapters dealing with the analysis of the text itself, the picture is identical – not only an apophthegm, but also a single sentence within it combines different elements of various traditions.

2. Dossier of Arsenius

I will add text later.

Sb	Ath.12	Vc	K-38	Mosq.190	PG	Regnault
1	lac.	1	1 (7r)	1 (2v)	1	39
2	lac.	2	1 (7r)	2 (2v)	2	40
3	lac.	8	15 (9v)		9	47
4	lac.	9	16 (10r)		10	48
5	lac.	11	18 (10r)		12	50
6	lac.	14			15	53
7	lac.	23	19 (10r)		22	60
8	lac.	26	5 (7v)	16 (7v)	25	63
	1	29	28 (11r)		29	67 (cf. 434)
	1	31	27 (11r)		30	68
9	2	32	21 (9r)		31	69
	3	33	10 (8r)	21 (8v), 6,7 (3r)	32	70
10	4	15	31 (11v)	9 (5r)	33	71
	5		36 (13r)		35	73
	6		34 (12v)	10 (5r)	36	74 (cf. 799)
	7		22 (10v)		37	75
	8		12 (9r)		38	76
11	9	17	37 (13r)	11 (5v)	39	77
12a	10	34a	37 (13r)	11 (5v)	40	78
	11	34b		12 (5v)	41a	79a
12b,13	11	35	37 (13r)	12 (5v)	41b	79b

14	12	36	38 (13v)	13 (5v)	42	80
	13				43	81
15	14		23 (10v)		44	82

3. Dossier of John Colobos

I will add later.

4. Dossier of Abba Zeno

Before entering the structural analysis of Abba Zenon's dossier, we must consider the following data:

1. Along with Sb (the shortest collection) also Ath.12 (the longest collection) preserves narrations related to Zenon in its complete version (i.e. this parts of MSS are well preserved). As for the Sin.4/Sin.8, there are only excerpts from two narrations on the damaged folia of MSS, therefore this MSS is excluded.
2. As for the Greek sources,
 1. 8 AP are included in Cotelier edition as well as in Regnault index
 2. 3 AP are in Vc
 3. 16 AP are preserved in K-38. Four out of them are included also in Cotelier, and two in the anonymous "normal" collection.

Quantity and Sequence of the AP

In the Georgian tradition 18 AP are preserved. All of them are included in Ath.12, and only 8 in Sb.

Sin. 35	Sin.4 Sin.8	Ath.12	Vc	K-38	PG	Regnault	N
1	lac.	1	1a	13 (79r)	1	235	
	lac.	2		16 (79v)	2	236	
	lac.	3			3	237	
2	lac.	4		4 (74v)			
	lac.	5	1b	1 (73v)	5	239	
	lac.	6	2	2 (74r)	6	240	
	1	7					
	2	8					

3	lac.	9				1509	N509-10
4	lac.	10		5-6 (75r)		1510	N509-10
	lac.	11		7 (77v)			
5	lac.	12		8-9-10 (78r/v)			
	lac.	13		10 (78v)			
	lac.	14		3a (74r)			
	lac.	15					
6	lac.	16		11 (78v)			
7	lac.	17		12 (79r)			
8	lac.	18					

The relation of two Georgian collections and K-38 could be summarized as follows:

1. What is common?

1. 12 AP (out of 18)

1. Sb — 6 AP = K-38 — 9 AP

2. Ath.12 — 12 AP = K-38 — 15 AP

2. 6 AP coincide with 8 AP of K-38

1. Sb — 4 AP = K-38 — 6 AP

2. Ath.12 — 7 AP = K-38 — 8 AP

3. Sequence of groups of AP:

1. Ath.12 — 5,6 = K-38 — 1,2

2. Sb — 4,5 = Ath.12 — 10-13 = K-38 — 5-10

3. Sb — 6,7 = Ath.12 — 16,17 = K-38 — 11,12

2. What is different?

1. 4 AP included in K-38 are not found in these two Georgian collections (among them are three with unidentified parallel sources)

2. 6 AP included in Ath.12 are not in K-38 (among them are four with unidentified parallel sources)

3. 6 AP included in Sin. 35 are not in K-38 (among them one with unidentified parallel sources)

4. sequence except above mentioned groups of AP is different.

As for the relation of two Georgian collections and Vc, it is less complex:

1. What is common?

1. 3 narrations (out of 18)

1. Sb — 1 AP = Vc — 1 AP
2. Ath.12 — 3 AP = Vc — 2 AP
2. Sequence
 1. 15 narrations included in Georgian collection are missing from Vc

It might be noteworthy, that Zenon 1 is the only AP preserved in all discussed sources.

Conclusions

Dossier of Abba Zenon appears to be an obvious evidence for to what extent the Georgian AP collections (both Sb and Ath.12) could be connected to the Greek Sabaitic tradition.

The content of those four Georgian AP, for which at the moment we have not found parallel sources, might be worthy of attention. Three of them are about the miracles, namely how Abba Zenon revives the dead (two AP) and heals the ill (one AP). The Sabaitic Sb, the shortest and the only dated (907) Georgian MS, preserves none of these and Sin.4/Sin.8 two of them. Could these sayings be inserted later by a Georgian editor from a Greek source, which we do not know so far?

5. Dossier of Macarius

I will add it later.

6. Dossier of Cassianus

I will add it later.

7. Dossier of Amma Syncletica

I will add it later.

Sb	Sin.4 Sin.8	Ath.12	Vc	Mosq.190	PG	Regnault	Guy
	1	1	1	14 (110v)			S5
1	2	2	2a	3 (109r)	2	893	
2	3	3	2b	15 (110v)			S6
3	4	4	3a	27 (112r)	18	909	
4	5	5	3b	6 (109v)	5	896	

5	6	6	4	20 (111r)	10	901	
6	7	7	5	12 (110v)			S3
		8	6	21 (111v)			S10
7	8	9	7a	16 (110v)			S7
8	9	10	7b	17 (111r)			S8
9	10	11	8	18 (111r)			S9
10	11	12	9	2 (109r)	1	892	
11	12	13	10a	23 (111v)	13	904	
12	13	14	10b	13 (110v)			S4
13	14	15	11	22 (111v)	12	903	
14	15	16	12a	5 (109v)	3	894	
15	16	17	12b	7 (109v)	6	897	
16	17	18	12c	4 (109v)	4	895	
17	18	19	12d	1 (109r)			S1
18	19	20	12e	8 (109v)	7	898	
19	20	21	13a	9 (110r)	8	899	
20	21	22	13b	25 (112r)	16	907	
21	22	23	14	24 (111v)	15	906	
22	23	24	15	26 (112r)	17	908	
23	24	25	16a	10 (110r)			S2
24	25	26	16b	11 (110r)	9	900	
25	26	27			?		
26	27	28a			14	905	
		28b			?		

8. Dossier of Abba Poemen

I will add it later.

Part V – Edition of Four APs Related to Abba Poemen

About the Georgian Edition

Specific requirement of AP textual research is, on the one hand, to consider the entire extant tradition as a whole, and, on the other, to treat every single collection, dossier, MS and even apophthegm as an independent entity. These objectives have been addressed on a certain degree in the Thesis — along with the rationale behind the present edition, summary of each collection, concordance of MSS and complete description of the selected MS (Sin. Geo. N.4/Sin. Geo. O.8) are provided in the previous chapters of the Dissertation. The diplomatic edition itself intends to give exhaustive picture around each narration.

The structure of the edition is scholar-oriented, that is one interested in a particular apophthegm or a single variant reading transmitted by the Georgian textual tradition, can find all the available data combined around that narration. This model in a way reflects the future of the edition, as following the leading trend of modern digital philology, the academic edition inevitably should appear online in a standardized encoded format.

Due to the complexity involved in the editing process of AP, only 4 apophthegms have been selected. The criteria of the selection was the most significant variant readings, that could lead to the important conclusions.

Reference Numbers

The edition of each apophthegm is preceded by three reference numbers:

1. standard unique number of AP within the Georgian alphabetic collection (e.g. Ge398).
2. number of narration in Cotelier edition within the specific dossier (e.g. Poemen AP/G31)
3. number in Regnault tables (e.g. Re605).

Sources

The edition of each apophthegm is preceded by the references of related sources:

1. APalph — Georgian sources
 1. All the extant Georgian MSS
 2. Edition
2. APalph — Greek Sources
 1. Four Greek MSS
 2. Cotelier edition in PG
 3. APsys — all other available editions of various tradition

For the abbreviations see *Bibliography*.

Comparative Tables

The aim of the tables is to show the interrelationship between Georgian and Greek MSS.

The first part of it, that is under abbreviation Ge (=Georgian), includes data of the Georgian MSS — uppermost row gives text of Sin. Geo. N.4/Sin. Geo. O.8, which has been selected as a primary source for the edition, and the following three rows display the relation of other MSS to the main one. The tables are intended to present compliance on the content level only, therefore phonetic and morphological alterations have been ignored here, however they are included in the critical apparatus (see below).

The next part, which is marked by abbreviation Gr (=Greek), combines evidence from the Greek MSS.

And the last part, denoted by “cf.”, refers to only the most significant variant readings in other sources (Armenian, Ethiopic, Latin etc.).

Noticeably, merged cells indicate that the text is the same, and empty cells imply that certain string or word is not present.

Georgian Text and English Translation

The text of Sin. Geo. N.4/Sin. Geo. O.8 is presented as it appears in MS, without any editorial intervention. Special notes denote obvious errors of a scribe, if there appear any. In order to make the text easily accessible, citable and comparable with translation, critical apparatus and commentaries, it has been divided into numbered strings. Each string corresponds to a single sentence, as it is standardized for the Bible editions.

The English translation is primarily aimed at an utmost equivalency to the Georgian text, therefore some passages on target language might seem unnatural, however they correspond to the source on any level possible. For instance, the beautiful literary translation of the phrase *Πῶς χρὴ νηστεύειν* / *ვითარჯერ-არსმარბვა* provided by Benedicta Ward is *How should one fast*, whereas the present edition offers as alternative version *How is it necessary to fast* and thus exactly reflects the Georgian text. Of course, it should be taken into account, that due to the linguistic difference of these two languages, absolute equivalency is not always feasible.

Critical Apparatus

The first section of the critical apparatus is intended for the interrelationship data of the Georgian MSS. It is mostly in Georgian, as the majority of variant readings are of phonetic and morphological character, and occasionally synonymous substitution (e.g. both *განთიად* and *დოლეულ* mean “dawn”). Significant changes in content, namely omissions, additions, meaningful replacements, terminological alterations and modified personal or place names (e.g. *Ioseb* and *Iosephel*) are accompanied by English translation.

The second section present variant readings of the Greek MSS in comparison to the main Georgian text. This method turned up to be the most useful to track interconnection between these two traditions. Data is provided in Georgian and English languages.

If there appear any citation from the Bible, which is quite rare, third section is added for the references.

Commentaries

The most significant variant readings are summarized in the commentaries, in order to show the eclectic character of the Georgian translation in relation to other sources. In future, when the edition of the entire collection is completed, some frequent similar occurrences might be covered in the introductory chapters and eventually only too peculiar commentaries will be left here.

Editorial Symbols

¶ — ending of lemma

{...} — not readable[...] each corresponds to a single not readable letter (3 dots = 3 not readable letters)

◊ [] — probable reading

[] ◊ — supplemented text

- — omitted

+ — added

>> — same as above

Poimen AP/G53 - Ge436 - Re627

1. Sources

1.1. Alphabetical Collection

- Georgian Sources
 - MSS

Sin. Geo. O.35 (Sb)	Sin. Geo. N.4 Sin. Geo. O.8 (Sn1)	Sin. Geo. O.55 (Sn2)	Athon. Geo.12 (A)
35 (f. 293v)	42 (f. 47r/v)	26 (f. 17v)	42 (f. 155r)

- Edition - Dvali, 1974, AP 41, p.170
- Greek Sources
 - MSS

Vat.gr.2592 (Vc)	Par.gr.1598 (Pr)
40 (f. 84 va)	51 (f. 58 va-vb)

- Edition - 53, PG 65

1.2. Systematic Collection

- Georgian Sources
 - Edition – Chitunashvili, Dvali, 2014, p.
- Other Sources

PE	PJ	Sy.gr	Arm	PA	BU	R	S	Eth.
	I,13	I,22	1,87 (41R)	99,1a	I, 114			16,10 P 117

2. Comparative Tables

Ge	Sn1	მერმე	ჰვითხა (1)		მას (2)	ძმამან (3)	და	ჰრქუა		
	Sn2									
	Sb									
	A									
Gr	Vc		Ἀδελφός (3) ἠρώτησεν (1) αὐτὸν (2)				λέγων·			
	Pr		Ἡρωτήθη (1)	ἀββᾶ ποιμῆν		ὑπὸ ἀδελφοῦ (3)	λέγοντος	ὅτι		
cf.	PA		Abbas Poemen requisitus (1) a quodam							
	PJ		Frater (3) quidam interrogavit (1) eum (2)				dicens			
	BU		A brother (3) asked (1) abba Poemen				saying			
	Arm		Frater (3) quidam interrogavit (1) patrem Pimen				et	ait		
	Eth			Frater (3) interrogavit (1) eum (2)				dicens		
				Frater (3) dixit monacho:						
Sys.Ge			ძმამან (3) ჰვითხა (1) მამასა ჰიმენს				და	ჰრქუა		

Ge	Sn1		რომლითა	სახითა	უღირს	კაცსა	სლვაჲ	
	Sn2							
	Sb							
	A							
Gr	Vc	Πῶς			ὀφείλει	ἄνθρωπος		πολιτεύσασθαι
	Pr		ποιῶ	τρόπω			βαδίσαι	

cf.	PA		Quomodo	debeat	homo		uiuere christianus	
	PJ		>>	debet	>>	conversari		
	BU	How	and in what manner	is it right	for a man	to walk	in the path of righteousness	
	Arm		Quomodo	decet	hominem		honestam-instituere-vitam	
	Eth			>>	oportet	>>		exacte seruire Domino.
				>>	>>	>>		vivere
	Sys.Ge	ვითარ		უღირს	კაცსა		მოქალაქობაჲ	

Ge	Sn1	ხოლო (1)	მან (2)		ჰრქუა				
	Sn2								
	Sb								
	A								
Gr	Vc				λέγει	αὐτῷ	ὁ γέρον		
	Pr	ὁ (2) δὲ (1)			εἶπεν	αὐτῷ		ὅτι	
cf.	PA				respondit dicens				
	PJ				respondit	ei	senex		
	BU			Abba Poemen	said	unto him			
	Arm				dicit	ad illum	senex		
	Eth	Et				dixit		senior	
						>>	ei	>>	

	Sys.Ge				ჰრქუა	მას	ბერმან	
--	--------	--	--	--	-------	-----	--------	--

Ge	Sn1		ვხედავ		წინაწარმეტყუელსა	დანიელს	რამეთუ	
	Sn2							
	Sb							
	A							
Gr	Vc		ὁρῶμεν	τὸν		Δανιήλ	ὅτι	
	Pr				προφήτην			
cf.	PA	Sicut			Daniel propheta			
	PJ		vidimus			Danielem	quia	
	BU		we have seen			Daniel		
	Arm		videmus			Daniel	quia	
	Eth			Vide			Danielem	in quem
				>>			>>	
	Sys.Ge		ვხედავთ			დანიელს	რამეთუ	

Ge	Sn1		არარად (1)	იპოვა (2)	მისთვის (3)	შესმენად (4)
	Sn2					
	Sb					
	A				ძის თანა	

Gr	Vc	οὐκ		εὔρηται (2)	κατ' αὐτοῦ (3)	κατηγορία (4)	
	Pr			ἠύρεθη (2)			
cf.	PA		aduersus quem non est inuenta (2) accusatio (4) nisi (1)				
	PJ		non est inuenta (2) accusation (4) ejus (3)				
	BU		and also that his enemies were unable to bring any accusation (4) whatsoever against him				
	Arm		nemo inuenit (2) praevaricationem (4) de-illo (3) quamdam (1)				
	Eth		in quem nihil (1) invenerunt (2) dicendum				
			Calumniatio (4) n non inuenta (2) est contra eum				
Sys.Ge		არა	օձոցա	մისთვის	შესմენად		

Ge	Sn1		გარნა		მსახურებდა	ღმერთისა	თუისისა
	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc		εἰ μή	ἐν ταῖς	λειτουργίαις	τοῦ Θεοῦ	αὐτοῦ
	Pr						
cf.	PA		in sola puritate cordis permanens quam in Dei cultu semper exhibuit				
	PJ		nisi	de servitio quod exhibebat		Deo	suo
	BU		except in respect	of his service		of God	
	Arm	sed	solummodo		colere	deum	

	Eth		praeter		servitium	Domino	
			nisi in		servitio	Dei	sui
	Sys.Ge	არამედ	მსახურებად ოდენ			უფლისა ღმრთისად	

3. Edition, Translation, Apparatus

Poimen AP/G53 - Ge436 - Re627

1. მერმე ჰკითხა (1) მას (2) ძმამან (3) და ჰრქუა: რომლითა სახითა უღირს კაცსა სვლად?
2. ხოლო მან ჰრქუა: ვხედავ წინაწარმეტყუელსა დანიელს, რამეთუ არარად იპოვა მისთვის შესმენად, გარნა მსახურებად ღმრთისა თუისისად.

-
1. Then a brother (3) asked (1) him (2) and said: In which manner is it worth for a man to walk (proceed)?
 2. And he said: I see Prophet Daniel, for none of the accusations was found about him, except service to his God.

-
1. ძმამან]+ მან Sb || ჰრქუა] რქუა Sb, თქა Sn2
 2. ჰრქუა] თქუა Sb, + მას Sb, Sn2 || მისთვის] მისთვის Sb, მისა თანა A || იპოვა] იპოვა Sn1, იპოა A || მსახურებდ Sn1 || თუისისად] თვისისად Sb, A

-
1. მერმე ჰკითხა მას ძმამან] Ἀδελφὸς ἠρώτησεν αὐτὸν Vc; Ἡρωτήθη ἀββᾶ Ποιμῆν ὑπὸ ἀδελφοῦ Pr || და ჰრქუა / and said] add. Ὅτι Pr || რომლითა სახითა / in which manner] Πῶς Vc || სვლად / to walk] πολιτεῦσασθαι Vc, cf. მოქალაქობად / live life of a citizen Sys.Ge
 2. ხოლო მან / and he] - Vc || თქუა] + αὐτῷ ὁ γέρων Vc, αὐτῷ ὅτι Pr, cf. მას/to him Sb || ვხედავ / I see] ὁρῶμεν Vc, Pr cf. ვხედავთ / We see Sys.Ge || წინაწარმეტყუელსა] - Vc || არარად / none] οὐκ Vc, Pr || მსახურებად / service] ἐν ταῖς λειτουργίαις

4. Commentaries

Poimen AP/G53 is the typical representation of the eclectic character of the Georgian AP translation.

Poimen AP/G31 - Ge398 - Re605

1. Sources

Alphabetical Collection

Georgian Sources

■ Manuscripts

Sabbaite Tradition	Sinai Tradition		Hagiorite Tradition
Sin.Geo.O.35 (Sb)	Sin. Geo. N.4 Sin. Geo. O.8 (Sn1)	Sin. Geo. N.55 (Sn2)	Ath.12 (A)
16 (292v ³⁶)	23 (f.45v ³⁷)	12 (ff. 15r/v)	23 (ff.152r/v)

■ Edition – Dvali, 1974, p.167³⁸

Greek Sources

■ Manuscripts

Vat.gr.2592 ³⁹ (Vc)	Par.gr.1598 (Pr)
22	3 (f.57r)

■ Edition – 31, PG 65:329C

Systematic Collection

Georgian Sources

■ Edition – Chitunashvili, Dvali, 2014, p.397

○ Other Sources

PE	PJ	Sy.gr	Arm.	PA	BU	R	S	Eth.
II 18,3 ⁴⁰	X, 44:920C	X, 61	10,53	1,4	I, 102	45	101:477	P127

³⁶ E-corpus, p.184

³⁷ E-corpus, p.49

³⁸ Online edition available at <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/novelebi/noveleb2/novelt.htm>

³⁹ Manuscripts **Vat.gr.2592** and **Par.gr.1598** has been edited by Prof. Chiara Faraggiana. Not yet published.

⁴⁰ In Armenian edition and Regnault tables this reference is given as PE II 18,4.

2. Comparative Tables

Ge	Sn1	მესმა	რამეთუ	ჰკითხა		მამამან	იოსებ	მამასა	პიმენს
	Sn2								
	Sb								
	A						იოსეფელ		
Gr	Vc			Ἡρώτησεν		ἄββᾶ	Ἰωσήφ	τὸν ἄββᾶ	Ποιμένα·
	Pr			Ἡρώτησε		πάλιν ὁ αὐτὸς		τὸν ἄββᾶν	
cfr.	Sys.G e	ჰკითხა მამამან იოსებ მამასა პიმენს							

Ge	Sn1	მარხვისათჳს	ვითარმედ	ვითარ	ჯერ-არს	მარხვაჲ
	Sn2					
	Sb					
	A					
Gr	Vc			Πῶς	χρῆ	νηστεύειν
	Pr			διὰ νηστείαν		
cfr.	Sys.G e	ვითარ ჯერ-არს, მამაო, მარხვაჲ?				

	Sn1	ჰრქუა	მას	ბერმან	
--	-----	-------	-----	--------	--

Ge	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc	Λέγει	აბტჷ		ó	ἄββα	Ποιήν
	Pr						
cfr.	Sys. Ge	ჰრქუა მას				მამამან პიმენ	

Ge	Sn1	მე	ესრე	მინებს	რადთა	რომელი	იმარხვიდეს
	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc	Ἐγὼ		θέλω	τὸν ἐσθίοντα		
	Pr						
cfr.	Sys. Ge	მე	ესრეთ	მნებავს			

Ge	Sn1	დლითი-დლე (1)	ჰამდეს (2)	მცირე (3)	-მცირედ (4)		
	Sn2						
	Sb						
	A						
	Vc		<u>παρὰ</u> μικρὸν (3) ἐσθίην (2)			ἵνα μὴ	χορτάζεται

Gr	Pr	καθ' ἡμέραν (1)				χορτάζει
cfr.	Arm	cibari (2) paucum (3) paucum (4) omni die (1)				
	Sys.G e	ყოველთა დღეთა (1)	ჭამდეს (2)	მცირედ (4)		თუნოერ განძლომისა

Ge	Sn1	ხოლო	მან		ჰრქუა	მას		
	Sn2							
	Sb							
	A							
Gr	Vc			καὶ	Λέγει	აბტჷ	აββā	Ἰωσήφ
	Pr							
cfr.	Sys.Ge				ჰრქუა	მას	მამამან	ოსებ

Ge	Sn1				შენ (1)	სიჭაბუკესა (2)	ვითარ	
	Sn2							
	Sb							
	A							
Gr	Vc	Ὅτε	οὐν	ἦς		νεώτερος		οὐκ
	Pr						πᾶς	
cfr.	Eth				In iuventute (2) tua (1)			

	Sys. Ge	და შენ ოდეს იყავ ჭაბუკ		არა
--	---------	------------------------	--	-----

Ge	Sn1	ორ-ორით (1)	იმარხვედ (2)	მამაო	ჰრქუა	მას	ბერმან
	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc	ἐνήστευες (2)	δύο δύο (1)	ἄββᾱ	λέγει	αὐτῷ	ὁ γέρον
	Pr						
cfr.	Sys. Ge	გიმარხავსა (2)	ორ-ორით (1)				

Ge	Sn1			არამედ (1)	სამ-სამსაცა (2)	და	ოთხ-ოთხიცა (3)	და	შაბათიცა (4)	დავიმარხი (5)
	Sn2									
	Sb									
	A									
Gr	Vc	Φύσει	καὶ		Τρεῖς (2)	καὶ	Τέσσαρες (3)	καὶ	ἐβδομάδα (4)	
	Pr									
cfr.	Eth	Utique (1) ieiunavi (5) per duas et per tres (2) et per quatuor (4) et per quinque dies								
	Sys. Ge.	ჰრიდე, მამაო, და სამ-სამითცა (2) და ოთხ-ოთხით (3) და შვიდეულით (4)								

	Sn1	და	ესე	ყოველი	გამოიძიეს	და	გამოცადეს
--	-----	----	-----	--------	-----------	----	-----------

Ge	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc	καὶ	τὰντα	πάντα	ἐδοκίμασαν		
cfr.	Sys. Ge	და ესე ყოველთავე გამოიცადეს					

Ge	Sn1	სანატრელთა	მამათა	ვითარცა	შემძლებელთა
	Sn2				
	Sb	>>			
	A1				
Gr	Vc		οἱ γέροντες	ὡς	δυνατοί
	Pr		οἱ πατέρες		
cfr.	PE		οἱ πατέρες		
	Arm		patres	sicut	potentes
	Eth		paters		
	R	sancti	patres		
	ed.		მამათა	ვითარცა	შემძლებელთა

Ge	Sn1	და	პოეს	რამეთუ	კეთილ	არს	დღითი-დღე	ჭამაჲ
	Sn2							

	Sb						
	A						
Gr	Vc	καὶ	εἵσαν	ὅτι	καλὸν	τὸ καθ' ἡμέραν	ἔσθιεν
	Pr						
cfr.	Sys. Ge	და პოვეს და გამოარჩიეს რაჲ დღე მიღებაჲ საზრდელისაჲ					

Ge	Sn1	არამედ (1)	მცირე (2)	მცირედ (3)	და	მოგუცეს	ჩუენ
	Sn2						
	Sb						
	A						
Gr	Vc	παρὰ μικρὸν (2)	δὲ (1)		καὶ	παρέδωκαν	ἡμῖν
	Pr						
cfr.	Arm		paullisper (ad paullulum paullulum) (3)				
	Sys. Ge	ნაკლულად და დამიტევეს ჩუენ					

Ge	Sn1	სამეუფოდ (1)	იგი (2)	გზაჲ (3)	რამეთუ	სულმცირე	არს
	Sn2						
	Sb1						
	A1				რომელს	არს სული მცირე	
Gr	Vc	την (2) ὁδὸν (3) την βασιλικήν (1)			ὅτι	ἐλαφρά	ἔστιν

	Pr				
cfr.	Sys.Ge	გზად სამეუფოდ სუბუქიცა და რჩეული.			

3. Edition, Translation, Apparatus

Poimen Ge398 - AP/G Poemen 31- Re605

1. მესმა, რამეთუ ჰკითხა მამამან იოსებ მამასა პიმენს მარხვისათჳს, ვითარმედ: „ვითარ ჯერ-არს მარხვაჲ?“
2. ჰრქუა მას ბერმან: „მე ესრე მინებს, რადთა რომელი იმარხვიდეს, დღითი-დღე ჭამდეს მცირე-მცირედ“.
3. ხოლო მან ჰრქუა მას: „შენ სიჭაბუკესა ვითარ ორ-ორით იმარხევდ, მამაო?“
4. ჰრქუა მას ბერმან: „არამედ სამ-სამსაცა და ოთხ-ოთხიცა და შაბათიცა დავიმარხი.
5. და ესე ყოველი გამოიძიეს და გამოცადეს სანატრელთა მამათა, ვითარცა შემძლებელთა.
6. და პოეს, რამეთუ კეთილ არს დღითი-დღედ ჭამად, არამედ მცირე-მცირედ.
7. და მოგუცეს ჩუენ სამეუფოდ იგი გზად, რამეთუ სულმცირე არს“.

-
1. I heard that Abba Joseph (Ioseb) asked Abba Poemen (Pimen) for (=about) fasting that: How it is necessary to fast?
 2. The Elder said to him: I want so that one who fasts eats every day little by little.
 3. And he said to him: In [your] youth (youth) how did you fast for two days, abba?
 4. Said Abba to him: But I fasted even for three days and four days and a week.
 5. And the blessed fathers researched and experienced all these as they were able.
 6. And found out that it's better to eat every day but little by little.
 7. And gave us the royal way, as it is easy.

-
1. იოსებ] იოსებ Sb; იოსეველ A || ვითარმედ] – A
 2. მინებს] მინებ A || რომელი] + იგი Sb, A || დღითი-დღე] დღითი-დღედ A
 3. ხოლო მან] – A || რქუა Sb || სიჭაბუკესა Sb
 4. სამ-სამსაცა] სამ-სამიცა Sb; სამ-სამით A || ოთხ-ოთხიცა] ოთხ-ოთხითცა A
 5. გამოიცადეს Sb || სანატრელთა] – Sn2, A
 6. პოეს] პოვეს Sb || დღითი-დღე] დღითი-დღედ Sb, Sn2, A
 7. მოგუცეს] მოგვცეს Sb, Sn2 || სამეუფოდ] სამეოფოდ Sb || რამეთუ] რომელ A || სულმცირე არს] არს სული მცირე A

-
1. მესმა, რამეთუ /I heard that] – Vc, Pr || *πάλιν ὁ αὐτὸς*] – Vc, Sb, Sn1, Sn2, A || მამამან იოსებ / Abba Joseph] – Pr || მარხვისათჳს / about fasting that / *διὰ νηστείας*] – Vc ||
 2. ბერმან / The Elder] ὁ ἀββᾶ Ποιμήν Vc, Pr || ესრე / so] – Vc, Pr || დღითი-დღე / every day] – Vc || მცირე-მცირედ / little by little] *παρὰ μικρὸν* Vc, Pr || მცირედ / by little] + *ἵνα μὴ χορτάζεται* Vc, Pr ||
 3. ხოლო მან / And he] – Vc, Pr || მას / him] + *ἀββᾶ Ἰωσήφ* Vc, Pr || მან / he] + *καὶ* Pr || შენ სიჭაბუკესა, ვითარ / In your youth how] *Ὅτε οὖν ἦς νεώτερος οὐκ* Vc; *Ὅτε ἦς νεώτερος, πῶς* Pr ||
 4. არამედ] *Φύσει καὶ* Vc, Pr ||
 5. გამოიძიეს და გამოიცადეს / researched and experienced] *ἐδοκίμασαν* Vc ||
 6. the blessed] – Vc, Pr || მამათა / fathers] *οἱ γέροντες* Vc || მცირე-მცირედ / little by little] *παρὰ μικρὸν* Vc, Pr ||

4. Commentaries

1. The oldest *Incipit*?

- **მესმა, რამეთუ** ჰვითხა მამამან ოსებ მამასა ჰომენს **მარხვისათჳს, ვითარმედ**: ვითარ ჯერ-არს მარხვაჲ? / **I heard** that Abba Joseph (Ioseb) asked Abba Poemen (Pimen) **for (=about) fasting that**: How should one fast?
- cfr.
 - Ἡρώτησεν ἀββᾶ Ἰωσήφ τὸν ἀββᾶ Ποιμένα· πῶς χρή νηστεύειν (Vc)
 - Ἡρώτησε πάλιν ὁ αὐτὸς τὸν ἀββᾶν ποιμένα *διὰ νηστείαν*· πῶς χρή νηστεύειν· (Pr)
 - Ἡρώτησε πάλιν ἀββᾶ Ἰωσήφ πῶς χρή νηστεύειν· (Sys.gr X^o16, p. 52-54)
 - Interrogavit (litt.: interrogatus-est) abbas Yovsep abbatem Pimen et dixit: Quomodo oportet ieiunare? (Arm. 10:53, p.31-32)
 - Interrogavit abbas Ioseph abbatem Poemenem et dixit ei ... (Eth. P127, p.48)
 - Requisitus abbas Poemen quemadmodum oporteat jejunare. (R45:776C)
 - Abba Joseph asked Abba Poemen what was the proper way in which to fast (BU I:102, p.31-32)

This passage is noteworthy for two reasons:

1. It has preserved *incipit* with the verb in the first person, sing.: „მესმა/ἤκουσα/I heard“, which is regarded to be one of the oldest form of AP beginnings. Notably,
 - a. None of the other available sources attest the same variant reading.
 - b. This very form (მესმა/ἤκουσα/I heard) in the *incipit* is the only instance in the Georgian alphabetic collection.
2. In comparison with two Greek MSS, the Georgian version shows both differences and similarities, and no exact coincidence with any of the sources (neither Greek nor others), However there is one variant reading, which is only attested in Pr and Georgian and nowhere else:
 - a. მარხვისათჳს / about fasting / *διὰ νηστείαν* - om. In Vc, but present in Pr (Par.gr.1598).

This evidence from one single sentence is in absolute compliance with the data on the levels of collection, dossiers and text of each narration.

2. Variant reading attested only in Georgian

The string *ἵνα μὴ χορτάζεται* is attested in all the available sources, except Georgian. It could be due to an unintended omission by a translator, which is less likely taking into account all other data, or rather a reflection of the oldest layer of the source (as the *incipit*).

3. Relation to the Ethiopic Translation

- ხოლო მან ჰრქუა მას: შენ სოჭაბუკესა ვითარ ორ-ორით იმარხევდ, მამაო? / And he said to him: In youthhood (youth), how did you fast for two days, abba?
 - Λέγει αὐτῷ ἀββᾶ Ἰωσήφ· Ὅτε οὖν ἦς νεώτερος, οὐκ ἐνήστευες δύο δύο ἀββᾶ; Vc
 - Λέγει αὐτῷ ἀββᾶ Ἰωσήφ· Ὅτε ἦς νεώτερος, πῶς ἐνήστευες δύο δύο ἀββᾶ; Pr
 - Et dixit ei abbas Ioseph: In iuventute tua nonne ieiunasti quaque vice per duas et per tres dies, o abba? (Eth. P127, p.48)

Evidently the overall meaning of this sentence is closer to Pr, however there is no exact equivalency. Notably, one could suggest that *სოჭაბუკესა* / *in your youthhood* represent the literary translation of Ὅτε ἦς νεώτερος, but it seems that the Ethiopic version preserves exactly the same form: cf. *in iuventute tua*. This is very characteristic to the Georgian text – a single sentence may combine variant readings from various traditions. We should bare in mind, that Ethiopic translation has been related to the Arabic version, which is considered to originate from St. Catherine Monastery on Mount Sinai.

4. Relation to the Armenian Translation

There are two instances of *παρὰ μικρὸν* (lines 2 and 6), which is translated as *მცირე-მცირედ* / *little by little*, that might seem as a literary translation of this Greek expression, however cf. the Armenian version: *paucum paucum* (2) and *ad paullulum paullulum* (6).

Probably the Greek at the basis of the Armenian and Georgian translation had *κατὰ μικρὸν* *μικρὸν*, or *ὀλίγον ὀλίγον*, or other similar expression, cf. for example:

1. *κατὰ μικρὸν μικρὸν* εκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἕως ἀν ἀζηθῆς καὶ κληρονομήσης τὴν γῆν (Ex. 23,30) / *მცირედ-მცირედ* განვკადნე იგიინი შენგან, ვიდრემდის აღორძინდე და დაიმკვდრო ქუეყანაჲ.

Poimen AP/G12 – Ge403 - Re586

1. Sources

Alphabetical Collection

Georgian Sources

■ Manuscripts

Sabbaite Tradition	Sinai Tradition		Hagiorite Tradition
Sin. 35 (Sb1)	Sin.8 (Sn1)	Sin. Geo. N.55 (Sn2)	Ath.12 (A1)
2	9	1	9
f. 291r ⁴¹	f. 44 ⁴²	f.13r	ff.149v-150r

■ Edition – Dvali, 1974, p.164⁴³

○ Greek Sources

PG (Gr.C)	Vat.gr.2592 ⁴⁴ (Gr.Vc)	Par.gr.1598 (Gr.P)
12	8	(74v)

Systematic Collection

Georgian Sources

■ Edition – Chitunashvili, Dvali, 2014, p.397

Other Sources

PE	PJ	Sy.gr	Arm.	Eth.
I 1,5:2	X, 40:920B	X, 57	10,104	P75

⁴¹ Sinai Mf UCL Georgien 35, available at <http://www.e-corpous.org/notices/101475/gallery/945256> p. 183

⁴² Sinai Mf UCL Georgien 8, available at <http://www.e-corpous.org/notices/84983/gallery/> p.47

⁴³ Online edition available at <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/novelebi/noveleb2/novelt.htm>

⁴⁴ Manuscript has been edited by Prof. Chiara Faraggiana. Not yet published.

2. Comparative Tables

Ge.Sin	Sn1	ძმამან	ჰკითხა	მამასა	პიმენს	და ჰრქუა	x
	Sn2						ვითარმედ
Ge.Sab	Sb1						x
Ge.Hag	A1						
Gr	Vc	Ἀδελφός	ἠρώτησεν	τὸν ἀββᾶν	Ποιμένα	λέγων	ὅτι
	P	>>	ἠρώτησε	τὸν ἀββᾶ	ποιμένα	>>	ὅτι
Sys.Gr	G	Ἀδελφός ἠρώτησε τὸν ἀββᾶ Ποιμένα λέγων ὅτι					
Sys.Ge	ed.	ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა					

Ge.Sin	Sn1	მიქმნიეს	ცოდვად	დიდი	და	მინებს	შენანების	სამ	წელ
	Sn2								
Ge.Sab	Sb1								
Ge.Hag	A1								
GR	Vc	Ἐποίησα	ἁμαρτίαν	μεγάλην	καὶ	θέλω	μετανοῆσαι	τρία	ἔτη
Sy.Ge	ed.	ცოდვად ვქმენ დიდი, მამაო, და მნებავს შენანებად მისი სამ წელ.							

Ge.Sin	Sn1	ჰრქუა	მას	მამამან	პიმენ	დიდ	არს	x
	Sn2							
Ge.Sab	Sb1							
Ge.Hag	A1							სამი წელი, შვილო

GR	Vc	Λέγει	αὐτῷ	ἀββᾶ	Ποιῆν	Πολύ	ἔστιν	
Eth.		et dixit ei senior: hoc sane fili mi multum est						
Sy.Ge	ed.	ჰრქუა მას ბერმან: დიად არს.						

Ge.Sin	Sn1	და	კუალად	ჰრქუა	მას	ძმამან	მან		წელიწად	ერთ		
	Sn2										x	
	Ge.Sab										Sb1	>>
	Ge.Hag										A1	
GR	Vc	καὶ		εἶπεν	x	ὁ ἀδελφός	ἄλλ'ἔως	ἐνιαυτὸν				
	C	>>		>>	αὐτῷ	>>	>>	>>				
Eth.		Et dixit ei frater: per annum ergo?										
Sys.Ge	ed.	ჰრქუა მას ძმამან: და რად წელიწად ერთ ჰბრძანება?										
Sys.L	PJ	Et dixit ei frater: Jubes annum unum?										

Ge.Sin	Sn1	ხოლო	ბერმან (=ὁ γέρον)		ჰრქუა (=εἶπεν)	დიად	არს	
	Sn2							
	Ge.Sab							Sb1
	Ge.Hag							A1

GR	Vc		Εἶπεν (=ჰრქუა)	πάντα	ὁ γέρον (=ბერმან)	Πολύ	ἔστιν
Eth.		Et dixit senior: Hoc quoque multum est.					
Arm.		Dicit senex: Et istud adhuc plurimum est.					
Sys.Ge	ed.	ჰრქუა მას ბერმან: ეგეცა დიად არს.					

Ge.Sin	Sn1		ხოლო		მათ	რქუეს	x	ვითარ მამაო
	Sn2					თქუეს	x	
Ge.Sab	Sb1					და		
Ge.Hag	A1					x		
GR	Vc	Oi	δέ	παρόντες		ἔλεγον		
Sys.Ge	ed		ხოლო მუნ მყოფნი იგინი ეტყოდეს					

Ge.Sin	Sn1						
	Sn2						
Ge.Sab	Sb1						
Ge.Hag	A1						
GR	Vc	Ἔως τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Καὶ πάντα εἶπεν ὁ γέρον· Πολύ ἐστιν.					
Arm.		Paenitentia-agitur quadraginda dies illo peccato.					
Sys.Ge	ed.	ორმეოც დღე შეინანების. და კულადცა ჰრქუა მათ ბერმან: და ეგეცა დიად არს.					

	Sn1	ჰრქუა		მათ	ბერმან	x	დამიჯერებებს	
--	-----	-------	--	-----	--------	---	--------------	--

Ge.Sin	Sn2					მე		
Ge.Sab	Sb1							
Ge.Hag	A1					x		
GR	Vc	Εἶπεν	δε			Ἐγώ		δε λέγω ὅτι
	P							
Arm		Senex autem dicit:					Credo	
Sys.L	PJ	Et adjecit dicens:				Ego	puto	
Sys.Ge	ed.	მერმე თქუა, ვითარმედ: მე მრწამს ჭეშმარიტად და ვიტყვი, ვითარმედ:						

Ge.Sin	Sn1	უკუეთუ	ყოვლითა	გულითა	შეინანოს	კაცმან
	Sn2					
Ge.Sab	Sb1					
Ge.Hag	A1					
GR	Vc	ἐὰν	ἐξ' ὧλης	καρδίας	μετανοήσει	ἄσθραπος
Sys.Ge	ed.	უკუეთუ შეინანოს კაცმან ყოვლითა გულითა				

Ge.Sin	Sn1	და	მერმე	არლარა	შესძინოს	საქმესა	მას	
	Sn2					საქმედ		
Ge.Sab	Sb1							

Ge.Hag	A1					>>	>>	
GR	Vc	καὶ		μὴ προσθῆ ἔτι	ποιεῖν	x	τὴν ἁμαρτίαν	
Sys.L	PJ	et non apposuerit facere iterum unde poenitentiam agat						
Sys.Ge	ed.	და არლარა შესძინოს ქმნად ცოდვისა მის						

Ge.Sin	Sn1			სამსა	დღესა	შეიწყნაროს	იგი	ღმერთმან
	Sn2							
Ge.Sab	Sb1					შეიწყალოს		
Ge.Hag	A1					>>		
GR	Vc	καὶ	εἰς	τρεῖς	ἡμέρας	δέχεται	αὐτὸν	ὁ Θεός
Sys.Ge	ed.	სამთა შინა დღეთა შეიწიროს ღმერთმან სინანული მისი და მიუტევნეს ცოდვანი მისნი						

3. Edition, Translation, Apparatus

Poimen GE9 (PG 12, R586)

1. ძმამან ჰკითხა მამასა პომენს და ჰრქუა: მიქმნიეს ცოდვაჲ დიდი და მინებს შენანების სამ წელ.
2. ჰრქუა მას ძმამან პომენ: დიდ არს.
3. და კუალად ჰრქუა მას ძმამან მან: წელიწად ერთ?
4. ხოლო ბერმან თქუა: დიდ არს.
5. ხოლო მათ ჰრქუეს: ვითარ მამაო?
6. ჰრქუა მათ ბერმან: დამიჯერებიეს, უკუეთუ ყოვლითა გულითა შეინანოს კაცმან და მერმე არღარა შესძინოს საქმესა მას, სამსა დღესა შეიწყნაროს იგი ღმერთმან.

-
1. ჰრქუა] რქუა Sb1 || ჰრქუა] + ვითარმედ* Sn2 || შენანების] შენანების Sb1
 2. ჰრქუა] რქუა Sb1, Sn2 || არს] + სამი წელი, შვილო** A1
 3. კუალად – Sn2, A1 || ჰრქუა] რქუა Sb1,Sn2
 - 4.
 5. ჰრქუეს] რქუეს Sb1; თქვეს Sn2 || ჰრქუეს] + და Sn2
 6. ჰრქუა] რქუა Sb1,Sn2 || ბერმან] + მე Sb1, Sn2 || უკუეთუ] ოკკვეთვ Sb1; უკვეთუ Sn2; უკთუ Sn1 || საქმესა] საქმედ Sn2 || დღესა] დღსა Sn1|| შეიწყნაროს] შეიწყალოს Sb1
-

1. [A] brother questioned Abba Poemen and said: I have made great sin and I want to repent for three years.
2. Abba Poemen said to him: it is much.
3. And again the brother said to him: one year?
4. And [the] Elder said: it is [too] much.
5. And they said: How [is that], Father?
6. [The] Elder said to them: [I] am confident – if a man repents with whole heart and then does not add anything to this action, [the] God will receive (=δέχεται) him in three days.

-
1. said] + that (=ვითარმედ, ὅτι) Sn2
 2. much] + three years, son A1
 3. – again(=კუალად, πάλιν) Sn2, A1, Gr.Vc || to him] – Gr.V; + [ἄλλ’ ἕως](#) Gr.V
 4. – and(=ხოლო, δὲ) Gr.Vc || said] + πάλιν Gr.Vc || Elder said] tr. Sb1, Sn2, Sn1, A1
 5. and(=δὲ) + Οἱ παρόντες Gr.Vc || – they Gr.Vc || said] + and Sn2 || How is that, Father] Ἔως τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Καὶ πάλιν εἶπεν ὁ γέρον· Πολὺ ἐστὶν Gr.Vc ||
 6. Elder said to them] Εἶπεν δε Gr.Vc || – I Sn1, A1 || [I] believe] Ἐγὼ δε λέγω ὅτι Gr.Vc || – then Gr.Vc || to this action] ποιεῖν τὴν ἀμαρτίαν Gr.Vc || God will receive him] God will have mercy on him Sb1

4. Commentaries

What we see after careful analysis of narration **Poemen R586** in Georgian tradition is that the major variations are found in the main body of the text, whilst the beginning and ending are mostly aligned with Gr.Vc.

Below are the most significant examples:

1. Variant readings as indications for other greek source

- **Οἱ δὲ παρόντες ἔλεγον· Ἔως τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Καὶ πάλιν εἶπεν ὁ γέρον· Πολύ ἐστιν.**
 - ხოლო მათ ჰრქუეს: ვითარ მამათ?
 - And they said: How [is that], Father?

This alteration has no analogues in none of the sources (that are published so far). It is notable that in the Armenian version the second part of the passage is omitted – Paenitentia-agitur quadraginda dies illo peccato (om. Καὶ πάλιν εἶπεν ὁ γέρον· Πολύ ἐστιν). The same narration, which is included in the Georgian translation of the Systematic Collection preserves the text as it is given in most of the sources – ხოლო მუნ მყოფნი იგინი ეტყოდეს ორმეოც დღე შეინანების. და კუალადცა ჰრქუა მათ ბერმან: და ეგეცა დიად არს / And those who were present said: “[he] will repent for forty days.” And the elder said again to them: “That is a lot”.

So what is behind this variant reading? I would less likely attribute it to the decision of a translator/editor/scribe and rather suppose that it is a result of an original source.

Is this passage older version or later alteration?

Hypothesis/Interpretation: In the Georgian text one might notice that there is no additional descriptive or explanatory word/phrase added to the pronoun and the subject of the sentence “they (=მათ)”. Whilst in Greek and other sources it is present – “Οἱ παρόντες / praesentes”. One of the reasons could be that additional explanation was not really necessary, as “they” had been mentioned and introduced before (either in the preceded passage or narration).

- **Εἶπεν δε· Ἐγὼ δε λέγω ὅτι**
 - ჰრქუა მათ ბერმან დამოჯერებოც
 - [The] Elder said to them: I am confident

This variant reading is somewhat alike to the Armenian version “Senex autem dicit: **Credo**” and to the Latin version of PJ “Et adjecit dicens: Ego **puto**”. There are two instances of verbal form “დამოჯერებოც (=I am confident/assured)” in the Georgian translation of AP (alph.). One instance is in the present text and another one in the narration Zacharias PG1. In the original we find verb “Πληροφοροῦμαι”(πληροφορέω). “Πιστεύω τῷ Θεῷ” is translated as “მრწამს (=I

believe/credo) მე ღმრთისაჲ” (Paphnutius PG2). The verbal form “Λέγω” is translated as “მე ვარქუ (=I said)” (Macarius PG33), “λαλῶ” as “გაუწყო“ and “ვარქუ” (Ares PG1), “κακῶς ἐλάλησα” as “ზოროტად ვიტყოდე” (Matoes PG8) and so on.

As the previous one, this variant reading too for me serves as an indication of some other original source.

2. Variant readings that could be results of translator’s/editor’s decision as well as the original source

- Ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν ἀββᾶ Ποιμένα λέγων ὅτι
 - ძმამან ჰკითხა მამასა პიმენს და ჰრქუა] + ვითარმედ Sn2
 - [A] brother questioned Abba Poemen and said] + **that Sn2**

Further analysis of the text will show whether this addition is by translator/editor or rather from the source.

- Λέγει αὐτῷ ἀββᾶ Ποιμῆν· Πολύ ἐστιν.
 - ჰრქუა მას მამამან პიმენ: დიდ არს.] + სამი წელი შვილო A1
 - Abba Poemen said to him: it is too much] + the three years, son A1

It is important to note, that Ethiopic version also mentions “**son**” – *et dixit ei senior: hoc sane filii mi multum es*. However, this evidence is not sufficient for the conclusion, as such additions also might be result of editor/translator’s wish.

There are also several other minor variant readings in Poimen GE9, but at the given moment they are less important for the analysis. However, all of them are carefully documented above for the further research.

Poimen AP/G7 – Ge401 - Re581

1. Sources

Alphabetical Collection

Georgian Sources

■ Manuscripts

Sabbaite Tradition	Sinai Tradition		Hagiorite Tradition
Sin. 35 (Sb1)	Sin.8 (Sn1)	Sin. Geo. N.55 (Sn2)	Ath.12 (A1)
om.	7	om.	7
	f.43r ⁴⁵		f.148v

■ Edition – Dvali, 1974, Poemen 7, p. 163

○ Greek Sources

■ Manuscripts

Vat.gr.2592 (Vc)	Par.gr.1598 (Pr)
7	8 (f.47r)

■ Edition – PG 65:321A

Systematic Collection

○ Georgian Sources

■ Edition – Theo XX,11:649

○ Other Sources

PE	PJ	Sy.gr	Arm.	PA	BU	R	Pa	
I 15,12 : 135 ⁴⁶	II*, 10 : 1002B ⁴⁷		18, 121 (29R)	49,5 : 257	I, 606 ⁴⁸	168 : 796D	14,1 : 1037B	

⁴⁵ E-corpus, p.46

⁴⁶ In the 6th edition: I 15,8:212

⁴⁷

⁴⁸

2. Comparative Tables

Ge.Sin.	SnI	ოქუა		მამამან		ოსებ	მივიდეს	ოდესმე	მრავალნი (1)		ბერნი (2)
Ge.Hag.	A1					ოსეფელ					
Sy.ge.	Theo						>>	>>	ბერნი (2)	მრავლად (1)	
Gr	Pr	Εἶπεν	ὁ	ἄββᾶς	Ἰωσήφ	ὄτι	Παρέβαλον	ποτέ	πολλοὶ (1)	γέροντες (2)	
	Vc								γέροντες (2)	πολλοὶ (1)	
	C										
Sy.gr.									πολλοὶ (1)	γέροντες (2)	
LAT	PJ						Venerunt	aliquando	plures (1)		fratres
	PA				Iosefel					senibus (2)	
	Pa			Abbas	Joseph		dum	cum	aliis	fratribus	
	R									senibus (2)	
BU		The old man Joseph used to say									
Arm							Venerunt	aliquando	fratres	multi (1)	

Ge.Sin.	SnI	ხილვად		მამისა	პიმენისა	და	მეცა	მივედ	მათ	თანა
Ge.Hag.	A1									
Sy.ge.	Theo	x	>>		>>					
Alph.gr.	Pr						καγῶ	ἠὺκαίρησα	μετ'	αὐτῶν
	Vc		τῷ	ἄββᾶ	Ποιμένι					
	C									

Sy.gr.										
LAT	PJ	ad abbatem	Pastorem							
	PA		Poemenem	venisset						
	Pa		Pimenium	veniret						
	R		Poemenem	venisset						
BU		I went on one occasion to Abba Poemen and found many old men with him								
Arm		x	ad patrem	Pimen	x	x	x	x	x	

Ge.Sin.	Sn1								მამისა (5)	პოძენისა (6)			
Ge.Hag.	A1	და	აჰა	ესერ ა	გრძაჲ (1)	ვოძმე (2)	ესუა (3)	ნათესავსა (4)	>>	პოძენისა ა (6)			
Sy.ge.	Theo	>>	>>	>>	თჳსსა ვოძმე მამისა პოძენისა ჰყვა გრძაჲ მის თანა.								
Alph.gr.	Pr	και	ιδου	παιδιον (1)	ειχεν (3)	τις (2)	του	γενους (4)	του	αββα (5)	Ποιμην (6)		
	Vc			τις (2)			των	Ποιμενος (6)			ειχεν (2)	παιδιο ν (1)	
	C												

Sy.gr.				τις κοσμικὸς	συγγενῆς	τοῦ	ἁββᾶ	Ποιμένους	εἶχε	παιδίον
LAT	PJ	et	ecce	quidam (2) de cognatis (4) ipsius habebat (3) filium (1)						
	PA			quidam ex parentibus senis adtulit infantem						
	Pa	x	x	quidam ex parentibus praedicti senis Pimenii (om. R) attulit infantem						
	R									
BU		and	behold	a certain man had brought a youth (1) who was a kinsman of Abba (5) Poemen (6)						
Arm		et	ecce	quidam cognatus patris Pimeni habebat puerum						

Ge.Sin.	Sn1	და	პირი	მისი	მტერისაგან	მართლუკუნ (1)	ქვეულ იყო (2)		
Ge.Hag.	A1								
Sy.ge.	Theo	>>	შურითა ეშმაკისადთა იყო პირი მისი გარექვეულ				გარექვეულ		
Alph.gr.	Pr	καὶ	τὸ	πρόσωπον	αὐτοῦ	κατ'	ἐνέργειαν	ἐστράφη (2)	ὀπίσθεν (1)
	Vc								ὀπίσω (1)
	C								
Sy.gr.								εἰς τὰ	

									ὀπίσω
LAT	PJ	et	erat facies ejus per operationem diaboli				conversa (2)	retrosum (1)	
	PA		cuius facies per correptionem				fuerat depravata (2)		
	Pa		cuius facies per arreptionem diaboli						
	R		cuius facies per correptionem						
BU		and	whose face had been turned (2) backwards (1) through the operation of the Evil One						
Arm		x	cum seipso a-daemonio-obsessum, cuius vultus			retro (1) declinatus erat (2)			

Ge.Sin.	Sn1						
Ge.Hag.	A1		ობილა	რად	მამამან	მისმან	
Sy.ge.	Theo	და	ვითარცა ობილა		>>	ყრმისმან	
Alph.gr.	Pr	καὶ	ἰδὼν	ὁ	πατὴρ	αὐτοῦ	
	Vc						
	C						
Sy.gr.							

LAT	PJ		Videns	autem	pater		ejus
	PA						
	Pa						
	R						
BU		and	when his father saw				
Arm		et	quando vidit	vir			

Ge.Sin.	Sn1	სიმრავლე (1)	იგი (2)	მამათა (4)	რომელნი	მისრულ	იყუნეს	მისა	
Ge.Hag.	A1	სიმრავლჳ		მონაზონთაჲ (3)					
Sy.ge.	Theo	სიმრავლჳ	მამათაჲ						
Alph.gr.	Pr	τὸ (2)	πλήθος (1)	τῶν	γερόντων (3)	τῶν ἐλθόντων		πρός	αὐτον
	Vc				Πατέρων (4)				
	C								
Sy.gr.				γερόντων (3)					

LAT	PJ	multitudinem	patrum (4)			
	PA					
	Pa					
	R					
BU		the multitude	of the old men (3)	who	were coming	to Abba Poemen
Arm		multitudinem	patrum (4)		x	x x

Ge.Sin.	Sn1	მიოყვან ს	ყრმაჲ (1)	ოგო (2)	გარეშე	მონასტერს ს (1)	მას (2)	და	დაჯდა	და	ტიროდა
Ge.Hag.	A1										
Sy.ge.	Theo	ადიქუა	>>	>>	და დაჯდა გარეშე კარსა მონასტრისასა					>>	>>
Alph.gr.	Pr				ἔξωθεν						
	Vc	λαβών	τὸ (2)	παιδίον (1)		τοῦ (2)	μοναστηρίου υ (1)	x	ἐκάθητο	x	κλαίων
	C				ἔξω						
Sy.gr.											
LAT	PJ	accipiens	puerum (1)	sedebat foris						plorans	

	PA				et sedens pater eius cum eo foris (foras PA) monsterium				plorabat
	Pa								
	R								
BU		he took him and brought him	outside the door	of the monastery	and	sat down there	and	wept	
Arm		sumens sublevavit filium (1) et venit	sedit extra ianuam monasterii				et	flebat	

Ge.Sin.	Sn1			გამოვიდა (1)	ვინმე (2)	ბერი (3)		და	
Ge.Hag.	A1								
Sy.ge.	Theo	მოცალე იქმნა		ვინმე (2) ბერი (3), ბერთაგან მუნ მისრულთა და განვიდა (1) კარად			>>	ვითარცა იხილა იგი ესრეთ	
Alph.gr.	Pr	Εὐκαίρησαν του	δέ	τινός (2)	γέροντος (3)	ἐξελεθῆν (1)	ἔξω	x	x
	Vc	Εὐκαίρησεν		τινα	γέροντα		x	καὶ	ιδὼν
	C	Εὐκαίρησε		τινι	γέροντι		x		ιδὼν αὐτὸν
Sy.gr.			τινα	γέροντα	x				

LAT	PJ	x	Contigit autem ut unus (2) seniorum (3) egrederetur (1) foras	Quem cum vidisset	
	PA		Cum autem quidam senex egressus fuisset foras et	x	
	Pa		Cum autem unus (2) senex (3) ad vocem flentis egressus esset (1) et		
	R				
BU		Now when one of the old men had ended his business and was going forth [from the building]	he saw him		
Arm		Quando vidit eum quidam (2) e-venientibus (1) senibus quia flebat	et	x	

Ge.Sin.	Sn1	ჰრქუა (1)	მას (2)	რასა	სტორ	კაცო	ხოლო (1)	მან (2)	თქუა	
Ge.Hag.	A1			რასა					ჰრქუა	
Sy.ge.	Theo	>>	>>	>>	>>	ჰ კაცო	>>	>>	ჰრქუა	მას
Alph.gr.	Pr	λέγει	αὐτῷ	Τί	κλαίεις	ἄνθρωπε	Ὁ (2)	δὲ (1)	εἶπεν	x
	Vc	αὐτὸν (2)	εἶπεν (1)							x
	C								εἶπε	x
Sy.gr.		εἶπεν (1)	αὐτῷ (2)					εἶπεν	x	

LAT	PJ	ait	x	quid	ploras	homo	x	qui	dixit	ei
	PA	interrogaret	eum	quare	ploraret	x	Tunc	ille	reposndit	x
	Pa			cur			x			
	R									
BU		said	unto him	Why	weepest thou	O man	The father of the youth	said	unto him	
Arm		dicit	ad eum	Cur	fles	vir tu?	Is (2)	vero (1)	dicit	x

Ge.Sin.	Sn1	თუბისი	ვიყავ	მამისა	პიმენის ო	და	აჰა	ესერა	გრმასა (1)	ამას (2)	შეემთხუი ს (3)	
Ge.Hag.	A1	თჳს	ვეყვი	მამასა	პიმენს						შეემთხჳა	
Sy.ge.	Theo	ნათესავი ვარ, მამათ,		მამისა	პიმენის ო	>>	>>	>>	შეემთხჳა გრმასა ამას			
Alph.gr.	Pr	Συγγενής	ειμι	τοῦ	ἄββᾶ	Ποιμένος	καὶ	ἰδοῦ	το (2)	παιδίο (1)		
	Vc								συνέβη (3)	τ ῷ	παιδί φ (1)	τούτφ (2)
	C											

Sy.gr.													
LAT	PJ	Cognatus			abbatis	Pastoris	et	ecce	contigit (3) puero (1) huic (2)				
	PA				abbatis	Poemenis		huic infanti quae tentatio contigerit vides					
	Pa	Parens	sum	istius	x	Pimenii		ob hoc veni, ut videret infantem hunc. Vides, domine, quae huic infanti					
	R				abbatis	Poemenis	et	ob hoc veni, ut hunc infantem quem					
BU		I am of the family			of Abba	Poemen		A trial hath come upon this youth					
Arm		Affinis	sum	patris	Pimeni	et		contigit (3) puero (1) huic (2)					

Ge.Sin.	Sn1	განსაცდელი (1)		ესე (2)						დას	შევიშინე (3)	x	მოყვანება (4)	ოგოს (5)	მისა (7)
Ge.Hag.	A1											შე		x	
Sy.ge.	Theo	>>		>>	დას	მენებას	ამას	მოყვანება (5)	ბერისა	დას	შემეშინა				
Alph.gr.	Pr	ὁ	πειρασμός (1)	ὄψις (2)	x	x	x	x	x	καὶ (3)	ἐφοβήθημεν (4)	ενεγκέν	x	πρὸς αὐτόν	

	Vc						αὐτὸν (6)	τῷ γέροντι	προσενεγκεῖν (5))			
	C			κ αἰ	θέλω ντες		τῷ γέροντι	προσενεγκεῖν (5)	αὐτὸ (6)		x		x
Sy.gr.							αὐτὸ	τῷ γέροντι	προσενεγκεῖν (5)	x			
LAT	PJ	huic tentatio	ista	et	volens	eum	huic seni offerre ut eum curaret timui (4)						
	PA	quae tantatio contigerit vides					x	e t	timuimus illum hic afferri				
	Pa	per Satanam contigerit tentatio					x	x	timuimus enim usque nunc illum huc offerre				
	R	tentatio contigerit, vidisset					x	e t	et timuimus illum usque nunc huc afferre				
Syr											we are afraid to take him to him		
Arm		haec (2) calamitas (1)	et	volebam	portare (5) hunc ad illum (7) et (3) timui (4)								

Ge.Sin.	Sn1	რამეთ	არა (2)	ჰნებავ	ხილვად	ჩუენი	და	აწ	უკუეთ	აგრძნას	ვითარმე	აქა
---------	-----	-------	---------	--------	--------	-------	----	----	-------	---------	---------	-----

Ge.Ha g.	Al	უ (1)		ს (3)	ცა				უ		ღ	
Sy.ge.	The o	>>	>>	>>	ხილვად	ნათესავ თა თვსთად	>>	>>	უკუე	ესმას	თუ	>>
Alph.g r.	Pr	ου̅ (2)	γα̅ρ (1)	θε̅λει (3)	ιδει̅ν	ήμα̅ς	και̅	ν̅υν	ε̅αν	μάθη	ὅτι	ἵδ ε
	Vc											
	C											
Sy.gr.												
LAT	PJ	non	enim	vult (3)	nos videre		et	nun c	si	cognove rit	quia	
	PA	quia non			videre	nos					hic	
	Pa				nos videre							quod
	R				videre	nos						quia
Syr	for he refuseth			to see	us	an d	now	if	he learneth	that I am here		
Arm	nam (1)	nequaqua m (2)	vult (3)	videre	cognatos suos	et	nun c	etiam si	audierit	quia	hic	

Ge.Sin.	Sn1		ვა	მოავლინოს	და	წარმდევნოს	მე	ამიერ	არამედ (1)	მე	ვითარცა	ვიხილეთ	შემოკრება
Ge.Ha g.	A1		რ	ს		ოს		რ	და	(2)	ცა	ე	
Sy.ge.	Theo	>>	მოჰგზავნის	>>	წარმოიტებს	>>	x	ხოლო	>>		ვიხილურად		მოსლვად
Alph.g r.	Pr												
	Vc										βλέπων		
	C	εἰμί	πέμπει	καί	διώκει	με	x	Ἐγὼ (2)	δὲ (1)			τήν	παρουσία v
Sy.gr.										ἰδὼν			
LAT	PJ		mittit	et	minat					vero (1)	videns praesentiam vestram		
	PA	sum	x	adhuc	expellet								
	Pa	egosum	cum confusione		ejiciet	me	x	Ego (2)		autem	vos videns, Patres,		
	R	sum	x	adhuc	expellet						videns vos, Patres		
Syr			he will send	and	drive me	away	but	when I knew that ye were coming here					

Arm		su m	mittit	et	expellit	m e	istinc	Ego (2) vero (1)	vestrum adventum videns			
-----	--	---------	--------	----	----------	--------	--------	---------------------	-------------------------	--	--	--

Ge.Sin.	Sn1	თქუნ ო	აქ ს	ვიკადრე	მოსლვა დ	აქა	აწ	ვითარც ა	გნებავ ს		მამა ო	შემიწყალ ე	x
Ge.Hag	A1		x										მე
Sy.ge.	The o	>>	x	>>	>>	x	აწ უკუე	მამაო ვითარცა გნებავს ყავ			>>	>>	
Alph.gr	Pr	ὁμῶν	x	ἐτόλμησα	ἐλθεῖν	x	x	ὡς	θέλεις	οὖν	ἀββᾶ	ἐλέησον	με
	Vc												
	C												
Sy.gr.			x			x	x						
LAT	PJ	x	qui modo ad eum venistis	praesumps i	venire	hic	Ergo	quomodo vis,		abba	miserere	me i	
	PA	quomodo vis ergo											
	Pa	Quomodo ergo vis, vade et					miserere mei, abba						
	R	quomodo vis ergo					abb a	miserere	m ei				

Syr		x	x	I ventured	to come also	x	And he cast the youth down on the ground at his feet, and wept, saying	If thou wilt, have mercy upon me			
Arm		x	x	ausus-sum	venire	hic	x	Sed tu, sicut vis,	x	miserere	me i

Ge. Sin.	S n l	და	შეიწყალე	ყრმაო (1)	ესე (2)	და	შეიყვანე (3)	შინა	და	ულოცეთ	მაგას
Ge. Hag .	A l	x	x	შეიყვანე (3)	ყრმაო (1)	ესე (2)		x			
Sy. ge.	T h e o	>>	x	მიიყვანე (3)	>>	>>		x	>>	ყავთ მაგას ზედა ლოცვაჲ	
Alp h.gr .	P r V c C	καὶ	x	λάβε (3)	τὸ (2)	παιδίον (1)		ἔσω	καὶ	ἐνᾧ ἔσθαι	περὶ αὐτοῦ
Sy. gr.										ἐνᾧ ἔσθαι	ὑπὲρ
LA T	P J	et	x	introduc intus puerum hunc				et	ora	pro	ipso

	P A							eo
	P a					ut	oret	me
	R							eo
Syr					and take this youth inside	and	pray over him	
Ar m	aut	x	tolle (3) tecum ad senes hunc		et	orate	pro	hoc

Ge.Sin .	Sn 1	რადთა	განკურნო ს					მან (2)
Ge.Ha g.	A1	x	x	და	წარიყვანა	იგი	ბერძან (1)	x
Sy.ge.	Th eo	x	x	x	მიიყვანა	ბერძან ყრმაჲ იგი		
Alph.g r.	Pr	x	x	Καὶ	λαβὼν	x	ὁ (2)	γέρον (1)
	Vc					αὐτὸ		
	C							
Sy.gr.								
LAT	PJ	x	x	et	accipiens	eum	senex	
	PA			Quem	cum senex tulisset			
	Pa				cum senex atulisset			
	R							
Syr		x	x	and	the old man took him			
Arm		sanetur		Tunc sumens senex (1) puerum				

Ge.Sin.	Sn 1	არა	მიჰგუარა	იგი	პირველად	მამასა		პიმენს
Ge.Hag.	A1							
Sy.ge.	Theo	>>	>>	>>	პირველადვე	მამასა		პიმენს
Alph.gr.	Pr	οὐ	ἐνθὺς	προσήνευκεν	αὐτὸ	τῷ	ἄββᾱ	Ποιμένι
	Vc		προσήνευκεν	αὐτὸ	ἐνθὺς			
	C				ἐνθῆως			
Sy.gr.		ὡς						
LAT	PJ	non	eum statim obtulit			abbati	Pastori	
	PA		eum obtulit	primum	Poemeni			
	Pa		illum obtulit	primo	Pimenio			
	R		illum primo obtulit				Poemeni	
Syr		he did not take the youth			at once	to Abba Poemen		
Arm		x	x	x	x	x	x	x

Ge.Sin.	Sn1	არამედ	იწყო	უმრწემესითგან			
Ge.Hag.	A1						
Sy.ge.	Theo	>>	>>	უკუნადსკნელთაგან			ძმათა
Alph.gr.	Pr	ἀλλᾶ	ἀρχάμενος	ἀπὸ	τῶν	μικροτέρων	ἀδελφῶν
	Vc						
	C						
Sy.gr.		ἀλλ'					
LAT	PJ	sed	incipiens	a	minoribus		fratribus
	PA						
	Pa		x	x			Patribus

	R			a		fratribus
Syr		but	beginning	with the last of the brethren who was there		
Arm		nam	prius incipiens	a	novissimis	patribus

Ge. Sin.	S n l	მაშინ		სულთ- ითქუნა	აღდგა	და	x	x	თქუა				
Ge. Hag.	A l						ილოცა	და			ღმერთ ო	უღბინ ქ	
Gr	P r		καὶ				ἤρξατο		λέγων	Ὁ	Θεός	ἰάσαι	
	V c	x	καὶ	στενάξ ας	ἀναστὰ ς	x	ἤρξατο	x	λέγων	Ὁ	Θεός	ἰάσαι	
	C	x	>>	>>	>>	x	>>	x	>>	>>	>>	>>	
LA T	P a			ingemuit	et	surgens	oravit	x	dicens		Deus	sana	
				et	ingemisc ents	surrexit	et	oravit		dicens		Deus	salva
	P A			>>	et	surgens	>>		>>		>>	>>	
Syr		then	Abba Poemen sighed	and he rose up	and	prayed	and	said	O God		heal		
Ar			Et		surgens		fecit oratione	et	dicit		Domine		

m						m					
Sy. ge.	მაშინ	სულთითქუნა მამამან პიმენ	აღდგა	და	ყო ლოცვა ო	და	თქუა	ღმერთო	განჰკურ ნე		
Ge. Sin.	S n 1	ადებულ შენსა	რადთა	არა	ეუფლო ს	x		მტერი			
Ge. Hag.	A 1						მას				
Gr	P r	τὸ	πλάσμα	σου	ἵνα	μὴ	κυριευθῆ	ὑπὸ	τοῦ	ἐχθροῦ	
	V c	τὸ	πλάσ μα	σου	ἵνα	μὴ	κυριευ θῆ	ὑπὸ	τοῦ	ἐχθρο ῦ	
	C	>>	>>	>>	>>	>>	>>	>>	>>	>>	
LA T	P a	facturam	tuam	ne dominantur			ei	inimicus			
	P J	plasma	tuum	ut	non	domine tur	illi	inimicus			
	P A	>>	>>	>>			illi	>>			

Syr		that which Thou hast fashioned		so that	it may not be destroyed		by the Enemy					
Ar m		creaturam	tuam	ne dominantur				daemones				
Sy. ge.		დაბადებული შენი		და ნუ უტევებ მას უფლებად მტერისაგან.								
Ge. Sin.	S n 1	და	დასწე რა (1)	მას (2)	ჯუარი (3)	და	მუნთქ უესვე	განიკურ ნა	ოგი	და		
Ge. Hag .	A 1											
	P r	καὶ	σφραγί σας (1,3)	τὸ παιδίον			ἐσθένως	ἐθέρᾱπε σεν		καὶ		
Gr	V c	καὶ	σφραγ ίσας (1,3)	αὐτό (2)			ἐσθένως	ἐθέρᾱπε σσεν		καὶ		
	C	>>	>>	>>			>>	ἐθέρᾱπε σσε		ἐθέρᾱ πεσσε v		
LA T	P a	Et	signavit		infantem	et	mox	sanus est				

	P J	et	consignans					curavit	eum	et		
	P A	>>	>>	>>	>>	>>		sanus				
Syr		and	he finished his prayer and made the sign of the Cross over him			and	straight way	the face of the youth was made straight and he was healed				
Ar m		Et	signavit cruce			et	puer sanatus-est confestim			et		
Sy. ge.		და	დასწერა მას ჯუარი			და	მეყსეუ ლად	განჰკურ ნა	იგი	და		
Ge. Sin.	S n l	მისცა	x	მამასა	თუისა	ცოცხ ალი						
Ge. Hag .	A l		იგი		მისსა							
Gr	P r	ἀπέδωκεν	τῷ	πατρὶ	αὐτόν	x						
	V c	ἀπέδωκεν	τῷ	πατρὶ	x	ὑγιές						
	C	ἀπέδωκε	>>	>>	αὐτόν	>>						

LA T	P a	patri redditus										
	P J	reddidit		patri		sanum						
	P A	Patri est redditus										
Syr		And AbbA Poemen gave him to his father made whole					and so he took him and departed with rejoicing.					
Ar m		dederunt	eum	patri	eius	sanum	omnino	et abiit in domum suam gratias- agendo Deo, et pater Pimen nescivit quispiam esset is.				
Sy. ge.	მიჰგუარ ეს	მრთელი მამასა მისსა					წავიდა და აღიდებდა ღმერთსა					

Ge.Sin.	Sn1		და	ეჭყოდა	ძმათა	მათ	
Ge.Hag.	A1						
Sy.ge.	Theo	>>		ეჭჳჳნ	x	x	
Alph.gr.	Pr	x		ἔλεγον	x	αὐτῶ	
	Vc			ἔλεγεν		x	
	C			ἔλεγε		x	
Sy.gr.					x	x	
LAT	PJ	x	dicebat		x	x	
	PA	incipiens					eis
	Pa	et			x	x	
	R	incipiens			x	x	
Syr		he brought the youth to each and every one of them, saying,					
Arm		praesentabat et	dicebat:		x	x	

Ge. Sin.	Sn1	დასწერეთ	ჯუარი	ყრმასა (1)	ამას (2)	x	ეგრეთჲ	მსგავსად (1)	x	შემდგომითი-შემდგომად	
Ge. Hag.	A1						ეგრევე				
Sy. ge.	Theo	>>	>>	>>	>>	x	და ვითარცა მოვლნა ყოველნი ესრე სახედ				
Alph. gr.	Pr	Σφραγίσον		τὸ (2)	παιδίων (1)	Ποῦσας	x	ὁμοίως (1)	δὲ	x	κατ'
	Vc	Σφραγίσατε					x	δὲ	πάντας	κατὰ	ἀκολουθίαν
	C										
Sy.		Σφραγίσατε									

gr.													
LAT	PJ	consignate	puerum (1)	istum (2)	autem fe								
	PA	>>	>>	facientes orationem									
	Pa	signate	infante m (1)	fratres, facientes orationem, rogans per singulos senes									
	R												
Syr	Make the sign of the Cross upon this youth												
Arm	Ora pro hoc et signa cruce hunc.												

Ge. Sin.	Snl					უკუანადსკნელ	მოიყვანა	ოგი		მამისა	პიმენისსა
Ge. Hag.	Al										პიმენისა
Gr	Pr			ελεγε		ὑστερον	προσφερε ι	αυτο	τῷ	ἀββᾶ	Ποιμένι
	Vc					ὑστερο ν	προσήνε γκεν	x	τῷ	ἀββᾶ	Ποιμένι
	C	x	x	x	x	x	>>	ἦνεγκεν	x	>>	>>
LAT	Pa	Et post omnes					detulit	illum	x		Pimenio
	PJ	omnes per ordinem consignare eum					ad ultimu m	obtulit	eum	abbati	
	PA	Similiter et per singulos senes			post omnes		>>	eum	ad abbatem		Poemene m
Syr	and having brought him alike to all the brethren and to all the old men who were there				finally		he brought him		to Abba		Poemen
Ar	Et dein, post omnes					eos adducit		ad patrem		Pimen	

m						
Sy. ge.			უკუანადსკნელ ყოველთასა	მიჰგუარა	მამასაცა	პიმენს

Ge. Sin.	S n l					უკუანადსკნელ	მოიყვანა	ოგი		მამისა	პიმენის სა
Ge. Hag .	A l										პიმენის ა
Gr	P r				ελεγε	ὑστερον	προσφερε ι	αυτο	τῷ	ἀββᾶ	Ποιμῆνι
	V c					ὑστερο ν	προσήνε γκεν	x	τῷ	ἀββᾶ	Ποιμῆνι
	C	x	x	x	x	>>	ἦνεγκεν	x	>>	>>	>>
LA T	P a	Et post omnes					detulit	illum		x	Pimenio
	P J	omnes per ordinem consignare eum					ad ultimu m	obtulit	eum		abbati
	P A	Similiter et per singulos senes			post omnes		>>	eum		ad abbatem	Poemen m
Syr		and having brought him alike to all the brethren and to all the old men who were there			finally		he brought him			to Abba	Poemen
Ar m		Et dein, post omnes						eos adducit		ad patrem	Pimen
Sy. ge.					უკუანადსკნელ ყოველთასა		მიჰგუარა		მამასაცა		პიმენს

1. თქუა მამამან იოსებ: მივიდეს ოდესმე მრავალნი ბერნი ხილვად მამისა პიმენისა და მეცა მივედ მათ თანა.
2. და აჰა ესერა ყრმა ვისმე ესუა ნათესავსა მამისა პიმენისა და პირი მისი მტერისაგან მართლუკუნ-ქცეულ იყო.
3. იხილა რად მამამან მისმან სი[f.43v Sn1]მრავლე იგი მამათა, რომელნი მისრულ იყუნეს მისა, მიიყვანა ყრმა იგი გარეშე მონასტერსა მას და დაჯდა და ტიროდა.
4. გამოვიდა ვინმე ბერი და ჰრქუა მას: რასა სტირ, კაცო?
5. ხოლო მან თქუა: თუისი ვიყავ მამისა პიმენისი, და აჰა ესერა ყრმასა ამას შეემთხუია განსაცდელი ესე და შევიშინე მოყვანებად იგი მისა, რამეთუ არა ჰნებავს ხილვადცა ჩუენი.
6. და აწ უკუეთუ აგრძნას, ვითარმედ [f.149r A1] აქა ვარ, მოავლინოს და წარმდევნოს მე ამიერ.
7. არამედ მე, ვითარცა ვიხილე შემოკრებად თქუენი აქა, ვიკადრე მოსლვად აქა.
8. აწ ვითარცა გნებავს, მამაო, შემიწყალე და შეიწყალე ყრმა ესე და შეიყვანე შინა და ულოცეთ მაგას, რადთა განიკურნოს.
9. და წარიყვანა იგი ბერმან მან და შეიყვანა მამისა პიმენისა და განიზრახა გონიერად და არა მიჰგუარა იგი პირველად მამასა პიმენს, არამედ იწყო უმრწემესითგან და ეტყოდა ძმათა მათ: დასწერეთ ჯუარი ყრმასა ამას.
10. ეგრევე მსგავსად შემდგომითი-შემდგომად ეტყოდა.
11. უკუანადსკნელ მოიყვანა იგი მამისა პიმენისსა, ხოლო მას არა უნდა შეხების.
12. და იგინი ევედრებოდეს მას: ვითარცა ყოველთა ყვეს, ეგრეცა შენ, მამაო.
13. მაშინ სულთ-ითქუნა, აღდგა და თქუა: ღმერთო, ულხინე დაბადებულსა შენსა [f. 149v A1], რადთა არა ეუფლოს მტერი [44r Sn1].
14. და დასწერა მას ჯუარი.
15. და მუნთქუესვე განიკურნა იგი.
16. და მისცა მამასა თუისა ცოცხალი.

1. იოსებ] იოსეფელ A1 || მივედ] - A1

2. პიმენისი] პიმენისსა A1

3. სიმრავლე] სიმრავლე A1 || მამათა] მონაზონთაჲ A1 || იყუნეს] იყვნეს A1 ||
 4. რასა] რაღსა A1
 5. თქუა] ჰრქუა A1 || თუისი] თჳს A1 || ვიყავ] ვეყვი A1 || მამისა] მამასა A1 || პიმენისი] პიმენს A1 || შემთხუია] შემთხჳა A1 || შევიშინე] +ეგე A1 || იგი] - A1 ||
 6. აგრძნას] აგრძნეს A1 || მე] - A1
 7. არამედ] და A1 || აქა] - A1
 8. შემიწყალე] + მე A1 || შეიწყალე ყრმაჲ ესე და შეიყვანე] შეიყვანე ყრმაჲ ესე A1 || რაღთა განიკურნოს] - A1
 9. მან] - A1 || შეიყვანა] შევიდა A1
 10. ეგრეთვე] ეგრევე A1 ||
 11. პიმენისსა] პიმენისა A1 ||
 12. მას] - A1
 13. სულთ-ითქუნა] + და A1 || აღდგა] + ილოცა A1 || ეუფლოს] +მას A1 ||
 16. იგი] + A1 || თჳსსა] მისსა A1 ||
-

Conclusions

The present dissertation represents the first humble attempt to outline the proper direction towards the better understanding of the Georgian reception of the AP tradition and the treasure of the desert monasticism in general.

The PhD thesis gives primary overview of the Georgian AP tradition that was only to some extent available for the international scholarly community so far; furthermore, it draws the way for further research about the AP transmitted by Georgian MSS, in terms of the key approaches and appropriate methodology.

The research, in a certain degree though, covered four principal aspects: description of MSS, issues related to the collection composition, characteristics of the text, and the relationship of the Georgian AP tradition to the Greek and other traditions. To all these directions, further steps were taken from the point of the research that was by the beginning of the work.

Georgian Manuscripts and their Descriptions

MSS descriptions by Garitte and the Georgian scholars (Sinai Catalogue, 2005) have been updated with the new evidence. For example, it appeared that two MSS, namely Sin. Geo. N.84 and Sin. Geo. N.90, that were supposed to preserve parts of AP collection according to the abovementioned Sinai Catalogue, do not include them at all. Also, it became evident that Sin. Geo. N.4 represents indeed the first part of Sin. Geo. O.8. According to the specific requirement of current AP scholarship, so far published brief Georgian MS descriptions should be revised exclusively in respect of the content, especially considering the fact that there is lengthy and complicated way to the comprehensive critical edition. Therefore, exhaustive descriptions are the helpful tools and to a certain extent basic primary sources about the Georgian AP tradition for non-Georgian scholars.

For all these reasons, one exemplary MS description model has been created based on MSS Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8. The work implied not only the direct transcription of beginnings and endings of APs, but also provision of their references, including the Georgian and other sources.⁴⁹ Therefore, great many APs that were not identified⁵⁰ in the Dvali edition (especially the entire anonymous collection) found their parallel sources.

The dissertation also includes a partially revised description of Sin. Geo. N.55, giving its content indicating the sequence of APs and their international numbers (Regnault).

⁴⁹ The description itself includes references to other Georgian MSS and the edition, also its numbers referring to the AP/G and Regnault tables. All other parallel sources could be found in the Concordance tables presented in the dissertation.

⁵⁰ By the term “identification” I mean the parallel source of a particular AP.

I am fully conscious, that in the future all the other Georgian MSS related to AP, namely Sin. Geo. N.55, Sin. Geo. O.35 and Athon. Geo. 12, should be described employing the same methodology. These kind of description, I suppose, never loses its importance, as it is well-suitable for the digitized version of MS on the one hand, and on the other, even after the publication of the diplomatic or critical edition it remains as a good representation of a single MS, as an individual entity.

Despite the substantial work already completed, still considerable updates should be done. First of all, the abovementioned MSS descriptions lack codicological details, as the original MSS were available for me only as digitized images (all the MSS except Athon. Geo. 12 which was available in photocopy). Secondly, there still are 71 APs included in the alphabetic collection and 25 APs in anonymous collections of Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8 that require further research in order to be identified. Thirdly, due to the general lack of comprehensive research in Georgian paleography, the dating of the MSS is always doubtful. Therefore, this issue should definitely be revisited in future. And finally, sooner or later, all the MSS with related metadata should inevitably go online, employing the appropriate encoding standards.

Concordance Tables

The concordance table is intended for two purposes: firstly, to show interrelationship between the extant Georgian collections and secondly to provide relevant references to the Greek, Armenian, Latin, Syriac, Ethiopic traditions. This is the first attempt to provide coincide inventory for the Georgian APs, since Anna Kharanauli (her unedited dossier is kept in Göttingen, Akademie der Wissenschaften, Patristische Kommission) completed concordance of Sin. Geo. O.35 indicating parallels to Sin. Geo. O.8, Dvali edition, Cotelier, Vc and supplement by Guy. She aimed to show the structure and content of Sin. Geo. O. 35 only, which is the shortest version of AP collections. I have expanded this helpful piece of work adding unedited Georgian MSS Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. N.55, full data from Sin. Geo. O.8, Athon. Geo. 12 and Dvali edition, evidence from Greek MSS (Vc and Par.gr.1596, K-38, Pr and Mosq.190), entire references from Regnault tables (except the final column intended for additional notes), anonymous collection by Nau and Supplementum by Guy. Each Georgian AP is assigned its unique number (e.g. Ge 369 is Matoes 1 = Regnault number 513). The unique number of the Georgian AP is useful to find a particular AP in different Georgian MSS and not only. The concordance table is a convenient tool, on the one hand, to see the entire picture of the Georgian AP in respect of its structure and content, and on the other to easily find various parallel sources.

Along with the compilation of the tables, comparative analysis of the Georgian MSS to the Greek MSS has been conducted. There is no evidence to argue that any Greek MSS (which has been selected for my research) could preserve stage of the Greek collection, that could be used by Georgian translators. Entire structure does not coincide to any of the MSS, and group of narrations attributed to an Abba show completely diverse picture. For example, in case of the

Synecletica dossier, Vc and Georgian MS mostly coincide. On the other hand, we have dossier of Zenon which includes several AP that in the Greek textual tradition are not attested in APalph, but I could find them in a Greek manuscript of the Sabaitic collection (Athon. Karakallou 38).

The concordance table is expandable. For example, the data from the two Georgian versions of the AP Systematic Collection could be useful to add. Also, after further investigation, if it appears that the Georgian MSS show more coincidence with some other Greek MSS or any other source, the relevant data could be included.

As for the structural comparison of the Georgian and Greek MSS, the present work shows an eclectic character of the Georgian tradition; it is presented as a sample for further complete investigation, which might change the picture to some extent. Anyway, each monk dossier should be treated both as a separate entity and as a part of the entire collection.

In future, I foresee the present concordance table as an online tool, which could be filterable, downloadable and usable according to the specific needs of a scholar.

Edition and Relation of the Georgian MSS to the Greek MSS and other Sources

As mentioned in the introduction the only available edition of the Georgian Alphabetic Collection of AP is by Manana Dvali published in 1974. The edition itself was properly designed and useful in its relevant context and its time. However, from point of the view of the contemporary researcher dealing with AP tradition, especially for the non-Georgian scholars, it is no longer helpful. After experimenting several variants of the possible form of the edition, together with my supervisors I ended up in a special form which shows various aspects of the Georgian text including its relationship to all the available sources (i.e. Greek, Latin, Armenian, Syriac, Ethiopic). It appeared that every single AP shows different picture, but one characteristic feature is the same for all of them - while comparing the Georgian text to the Greek, each variant reading, whether it might seem on the first sight the stylistic peculiarity, deliberate change or an error of a Georgian translator, has its parallel to the other sources (e.g. Ethiopic, Syriac or Armenian). Therefore the proper edition of the Georgian text should include all the possible data in order to reflect its very eclectic nature.

Variant readings of the Georgian MSS has also been included. Although this component is usable only for those who read Georgian. However, it displays the relationship between the collections, which mostly are of phonetic level, sometimes grammatical and rarely editorial.

What makes the edition too complicated to compile, along with the complexity of the AP open tradition in general, is the absence of the critical editions, especially of the Greek tradition. And also the volume of the work that is required. The present dissertation includes edition of four APs only, while there overall number of APs in the Georgian collections is 746.

For the future, I am concerned about the volume of the edition in terms of the comparative tables, which are very useful to display the explicit picture, but also too vast. Therefore either we compile tables as a preliminary resource for the edition and exclude them from the paper based publication, trying to summarise all the data in the critical apparatus, or we design the

appropriate approach for the electronic edition, which enable to include the excessive data for various research queries.

The dating of the text based on its language and terminology, still remains open. This is mostly due to the absence of the comprehensive historical linguistic corpus of the Georgian language. It is very difficult to argue that a particular term is of earlier or later origin. However, if we compare the same text in the translation of systematic collection by Theophile (second half of 11th c.), the stylistic difference is obvious - his text is much elaborated. Anyway, the beginning of the Georgian AP tradition (alphabetic collection) starts no later than 907 based on the only dated MS (Sin. Geo. O.35).

In overall, the Georgian version of the alphabetic collection of AP represents a unique layer of the textual tradition of the AP tradition in general and lifetime work of a team of scholars will definitely bring considerable evidence to its development.

Finally, I must confess that my initial research objectives were ambitious, however the material appeared to be much more complicated, data too vast, and my professional and personal abilities rather limited.

Bibliography

Primary Sources

I.1. Georgian Manuscripts

Athos. Geo. 12 – 11th c.

Sinai, Mone tes Hagias Aikaterines

Sin. Geo. O.8 – 11th c.

Sin. Geo. O.35 – a. 907

Sin. Geo. N.4 – 10th c.

Sin. Geo. N.55 – 10th c.

Sin. Geo. N.90 – 11th c.

Sin. Geo. N.84 – 10-11th c.

Sin. Geo. N.99 – 12th c.

I.2. Greek Manuscripts

HagionOros

Mone Karakallou 38 (**K-38**)– 13th c.

Moskva, Gosudarstvenny jIstoričeskij Musej (GIM)

Sinod. gr. 190 (**Mosq190**) + Sinod. gr. 490 – 12th c.

Paris, Bibliothèque nationale de France

Par. gr.1596– 11th c.

Par. gr.1598 (**Pr**)– a. 1071/1072

Città del Vaticano, Biblioteca Apostolica Vaticana

Vat.gr.2592 (**Vc**)– first half of 11th c.

II. Editions

Armenian Tradition

Leloir, Louis, and Nersēs Sargisean. *Paterica armeniaca a P.P. Mechitaristis edita (1855) nunc latine reddita. I, Tractatus, I-IV.* Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1974. (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 353; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium., Subsidia, 42.)

Leloir, Louis, and Nersēs Sargisean. *Paterica armeniaca a P.P. Mechitaristis edita (1855) nunc latine reddita. 2, Tractatus, V-IX.* Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1975. (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 361; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium., Subsidia, 43.)

Leloir, Louis, and Nersēs Sargisean. *Paterica armeniaca a P.P. Mechitaristis edita (1855) nunc latine reddita. 3, Tractatus, X-XV.* Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1976. (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 371; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium., Subsidia, 47)

Leloir, Louis, and Nersēs Sargisean. *Paterica armeniaca a P.P. Mechitaristis edita (1855) nunc latine reddita. 4, Tractatus, XVI-XIX.* Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1976. (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 379; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium., Subsidia, 51)

Coptic Tradition

Amélineau, Émile, *Monuments pour servir à l'histoire de l'Égypte chrétienne, texte copte et traduction française, Annales du Musée Guimet 25 (1894).* Available online : <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k107943d?rk=171674;4>. Retrieval date: January 2018.

Chaîne, Marius, *Le manuscrit de la version copte en dialecte sahidique des Apophthegmata Patrum*, Le Caire: Imprimerie de l'Institut Français d'Archéologie Orientale, 1960.

Ethiopic Tradition

Collectio monastica, edidit Victor Arras, Louvain: Secrétariat du Corpus SCO, 1963 (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 238; *Scriptores Aethiopici*, 45).

Collectio monastica, interpretatus est Victor Arras, Louvain: Secrétariat du Corpus SCO, 1963 (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 239; *Scriptores Aethiopici*, 46).

Patericon aethiopicus, edidit Victor Arras, Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1963 (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 277; Scriptores Aethiopici, 53).

Patericon aethiopicus, interpretatus est Victor Arras, Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1967 (Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, 278; Scriptores Aethiopici, 54).

Georgian Tradition

shuasauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi. I, kartulip'at'erik'isertidzveliredaktsiisekvtimeatonelistargmani XI sauk'uniskhelnats'erismikhedvit / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories. vol. 1. An old redaction of the Georgian Patericon, translated by Euthymios the Athonite, based on the 11th century Manuscript), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1966. Text of the edition available online at: <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etcg/cauc/ageo/novelebi/noveleb1/novel.htm> Retrieval date: February 22, 2016.

shuasauk'unetanovelebisdzvelikartulitargmanebi, II, Anbanur-anonimuripaterikebi / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories, vol. 2, Alphabetical-AnonymusPatericon), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1974. Text of the edition available online at: <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/novelebi/noveleb2/novel.htm>. Retrieval date: February 22, 2016.

shuasauk'unetanovelebisdzvelikartulitargmanebi, III, teopilekhutsesmonazoni, mamatasts'avlani da tkhrobani / (Old Georgian Translation of Medieval Short Stories, vol.3, Theophile the Hieromonk: Teachings and Sayings of Saint Fathers), Text, preface, glossary and indexes prepared by Manana Dvali and Dali Chitunashvili, Tbilisi: National Centre of Manuscripts, 2014.

Greek Tradition

Ecclesiae graecae monumenta, tomus primus, Johanne Baptista Cotelerius Societatis Sorbonicae Theologus et Regius Linguae Graecae Professor e MSS. codicibus produxit in lucem, Latina fecit, Notis illustravit, Luteciae Parisiorum 1677 [The alphabetic collection of the AP - pp. 338-712. Reprint in Migne, Jacques-Paul, Patrologia Graeca 65, 71-440].

Paul Evergetinos, ἤτοι Συναγωγή τῶν θεοφθόγγων ῥημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῶν Θεοφόρων καὶ Ἀγίων Πατέρων, ed. by ed. Makarios of Corinth and Nikodemos Hagiorites. 4 vol. Editions: 1st ed., Venice: 1783; 2nd ed., Constantinople: 1861; 3rd ed., Athens: 1893, 4th ed., Athens: 1900/1901, 5th ed., Athens: 1957-1961, 6th ed., Athens: 1985. 6th edition available online at: <https://greekdownloads.wordpress.com/category/ευεργετινός/>. Retrieval date: February 24, 2016.

Guy, Jean-Claude, Les Apophtegmes des Pères. Collection systématique. Chapitres I-IX. Introduction, texte critique, traduction et notes, Sources Chrétiennes 387, Paris: Les éditions du Cerf, 1993.

Id., Les Apophtegmes des Pères. Collection systématique. Chapitres X-XVI. Introduction, texte critique, traduction et notes, Sources Chrétiennes 474, Paris: Les éditions du Cerf, 2003.

Id., Les Apophtegmes des Pères. Collection systématique. Chapitres XVII-XXI. Introduction, texte critique, traduction et notes, Sources Chrétiennes 498, Paris: Les éditions du Cerf, 2005.

Regnault, Lucien, Les sentences des pères du désert, troisième recueil & tables, Solesmes: Abbaye Saint-Pierre de Solesmes 1976 [tables on pp. 199-301].

Les Sentences des Pères du désert, nouveau recueil. Apophtegmes inédits ou peu connus rassemblés et présentés par dom Lucien Regnault, traduits par les moines de Solesmes, Solesmes: Abbaye Saint-Pierre-de-Solesmes, 1970.

Latin Tradition

Vitae Patrum. De uita et uerbis seniorum libri X historiam eremiticam complectentes. Auctoribus suis et nitori pristino restituti, ac notationibus illustrati. Opera et studio Heriberti Rosweydi, Antwerpiae 1615, Lugduni 1617, Antwerpiae 1628, lib. III (Pseudo-Rufinus), IV (Severus Sulpicius et Joannes Cassianus), V (Pelagius), VI (Joannes), VII (Paschasius). Reprint in Migne, Jacques-Paul, Patrologia Latina 73, 739-1066.

Batlle, Columba M., «Veteranova» Vorläufige kritische Ausgabe bei Rosweyde fehlender Vätersprüche, in Festschrift Bernhard Bischoff zu seinem 65. Geburtstag dargebracht von Freunden, Kollegen und Schülern, herausgegeben von J. Autenrieth - F. Brunhölzl, Stuttgart: Hiersemann, 1971, 32-42.

Id., Die »Adhortationessanctorumpatrum« (»Verba seniorum«) im lateinischen Mittelalter: überlieferung, Fortleben und Wirkung, Münster: Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, 1972 (Beiträge zur Geschichte des alten Mönchtums und des Benediktinerordens, 31).

Freire, José G. , A versão latina por Pascásio de Dumedos Apophthegmata patrum, 2 volumes: 1. Introdução cultural. Pascásiocomotradutor. Texto crítico; 2. Descrição dosmanuscritos. Genealogia doscólices, Coimbra 1971.

Id., Commonitiones sanctorum Patrum: uma nova coleção de apotegmas. Estudio filológico, texto crítico, Coimbra: Centro de Estudos Clássicos e Humanísticos, 1974 (Publicações do Centro de estudosclássicos e humanísticos, Faculdade de letras, Coimbra).

Syriac Tradition

The Book of Paradise: being the histories and sayings of the monks and ascetics of the Egyptian desert by Palladius, Hieronymus and others. The Syriac texts, according to the recension of 'Ānānīshō' of Bēth 'Ābhē / by Palladius, Hieronymus [and others]; ed. with an English translation by E. A. Wallis Budge. 2 v. London: Printed for Lady Meux by Drugulin, Leipzig, 1904. Available online in various formats (PDF, HTML, KINDLE etc.) at <https://archive.org/details/bookofparadisebe01budguoft>. Retrieval date: February, 18, 2016

Draguet, René, Fragments de l'Ambrosienne de Milan à restituer aux Mssyriaques du Sinaï 46 et 16, in Birdsall, J.N. & Thomson, R.W. (eds.), Biblical and Patristic Studies in Memory of Robert Pierce Casey, Freiburg [etc.]: Herder 1963, 167-178.

Id., Les cinq recensions de l'Ascéticon syriaque d'abba Isaïe, **4 volumes, Louvain:Secrétariat du CorpusSCO 1968** (Corpus ScriptorumChristianorumOrientalium, **289, 290, 293, 294;** ScriptorumSyri 120, 121, 122, 123).

Id., Les formes syriaques de la matière de l'Histoire Lausiaque, 4 volumes, Louvain:Secrétariat du CorpusSCO 1978 (Corpus ScriptorumChristianorumOrientalium, 389, 390, 398, 399; ScriptorumSyri 169, 170, 173, 174).

Literature about Georgian Manuscripts

Tsagareli, AlexandrA., Памятники грузинской старины в Святой Землѣ и на Синаѣ. Православный Палестинский сборник. Выпуск 10, Санкт-Петербург: Православное Палестинское Общество, 1888.

Blake, Robert P., "Catalogue des manuscrits géorgiennes de la bibliothèquedepatriarchale grecque à Jerusalem", Revue de l'Orient Chrétien 3 (1922-23): 345-413; 4 (1924), 190-210. Available online at <https://archive.org/details/cataloguedesm00bibl> (Retrieval date: 27.04.2016).

Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, MzekalaShanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture - Mount Sinai Foundation, 2005.

Dvali, Manana, Jghamaia Lali, One Fragment of 10th Century Patericon (Sb), in Mravaltavi: Philological and Historical Research, 6, Tbilisi: Institute of Manuscripts, 1978, 72-80.

Outtier, Bernard, Types of Georgian Manuscripts of the Apophthegmata Patrum, Polata knjigopisnaja 4 (1981) 19-25.

Garitte, Gérard, Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinaï, Louvain: L. Durbecq, 1956.

Marr, Nikolaj Jakovlevič, Агиографическіе матеріали по грузинскимъ рукописямъ Ивера [Hagiographical materials according to Georgian manuscripts of the Ivron], Zapiski Vostočnago Otdělenija Russkago Archeologičeskago Obščestva, 13 (1901), 1-144 .

Outtier, Bernard, Un Patericon arménien, Le Muséon 84 (1971) 299-351.

Id., La plus ancienne traduction géorgienne des Apophthegmes: son étendue et son origine, მრავალთავი [Mravaltavi], 7 (1980), 7-17.

Literature about Greek Manuscripts

Bousset, Wilhelm, Die Textüberlieferung der Apophthegmata Patrum, in Festschrift A. von Harnack, Tübingen: Mohr, 1921, 102-116.

Id., Apophthegmata. Studien zur Geschichte des ältesten Mönchtums. Aus dem Nachlaß herausgegeben von Theodor Hermann und Gustav Krüger, Tübingen: Mohr 1923.

Dahlman, Britt, Georgiskaversioner av Apophthegmata Patrum, in Jonsson, B. (ed.) Vetenskapssocieteten i Lund, Årsbok 2009, 5-13.

Ead., The Sabaitic Collection of the Apophthegmata Patrum. In Searby, Denis, Balicka Witakowska, Ewa & Heldt, Johan (eds.) ΔΩΡΟΝ ΠΡΟΔΟΠΟΙΚΙΑΛΟΝ: Studies in Honour of Jan Olof Rosenqvist, Uppsala : Uppsala Universitet, 2012, 133-146.

Ead., The Collectio Scorialensis Parva: An Alphabetical Collection of Old Apophthegmatic and Hagiographic Material. In Vinzent, M. & Rubenson, S. (Eds.) Studia Patristica, vol. 55: Papers presented at the Sixteenth International Conference on Patristic Studies held in Oxford 2011, vol. 3: Early Monasticism and Classical Paideia (pp. 23-33), Leuven: Peeters Publishers, 2013.

Draguet, René, Le paterikon del l'Addit. 22508, Le Muséon 63 (1950), 25-46.

Faraggiana di Sarzana, Chiara, Il "paterikon" Vat. gr. 2592 già di Mezzoiuso, e il suo rapporto testuale con lo Hieros. S. Sepulchri gr. 113, in Miscellanea di studi in onore di p. Marco Petta per il LXX compleanno, V = Bollettino della Badia Greca di Grottaferrata, 47 (1993 [pubbl.1997]), 79-96.

Ead., "Apophthegmata patrum": Some Crucial Points of Their Textual Transmission and the Problem of a Critical Edition, in Papers presented at the Twelfth International Conference on Patristic Studies held in Oxford 1995, edited by E.A. LIVINGSTONE, 1. Historica, theologica et philosophica, critica et philologica, Leuven: Peeters 1997 (Studia Patristica, 29), 455-467.

Ead., Il tema della porpora in un apophthegma di Macario: N 601, in *La porpora: realtà e immaginario di un colore simbolico. Atti del convegno di studio, Venezia, 24 e 25 ottobre 1996*, a cura di Oddone Longo, Venezia: Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti, 1998, 270-275.

Ead., Gli insegnamenti dei padri del deserto nella Roma altomedioevale (secc. V-IX): vie e modi di diffusione, in *Roma fra Oriente e Occidente: 19-24 aprile 2001*, Spoleto: CISAM 2002 (Settimane di Studio del Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo, 49), 587-605.

Guy, Jean-Claude, *Recherches sur la tradition grecque des Apophthegmata Patrum*, 2e éd., avec des compléments, Bruxelles : Société des Bollandistes 1984 (Subsidia hagiographica, 36).

Richard, Marcel, Florilèges grecs, 3.: Florilèges monastiques, 2°: L'Évergétinon, in *Dictionnaire de Spiritualité*, 5, Paris: Beauchesne, 1964, 502-3.

Sauget, Joseph-Marie, Paul Évergétinos et la Collection alphabético-anonyme des Apophthegmata Patrum. À propos d'un livre récent, *Orientalia Christiana Periodica* 37 (1971), 223-235.

Solignac, Aimé, Paul Évergétinos, in *Dictionnaire de Spiritualité*, 12, Paris: Beauchesne, 1984, 562-64.

Dictionaries and Encyclopedias

Atiya, Aziz Suryal. *The Coptic Encyclopedia*, New York: Macmillan, 1991.

Lampe, G. W. H., *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford: Clarendon, 1961-1969.

Liddell, Henry George - Scott, Robert - Stuart Jones, Henry and McKenzie, Roderick, *A Greek-English Lexicon, with a revised supplement ed. by Glare, P.G.W. with the assistance of Thompson, A.A.*, Oxford: Clarendon Press, 1940, 1996.

Old Georgian-Greek Documented Dictionary of Philosophical-Theological Terminology, 1st edition, Bakur Sulakauri Publishing House: Tbilisi, 2010.

The Oxford Dictionary of Byzantium, 3 volumes, New York - Oxford: Oxford University Press 1991.

Other Literature

Brakke, David, "The Making of Monastic Demonology: Three Ascetic Teachers on Withdrawal and Resistance." *Church History* 70 (2001), 19-48.

Chitty, Derwas J., *The Desert a City: An Introduction to the Study of Egyptian and Palestinian Monasticism Under the Christian Empire*. Oxford: Blackwell, 1966.

Christie, Douglas, *Practice Makes Perfect: Interpretation of Scripture in the Apophthegmata Patrum*, *Studia Patristica* 20, Leuven: Peeters, 1989, 213-218.

Driscoll, Jeremy, *Steps to Spiritual Perfection: Studies on Spiritual Progress in Evagrius Ponticus*. New York: Newman Press, 2005.

Goehring, James E., "Withdrawing from the Desert: Pachomius and the Development of Village Monasticism in Upper Egypt." *The Harvard Theological Review* 89, no. 3 (1996): 267-85.

Gould, Graham, A Note on the "Apophthegmata Patrum", *The Journal of Theological Studies*, n.s. 37 (1986), 133-38.

Guy, Jean-Claude, *Le centre monastique de Scété dans la littérature du Ve siècle*, *Orientalia Christiana Periodica* 30 (1964), 129-147.

Haas, Christopher, *Alexandria in Late Antiquity: Topography and Social Conflict*. Baltimore, Md: Johns Hopkins University Press, 1997.

Harmless, William, *Desert Christians: An Introduction to the Literature of Early Monasticism*. Oxford: Oxford University Press, 2004.

Harmless, W., *Remembering Poemen Remembering: The Desert Fathers and the Spirituality of Memory*, *Church History*, 69 (2009), 483-518.

Mikhail, Maged S.A. - Moussa, Mark, *Christianity and Monasticism in Wadi Al-Natrun: Essays from the 2002 International Symposium of the Saint Mark Foundation and the Saint Shenouda the Archimandrite Coptic Society*. Cairo: American University in Cairo Press, 2009.

Mikhail, Maged S.A. - Vivian, Tim - Greer, Rowan A., *The Holy Workshop of Virtue: The Life of John the Little by Zacharias of Sakha*, Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 2010.

Evelyn-White, Hugh Gerald, *The Monasteries of the Wadi 'N Natrun Part 1: New Coptic Texts from the Monastery of Saint Macarius*, New York: Metropolitan Museum of Art, Egyptian Expedition, 1926.

Id., *The Monasteries of the Wadi 'N Natrun Part 2: The History of the Monasteries of Nitria and of Scetis*, New York: Metropolitan Museum of Art, Egyptian Expedition, 1932.

Olivier, Jean-Marie: Notule sur le «Psautier Uspenskij». In: Rognoni, Cristina; Bénou, Lisa (ed.): Χρόνος συνήγορος. Mélanges André Guillou, vol. I. Nr. 2430, 59–66.

Outtier, Bernard, Les enseignements des Pères, un recueil géorgien traduit de l'arabe, Bedi Kartlisa 31 (1974), 36-47.

Wortley, John, The Genre and Sources of the Synagoge, in Mullett, Margaret and Kirby, Anthony, Theotokos Evergetis and Eleventh-Century Monasticism, Belfast: Belfast Byzantine enterprises, 1994, 306–24.

Id., The Anonymous Sayings of the Desert Fathers: a select edition and complete English translation, New York: Cambridge University Press, 2013.

Zanetti, Ugo, Le dossier d'Abraham et Georges, moines de Scété, in Jullien, Florence et Pierre, Marie-Joseph (éd.), Monachismes d'Orient: images, échanges, influences. Hommage à Antoine Guillaumont, cinquantième de la chaire des "Christianisme orientaux", EPHE SR, Turnhout: Brepols 2011 (Bibliothèque de l'Ecole des Hautes Etudes. Section des Sciences Religieuses, 148), 227-238.

Editions Related to Georgian Collections alike to AP

Abuladze, Iliia. Teachings of Fathers, Tbilisi, 1955. ილ აბულაძე, მამათა სწავლანი, თბ., 1955, გვ. 306-309. The texts of the edition is available online. <http://titus.uni-frankfurt.de/texte/etca/cauc/ageo/msc/msc.htm>. Retrieval date: June, 2015.

Datiashvili Leila, `The Lausiak History` by Palladius of Helenopolis and its Old Georgian tradition, Literaturuli Dziebani, Tbilisi, 2002. #22. დათიაშვილი, ლეილა. პალადი ჰელენპოლისის „ლავსაკონი“ და მისი ძველი ქართული თარგმანი, ლიტერატურული ძიებანი, 2002, №22.

ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა, ყოფილი საეკლესიო მუზეუმის (A) კოლექციისა, ტ. I:2, შეადგინეს და დასაბუქდად მოამზადეს: თ. ბრეგაძემ, ც. კახაბრიშვილმა, თ. მგალობლიშვილმა, მ. ქავთარიამ, ლ. ქუთათელაძემ და ც. ჯღამაიამ ელ მეტრეველის რედაქციით, თბ., 1976. / Manuscript Descriptions, Former Church Museum Collection (A), Volume I:2, Compiled and prepared for publication by T. Bregadze, Ts. Kakhabrishvili, T. Mgaloblishvili, M. Kavtaria, L. Kutateladze and Ts. Jghamaia, edited by E. Metreveli, Tbilisi, 1976. Hereafter: Manuscript Descriptions, A collection, 1976

Жордания Т., Описание рукописей Тифлисского церковного музея , т. II, с. 155.

Gabidzashvili, Enriko. Georgian translation of Ascetic and Mystical Works, Tbilisi: Artanuji, 2006. გაბიძაშვილი, ენრიკო. ქართული ნათარგმნი ასკეტიკა და მისტიკა, თბილისი: არტანუჯი, 2006. The entire edition is included in the online encyclopedia - georgica.ac.ge

Abbreviations

Manuscripts

A — Athon. Geo.12 (ca 10-11th c.)
Sn1 — Sin. Geo. N.4 and Sin. Geo. O.8 - (ca 10th c.)
Sb — Sin. Geo. O.35 (a. 907)
Sn2 — Sin. Geo. N.55 (ca 10th c.)
Sn3 — Sin. Geo. N.90 (ca 11th c.)

Greek

K-38 – Athon. Karakallou 38 (13th c.)
Par.1596 – Parisinus graecus 1596 (11th c.)
Pr – Parisinus graecus 1598 (a. 1071/1072)
Vc – Vaticanus graecus 2592 (first half of 11th c.)

Editions

AB – Analecta Bollandiana

AP – Apophthegmata Patrum

AP/G – Apophthegmata patrum, Greek Alphabetic Collection, in: Jean Baptiste Cotelier, Ecclesiae Graecae monumenta. 1, 338-712, Paris 1677, Repr. 1858 (PG 65, 71-440). Arabic numeral indicates the number of the narration in the **PG 65** edition, and then follows page number. Example: **AP/G (Poemen AP/G 23)**.

AP/GS – Apophthegmata patrum, Greek Systematic Collection, in: Les Apophthegmes des Pères. Collection systématique, chap. I-IX, introduction, texte critique, traduction et notes par Jean-Claude Guy, Paris 1993-2005, Source Chretiennes 387, 474, 498.

Arm – Leloir, Louis, and Nersēs Sargisean. *Paterica armeniaca* a P.P. Mechitaristis edita (1855) nunc latine reddita. I-4, Tractatus, I-XIX. Louvain: Secrétariat du CorpusSCO, 1974-1976. (Corpus scriptorum Christianorum Orientalium, v. 353, 361, 371, 379.; Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium., Subsidia; v. 42, 43, 47, 51). Roman numeral indicates number of a chapter. Arabic numeral indicates number of a narration within a chapter. After colon the first number indicates volume and the second number page (p.). Example: **Arm XI,9 : 4,120**

BU – The book of Paradise: being the histories and sayings of the monks and ascetics of the Egyptian desert by Palladius, Hieronymus and others. The Syriac texts, according to the recension of 'Ānân Īshō' of Bêth 'Ābhê / by Palladius, Hieronymus [and others]; ed. with an English translation by E. A. Wallis Budge. 2 v. London: Printed for Lady Meux by Drugulin, Leipzig, 1904. Roman numerals indicates the volume and arabic numerals indicates number of narration. Example: **BU I, 620**

Dvali, 1966 – shua sauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi. v. 1. kartuli p'at'erik'is erti dzveli redaktsiis ekvtime atonelis targmani XI sauk'unis khelnats'eris mikhedvit / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories. vol. 1. An old redaction of the Georgian Patericon, translated by Euthymios the Athonite, based on the 11th century manuscript), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1966. Roman numeral indicates number of a chapter. Arabic numeral indicates number of a narration within a chapter. After colon number indicates page (p.). Example: **Dvali, 1966 (IV,6:51)**

Dvali, 1974 – shua sauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi, II, Anbanur-anonimuri paterikebi / (Old Georgian Translation of the Medieval Short Stories, vol. 2, Alphabetical-Anonymus Patericon), ed. by Manana Dvali. Tbilisi: metsniereba., 1974. Arabic numeral indicates the number of the narration in the edition, and then follows page number. Example: **Dvali, 1974 (7:163).**

N – Apophthegmata Patrum, Greek Anonymous Series, in: Francois Nau

Theo – shua sauk'uneta novelebis dzveli kartuli targmanebi, III, teopile khutsesmonazoni, mamata sts'avlani da tkhrobani / (Old Georgian Translation of Medieval Short Stories, vol.3, Theophile the Hieromonk: Teachings and Sayings of Saint Fathers), Text, preface, glossary and indexes prepared by Manana Dvali and Dali Chitunashvili, Tbilisi: National Centre of Manuscripts, 2014. Roman numeral indicates number of a chapter. Arabic numeral indicates number of a narration within a chapter. After colon number indicates page (p.). Example: **Theo XX, 11:649**

PA – Freire, José G. , A versão latina por Pascásio de Dumedos Apophthegmata patrum, 2 volumes: 1. Introdução cultural. Pascásiocomotradutor. Texto crítico; 2. Descrição dos manuscritos. Genealogia dos códices, Coimbra 1971.

Pa – Vitae Patrum. De uita et uerbis seniorum libri X historiameremiticam complectentes. Auctoribus suis et nitoripristinorestituti, acnotationibus illustrati. Opera et studio Heriberti Rosweydi, Antwerpiae 1615, Lugduni 1617, Antwerpiae 1628, lib. VII (Paschasius). Reprint in Migne, Jacques-Paul, Patrologia Latina 73, 1025-1062

PE – Paul Evergetinos, ἦτοι Συναγωγή τῶν θεοφθόγγων ρημάτων και διδασκαλιῶν τῶν Θεοφόρων καὶ Ἀγίων Πατέρων, ed. by ed. Makarios of Corinth and Nikodemos Hagiorites. 4

vol. Editions: 1st ed., Venice: 1783; 2nd ed., Constantinople: 1861; 3rd ed., Athens: 1893, 4th ed., Athens: 1900/1901, 5th ed., 1957-1961, 6th ed., 1985. We used the 6th edition, while Regnault and Leloir referenced 5th. Numeration in these two editions are different. In our edition we follow Regnault (and eventually Leloir), we reference Regnault in the sources and indicate corresponding number of 6th edition in the footnotes. For example, **PE I 15,12:135** (Regnault, Leloir and our tables) and **PE I 15,8:212** in the footnotes.

PG – Patrologiae cursus completus, Series Graeca. 1-161. Ed.

PJ - Vitae Patrum. De uita et uerbis seniorum libri X historiameremiticam complectentes. Auctoribus suis et nitoripristinorestituti, acnotationibus illustrati. Opera et studio Heriberti Rosweydi, Antwerpiae 1615, Lugduni 1617, Antwerpiae 1628, lib. V (Pelagius), VI (Joannes). Reprint in Migne, Jacques-Paul, Patrologia Latina 73, 855-1022

R - Vitae Patrum. De uita et uerbis seniorum libri X historiameremiticam complectentes. Auctoribus suis et nitoripristinorestituti, acnotationibus illustrati. Opera et studio Heriberti Rosweydi, Antwerpiae 1615, Lugduni 1617, Antwerpiae 1628, lib. III (Pseudo-Rufinus). Reprint in Migne, Jacques-Paul, Patrologia Latina 73, 739-810

Appendix #1 – Description of Sin. Geo. N.84

Published Description

The description of the manuscript was published in the *Catalogue of Georgian Manuscript, discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai* in 2005.

Bibliographic record

Catalogue of Georgian Manuscripts, Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai, Prepared by Zaza Aleksidze, Mzekala Shanidze, Lily Khevsuriani and Michael Kavtaria, Athens: Greek Ministry of Culture – Mount Sinai Foundation, 2005, p.430 (See below, image #1)

Analysis of the Published Description

Attributes	Catalogue, 2005	Commentary	In reality
Title of the MS	Apophthegms	Not correct.	The MS includes parts of two sermons by John Chrysostom and parts from the stories, origin of which are unknown.
Number of folios	7 folios		
Dimensions	c. 15x10.5	Should be checked, seems a bit small in dimensions.	
Material	parchment		
Condition	loose leaves are torn and damaged		
Note about material	f. 1 is a palimpsest	it would be interesting to be able to read the text underneath. Important for the codicological study of the manuscript itself. But not very important for my study. Such research could be unfeasible.	
Note about material	the underwriting text is Georgian, written in asomtavruli.	Its pretty visible. See below image #2	

Script	The upper text is in nuskhuri		
Ink (also Style)	in dark brown ink the headings are in red ink		
Date	10th-11th cent.	No given arguments for datation; probably dates based on some paleogeographic characteristics. If this leaves could be attributed to the other dates manuscripts, the given date might be changed or proved.	
Content	Apophthegms (2r-7v)	Not correct.	folios 1r-3v are Sermons by John the Chrysostom; APs are on folios 4r-7v.
Content	The MS contains some recitals (=stories N.G.) in which no names are mentioned.		
Content	on 3r the title reads: `Sermon of John Chrysostom on Fasting`	exact title: „თქუმული იოვანე ღვთისმეტყველისაჲ მ(ა)რხვ(ი)ს(ა)თჳს“; word by word translation: „Said by John Chrysostom about fasting“. (See below Image #3)	
Note	On the basis of paleographic evidence it seems likely that the leaves belong to Sin.Geo.90	I will have a chance to prove whether this statement is correct or not (I have this MS).	

Image #10 - Sin. Geo. N.84, f.1r/v, Palimpsest

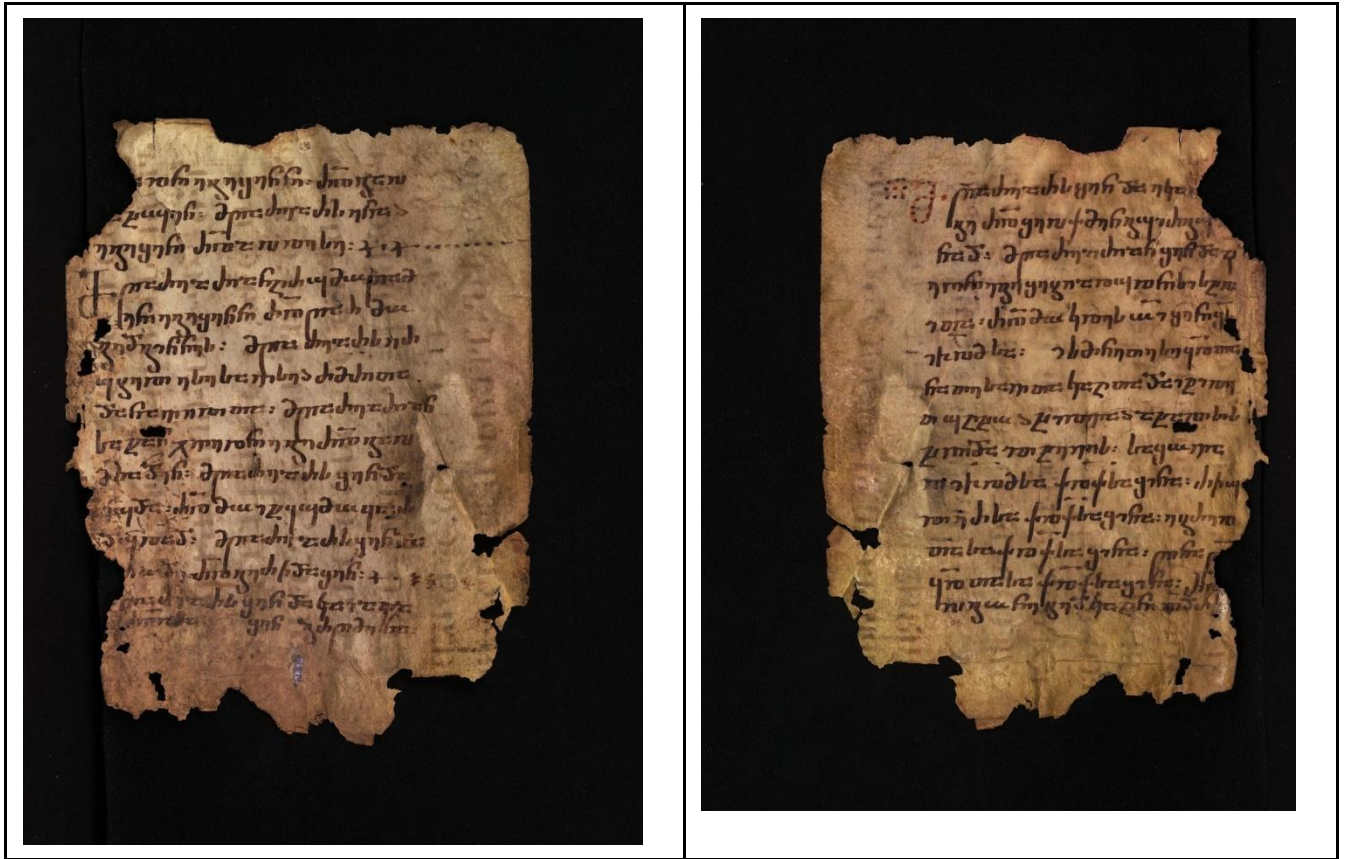
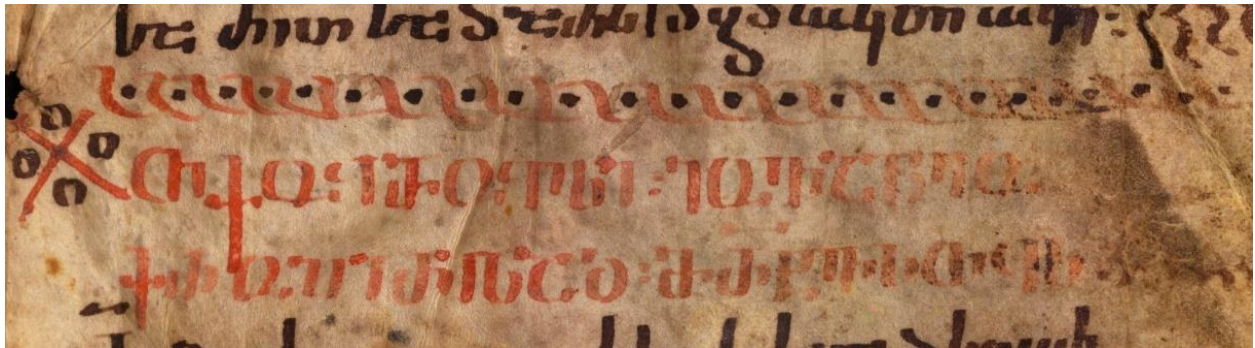

Image #11, Sin. Geo. N.84, f. 3r. Title of the text: „თქუმული ოვანე ოქროპირისაჲ მ(ა)რხვ(ი)ს(ა)თჳს“; word by word translation: „Said by John Chrysostom about fasting“

Revisions and additions to the description

Some revisions were suggested in the previous section.

Notes about physical description

Parts of the MS

Under the name of Sin. Geo. 84, four various parts of MSs are united:

1. f. 1r/v - loose leaf
2. f. 2r-3v - bifolium #1
3. f. 4r-5v - bifolium #2
4. f. 6r-7v - bifolium #3

All these four parts are disconnected, that is there is no binding. It quite be that in fact all these are parts of various other (preserved or not extant) manuscripts.

Manuscript Layout

From the available photos, bifolium #2 (f.4r-5v) seems to me rather different from the other two bifolia. See below two images of the folia. Differences and similarities will be obvious at the first look. But in order to prove any hypothesis regarding the layout of the manuscript, it is crucial to work on the original rather than on a photocopy.

Image #4 - two folia of Sin. Geo. 84, which seem different

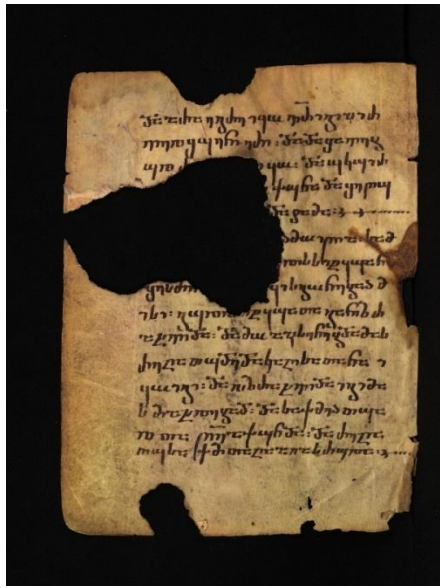

Image #12, Sin.Geo. N.84, f.7v

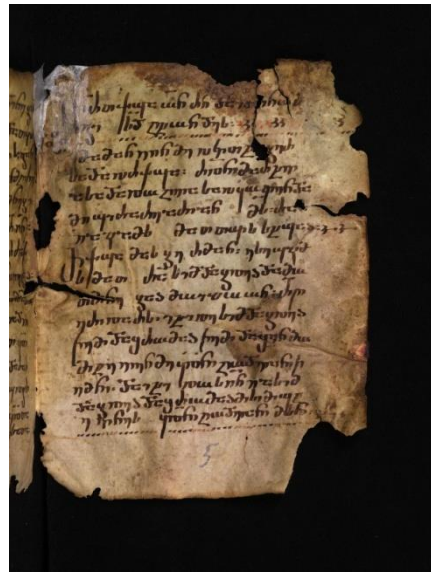

Image #13, Sin.Geo. N.84, f.5r

Further research will be possible as soon as I get Sin.Geo 90, which is stated to be an original manuscript of the folia included in Sin.Geo 84.

Notes about the Content of MS

Below are two detailed content structure of the Sin.Geo. N.84. The first table represents the extant structure, that is what we have now and the second one represents what could be in the original.

Real/Extan Content Structure of MS

This table below is a result of the study of the text contained. At the moment nothing more is possible to say.

Some notes:

1. the last three columns indicate whether the text contained is a beginning of the story or body or the ending.
2. the yellow rows between folia indicates that there is no direct continuation of the texts included preceding and followed bifolia.
3. “Unknown A” in the first row under the column Bifolium means that the folio 1r/v was a part of an unknown for us bifolium.

Bifolium	Folio	Work, Author	Beginning of the Text	Body of the Text	Ending of the Text
Unknown A	1r				
	1v				
Bifolium #1	2r	On Thoughts (βουλή), John Chrysostomos			
	2v				
	3r	On Fasting, John Chrysostomos			
	3v				
Bifolium #2	4r	For Patience (κακοπάθεια), Anonymous			
	4v				
	5r	For Patience and Humbleness, Anonymous			
	5v	For Purposes of the Heart (λογισμοί τῆς καρδίας), Anonymous			
Bifolium #3	6r	For Humbleness (ταπεινότης), Anonymous			
	6v				
	7r	For Purposes of the Heart (λογισμοί τῆς καρδίας), Anonymous			
	7v				

Appendix #2 – Text of Sin. Geo. N.84

lines	Diplomatic GEO	Edition GEO	English Translation	Summary of the story
Sin. 84; Bifolium #2				
Folio 4r (=the 1st page of bifolium #2)				
1	[.]რწერილარ[.] მო[...?.]	[.]რ წერილ არ[ს]: მო[იცა] [ლ]ეთ და გულისხმაყ[ავთ] რ(ამეთუ) მე ვარ ღ[მერთ]ი.* და მერმე [იტ]ყუის: თუალნი ჩემნი წ(მიდა)თა თანა ქუეყანისათა რ(..)ა დასხდენ იგინი ჩემთანა.** განიწმიდე გული შენი და მო[.]ირტყენ წელნი შენი*** და მ(არადი)ს წ(ინაშე) ღ(მრ)თისა დეგ ყ(ოვ)ლითა გულითა შენითა ადიდებდ მ(ა)ს და ჰმსახურებდ[.] მიუტევე ღ(მერთს)ა ყ(ოველ)ი ნებად შენი და ყ(ოველ)ი ზრუნვად შენი [და] მან გამოგზარდოს შენ**** [..]	It has been written: Be still and know that I am God.* And then he said	The entire passage on f.4r is full of citations from Psalms and Jeremia. The narrator addresses the audience with his `advices`: 1. Be still and know that I am God (Psalm 45.10/46.10) 2. Purify your heart 3. grid up your loins (Jeremiah 1.17) 4. stand ever before the god with all your heart and glorify and serve to him 5. cast thy all will and all burden upon the Lord (Psalm 54, 23/55.23) Probable focus of the story: Patience (κακοπάθεια)
2	ლეთდაგუ ლისხმაყ [..?.]		Mine eyes shall be upon the faithful of the land, that they may dwell with me. **	
3	რმ ევარ ღ~ი: და მერმე [..?.]		Purify your heart and	
4	ყუის : თუალნიჩემნიწ~თა		Thou therefore gird up thy loins***	
5	თანა ქუეყანისათარ~ა		and stand ever before the god with all	
6	დასხდენ იგინი ჩემთანა		your heart and glorify	
7	განიწმიდე გული შენი და მო		and serve to him	
8	[.]ირტყენწ ელნი შენნი		Cast thy all will and	
9	დამ~ს წ~ე ღ~თისა დეგ ყ~ლი			
10	თა გულითა შენითა: ადი			
11	დებდ მ~ს და ჰმ სახურებდ[.]			
12	მიუტევეღ~ა ყ~ი ნებად შ			

13	ენიდაყ~ი ზრუნ ვაჲ შენი [..]		all burden upon the LORD,	
14	მანგა მოგზარდოსშენ [..]		and he shall sustain thee.****	
		<p>* Psalm 45.10/46.10 ** Psalm 100.6/101.6 *** Jeremiah 1.17 **** Psalm 54, 23/55.23</p> <p>Note: The last passage is very similar to the Anonymous Apophthegm, Apophthegmata Patrum, Collectio alphabetica - Šua sauķuneta novelebis zveli kartuli targmanebi, II: Anbanur-anonimuri paťerikēbi. Ŧekštī gamosacemad moamzada Manana Dvalma, Tbilisi 1974, Ms. page: C_121v</p>		
Folio 4v (=the 2nd page of bifolium #2)				
1	[...]და[...]სოს ყ[ოველ]ი ნებაჲ [..]		And (the God) will fulfill all your will	
2	[..]სა შენისა: და თურ[..]		[..] and if you	
3	[..]ხოვდეღ~თისაგან და		request anything from the God	
4	დაგაყოვნოსშენმცირედ	[და] [ა]და[ვ]სოს ყ(ოველ)ი ნებაჲ [შენი][..]სა შენისა: და თუ რ[ას-მე] [ით]ხოვდე ღ(მრ)თისაგან და დაგაყოვნოს შენ მცირედ	and you are delayed for a while	The passage on f. 4v is a direct continuation of the one on f. 4r. It in a way summarises the citations given in the previous passage.
5	ნუსულმოკლე იქმნები:	ნუ სულმოკლე იქმნები, ა(რამე)დ გულისხმაყავ რ(ამეთუ) ღ(მერთმა)ნ	do not be impatient	The `advices` are again about patience and humbleness. The last sentence is: You pray unhinder towards the God with all your heart and faith and magnanimously wait for all promises of the God.
6	ა~დ გულისხმაყავრ~ღ~ნგა	გამოცადის კაც, ვ(ითა)რძი აქუნდეს სარწმუნოვებაჲ და მოთმინება ღ(მრ)თისა	but understand that the God	
7	მოცადისკაც : ვ~რძიაქ	მიმართ. შენ დაუბრკოლებელად ილოცევდ ღ(მრ)თისა მიმართ ყ(ოვ)ლითა გულითა	tests a men, to what extant	
8	უნდეს სარწმუნოვებაჲ:	შენითა და სარწმუნოებითა და სულგრძელებით მოელოდე ყ(ოველ)თა	(he) has a faith	Probable focus of the story: Patience (κακοπάθεια)
9	და მოთმინებს ღ~თისა მიმართ:	აღნათქუემთა ღ(მრ)თისათა.	and patience towards the God.	
10	შენ დაუბრკოლებელადილ		You pray unhinder	
11	ოცევდ ღ~თისამიმართ : ყ~ლი		towards the God with all	

12	თაგულითაშენითადასარ		your heart and faith	
13	წ მუნოები თა : დასულგრ		and magnanimously	
14	მელეებით მოელოდე ყ~თა		wait for all	
15	აღნა თქუემთაღ~თისათა:		promises of the God	
		I can not identify any citations so far.		
		Note: This passage is similar but not equal to the one in Stephan from Thebes. Doctrina monachi Gérard Garitte, Le "discours ascétique" d'Étienne le Thébain en géorgien, in: Le Muséon 83, 1970, pp. 73-93		
Folio 5r (=the 3rd page of bifolium #2)				
1	ვ~რთქუა ო~ნ რ~ნ დაით[მ]ინოს	ვ(ითა)რ თქუა ო~ნ რ(ომელმა)ნ დაით[მ]ინოს, იგი ს(რულია)დ ცხონდეს.* (მა) მამან ვინმე ჰკითხ(ა) ბერსა და ჰრქუა: რ(ომე)ლნი მარხვასა და ლოცვასა ჰყოფენ და მღუიძარე არიან მ(ა)ს რა(ა)ცა ჯამს მათთვის სხუად? რქუა მას ბერმან: ესე უჯმს მათ რ(აით)ა სიმდაბლედ და მოთმინებად მოიპოონ: რ(ამეთუ) წერილ არის: იხილე სიმდაბლედ ჩემი და შრომად ჩემი და შენ მომიტევენ მე ყ(ოვე)ლნი ცოდვანი ჩემნი.** ემნი: და იხილოს ღ(მერთმა)ნდა სიმდაბლედ და შრომად მისი მიუტევნეს ყ(ოვე)ლნი ცოდვანი მისნი.	As said [o~n]: he that shall endure unto the end,	I suppose that f.5r is a direct continuation of the previous folio. If we combine last sentence of f. 4v and the first sentence of f. 5r we get the following passage: `You pray unhinder towards the God with all your heart and faith and magnanimously wait for all promises of the God. (f.5r) As said [o~n]: he that shall endure unto the end, the same shall be saved (Mark 13, 13). At the end of this sentence, in the MS there are symbols representing end of the story/passage. Assumingly, here is the end of the story about the patience. The next passage starts with the very characteristic sentence: `And a Father (Abba) asked the elder and said`. After this comes the question: `those who fast
2	იგი ს~დ ცხონდეს:		the same shall be saved.*	
3	[..]მამანვინმე ჰკითხ[.] ბერ		And a Father asked the Elder	
4	სადაჰრქუა: რ~ლნიმარხვ		and said: those who fast	
5	ასადალოცვასაჰყოფენდა		and pray and	
6	მღუიძარეარიან მ~ს: რა[.]		are awaken, what He (God) wants	
7	ცაჯამს მათთვის სხუად:		them to do other.	
8	რქუა მას ბერმან: ესე უჯმ		And said the Elder: He wants them	
9	ს მათ რ~ა სიმდაბლედამო		to aquire humbleness and	

10	თმინე ზად მოიპოონ: რ~ წ		patience. Because it is written	and pray and are awaken, what he (God) wants them to do else?' The question is followed by the answer of the Elder: `He wants them to aquire humblnes and patience. Because it is written: Look on my affliction and my pain, and forgive all my sins (Psalm 24.18/25.18). And the God looks on his affliction and pane and firgives all his sins`.
11	ერილარის: იხილესიმდაბლედ		Look on my affliction (distress)	
12	ჩემიდაშრომაძემი დაშენმო		and my pain,	
13	მიტევენ მე ყ~ლნი ცოდვანი ჩ		And forgive (take away) all my sins.	
14	ემნი: და იხი ლოს ღ~ნ ლ სიმ		And the God looks on his	
15	დაბლედდაშრომაძემისიმიუტ		affliction and pain (distress)	
16	ე ვნეს ყ~ლნი ცოდვანი მისნი:		and forgives (takes away) all his sins.	

* Mark 13, 13
** Psalm 24.18/25.18

Folio 5v (=the 4th page of bifolium #2)

1	[..]მამანჰკითხაბერსადა	[მა]მამან ჰკითხა ბერსა და ჰრქუა: რად ყოს კაცმან ყ(ოვე)ლსა შინა განსაცდელსა	A Father asked to an Elder	The f.5v begins with the new story. It has the special symbol indicating that the new passage starts.
2	ჰრქუა: რადყოს კაცმან	თუისსა ჰირსა და გულისსიტყუათა შინა ბოროტთა? რქუა მას ბერმან: ესე კამს,	and sad: what a man can do	
3	ყ~ლსაშინაგა ნსაცდელსა	რ(ადთ)ა ღ(მრ)თისა მიველტოდის ყ(ოვე)ლითა გულითა თუისითა და ევედრებოდის ღ(მერთს)ა სულ[თ]ქუბითა	in all his troubles	The structure of the story is the same as on the previous folio: 1. there is a phrase `A Father (Abba) askd to the Elder and said` , 2. then comes the question: `what a man can do in all his troubles and evil purposes of heart?` 3. and finally the answer: `he should reach out the God with all his heart and appeal to God
4	თუისსა ჰირსადაგულისს	და ცრემლითა: და ივსნესიგინი ყ(ოვე)ლისაგან ბოროტისადა განუსუენოს მას. რ(ამეთუ) წერილს არს: მხადო მე დღესა	in his troubles	
5	იტყუათაშინაბოროტთა:	ჰირისა შენისასა მე გიკსნა შენ და შენ	and evil purposes?	
6	რქუამასბერმან: ესეკამს		And said the Elder: he should	

7	რ~ალ~თისამიევლტოდის ყ~ლი	მადიდო მე. *	reach out the God with	with sorrow and tears. And the God will deliver him all the evil and relief him. As it is written: and call on me in the day of trouble; I will deliver you and you will honor me. (Psalm 49.15/50.15) By the end of the final sentence there is a sign (symbols) indicating that here story ends. Probable focus of the story: Purposes of the Heart (λογισμοι της καρδιας)
8	თაგულითა თუისითა:		all his heart	
9	დაევედრებოდისლ~ასულთ		and appeal to God with sorrow	
10	ქუმითადაცრემლი თა: დაი		and tears and the God will deliver him	
11	ჰსნესიგინყ~ლისაგანბორო		from all the evil	
12	ტისადა განუსუენოსმას:		and relief him.	
13	რ~წერილსარს მხადომედღეს		As it is written: and call on me in the day	
14	აჭირისაშენისასამეგიჰსნა		of trouble; I will deliver	
15	შენდა შენ მადიდო მე:		you, and you will honor me.*	
			* Psalm 49.15/50.15	

Appendix #3 – Sin. Geo. N.99 and Life of Theodosius

Georgian Translation of Life of Theodosius Annotated bibliography with Notes

According to the sources that I have collected recently the Georgian translation of the Life of Theodosius is preserved in 11th century Manuscript, which is kept in the British Library.

The first description of MS was published in **1913** by J.Oliver Wardrop (hereafter Wardrop, 1913). A catalogue of Georgian manuscripts in the British Museum was appended to the A catalogue of Armenian manuscripts in the British Museum edited by F.C. Conybeare.

According to the Wardrop description (Wardrop, 1913) the number of MS is # 11281. It was `purchased of an Armenian priest named Casanji, of Alexandria, 1837`. Therefore, this MS most probably is not mentioned in A. Tsagareli Description (Hereafter Tsagareli, 1888) which was published in 1888. It needs further careful research to find out whether this manuscript is mentioned by Tsagareli (Tsagareli, 1888) or not.

Tamar Chumburidze in her article (hereafter, Chumburidze, 2006) mentions three important publications:

1. К. Кекелидзе, Житие и подвиги Иоанна, католикоса Урайского: Христианский Восток, т. II, вып. III, СПб., 1914 (hereafter, Kekelidze, 1914) – In this publication Korneli Kekelidze published his description of the manuscript #11281.
2. ქართული ჰაგიოგრაფიული ძეგლები, ნაწილი I, კიმენი, ტ. I, კ. კეკელიძის რედაქტორობით, ტფ., 1918 (Hereafter Kekelidze, 1918) – The reason why T. Chumburidze mentioned this publication in the context of Georgian MSs in British Museum is not very clear. Needs further research
3. ქართული აგიოგრაფიული ძეგლები. ნაწილი პირველი. კიმენი. ტ. II, გამოსცა კ. კეკელიძემ, 1946 (Hereafter Kekelidze, 1946) – This publication includes part of the text which is preserved in MS #11281.

Tamar Chumburidze (Chumburidze, 2006) gives a very detailed information of the work completed by Grigol Peradze, who described the MS #11281 in 1935 (hereafter, Peradze, 1935). As Chumburidze states G.Peradze was not thoroughly familiar with the work of K. Kekelidze (Kekelidze, 14) and therefore had not mentioned him as a describer of the MS #11281.

T. Chumburidze (Chumburidze, 2006) in her bibliography includes the Georgian translation of G. Peradze work, which was published in 1985.

The text included in MS #11281, namely the Lives of Fathers was published by Vakhtang Imnaishvili in 1975 and reprinted in 2011.

V. Imnaishvili gives a general overview of the MS history in his web article.

All these sources mentioned above should be thoroughly and carefully researched in order to give a broader and clearer picture.

The text included in Sin.Geo. 99 most probably is not known by the Georgian scholars. However, we should check editions by V. Imnaishvili and be sure that he did not mention other sources.

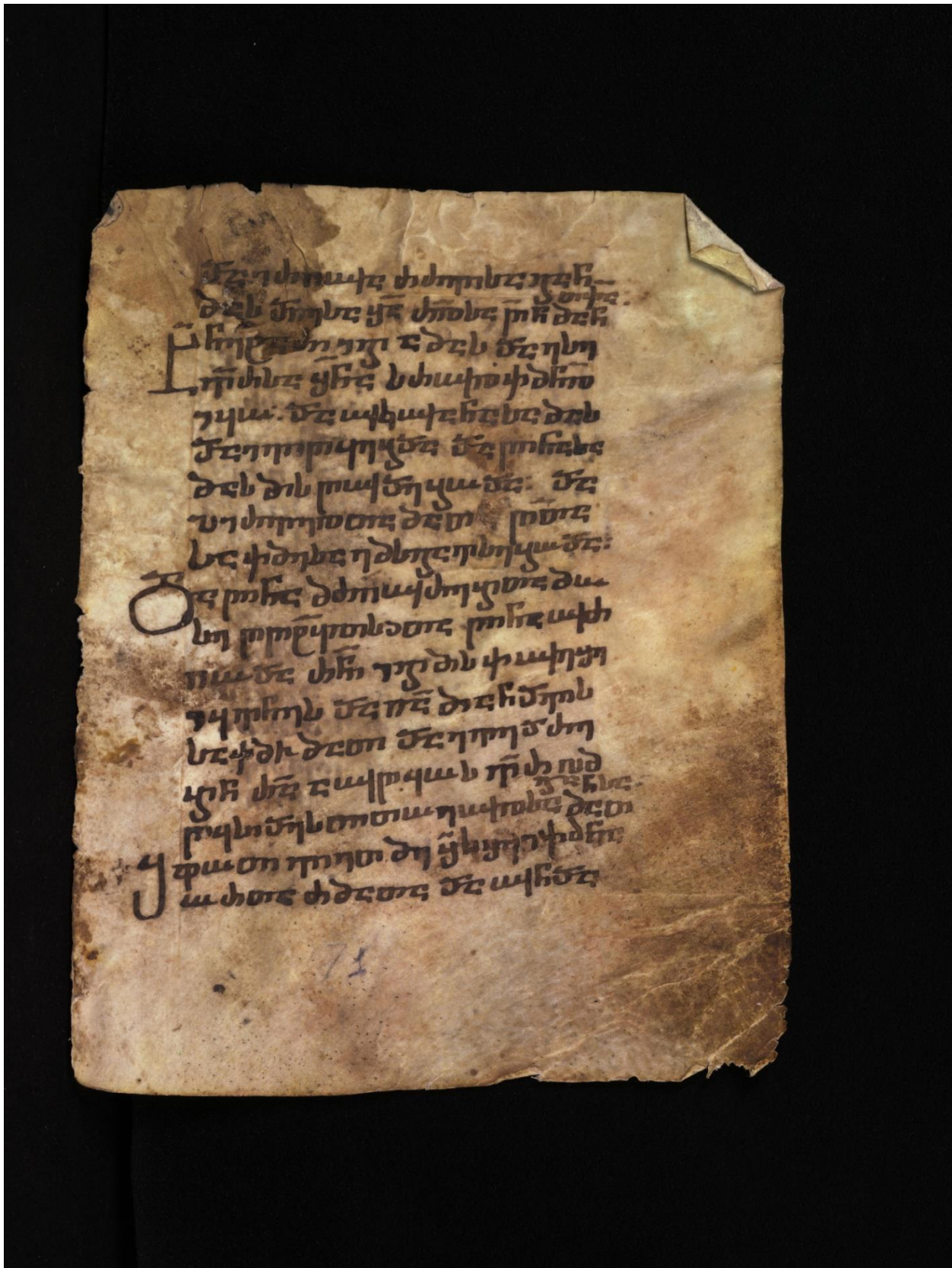
Sin. Geo. 99, parchment

Original Unidentified

Lines	Georgian Text	V. Imnaishvili Edition	English Translation
	1 r.		
1	დაირღუა ძრვისაგან	<u>დაირღუა ძრვითა</u>	destroyed from (=by, instrument.) shaking (=σεισμος)
2	მას დღესა შა [შინა] რლსა [რომელსა] წნ [წმიდამან] მან თქა [თქუა].	<u>მას ღამესა შინა, რომელსა წმიდამან მან თქუა.</u>	On that day when the saint said.
3	ხ [ხოლო] ნეტარი იგი ამას და ესე	<u>ხოლო ნეტარი იგი ამას და ესევეითარსა</u>	And (=δε) the blessed so and thus -
4	ვრსა [ვითარსა] შნა[შინა] სრულქმნლ	<u>შინა სრულ ქმნილ</u>	became perfect (τελειος, τελειω).
5	იყო. და უკუანასა მას	<u>იყო და უკუანასა მას</u>	And what was behind him (recent-??)
6	დაივიწყებდა და წინასა	<u>დაივიწყებდა და წინასა</u>	he would forget and what was in front of him (earlier???)
7	მას მისწუდებოდა. და	<u>მისწუდებოდა და</u>	[he] would reach. And [to]

8	პირველთა მათ წ~თა [წმიდათა]	<u>პირველთა მათ წმიდათა</u>	the first saints'
9	საქმესა ემსგავსებოდა.	საქმით ემსგავსებოდა	deeds [he] became alike (ομοιος, ομοιω) of.
10	და წინამძღურებითა მო	და წინამძღურობითა მოსე	And by leadership (c'inamdzgurebita – instrumentalis – ηγουσαι or οδηγεω)
11	სე წწტ~ყლისათა წინაუძღ	<u>წინაწარმეტყუელისათა</u> <u>წინა-უძღოდა,</u>	of Moses the Prophet [he] was leading
12	ოდა რ~ნი [რომელნი] იგი მის ქუეშე	<u>რომელნი-იგი მის ქუეშე</u>	those [who] were under him
13	იყვნეს და ლ~ა [ღმერთსა/ღმრთისა] მიანდვის	<u>იყვნეს. ღმერთსა მიანდვის</u>	and [he] entrusted to God
14	საქმწ მათი და ევედრე	<u>საქმწ მათი და ევედრებინ,</u>	theirs deeds and [he] was beseeching (= παρακαλω) [to God]
15	ბინ რ~ა [რათა] აუწყოს ვ~რ [ვითარ] ჰმ	<u>რათა აუწყოს, ვითარ</u>	to point [him] out (= γωριζω) how to
16	წყსიდეს თითოეულსაგანსა მათგანსა.	<u>ჰწყსიდეს თითოეულსა</u> <u>მათგანსა.</u>	Cherish (guide = ποιμαινω) each of them.
17	შფოთი ვიეთმე შ~ს [შორის] შეიქმნა	<u>შფოთი ვიეთმე შოვრის</u> <u>შეიქმნა</u>	Trouble some emerged between
18	ორთა ძმათა და უნდა	<u>ორთა ძმათა, და უნდა</u>	two brothers and wanted
	1 v.		
1	წ~სა [წმიდასა] მას რ~ამცა [რათამცა] დაამშუ	<u>წმიდასა მას, რათა</u> <u>დაამშუდნეს</u>	the saint to pacify
2	დნა იგინი და არა ისმინეს	<u>იგინი, და არა ისმინეს</u>	them. They did not obey
3	მისი. მაშინ დავარდა იგი	<u>მისი. მაშინ დავარდა იგი</u>	him. Then he fell
4	ქენ~სა [ქუჭყანასა] და თაყუანის სც	<u>ქუჭყანასა ზედა თაყუანის-</u> <u>სცემდა მათ</u>	on the ground to worship

5	ემდა მათ ვ~დის [ვიდრემდის] ერჩდეს	<u>ვიდრემდის ერჩდეს</u>	them until they attacked
6	მას და დაამშჷდნა იგინი	<u>მას, და დაამშჷდნა.</u>	Him and they pacified.
7	გ ანაყენა ოდესმე ერთი	<u>განაყენა ოდესმე ერთი</u>	[He] brought aside one
8	ძმათაგ~ნი წ~დისა [წმიდისა] ზიარე	<u>ძმათაგანი წმიდისა ზიარებისაგან</u>	of the brothers from the holy communion
9	ბისაგ~ნ და ძმამან მანცა	<u>და ძმამანცა მან</u>	and the brother
10	შეკრა იგი უგუნურები	<u>შეკრა იგი უგუნურებითა</u>	bounded [him] by his foolishness
11	თა თჷსითა და არა ეზიარა	<u>თჷსითა და არა ეზიარა</u>	and the blessed did not get Communion
13	რა ნეტარი იგი ვ~დის [ვიდრემდის] განჯ	<u>ნეტარი იგი, ვიდრემდის განჯსნა</u>	until the brother loosened him
14	სნას [:] ძმამან მან და არა	<u>ძმამან მან. და არა</u>	
15	განჯსნა იგი ძმამან მან	<u>განჯსნა იგი ძმამან მან,</u>	
16	გარნა დიდითა ვედრებითა:	<u>გარნა დიდითა ვედრებითა.</u>	Even due to the great appeal.
16	ხ [ხოლო] წ~ე [წმიდაჲ] იგი ამით ემსგავსებო	<u>ხოლო წმიდაჲ იგი ამით ემსგავსებოდა</u>	And the Saint was thus alike
17	და მოსე წწტყ~ლსა [წინაჲსწარმეტყუჷლსა] ვ~რ [ვითარ]	<u>წინაწარმეტყუჷლსა, ვითარ-</u>	Moses the Prophet when
18	იგი დაუმდაბლებდა თა	<u>იგი დაუმდაბლებდა</u>	he humbled
19	ვსა თჷსა	<u>თავსა თჷსსა</u>	himself

Եւ յիմաստս ժամորն շահ
 ծան ծողնս ցա ծողնս թի՛ ծան
 Լինիլ զան յոր Է ծան ծողն
 Լինիլն ցինս նսասի փժնո
 յլաւ. ծաւփաստէնս ծան
 Եւ յոր յոր յոր ծա թողնս
 ծան ծոն թալ ծողնս ծա. ծա
 Ն յիմորն ծա ծա թողն
 Եւ փժնս յժնս յնիլ յաւ ծա.
 Ծա թողն ծա յալ ծողնս ծա
 Եւ թողնս ծա թողնս թողնս
 Եւ ծա ծողն յոր ծոն փալ յոր
 յալ յորն ծա թա ծողնս
 Եւ փժն ծա ծա յոր ծողն
 Եւ ծա ծալ յալ յորն ծա
 Եւ թողնս ծա ծա յալ յորն
 Եւ ծա ծա յորն ծա յալ յորն
 Եւ ծա ծա յորն ծա յալ յորն
 Եւ ծա ծա յորն ծա յալ յորն

Image #14, Sin. Geo. N.99, f.1r

